



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
MBA TOURISM MANAGEMENT**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ»

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΧΑΤΖΗΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ: ΔΕΜΤ 1441

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Κ^α ΑΡΙΣΤΕΑ ΣΙΝΑΝΙΩΤΗ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην οικογένειά μου που με ώθησε στην απόκτηση ενός μεταπτυχιακού διπλώματος και στήριξε την επιθυμία μου για το MBA MANATZMENT ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, στους συναδέλφους κ. Χαράλαμπο Φωτόπουλο και κ. Γεώργιο Παπαδέα, καθώς και την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου Αριστέα Σινανιώτη για την εύστοχη και σημαντική καθοδήγησή της, αλλά και τους καθηγητές μου που μου έδειξαν τον κόσμο της χρηματοοικονομικής και του τουρισμού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο 11

1.1 **ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ..... 11**

1.2 **ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 13**

1.3 **ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ..... 13**

1.3.1 **ΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ..... 13**

1.3.2 **Ο ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 19**

1.3.2.1**ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ 23**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο 25

2.1 **ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ 25**

2.2 **ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 26**

2.3 **ΚΑΝΟΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ 27**

2.4 **ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ 28**

2.5 **ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ 29**

2.5.1 **ΣΚΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ 29**

2.6 **ΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ Η ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 30**

2.7 **ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ 31**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο 33

3.1 **ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΟΡΙΖΟΝΤΑ 33**

3.2 **ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ 33**

3.3 **ΜΕΣΟΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ..... 33**

3.4 **ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ..... 37**

3.4.1 **Η ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ..... 38**

3.4.1.1 **Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ..... 38**

3.4.1.2 **Η ΠΙΣΤΩΣΗ ΜΕ ΤΡΕΧΟΝΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ 38**

3.4.2 **ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ 39**

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

3.4.3	<u>ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ</u>	39
3.5	<u>ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΟ-ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ</u>	40
4.1	<u>ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ</u>	41
4.1.1	<u>ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ</u>	41
4.1.1.1	<u>ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ</u>	43
4.1.1.2	<u>ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ</u>	43
4.1.1.3	<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ</u>	45
4.1.1.4	<u>ΔΗΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ</u>	45
4.1.1.5	<u>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ</u>	45
4.1.1.6	<u>ΤΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΜΕΣΩ LEASING</u>	45
4.1.1.7	<u>ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ</u>	50
4.1.1.8	<u>ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΕΣ LEASING</u>	51
4.1.1.9	<u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΣΘΩΤΗ</u>	53
4.1.1.10	<u>Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ</u>	53
4.1.1.11	<u>ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ</u>	56
4.1.1.12	<u>ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ</u>	58
4.1.2	<u>ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ (FACTORING)</u>	59
4.1.2.1	<u>ΕΙΔΗ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ</u>	60
4.1.2.2	<u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ</u>	63
4.1.2.3	<u>ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ FACTORING</u>	63
4.1.2.4	<u>ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ FACTORING</u>	64
4.1.3	<u>ΤΟ FORFAITING</u>	64
4.1.3.1	<u>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ FORFAITING:</u>	65
4.1.4	<u>FACTORING VS FORFAITING</u>	65
4.1.5	<u>ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ - VENTURE CAPITAL</u>	66
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο</u>	69
5.1	<u>ΆΛΛΑ ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ</u>	69
5.1.1	<u>ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ</u>	69
5.1.1.1	<u>ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ</u>	69

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

<u>5.1.2</u>	<u>ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ.....</u>	<u>69</u>
<u>5.1.3</u>	<u>ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ.....</u>	<u>70</u>
<u>5.1.4</u>	<u>ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ.....</u>	<u>70</u>
<u>5.1.5</u>	<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ</u>	<u>70</u>
<u>5.2</u>	<u>ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ</u>	<u>71</u>
<u>5.2.1</u>	<u>ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ</u>	<u>71</u>
<u>5.2.2</u>	<u>ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΕ ΑΝΑΜΟΝΗ</u>	<u>73</u>
<u>5.2.3</u>	<u>ΕΝΕΓΓΥΑ ΠΙΣΤΩΣΗ.....</u>	<u>73</u>
<u>5.2.4</u>	<u>ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ</u>	<u>74</u>
<u>5.2.4.1</u>	<u>ΕΝΟΧΙΚΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ.....</u>	<u>74</u>
<u>5.2.4.2</u>	<u>ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ</u>	<u>75</u>
<u>5.3</u>	<u>ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ</u>	<u>75</u>
<u>5.3.1</u>	<u>ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ</u>	<u>77</u>
<u>5.3.2</u>	<u>ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020</u>	<u>78</u>
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο</u>	<u>79</u>
<u>6.1</u>	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΔΙΑΦΩΡΩΣΗ</u>	<u>79</u>
<u>6.2</u>	<u>ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ (ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ.....</u>	<u>80</u>
<u>6.3</u>	<u>ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (1989-2006).....</u>	<u>83</u>
<u>6.4</u>	<u>ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΕΣΠΑ (2007-2013).....</u>	<u>83</u>
<u>6.5</u>	<u>ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ</u>	<u>84</u>
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο</u>	<u>85</u>
<u>7.1</u>	<u>ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ</u>	<u>85</u>
<u>7.1.1</u>	<u>ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΛΗΨΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ</u>	<u>85</u>
<u>7.1.2</u>	<u>ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ</u>	<u>85</u>
<u>7.1.3</u>	<u>ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ</u>	<u>86</u>
<u>7.1.4</u>	<u>ΑΡΧΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ.....</u>	<u>86</u>
<u>7.1.5</u>	<u>ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ.....</u>	<u>88</u>
<u>7.1.6</u>	<u>ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ</u>	<u>90</u>
<u>7.2</u>	<u>ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.....</u>	<u>90</u>

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

<u>7.2.1</u>	<u>Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ</u>	<u>91</u>
<u>7.2.2</u>	<u>Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ.....</u>	<u>91</u>
<u>7.2.3</u>	<u>ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΡΙΣΚΟΥ – ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ.....</u>	<u>92</u>
<u>7.2.4</u>	<u>ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΕΝΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ</u>	<u>93</u>
	<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....</u>	<u>94</u>
	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>	<u>96</u>
	<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....</u>	<u>119</u>

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία ασχολείται με το νομοθετικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο «γεννιούνται» και επιχειρούν οι τουριστικές επιχειρήσεις που εδράζονται στην Ελλάδα.

Σκοπός της, είναι η εξέταση των μεθόδων χρηματοδότησης αυτών, καθώς και οι συμβάσεις που διέπουν την καθεμία.

Στην αρχή λοιπόν, έχουμε μία σύντομη περιγραφή του φαινομένου «τουρισμός» και τις πηγές από όπου μία τουριστική επιχείρηση μπορεί να αντλήσει τα αναγκαία, για αυτήν, κεφάλαια, που απαιτούν οι δραστηριότητές της.

Ποιες ανάγκες όμως οδηγούν μία επιχείρηση στην εξεύρεση πηγής χρηματοδότησης; Ποιοι οι σκοποί, οι μέθοδοι και οι κανόνες χρηματοδοτήσεων; Ποιες οι διαφορές ανάμεσα στις μεθόδους δανεισμού; Ποιες εγγυήσεις – εξασφαλίσεις τις συνοδεύουν;

Απαραίτητη προϋπόθεση για να χρηματοδοτηθεί μία επιχείρηση, είναι η ύπαρξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου, μέσω του οποίου διαφαίνεται η αληθοφάνεια και βιωσιμότητα των όσων επιδιώκει, αλλά και τυχόν κίνδυνοι που μπορεί να ενέχει μία επένδυση.

Ποια, επομένως, τα κριτήρια των τραπεζών και γενικότερα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, προκειμένου να προβούν σε σύναψη σύμβασης με τον εκάστοτε επιχειρηματία; Πώς δομείται ένα επιχειρηματικό σχέδιο και τι ελέγχεται μέσα από αυτό; Ποιοι οι λόγοι απόρριψής του;

Παράλληλα ο βαθμός ικανοποίησης τους από τις διαδικασίες και τους όρους συμμετοχής των τουριστικών επιχειρήσεων στα χρηματοδοτικά προγράμματα παρουσιάζεται να είναι επίσης εξαιρετικά υψηλός.

Με άλλα λόγια, κάθε επιχείρηση επιδιώκει την καλύτερη, για αυτήν, κεφαλαιακή διάρθρωση και υπάρχουν πολλοί τρόποι να το επιτύχει, είτε χρησιμοποιώντας εσωτερικές ή εξωτερικές μεθόδους χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ο κλάδος του τουρισμού θεωρείται κατά γενική παραδοχή ένας από τους πιο δυναμικούς και ανταγωνιστικούς κλάδους της Ελληνικής οικονομίας, καθώς συμμετέχει καταλυτικά στην διαμόρφωση του εγχώριου προϊόντος και συνδέεται στενά με την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Η ποιοτική αναβάθμιση και η διαφοροποίηση του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος είναι πλέον επιτακτική ανάγκη και αποτελεί την μόνιμη επιδίωξη όλων όσοι εμπλέκονται με τον τουρισμό στην Ελλάδα.

Η λέξη τουρισμός προέρχεται από τη λατινική λέξη «*torpus*» που σημαίνει γύρος, περιήγηση, εμφανίζεται στις αρχές του 19ου αιώνα, αλλά ως δραστηριότητα ξεκίνησε όταν οι πρώτες οργανωμένες κοινωνίες ανθρώπων έκαναν την εμφάνισή τους.

Μέσα στα χρόνια, ο τουρισμός έχει γνωρίσει συνεχή εξέλιξη και διαφοροποίηση, ώστε να καταφέρει να γίνει ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους τομείς της οικονομίας, παγκοσμίως. Είναι αποτέλεσμα ενός συνόλου παραγόντων, όπως η ανάγκη του ανθρώπου να έρθει σε επαφή με νέους πολιτισμούς, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου, η αύξηση του ελεύθερου χρόνου, η βελτίωση του δικτύου μεταφορών και η βιομηχανοποίηση της τουριστικής παραγωγής.

Ο τουρισμός λοιπόν, αποτελεί μία πολυσύνθετη και ποικιλόμορφη οικονομική δραστηριότητα, με πολλαπλά οφέλη για τις χώρες που τον αναπτύσσουν και τον συντηρούν. Τα οφέλη αυτά δεν είναι μόνο οικονομικά, αλλά και κοινωνικά, πολιτικά, πολιτιστικά.

Ο άυλος όμως χαρακτήρας της τουριστικής βιομηχανίας, σε αντίθεση με άλλους κλάδους, δυσχεραίνει τον καθορισμό του αντίκτυπού της στους προαναφερθέντες τομείς και κυρίως στην οικονομία. Ο ορισμός του τουρισμού κατ' επέκταση ενέχει σοβαρές δυσκολίες για τους μελετητές του, καθώς από τη «γέννησή» του κιόλας, πολλές ήταν οι προσπάθειες εξήγησης και επακριβούς προσδιορισμού του φαινομένου, είτε από μεμονωμένους επιστήμονες (Glucksmann (1929), Schwink (1929), Hunziquer και Krapf (1942), Macintosh και Goeldner (1986), κ.ά., είτε από διεθνείς οργανισμούς (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού, Ηνωμένα Έθνη, κ.ά.).

Σύμφωνα λοιπόν με τον παγκόσμιο οργανισμό τουρισμού, η λέξη «τουρισμός» αναφέρεται σε όλες τις δραστηριότητες των ταξιδιωτών, συμπεριλαμβανομένου των τουριστών, επισκεπτών δηλαδή που διανυκτερεύουν στον προορισμό τους, αλλά και των εκδρομέων, επισκεπτών δηλαδή ημέρας. Γενικότερα, ο τουρισμός είναι ένα κοινωνικό, ψυχολογικό και οικονομικό φαινόμενο που προκύπτει από τη δράση και αντίδραση των παραγόντων, τουρίστας, επισκέπτης, κοινωνία προορισμού, τουριστική επιχείρηση, κράτος¹. Δε θα μπορούσαμε όμως να κάνουμε λόγο για οποιαδήποτε τουριστική δραστηριότητα, χωρίς την έννοια της τουριστικής

¹Macintosh & Goeldner (1986). "The sum of the phenomena and relationships arising from the interaction of tourists, business suppliers, host governments and host communities in the process of attracting and hosting these tourists and other visitors."

επιχείρησης, που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα εξέλιξης ή μη, του τουρισμού. Οι τουριστικές λοιπόν, επιχειρήσεις², περιλαμβάνουν όλες τις εγκαταστάσεις, όπου κύρια και χαρακτηριστική ασχολία τους, αλλά και πρωτεύον «παραγόμενο προϊόν», είναι ο τουρισμός.

Η «τουριστική βιομηχανία», λοιπόν, περιέχει ένα ευρύ φάσμα παραγωγικών μονάδων που ανήκουν σε διαφορετικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών, όπως προμηθευτές τουριστικών προϊόντων, εταιρίες παροχής τουριστικών υπηρεσιών (π.χ. γραφεία ενοικίασης Ι.Χ.) και οργανισμούς (π.χ. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού), που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και στην προώθηση των τουριστικών προϊόντων/πακέτων. Είναι άρα απαραίτητος ένας κοινός παρονομαστής, ώστε να ομαδοποιηθούν όλες οι παραγωγικές δραστηριότητες, που έχουν να κάνουν με το τουριστικό αυτό κύκλωμα. Δε θα μπορούσε να είναι άλλος από τον τελικό προορισμό των διαφόρων παραγωγικών δραστηριοτήτων, όταν αυτές σχετίζονται με την τελική τουριστική ζήτηση.

Πιο ειδικά, η δομή της «τουριστικής βιομηχανίας» συμπεριλαμβάνει³:

α. Τουριστικά καταλύματα: π.χ. ξενοδοχεία, οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις (camping), ξενώνες φιλοξενίας νέων

β. Εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής: π.χ. συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, μαρίνες, χιονοδρομικά κέντρα

γ. Τουριστικά γραφεία

δ. Γραφεία ενοικίασεως αυτοκινήτων

ε. Επιχειρήσεις εκμίσθωσης Μοτοσικλετών, Τρίτροχων και Τετράτροχων οχημάτων άνω των 50 κ. εκ.

στ. Τουριστικές Επιχειρήσεις Οδικών Μεταφορών (Τ.Ε.Ο.Μ.)

ζ. Ναυλομεσιτικά Γραφεία (εκ ναύλωση επαγγελματικών πλοίων αναψυχής).

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, λόγω της υψηλής συμμετοχής του στο ΑΕΠ της χώρας (16,3% για το 2013) και της ακόμη υψηλότερης στην απασχόληση⁴ (19% για το 2010). Επίσης πολύ σημαντικός είναι ο ρόλος του τουρισμού στην κάλυψη μεγάλου μέρους του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας (10,1 εκατ. € το 2014), ρόλος ο οποίος είναι εξαιρετικά σημαντικός ιδιαίτερα στην παρούσα περίοδο. Σε μια δύσκολη λοιπόν συγκυρία για την Ελλάδα, ο τουρισμός αποδεικνύεται, σύμφωνα με τη γλώσσα των αριθμών, ότι αποτελεί τη βασική ανάσα για την ελληνική οικονομία και την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Σήμερα, αρκετοί είναι οι φορείς που έχουν λάβει τα ηνία της άρτιας τουριστικής ανάπτυξης της χώρας και της ομαλής διεξαγωγής της τουριστικής κίνησης. Μερικοί από αυτούς, το Υπουργείο

²Σύμφωνα με ΠΟΤ: The tourism industries comprise all establishments for which the principal activity is a tourism characteristic activity. Tourism industries (also referred to as tourism activities) are the activities that typically produce tourism characteristic products.

³Νόμος υπ' αριθ. 4276/2014 ΦΕΚ Α 155/30.07.2014 περί απλούστευσης διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων κ' τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού κ' άλλες διατάξεις. Μέρος πρώτο – Κεφάλαιο Α' – Άρθρο 1.

⁴7,2εκατ. θέσεις εργασίας κατά το 2015, σύμφωνα με Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού

Τουριστικής Ανάπτυξης, ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), οι Νομαρχιακές Επιτροπές Τουρισμού και το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (Ξ.Ε.Ε.).

Σύμφωνα με τον τελευταίο, τα ελληνικά ξενοδοχεία - μικρομεσαίες οικογενειακές επιχειρήσεις, στη συντριπτική τους πλειονότητα αποτελούν ζωτικά "κύτταρα" των οικονομικών και κοινωνικών ιστών της χώρας μας. Είναι αναμφισβήτητα εστίες ανάπτυξης, απασχόλησης, κοινωνικής συνοχής και εξωστρέφειας. Είναι φανερό, πως με τη βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος και με τη στήριξη της υγιούς επιχειρηματικότητας, θα «θωρακιστούν» ακόμα περισσότερο οι αντοχές και κατ' επέκταση η ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος της χώρας. Με το βλέμμα στο άμεσο μέλλον και με τις προοπτικές του ελληνικού τουρισμού να βελτιώνονται κάθε χρόνο, είναι βέβαιο ότι οι στόχοι του 2021 (ΕΣΠΑ 2014-2021), θα επιτευχθούν νωρίτερα, σύμφωνα με τον ΣΕΤΕ⁵. Ο τελευταίος, υπενθυμίζει ότι θα πρέπει άμεσα να αντιμετωπισθούν καίρια ζητήματα, όπως η συστηματικότερη λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών του κράτους για την πάταξη της παραβατικότητας, η προώθηση φορολογικών ελαφρύνσεων, η αποκατάσταση της ρευστότητας, ιδιαίτερα για τις χιλιάδες μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις, η μείωση του κόστους δανεισμού των επιχειρήσεων, η περαιτέρω μείωση του μη μισθολογικού κόστους, η αναμόρφωση του επενδυτικού νόμου και η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση και ροή του νέου ΕΣΠΑ.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Χρηματοδοτική σύμβαση, χρηματοδοτική μίσθωση, μισθωτής, εκμισθωτής, κινητό, ακίνητο, σύμβαση

1.2 ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σε συνοπτική περιγραφή οι δυνατοί τρόποι χρηματοδότησης ενός επενδυτικού σχεδίου είναι κυρίως οι εξής:

1. Ίδια μέσα χρηματοδότησης (αυτοχρηματοδότηση, αύξηση ίδιων κεφαλαίων)
2. Κρατικές επενδυτικές ενισχύσεις μέσω του Αν.Ν.3299/04
3. Μακροπρόθεσμος Τραπεζικός Δανεισμός
4. Βραχυπρόθεσμος Τραπεζικός Δανεισμός
5. Πιστώσεις προμηθευτών
6. Ομολογιακό δάνειο
7. Χρηματοδοτική Μίσθωση

1.3 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1.3.1 ΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

I. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Η ενιαία τραπεζική αγορά είναι ανοικτή, καταρχήν, σε κάθε τραπεζική επιχείρηση, «υπήκοο», κατά τις διατάξεις των άρθρων 43 και 49 ΣυνθΕΚ, ενός κράτους μέλους, την οποία η οδηγία 2000/12/ΕΚ (εφεξής, απλώς, οδηγία) αποκαλεί με τον «αφηρημένο» εννοιολογικά, γενικό, υπερεθνικό όρο, «πιστωτικό οργανισμό» (Credit institution, Kreditinstitut), ο οποίος αποδόθηκε

⁵Τουριστικός Στρατηγικός Σχεδιασμός 2021 Οδικός Χάρτης Υλοποίησης

εσφαλμένα στο ελληνόγλωσσο κείμενο της οδηγίας και υιοθετήθηκε και από τον εναρμονιστικό ελληνικό νόμο 2076/92 ως «πιστωτικό ίδρυμα». Ως «πιστωτικό ίδρυμα» χαρακτηρίζεται η επιχείρηση, της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτών κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό (άρθρο 1 παρ. 1 Οδηγίας). Εξαιρούνται μόνον από το εύρος εφαρμογής της οδηγίας – συνεπώς, και από την ενιαία αγορά – διάφοροι, πιστωτικής φύσεως, οργανισμοί των κρατών μελών, που είναι φορείς δημόσιας εξουσίας ή αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες ή έχουν ειδικό δημόσιο σκοπό και κατονομάζονται ρητά στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 της οδηγίας.

Για λόγους αποφυγής στρέβλωσης του ανταγωνισμού μεταξύ τραπεζών και ιδρυμάτων, που εκδίδουν κατά αποκλειστικότητα ηλεκτρονικό χρήμα, το οποίο λειτουργεί, όπως οι λογαριασμοί καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτών κεφαλαίων, η οδηγία 2000/28/EK, τροποποιώντας την 2000/12/EK, ενέταξε στην κατηγορία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τα «ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος», τα οποία ρυθμίζονται ειδικά από τις διατάξεις της οδηγίας 2000/46/EK. Έτσι, τα μεν αμιγή ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, που δεν ασκούν άλλες τραπεζικές δραστηριότητες, υπάγονται στις διατάξεις των οδηγιών 91/308/ΕΟΚ και 2000/12/EK, πλην των άρθρων 34-51 (περί των τεχνικών μέσων προληπτικής εποπτείας) και των άρθρων 5, 11, 13, 19, 20 παρ. 7, 51 και 59 της τελευταίας, για τα πιστωτικά ιδρύματα. Τα δε πιστωτικά ιδρύματα, ου πέραν των δραστηριοτήτων της αποδοχής καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτών κεφαλαίων, εκδίδουν μέσα πληρωμής υπό μορφή ηλεκτρονικού χρήματος, υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 3 της οδηγίας 2000/46/EK, ως προς τη δυνατότητα εξαργύρωσης του ηλεκτρονικού χρήματος από τον κομιστή του.

Σύμφωνα με το άρθρο 4α παρ. 1 σημ. α' του Ν. 2251/94 σύμβαση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση είναι: «κάθε σύμβαση που αφορά χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η οποία συνάπτεται μεταξύ ενός προμηθευτή και ενός καταναλωτή, χωρίς την ταυτόχρονη φυσική παρουσία τους, στο πλαίσιο συστήματος εξ αποστάσεως πώλησης ή παροχής υπηρεσιών που οργανώνεται από τον προμηθευτή, ο οποίος χρησιμοποιεί αποκλειστικά, για τη σύμβαση αυτή, ένα ή περισσότερα μέσα επικοινωνίας εξ αποστάσεως, μέχρι και τη στιγμή σύναψης της σύμβασης»⁶.

Η διερεύνηση αυτής της έννοιας του πιστωτικού ιδρύματος είναι προφανώς αντιφατική προς όλο το εννοιολογικό οικοδόμημα της οδηγίας, επειδή η επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε μέσα πληρωμής χαρακτηρίζεται ήδη «χρηματοδοτικό ίδρυμα». Επιφέρει, μάλιστα, σύγχυση ως προς την ταύτιση της έννοιας του πιστωτικού ιδρύματος, σε ορισμένες έννομες τάξεις, όπως την ελληνική, με εκείνη της τράπεζας, που δέχεται καταθέσεις ή άλλα επιστρεπτά κεφάλαια και παρέχει πιστώσεις. Ορθότερη είναι η ένταξη των εν λόγω ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος στην έννοια των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, στα οποία εφαρμόζονται, απλώς, ορισμένες διατάξεις, που αφορούν τα πιστωτικά ιδρύματα.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Η νομική φύση των «πιστωτικών ιδρυμάτων» δεν προσδιορίζεται με σαφήνεια στην οδηγία. Από την διατύπωση, ωστόσο, της παραγράφου 1 του άρθρου 5, όπου ο λόγος είναι για «χωριστά ίδια κεφάλαια» του πιστωτικού ιδρύματος, προκύπτει ότι η νομική τους φύση προϋποθέτει σαφή διαχωρισμό της περιουσίας του «ιδρύματος» από την ατομική περιουσία των

⁶ Δελούκα-Ιγγλέση Κορνηλία, Δίκαιο του καταναλωτή, , Σάκκουλας 2014

συμμετεχόντων στο ίδρυμα. Αποκλείονται, έτσι, οι ατομικές επιχειρήσεις και οι εταιρείες, τύπου ελληνικής αστικής εταιρείας. Πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να είναι μόνον νομικά πρόσωπα ή άλλες ενώσεις προσώπων, με κάποιας μορφής ικανότητα δικαίου, επαρκή για την ανάδειξή τους σε αυτοτελείς φορείς περιουσιακών δικαιωμάτων.

Τα ως άνω πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να ασκήσουν τις δραστηριότητές τους σε όλα τα κράτη μέλη εφόσον (α) έχουν αποκτήσει «άδεια» σε ένα οποιοδήποτε κράτος μέλος, έχοντας εκπληρώσει τις ελάχιστες προϋποθέσεις και τηρήσει τη διαδικασία, που οι διατάξεις της οδηγίας προβλέπουν (αρχή της ενιαίας άδειας, single license principle), (β) οι δραστηριότητες, που πρόκειται να ασκήσουν σε άλλα κράτη μέλη, είναι εξ εκείνων, που απαριθμούνται περιοριστικά στην οδηγία, και καλύπτονται από την χορηγηθείσα άδεια, και (γ) εποπτεύονται από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους (αρχή της εποπτείας από τη χώρα προέλευσης, home country control principle) (άρθρο 18 οδηγίας). Υλοποιούνται, έτσι, εξειδικευόμενες, οι αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης και της ελάχιστης, επαρκούς εναρμόνισης, που αποτέλεσαν διακήρυξη της λευκής βίβλου.

Η ως άνω «άδεια» δεν χρειάζεται να είναι «άδεια λειτουργίας», ούτε να «απορρέει» απ' αυτήν, κατ' ακριβολογία, «η δυνατότητα άσκησης της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος», όπως ανακριβώς αναφέρεται στο ελληνικό κείμενο της οδηγίας. Ως «άδεια» (Zulassung, authorization, agreement) νοείται η οποιασδήποτε μορφής πράξη άσκησης δημόσιας εξουσίας από αρμόδια αρχή – δηλαδή, την εθνική αρχή, που είναι εξουσιοδοτημένη να ελέγχει τα πιστωτικά ιδρύματα σε ένα κράτος μέλος-, με την οποία παρέχεται η εξουσία για την άσκηση της δραστηριότητας πιστωτικού ιδρύματος.

Το ενδιαφέρον, βέβαια, του κοινοτικού νομοθέτη δεν περιορίζεται στην επιβολή μόνον του ενιαίου καθεστώτος της αμοιβαία αναγνωριζόμενης άδειας ενός πιστωτικού ιδρύματος κράτους μέλους. Επεκτείνεται, πέραν αυτού, και στην προσπάθεια διασφάλισης μιας αξιόπιστης λειτουργίας του, βασισμένης (α) στην διατήρηση επαρκών κεφαλαίων, (β) στην καταλληλότητα των συμμετεχόντων προσώπων, (γ) στον καθορισμό πλαισίων συνετής επιχειρηματικής δράσης και (δ) στην οργανωμένη, κεντρική προληπτική εποπτεία.

III. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Η διαρθρωτική δομή του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος σήμερα, λαμβανομένων υπόψη των συνεχών μεταβολών και ανακατατάξεων που υφίσταται, έχει ως ακολούθως:

- Τράπεζα της Ελλάδος:

Είναι η Κεντρική Τράπεζα της χώρας και ιδρύθηκε το 1928. Αποτελεί τον κυριότερο χρηματοοικονομικό οργανισμό και ορθά αποκαλείται «τράπεζα των τραπεζών». Στον κύριο ρόλο της, μεταξύ των άλλων, περιλαμβάνονται, η εποπτεία και ο έλεγχος ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος βάσει των οδηγιών και εγκυκλίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η άσκηση της νομισματοπιστωτικής και συναλλαγματικής πολιτικής, ο έλεγχος της ρευστότητας των τραπεζικών ιδρυμάτων και της οικονομίας στο σύνολό της, η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών κλπ.

- Εμπορικές τράπεζες:

Οι εμπορικές τράπεζες αποτελούν τη σημαντικότερη μορφή χρηματοπιστωτικών οργανισμών, με αντικείμενο, την άσκηση χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων, επί όλων σχεδόν των προσφερόμενων κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών της χρηματαγοράς και κεφαλαιαγοράς.

Αντλούν κεφάλαια από καταθέσεις και εργασίες διαφόρων μορφών, στην αγορά χρήματος και κεφαλαίων, τα οποία επενδύουν σε βραχυπρόθεσμες και μεσομακροπρόθεσμες τοποθετήσεις.

Ασχολούνται με όλες τις τραπεζικές εργασίες των στοιχείων του ενεργητικού τους (π.χ. χρηματοδοτήσεις, τοποθετήσεις, επενδύσεις, συνάλλαγμα κλπ.) του παθητικού τους (καταθέσεις διαφόρων μορφών, διαχείριση προϊόντων άντλησης κεφαλαίων κ.λπ.), καθώς και μεσολαβητικές εργασίες όπως εισαγωγές – εξαγωγές, αγοραπωλησία συναλλάγματος, φύλαξη τίτλων και τιμαλφών κλπ. έναντι προμήθειας.

Οι εμπορικές τράπεζες είναι ουσιαστικά και τυπικά τράπεζες γενικών εργασιών ή διαφορετικά πολλαπλών δραστηριοτήτων, όπως ορίζονται και με το διεθνή όρο (universal banking).

Στην κατηγορία των εμπορικών τραπεζών ανήκουν σχεδόν όλες οι τράπεζες ελληνικές και ξένες που δραστηριοποιούνται σε μια ευρεία γκάμα χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, όπως η Εθνική Τράπεζα, η Εμπορική Τράπεζα κ.α.

- **Ειδικά πιστωτικά ιδρύματα:**

Είναι τα ιδρύματα που εξειδικεύονται σε συγκεκριμένες χρηματοπιστωτικές εργασίες ή σε συγκεκριμένο κλάδο της αγοράς, όπως οι αγροτικές, επενδυτικές, κτηματικές, ναυτιλιακές κλπ. Τράπεζες.

- **Ιδιότυποι πιστωτικοί οργανισμοί:**

Στην κατηγορία αυτή λειτουργούν σήμερα δύο οργανισμοί, ήτοι, το Ταχυδρομικό Ταμειυτήριο και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων οι οποίοι είναι αυτοτελείς, καλύπτουν ο καθένας συγκεκριμένες ανάγκες της οικονομίας και απολαμβάνουν ειδικά προνόμια του κράτους. Οι εν λόγω οργανισμοί παρότι έχουν εξαιρεθεί από την εφαρμογή του Ν. 2076/1992 λειτουργούν και δραστηριοποιούνται υπό τις γενικότερες κατευθύνσεις της Κεντρικής Τράπεζας και των Νομισματικών Αρχών. Πρόσφατα οι οργανισμοί αυτοί έχουν τεθεί σε μια τροχιά αλλαγής κατεύθυνσης και μετατροπής τους σε σύγχρονα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με δυνατότητα παροχής υπηρεσιών και προσφοράς προϊόντων μιας ευρείας γκάμας, όπως όλα τα ιδρύματα που διέπονται και λειτουργούν βάσει των διατάξεων του προαναφερθέντος νόμου.

- **Συνεταιριστικές τράπεζες:**

Η συνεταιριστική πίστη στην Ευρώπη αποτελεί παλιό και καταξιωμένο θεσμό ο οποίος έχει συμβάλλει σε σημαντικό βαθμό στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική εξέλιξη στις περισσότερες χώρες όπως Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία, ανατολικά και σκανδιναβικά κράτη κλπ. Στη χώρα μας επίσης η συνεταιριστική πίστη είναι γνωστή από το 1900, όπου ιδρύθηκε και λειτούργησε ο Πιστωτικός Συνεταιρισμός Τεχνοεργατών Λαμίας ο οποίος μετεξελίχθηκε στην Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας, Στη συνέχεια λαμβάνει σημαντική εξέλιξη ο θεσμός και ιδρύονται πολλά πιστωτικά Συνεταιριστικά ιδρύματα σε πολλούς νομούς της χώρας.

Σήμερα οι συνεταιριστικές τράπεζες ελέγχουν σε σημαντικό ποσοστό, άνω του 20% σε πολλές χώρες, την χρηματοπιστωτική αγορά.

Άλλοι βασικοί συμμετέχοντες (επενδυτές) της αγοράς

Στις σύγχρονες οικονομίες δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός επενδυτών ή χρηματοπιστωτικών οργανισμών με διάφορα χαρακτηριστικά, οι οποίοι παράγουν ή αγοράζουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες ή προϊόντα τα οποία προσφέρουν στην αγορά σε τιμές μεγαλύτερες από το κόστος τους.

- Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου:

Οι εταιρείες αυτές (investment trust), έχουν τη μορφή των ανώνυμων εταιρειών και δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στη διαχείριση του δικού τους χαρτοφυλακίου χρεογράφων (μετοχών, ομολογιών, εντόκων γραμματίων του δημοσίου, αμοιβαίων κεφαλαίων κλπ.)

- Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.)

Οι εταιρείες αυτές (Α.Ε.Δ.Α.Κ.) ιδρύονται με σκοπό τη διαχείριση ενός ή περισσότερων αμοιβαίων κεφαλαίων, δηλαδή κινητών αξιών και μετρητών, τα οποία ανήκουν εξ αδιαιρέτου σε περισσότερα από ένα πρόσωπα.

Για την ίδρυση και λειτουργία των εν λόγω εταιρειών απαιτείται ειδική άδεια από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η οποία αποτελεί την εποπτεύουσα αρχή τους, το δε ελάχιστο ιδρυτικό κεφάλαιο θα πρέπει να ανέρχεται σε 1,2 εκατ. Ευρώ.

Οι ΑΕΔΑΚ διέπονται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο με τις ΕΕΧ (Ν. 1969/91), όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.

- Εταιρείες Αμοιβαίων Κεφαλαίων σε Ακίνητη Περιουσία:

Οι εταιρείες αυτές έχουν ως σκοπό την κύρια τοποθέτηση των κεφαλαίων τους σε ακίνητη περιουσία (real estate funds), έχουν όμως τη δυνατότητα σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο να επενδύουν και ένα μέρος του κεφαλαίου τους σε άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Το αμοιβαίο κεφάλαιο των εταιρειών αυτών αποτελείται από ακίνητα κυρίως, από χρεόγραφα διαφόρων κατηγοριών και από μετρητά.

Οι εν λόγω εταιρείες δηλαδή είναι ανώνυμες εταιρείες με κύριο σκοπό τη διαχείριση ακινήτων, οικοπέδων, καταστημάτων, γραφείων, κατοικιών κ.α. και εν μέρει τη διαχείριση κινητών αξιών.

- Χρηματιστηριακές εταιρείες:

Οι εταιρείες αυτές ασχολούνται με την ανάπτυξη χρηματιστηριακών δραστηριοτήτων και εργασιών συμβούλου για λογαριασμό πελατών τους, που επενδύουν στη χρηματιστηριακή αγορά.

- Χρηματοδοτικές εταιρείες:

Είναι εταιρείες οι οποίες δεν δέχονται καταθέσεις, αλλά λειτουργούν με κεφάλαια τα οποία δανείζονται από τις τράπεζες, καθώς και κεφάλαια από την πώληση εμπορικών χρεογράφων (commercial papers) τα οποία τοποθετούν σε δάνεια διαφόρων μορφών προς επιχειρήσεις, συνήθως μικρού μεγέθους, και καταναλωτές.

- Εταιρείες Διαχείρισης Επιχειρηματικών Απαιτήσεων:

Πρόκειται για τις εταιρείες διαχείρισης (πρακτορεία) επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring company), που είναι εξουσιοδοτημένες να παρέχουν υπηρεσίες κυρίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σύνθετες, ευέλικτες και υψηλής τεχνολογίας.

Θα πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι, για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου από τον factor οι απαιτήσεις οι οποίες εκχωρούνται δεν θα πρέπει να πάσχουν από κανένα νομικό ελάττωμα, π.χ. αθέτηση της ημερομηνίας παράδοσης των εμπορευμάτων ή κακή ποιότητα αυτών κλπ. Επίσης ο factor δεν καλύπτει την μη πληρωμή των απαιτήσεων από τον οφειλέτη για λόγους πολιτικών ή κοινωνικών αναταραχών στην χώρα του οφειλέτη.

- Εταιρείες Εκχώρησης Απαιτήσεων:

Οι Εταιρείες Εκχώρησης Απαιτήσεων (forfeiting) ιδρύονται και λειτουργούν, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών προεξόφλησης μεσομακροπρόθεσμων απαιτήσεων, από διακανονισμό με λήξη πολλές φορές και άνω των δέκα (10) ετών, που δημιουργούνται, τόσο στο εξωτερικό εμπόριο όσο και κατά την εισαγωγή παγίου εξοπλισμού από το εξωτερικό.

- Εταιρείες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης:

Οι εταιρείες αυτές (leasing companies) είναι ανώνυμες εταιρείες που ιδρύονται και δραστηριοποιούνται στην προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης.

- Εταιρείες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Ε.Κ.Ε.Σ.)

Οι εταιρείες αυτές (Ε.Κ.Ε.Σ.) οι οποίες λέγονται και Εταιρείες Υψηλού Επιχειρηματικού Κινδύνου (venture capital companies ή risk capital companies), είναι χρηματοπιστωτικές εταιρείες που συστήνονται με σκοπό τη χορήγηση επιχειρηματικών ή καινοτομικών κεφαλαίων, σε οικονομικές μονάδες. Τα κεφάλαια αυτά στην αγορά είναι γνωστά ως κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital).

Τα οφέλη από την εφαρμογή του θεσμού είναι πολλαπλά, τόσο για την επιχείρηση και τους μετόχους όσο και για την εθνική οικονομία για την οποία το επιχειρηματικό κεφάλαιο αποτελεί μοχλό υγιούς ανάπτυξης.

- Εταιρείες Αμοιβαίων Εγγυήσεων:

Οι εταιρείες αμοιβαίων εγγυήσεων (Ε.Α.Ε.) ιδρύονται με σκοπό να διευκολύνουν την πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην πιστωτική αγορά. Βασική διευκόλυνση με σκοπό την άντληση κεφαλαίων από το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι η παροχή εγγύησης προς τις τράπεζες για τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την κεφαλαιακή ενίσχυσή τους, ιδιαίτερα μετά την κατάργηση της κρατικής επιδότησης του επιτοκίου με το οποίο δανείζονταν παλαιότερα οι επιχειρήσεις αυτές.

Οι Ε.Α.Ε. σύμφωνα με το Ν.2367/95 «Νέοι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί και άλλες διατάξεις» για την ενίσχυση των Μ.Μ.Ε., είναι ανώνυμες εταιρείες, υπό την εποπτεία της τραπεζικής της Ελλάδος, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μικρομεσαίες μεταποιητικές και εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και επιμελητήρια του χώρου των επαγγελματιών, βιοτεχνών και εμπόρων.

- Hedge funds:

Τα Hedge funds είναι επενδυτικά κεφάλαια που προέρχονται από λίγους και μεγάλους επενδυτές. Τοποθετούνται στην αγορά από ένα manager (εταιρεία) με διαφορετική επενδυτική

φιλοσοφία από τις παραδοσιακές επενδυτικές εταιρείες (Αμοιβαίων Κεφαλαίων, Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου), που απευθύνονται στο ευρύ επενδυτικό κοινό και προσπαθούν να επιτύχουν αποδόσεις σε μια συμβατική και περισσότερο αποτελεσματική αγορά.

Στόχος των Hedge funds είναι η επίτευξη υψηλών κερδών (αποδόσεων), σε περιπτώσεις εμφάνισης οικονομικών ανισορροπιών και μη αποτελεσματικών αγορών (τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα), με τη μεγιστοποίηση της σχέσης μεταξύ κινδύνου και απόδοσης της τοποθέτησης.

Πρόκειται δηλαδή για κερδοσκοπικά επενδυτικά κεφάλαια τα οποία τοποθετούνται σε μια γκάμα χρηματοπιστωτικών προϊόντων όπως μετοχές, ομόλογα, συνάλλαγμα, κρατικά ομόλογα κ.λπ τα οποία διοχετεύουν στην αγορά λίγοι και μεγάλοι εκδότες (πωλητές), όπως για παράδειγμα το Δημόσιο για την κάλυψη ελλειμμάτων του Κρατικού Προϋπολογισμού.

- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων:

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank) ιδρύθηκε το 1958 και αποτελεί το μοναδικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Ε.Ε. το οποίο χρηματοδοτεί μακροχρόνια προγράμματα παραγωγικών επενδύσεων και έργων υποδομών του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα στη μεταποίηση, στη γεωργία, στον τουρισμό κλπ., με στόχευση την περιφερειακή ανάπτυξη και ειδικότερα την ισόρροπη ανάπτυξη μεταξύ των κρατών – μελών της κοινότητας, καθώς και μεταξύ των περιφερειών ενός κράτους με το κέντρο.

1.3.2 Ο ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η χρηματοδοτική λειτουργία αναπτύσσεται σε ένα δυναμικά μεταβαλλόμενο περιβάλλον – πλαίσιο άρρηκτα συναρτώμενο από την εξελικτική δομή και λειτουργία της κοινωνίας, των πολιτισμικών της αξιών και των οικονομικο-πολιτικών της συστημάτων. Το πλαίσιο της χρηματοοικονομικής δραστηριότητας δέχεται επίσης τις καταγιστικές επιδράσεις των διεθνών τάσεων και εξελίξεων των δυτικών κυρίως προτύπων και θεσμών της παγκοσμιοποίησης, που μειώνουν τη σημασία των εσωτερικών θεσμών προβάλλοντας ένα νέο είδος ανάπτυξης με κυρίαρχο στοιχείο την ιδιοποίηση της ωφέλειας του ιδιώτη μετόχου μέσα από συγκεκριμένες επιλεκτικές χρηματοοικονομικές αποφάσεις.

Σε αυτό το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, το οποίο διακρίνεται σε διάφορα υποπεριβάλλοντα, οικονομικό, χρηματοοικονομικό, τεχνολογικό κλπ. οφείλει να δραστηριοποιηθεί και αναπτυχθεί η ιδιωτική πρωτοβουλία. Από την ικανότητα δε της έναρξης και προσαρμογής της στο εν λόγω πλαίσιο εξαρτάται σε αποφασιστικό βαθμό και η αποτελεσματικότητά της.

Στην ελληνική οικονομία για παράδειγμα η ιδιωτική πρωτοβουλία στηρίχθηκε μεταπολεμικά και μέχρι τα τέλη σχεδόν της δεκαετίας του 80' σε ένα χρηματοπιστωτικό περιβάλλον έντονα παρεμβατικό με κυριότερα χαρακτηριστικά τον υψηλό συναλλαγματικό κίνδυνο και τις πληθωριστικές πιέσεις. Έτσι παρά τις σημαντικές δυνατότητες δανεισμού για τις περισσότερες επιχειρήσεις, τόσο σε επενδυτικά κεφάλαια όσο και σε κεφάλαια κίνησης, ο ιδιωτικός τομέας δεν υπήρξε στον αναμενόμενο βαθμό αποτελεσματικός. Η στενότητα δε από ίδια επιχειρηματικά κεφάλαια, η παράλληλη έλλειψη μιας πρωτογενούς χρηματαγοράς – κεφαλαιαγοράς και η ανικανότητα δόμησης από το κράτος μιας ισχυρής χρηματιστηριακής αγοράς, που να εξασφαλίζει τις αναγκαίες προϋποθέσεις άντλησης υγιών κεφαλαίων από την

άμεση αγορά, οδήγησε τις επιχειρήσεις να στηρίζουν την ανάπτυξή τους κυρίως και μονομερώς στον τραπεζικό δανεισμό. Αυτό είχε ως αρνητικά επακόλουθα, εκτός από τη επέκταση των δυνάμεων περιστολής στην υγιή ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη χρόνιων παθολογιών που ανακλούν στην ανταγωνιστικότητα του τραπεζικού συστήματος. Η απουσία δηλαδή ενός σύγχρονου μηχανισμού τροφοδότη επιχειρηματικών κεφαλαίων, που να λειτουργεί παράλληλα με τις τράπεζες, σε συνδυασμό με τους υψηλούς ρυθμούς πληθωρισμού οι οποίοι κατά τη δεκαετία κυρίως του 80' οδήγησαν τα επιτόκια χορηγήσεων σε επίπεδα της τάξης του 30% περίπου, δημιούργησαν ένα φαύλο κύκλο απαγορευτικό για βιώσιμες επενδύσεις και ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

Από τα μέσα της δεκαετίας του 90' οι θετικές επιδράσεις των προσδοκιών από την ευρωπαϊκή σύγκλιση, η απελευθέρωση των κεφαλαιαγορών και το άνοιγμα των αγορών στα κράτη της Ανατολικής Ευρώπης θέτουν σε νέα ανταγωνιστική αναδιάρθρωση το χρηματοπιστωτικό σύστημα και το ρόλο των τραπεζών. Άμεση συνέπεια των φαινομένων αυτών ήταν αναπόφευκτα και ο επαναπροσανατολισμός του ρόλου λειτουργίας των επιχειρήσεων κάτω από συνθήκες υψηλής αβεβαιότητας και κινδύνου.

Τραπεζικός Δανεισμός είναι σήμερα ο πιο συνηθισμένος τρόπος στον οποίο καταφεύγουν οι επιχειρήσεις για να βρουν χρηματοδότηση. Οι τράπεζες προσφέρουν δύο μεγάλες κατηγορίες δανείων προς τις επιχειρήσεις: τα δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης και τα Μακροπρόθεσμα δάνεια. Τα δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης αποσκοπούν στη βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης και είναι από τη φύση τους μικρής διάρκειας. Αντίθετα τα Μακροπρόθεσμα δάνεια είναι μακράς διάρκειας και περιλαμβάνουν τα δάνεια εγκατάστασης και τα δάνεια επαγγελματικού εξοπλισμού. Το επιτόκιο των Μακροπρόθεσμων δανείων είναι συνήθως χαμηλότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο των δανείων Κεφαλαίου Κίνησης λόγω ακριβώς της μεγαλύτερης διάρκειας αποπληρωμής του.

Οι επικερδείς τουριστικές επιχειρήσεις εξασφαλίζουν μέρος αυτού του κεφαλαίου μέσω των δραστηριοτήτων των συναλλαγών τους, όμως είναι απίθανο να επαρκεί και χρειάζεται να ενισχυθεί με κεφάλαιο που προέρχεται από το εξωτερικό της εταιρίας. Οι νέες αναπτυσσόμενες και λιγότερο επικερδείς τουριστικές επιχειρήσεις χρειάζεται να καλύψουν περισσότερες ανάγκες τους με κεφάλαιο εκτός της εταιρίας, ενώ οι πιο καθιερωμένες ίσως επιδιώξουν να επεκταθούν μέσω στρατηγικής εξαγοράς με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου που είναι αναγκαίο για την εξαγορά άλλων επιχειρήσεων να προέλθει από εξωτερικές πηγές. Οι απαιτήσεις σε κεφάλαιο, των μεγάλων έργων των τουριστικών επιχειρήσεων, μπορεί να διαμορφωθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να χρησιμοποιούνται διαφορετικές μορφές χρηματοδότησης στα διαδοχικά στάδια ανάπτυξης τους. Παράλληλα, το διεθνές τραπεζικό σύστημα εξελίσσεται ραγδαία κατά την διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών. Η διόγκωση του τραπεζικού συστήματος συνέβαλε στο να ανοίξουν νέες κεφαλαιαγορές με αλλαγές στις παραδοσιακές σχέσεις μεταξύ τραπεζών και επιχειρήσεων. Οι παραδοσιακές τράπεζες που ήταν ταυτισμένες με τον ενεχυροδανεισμό, ανοίγονται σε νέες τραπεζικές εργασίες, όπως στις επενδύσεις υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital), στο Factoring, στην χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing Finance), κ.λ.π.

Ως τραπεζικό δανεισμό ορίζουμε όλους εκείνους τους τύπους χρηματοδότησης που σχετίζονται με τη χορήγηση του απαιτούμενου κεφαλαίου με τη μορφή δανείου, έναντι κάποιου σταθερού ή κυμαινόμενου επιτοκίου, σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής. Το δάνειο καλύπτεται συνήθως με την υποθήκη του συγκεκριμένου παγίου και νομιμοποιείται με την υπογραφή της δανειακής σύμβασης μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων μερών. Ο δανειστής μπορεί

να είναι ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα . Το ύψος καθώς και οι όροι του δανείου,

όπως θα δούμε αργότερα, εξετάζονται ξεχωριστά για κάθε αίτηση, και αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ του δανειζόμενου και του δανειστή. Η θεωρία και η πρακτική της ναυτιλιακής χρηματοδότησης, ουσιαστικά αποκρυσταλλώνεται στις διαπραγματεύσεις μεταξύ της Τράπεζας και του δανειζόμενου και αποδίδεται με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο στη δανειακή σύμβαση. Η δανειακή σύμβαση περιέχει αναλυτικά και λεπτομερώς όλους τους όρους και τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες χρηματοδοτείται μια ναυτιλιακή εταιρία. Ένας λόγος για τη σύσταση της δανειακής σύμβασης είναι γιατί αυτή καταρχήν δίνει στην Τράπεζα το (νόμιμο) δικαίωμα να παρεμβαίνει κατά τη διάρκεια του δανείου, εάν διαπιστώνονται γεγονότα υπερημερίας και αθέτησης υποχρεώσεων από το δανειζόμενο. Επιπλέον, επειδή η χρονική περίοδος δανειοδότησης μιας ναυτιλιακής εταιρίας ποικίλει από 2 έως 12 χρόνια, ανάλογα βέβαια με το σκοπό του δανείου, και επειδή πρόκειται για μια μεσοχρόνια περίοδο, όπου πολλά γεγονότα μπορεί να μεταβάλλουν την οικονομική κατάσταση του δανειζόμενου, η Τράπεζα από πριν παραθέτει σε νόμιμα έγγραφα τους όρους κάτω από τους οποίους θα υλοποιηθεί η δανειοδότηση. Εάν οι όροι αυτοί από κοινού συμφωνηθούν, τότε η Τράπεζα προστατεύει τη θέση της, έναντι του δανειζόμενου από τυχόν ενέργειές του που πιθανόν να οδηγήσουν σε αθέτηση των υποχρεώσεών του και μη-αποπληρωμή του δανείου. Όπως είναι λογικό η τράπεζα, κατά τη σύνταξη της σύμβασης δανείου οφείλει να λάβει υπόψη της το δικό της συμφέρον που δεν αποκλίνει ουσιαστικά με αυτό του δανειζόμενου. Εάν η Τράπεζα φανεί πολύ σκληρή στους όρους της, είναι πολύ πιθανό να οδηγήσει το δανειζόμενο σε δυσχερή οικονομική κατάσταση ώστε τελικά να αδυνατήσει ν' αποπληρώσει το δάνειο. Προκύπτει λοιπόν το συμπέρασμα ότι ο σκοπός της δανειακής σύμβασης είναι να θεμελιώσει την εξισορρόπηση της ανάγκης της Τράπεζας για εξασφάλιση, με το γεγονός ότι το δάνειο θα αποπληρωθεί και με τις απαιτήσεις του εφοπλιστή για λειτουργική ελευθερία που πρέπει να παρασχεθεί. Η διατήρηση όμως της ισορροπίας αυτής εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την χρηματοοικονομική κατάσταση του δανειζόμενου και από την αποτελεσματικότητα της τραπεζικής πιστωτικής πολιτικής. Επίσης, επειδή η ανάγκη της ελευθερίας των εργασιών του εφοπλιστή είναι πολύ σημαντική, η Τράπεζα οφείλει να δώσει στο

δανειζόμενο τη δυνατότητα να διαχειρίζεται και να λειτουργεί το πλοίο του με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για τη μεγιστοποίηση των εσόδων του. Η δανειακή σύμβαση η οποία αποτελεί το άλφα και το ωμέγα του τραπεζικού δανεισμού, εκπονείται και καταρτίζεται προσεκτικά τόσο από την Τράπεζα όσο και από το δανειζόμενο με κάθε δυνατή λεπτομέρεια και συζητείται μέσα σ' ένα κλίμα αμοιβαίας και προσδοκώμενης συνεργασίας, και όχι διαμάχης, αφού ουσιαστικά πρέπει να εξυπηρετεί τα συμφέροντα και των δύο συμβαλλόμενων μερών. Αναφορικά τώρα με τις «ρήτρες» που περιλαμβάνονται σε μια δανειακή σύμβαση, η πλειοψηφία των δανείων συνήθως περιέχει παρόμοιους όρους, αλλά αυτά μπορεί να διαφέρουν λίγο στη δομή, ανάλογα με το ποιος τους συντάσσει. Ορισμοί και σκοπός ανάληψης δανείου Στην αρχή της δανειακής σύμβασης ορίζονται όλοι αυτοί οι όροι που θα χρησιμοποιηθούν στη συμφωνία. Η δέουσα προσοχή πρέπει να δοθεί και από τα δυο μέρη προκειμένου να δοθούν οι σωστοί ορισμοί γιατί αυτοί θα δεσμεύουν εφεξής τη σύμβαση. Οι ορισμοί που δίνονται συνήθως αφορούν στην επεξήγηση των όρων όπως ποιοι είναι οι δανειζόμενοι και οι δανειστές, ποια είναι η περίοδος αποπληρωμής του δανείου, ποιοι δίνουν τις εταιρικές εγγυήσεις και ποιοι είναι οι εταιρικοί εγγυητές, πότε γίνεται η αθέτηση υποχρέωσης, ποιος είναι ο τόκος υπερημερίας, ποιο είναι το συμβατικό επιτόκιο, ποιες είναι οι προσωπικές εγγυήσεις και οι

προσωπικοί εγγυητές, καθώς και άλλοι ορισμοί που από τη στιγμή που νομικά θα διευκρινιστούν και θα συμφωνηθούν από τους συμβαλλόμενους, θα έχουν μια και μη αναστρέψιμη ερμηνεία. Στο μέρος αυτό της δανειακής σύμβασης αναγράφεται ο και «σκοπός» για τον οποίο μια ναυτιλιακή εταιρία θα προβεί στην ανάληψη εξωτερικής χρηματοδότησης, π.χ. «Το δάνειο θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση αγοράς του πλοίου.». Οι συνήθεις πιθανοί λόγοι για την ανάληψη εξωτερικής χρηματοδότησης από τις ναυτιλιακές εταιρίες είναι για την αγορά ενός ή περισσότερων μεταχειρισμένων πλοίων, για την κατασκευή ενός νέου πλοίου, για τεχνολογικούς λόγους, για τη χρήση του δανείου ως κεφαλαίου κίνησης αλλά και για την επισκευή ή μετασκευή κάποιου πλοίου.

Αφού λοιπόν, έχει αναφερθεί ο σκοπός του δανείου και οι ορισμοί των κυρίων όρων, στο δεύτερο μέρος της δανειακής σύμβασης, γίνεται εκτενής αναφορά και ανάλυση όλων των ρητρών που αφορούν στο δάνειο αυτό καθ' αυτό. Συγκεκριμένα, στο μέρος αυτό της ναυτιλιακής σύμβασης αναγράφεται, στην πλειοψηφία τουλάχιστο των συμβάσεων, το ποσοστό της χρηματοδότησης πάνω στην αξία ενός πλοίου. Για παράδειγμα, στην περίπτωση αγοράς ενός πλοίου, μια τράπεζα δύναται να θέσει ως ανώτατο ποσοστό χρηματοδότησης το 75% της αξίας ενός πλοίου. Πέραν του ποσοστού, αναφορά γίνεται και για τις διαδικασίες που θα πρέπει ν' ακολουθηθούν προκειμένου ο δανειζόμενος να εκταμιεύσει το δάνειο. Εδώ ορίζεται ο τρόπος ανάληψης (drawdown) του δανείου δηλαδή η εκταμίευσή του. Για να γίνει όμως αυτό, ο δανειζόμενος θα πρέπει πρώτα να έχει παραλάβει από την Τράπεζα την Επιστολή Ανάληψης Δέσμευσης (commitment letter), και εντός των προβλεπόμενων ημερών, πριν από την έναρξη της περιόδου εκταμίευσης του δανείου, να έχει αποστείλει στην Τράπεζα το αντίγραφο της Επιστολής Ανάληψης του Δανείου (drawdown notice) υπογεγραμμένη και τη Δέσμευση Δανεισμού (commitment to borrow). Στο εν λόγω μέρος της δανειακής σύμβασης καθορίζονται όλες οι ρήτρες σχετικά με το ύψος του επιτοκίου, σε περίπτωση σταθερού επιτοκίου, ή συχνότερα, σε περιπτώσεις κυμαινόμενου επιτοκίου, το επιτόκιο βάσης και το περιθώριο (spread), την περίοδο εκτοκισμού, το επιτόκιο υπερημερίας, τη γνωστοποίηση του επιτοκίου και τα εναλλακτικά επιτόκια. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η δυνατότητα προσφυγής των επιχειρήσεων στον μακροπρόθεσμο τραπεζικό δανεισμό, εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως:

- Την πιστοληπτική ικανότητα των επιχειρήσεων: Οι μεγάλες επιχειρήσεις με τη μορφή ανώνυμων εταιριών, έχουν από τη θέση τους υψηλότερη πιστοληπτική (δανειοληπτική) ικανότητα και η σύναψη ομολογιακών δανείων από αυτές αποτελεί ένα από τα πλεονεκτήματά τους, σε σχέση με τις μικρότερες εταιρίες, στις οποίες ο μακροπρόθεσμος δανεισμός, περιορίζεται συνήθως στα ενυπόθηκα μικρού ύψους δάνεια ή τους προμηθευτές μηχανολογικού εξοπλισμού κλπ.
- Την σχέση μεταξύ των κεφαλαίων μακράς διάρκειας της επιχείρησης: Η αναλογία μεταξύ των δύο μορφών κεφαλαίων (ιδίων και ξένων μακροπρόθεσμων) αποτελεί σημαντικό παράγοντα δανεισμού, αφού όσο μεγαλύτερο είναι το ξένο μακροπρόθεσμο κεφάλαιο σε σχέση με το ίδιο, τόσο δυσχερέστερη καθίσταται η μακροπρόθεσμη δανειοδότηση της επιχείρησης, λόγω των υψηλών χρηματοοικονομικών δαπανών και της φθίνουσας αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων, καθώς και του ύψους των ιδίων κεφαλαίων, που επιδρούν αρνητικά, τόσο στη βιωσιμότητα της επιχείρησης, όσο και στην παροχή των απαιτούμενων εγγυήσεων προς τους πιστωτές.
- Την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και την παραγωγικότητα της επιχείρησης: Η θετική εξέλιξη των συγκεκριμένων δεικτών προσδίδει στην επιχείρηση την

σταθερότητα και την οντότητα, που αποτελούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης.

- Την σχέση μεταξύ περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων της επιχείρησης: Η σχέση μεταξύ των ενεργητικών και των παθητικών στοιχείων της επιχείρησης αποτελεί σημαντικό παράγοντα προσφυγής στο μακροπρόθεσμο δανεισμό, υπό την έννοια της ορθολογικής χρηματοδότησης των παγίων και κυκλοφορούντων στοιχείων της επιχείρησης και τη δημιουργία μόνιμου κεφαλαίου κίνησης (ΜΚΚ).

- Τη βιωσιμότητα και τη σκοπιμότητα του δανείου: Η χορήγηση του συγκεκριμένου δανείου θα πρέπει να εξασφαλίζει εκ των προτέρων και την ομαλή αποπληρωμή του. Συνεπώς από τη σχετική οικονομοτεχνική μελέτη βιωσιμότητας θα πρέπει να συνάγεται ότι η επιχείρηση θα διαθέτει κάθε χρόνο θετικό σωρευτικό πλεόνασμα μέχρι την ολοσχερή εξόφληση του δανείου. Επίσης θα πρέπει να αναλύεται διεξοδικά η σκοπιμότητα της συγκεκριμένης χρηματοδότησης, υπό την έννοια της τοποθέτησης (επένδυσης) του κεφαλαίου σε αποδοτική και αποτελεσματική δραστηριότητα, τόσο για την ίδια την επιχείρηση, όσο και για την εθνική οικονομία.

Την ανάγκη βελτίωσης της σχέσης μεταξύ μακροπροθέσμων και βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων: Η επιχείρηση οφείλει να παρακολουθεί συνεχώς και αδιαλείπτως τις μεταβολές των επιπέδων που υφίστανται οι μακροπρόθεσμες και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, κυρίως απέναντι των τραπεζών και να παρεμβαίνει κάθε φορά που χρειάζεται διορθωτικά. Οι δύο αυτές κατηγορίες δανειακών κεφαλαίων της επιχείρησης, λόγω της διαφορετικής τους φύσης, αφού αποτελούν διαφορετική μορφή χρηματοδότησης και έχουν συναφθεί με διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις από την τράπεζα, είναι φυσικό να εμπεριέχουν και διαφορετικά επίπεδα κινδύνου, όταν τοποθετούνται (επενδύονται) στα διάφορα στοιχεία του ενεργητικού. Οι μακροπρόθεσμες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις δεν είναι άμεσα απαιτητές ήτοι, χορηγούνται για μακρύ χρονικό διάστημα, με χαμηλότερο συνήθως επιτόκιο δανεισμού σε σχέση με τα βραχυπρόθεσμα δάνεια, με ευνοϊκότερους όρους ως προς τον τρόπο εξόφλησής τους (ισόποσες εξαμηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις), αφού προορίζονται για επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης (κτήρια, μηχανήματα, εξοπλισμό κλπ.).

1.3.2.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Κατ' αρχήν, ένα δάνειο από μια τράπεζα σε μια επιχείρηση δεν διαφέρει από ένα δάνειο που χορηγείται σε κάποιο μεμονωμένο άτομο. Μάλιστα, είναι συχνά δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς το δάνειο σε μια μικρή επιχείρηση από ένα προσωπικό δάνειο. Το δάνειο χορηγείται με την υπογραφή μιας συνηθισμένης σύμβασης. Η αποπληρωμή του δανείου γίνεται είτε εφάπαξ με τη λήξη του είτε με δόσεις στη διάρκειά του. Το πιστωτικό όριο (line of credit) αποτελεί μια τυπική ή άτυπη συμφωνία μεταξύ της τράπεζας και του δανειζόμενου, που καθορίζει το μέγιστο ποσό δανείου που η τράπεζα θα χορηγήσει στην επιχείρηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η ποικιλία και ο αριθμός των συμβάσεων που χρησιμοποιούνται από τα τραπεζικά ιδρύματα για τη διενέργεια χρηματοδοτήσεων είναι αρκετά μεγάλος και εξαρτάται από τη φύση της χρηματοδότησης και από το είδος των εξασφαλίσεων αυτής. Για κάθε κατηγορία χρηματοδότησης υπάρχει τυποποιημένη σύμβαση η οποία καταρτίζεται από τη νομική υπηρεσία της τράπεζας ή συντάσσεται ειδική σύμβαση προκειμένου να καλυφθούν κάποιες συγκεκριμένες

ανάγκες του δανείου. Οι συμβάσεις καταχωρούνται στο μητρώο συμβάσεων του καταστήματος και παίρνουν αύξουσα αρίθμηση, ενώ η φύλαξη τους γίνεται σε πυρασφαλή μέρη. Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάρτιση της σύμβασης είναι ο πελάτης να έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα. Οι συμβάσεις χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Δηλαδή στις:

Κύριες συμβάσεις

Συμπληρωματικές ή πρόσθετες συμβάσεις.

I. ΚΥΡΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Οι κύριες συμβάσεις υπογράφονται με την έγκριση κάθε μορφής χρηματοδότησης και στην ουσία καθιστούν υπεύθυνο τον πιστούχο για την εμπρόθεσμη εξόφληση της χρηματοδότησης αυτής.

Κάθε κύρια σύμβαση περιλαμβάνει:

Αρίθμηση βάσει του μητρώου συμβάσεων του καταστήματος

Ποσό χρηματοδότησης

Ημερομηνία και τόπο υπογραφής της

Τους συμβαλλομένους (την τράπεζα, τον πιστούχο και τους τυχόν εγγυητές)

Το επιτόκιο χρηματοδότησης

Τη διάρκεια της χρηματοδότησης

Τον τρόπο εξόφλησης και τις δόσεις της χρηματοδότησης (αν πρόκειται για μακροχρόνια χρηματοδότηση)

Το σκοπό της χρηματοδότησης

Τα είδη των κυρίων συμβάσεων είναι:

Μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού

Πίστωσης ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού

Εγγυητικής επιστολής

Ενέγγυας πίστωσης.

II. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ Ή ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Οι συμπληρωματικές ή πρόσθετες συμβάσεις όπως υποδηλώνει και η ονομασία τους καταρτίζονται κάθε φορά που αλλάζει κάποιο στοιχείο της αρχικής κύριας σύμβασης (αύξηση χρηματοδότησης, πρόσθεση ή αντικατάσταση εγγυητή, πρόσθεση εμπράγματης εξασφάλισης) και περιλαμβάνουν τα σημαντικά σημεία της κύριας σύμβασης στην οποία αναφέρονται, ειδικότερα τον αύξοντα αριθμό, το ποσό της χρηματοδότησης, την ημερομηνία κατάρτισης και τα ονόματα των συμβαλλομένων. Η ποικιλία και ο αριθμός των συμπληρωματικών συμβάσεων

είναι πολύ μεγάλος και εξαρτάται από την ιδιότητα της κάθε χρηματοδότησης. Παρακάτω θα αναφερθούμε αναλυτικά στις συμβάσεις που αντιστοιχούν σε κάθε μορφή χρηματοδότησης.

2.2 ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι λειτουργίες (δραστηριότητες) της επιχείρησης προσδιορίζονται από τις ανάγκες κάθε φορά που θα πρέπει αυτή να ικανοποιήσει κατά την πλήρωση του αντικειμενικού της σκοπού. Έτσι μερικοί από τους κύριους άξονες των λειτουργιών της επιχείρησης θα μπορούσαν να προσδιορισθούν από τα ακόλουθα ερωτήματα σε σχέση με τις ανάγκες της⁷:

- Ποιες είναι οι επενδύσεις σε ενσώματες ακινητοποιήσεις, ακίνητα και συμμετοχές που θα πρέπει αυτή να πραγματοποιήσει; (ύψος επενδύσεων μακράς διάρκειας).
 - Ποιες είναι οι επενδύσεις (τοποθετήσεις) σε κυκλοφορούντα στοιχεία που θα πρέπει αυτή να διενεργήσει; (ύψος επενδύσεων βραχείας διάρκειας)
 - Με ποια επιχειρηματικά κεφάλαια ή χρηματοδοτικά μέσα θα τις πραγματοποιήσει; (πηγές χρηματοδοτικών πόρων).
 - Ποιο θα είναι το ύψος των αντλούμενων κεφαλαίων που θα τοποθετηθούν σε περιουσιακά στοιχεία (επενδύσεις) μακράς και βραχείας διάρκειας; (ύψος μακροπρόθεσμης και βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης).
 - Με ποιους τρόπους η επιχείρηση θα διαχειρισθεί τις τρέχουσες χρηματοπιστωτικές τις υποχρεώσεις, προκειμένου αυτή να εξασφαλίσει ικανοποιητικά επίπεδα ρευστότητας; (διαχείριση κεφαλαίου κίνησης).
 - Ποια είναι η βέλτιστη μεταξύ διαφόρων μελλοντικών εναλλακτικών χρηματοοικονομικών λύσεων (αποφάσεων) από τη δραστηριότητα του συνόλου ή μέρους των λειτουργιών της επιχείρησης; (επιλογή βέλτιστης διαχείρισης).
 - Ποια είναι η πραγματική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, που παρέχεται από την ανάλυση των οικονομικών της στοιχείων, όπως αυτά αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης? Ειδικότερα ποια είναι τα ευνοϊκά (ισχυρά) στοιχεία της μονάδας; Ποιες είναι οι βασικές της αδυναμίες και που εντοπίζονται τα αίτια και οι παράγοντες που τις προκαλούν; Ποια μέτρα στη συνέχεια θα πρέπει να λάβει η επιχείρηση για την εξάλειψη ή τουλάχιστον τον περιορισμό των αρνητικών επιδράσεων ή την περαιτέρω ενίσχυση των ευνοϊκών της αποτελεσμάτων; (ανάλυση καταστάσεων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης).
 - Ποιες δραστηριότητες επενδυτικές ή χρηματοδοτικές θα επιλεγούν για τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας των επενδυμένων κεφαλαίων της επιχείρησης, αλλά και της συνολικής της αποτελεσματικότητας; (αλληλεπιδράσεις δραστηριοτήτων).
- Σκοπός λοιπόν μιας επιχείρησης, είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους της και προκειμένου να το πετύχει πολύ σημαντικό ρόλο παίζει η χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση σχετίζεται με τον τρόπο άντλησης κεφαλαίων προκειμένου η επιχείρηση να καλύψει τις διάφορες ανάγκες της. Ένας ορισμός για τον όρο της χρηματοδότησης είναι ο παρακάτω:
- “Χρηματοδότηση είναι ένας πολυδιάστατος όρος ο οποίος σημαίνει την δανειοδότηση, την χρήση νομισματικών μέσων και την διαχείρισή τους, την ανάπτυξη κεφαλαιουχικού δυναμικού και την διαχείριση του νομισματικού πλούτου.”

⁷ Χρηματοδοτική των επιχειρήσεων, Γεώργιος Α. Θάνος, Ιωάννης Γ. Θάνος, Αθήνα 2012

Η χρηματοδότηση παίζει το σημαντικότερο ρόλο στο κύκλο ζωής μιας εταιρίας. Είναι αυτή που τελικά βοηθά την εταιρία να ανακάμψει και να αντλήσει πόρους ειδικά σε περιόδους οικονομικής ύφεσης όπως η σημερινή. Πριν από το 1950 η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων ήταν αρμοδιότητα των τραπεζών. Η ανάπτυξη όμως των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με τον εντονότερο ανταγωνισμό οδήγησε στην διαφοροποίηση των τρόπων χρηματοδότησης.

2.3 ΚΑΝΟΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

Σήμερα οι Τράπεζες δύνανται να χρηματοδοτούν τις πάσης φύσεως επιχειρήσεις, τους επαγγελματίες, τα νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ιδιώτες χωρίς περιορισμούς ή ειδικούς όρους, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων. Η αρμοδιότητα και η ευθύνη για την επιλογή των χρηματοδοτήσεων με βάση τραπεζικά κριτήρια και των όρων δανεισμού, έχουν περιέλθει αποκλειστικά στις τράπεζες. Οι Τράπεζες και τα όργανα αυτών είναι υπεύθυνες για την τήρηση των αποφάσεων του Διοικητή της Τραπεζής Ελλάδος. Σε περίπτωση που πληροφορηθούν παράβαση των Νομισματικών κανόνων είναι υποχρεωμένες να την αναγγείλουν στην Γενική Επιθεώρηση της Τραπεζής Ελλάδος. Ο έλεγχος των Τραπεζών και των άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων σχετικά με την τήρηση των Νομισματικών κανόνων έχει ανατεθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος. Τόσο οι Τράπεζες όσο και οι πιστούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν κάθε στοιχείο απαραίτητο για την άσκηση ελέγχου από τους Ελεγκτές της Τραπεζής Ελλάδος.

Η Επιτροπή Παραβάσεων Πιστωτικών Κανόνων σύμφωνα με τα υποβαλλόμενα σε αυτήν ορίσματα της Γενικής Επιθεώρησης, έχει το δικαίωμα να επιβάλλει κυρώσεις για κάθε παράβαση που διαπιστώνεται από τον έλεγχο τόσο στις Τράπεζες όσο και στους πιστολήπτες. Οι Τράπεζες είναι υποχρεωμένες να τηρούν πλήρη δικαιολογητικά στοιχεία για κάθε χρηματοδότηση και να τα θέτουν στη διάθεση των οργάνων της Γενικής Επιθεώρησης Τραπεζών. Οι Διοικήσεις των Τραπεζών οφείλουν να εκδίδουν τις αναγκαίες οδηγίες (εγκύκλιοι) προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, για την ακριβή και επιτυχή εφαρμογή των νομισματικών κανόνων.

Τους κανόνες μπορούμε να τους διακρίνουμε σε τρεις κατηγορίες:

- Γενικοί
- Ειδικοί
- Πιστωτικοί
- Πιστωτικοί και νομισματικοί

I. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Η χρηματοδοτούσα Τράπεζα οφείλει να ελέγχει πριν από κάθε χρηματοδότηση αν με αυτή η επιχείρηση θα καλύψει πραγματικές ανάγκες, που έχουν σχέση με το αντικείμενο των εργασιών της (επιτρέπονται επενδύσεις για κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό, οικόπεδα εφόσον εξυπηρετούν την δραστηριότητα τους, συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, αγορά Τραπεζικών ομολόγων και τίτλων, Εντόκων Γραμματίων, Ομολόγων Δημοσίου κ.λπ.). Σε περιπτώσεις χρηματοδοτήσεων που το επιτόκιο δεν είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμο, αλλά διοικητικά καθορισμένο (βιοτεχνικά δάνεια) απαγορεύεται η είσπραξη επιτοκίου ή προμήθειας πάνω από τα ανώτατα καθοριζόμενα όρια. Απαγορεύεται η παροχή πιστώσεων υπέρ μέλους του Διοικητικού συμβουλίου εκτός εάν υπάρχουν επαρκείς εξασφαλίσεις ή απόφαση της Γενικής

Συνέλευσης, με ισχύ τη χρήση στην οποία δόθηκε.

II. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Οι Τράπεζες πρέπει να σταθμίζουν επακριβώς τις ανάγκες των χρηματοδοτούμενων επιχειρήσεων σε κεφάλαιο κίνησης αφού εξετάσουν τις συνθήκες αγοράς, το παραγωγικό κύκλωμα της κάθε επιχείρησης με βάση το αντικείμενο εργασιών της και πάντα σε σχέση με τον κλάδο που ανήκει, ώστε να ρυθμίζουν ανάλογα το ύψος και τη διάρκεια της πίστωσης που παρέχουν. Οι Τράπεζες πρέπει να φροντίζουν για την έγκαιρη είσπραξη των δόσεων που λήγουν ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατό η δημιουργία καθυστερήσεων και ληξιπρόθεσμων γενικά οφειλών.

III. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος όποτε κρίνει αναγκαίο παρεμβαίνει εκδίδοντας ορισμένες οδηγίες, όπως τον Οκτώβριο του 1995 εκδίδοντας την εγκύκλιο 21/24.10.1995 για την προστασία του καταναλωτή, τον Ιούνιο του 1996 (Π.Δ./Τ.Ε. 2391/4.6.1996) λόγω κατάχρησης χορηγήσεων καταναλωτικών δανείων, τον Αύγουστο του 1996 (Π.Δ./Τ.Ε. 2393/96) για τον καθορισμό του επιτοκίου υπερημερίας κ.λπ.

IV. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Οι επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται από τις Τράπεζες πρέπει να προσκομίζουν:

Πιστοποιητικό Ασφαλιστικής Ενημερότητας

Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας

Πιστοποιητικό Επιμελητηρίου που είναι γραμμένη η επιχείρηση.

2.4 ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Οι επιμέρους συμβάσεις, που συνάπτονται μεταξύ πελάτη και τράπεζας, ανάλογα με το αντικείμενο που έχουν, ανήκουν σε διαφορετικούς συμβατικούς τύπους. Συνήθως θα πρόκειται για συμβάσεις μισθώσεως έργου ή εντολής ή δανείου ή παρακαταθήκης ή πώλησης (ιδίως απαιτήσεων) ή ειδικότερα παραγγελίας.

Οι συμβάσεις έτσι αυτές παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές, όχι μόνον απλά εννοιολογικές, αλλά και σε σχέση με τις υποχρεώσεις και τις συνέπειες της ευθύνης, που προβλέπονται στις ρυθμίσεις κάθε συμβατικού τύπου. Έχουν όμως και κοινά χαρακτηριστικά σε περιορισμένη έκταση, που απορρέουν ιδίως από την ιδιαίτερα έντονη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ πελάτη και τράπεζας. Πολλές συμβάσεις επίσης παρουσιάζουν τα κοινά χαρακτηριστικά των διαρκών ενόχων, π.χ. ως προς το δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας για σπουδαίο λόγο. Άλλες σχηματίζουν το νομικό πλαίσιο για πολυάριθμες συναλλαγές π.χ. πληρωμές ή εμβάσματα με βάση σύμβαση λογαριασμού γύρου με πιστωτικό υπόλοιπο. Συχνά η συναλλακτική σχέση απαρτίζεται από μια δέσμη συμβάσεων. Κοινή είναι εξάλλου η ακολουθούμενη τεχνική των τραπεζικών λογαριασμών και το σύστημα αμοιβών. Τα κοινά αυτά χαρακτηριστικά και η υπαγωγή των σχέσεων στην έννοια της «τραπεζικής δραστηριότητας» συντέιναν να καθιερωθεί την πράξη ο χαρακτηρισμός των επιμέρους συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ τράπεζας ως «τραπεζικών» επίσης συμβάσεων, χωρίς διάκριση με βάση την ιδιαιτερότητα του τύπου τους.

Οι συμβάσεις αυτές δημιουργούν ασφαλώς υποχρεώσεις των μερών για κύρια παροχή, αλλά παράλληλα, σύμφωνα με την ΑΚ 288, και παρεπόμενες υποχρεώσεις, που υπαγορεύει η αρχή

της καλής πίστωσης και οι οποίες δεν παύουν να είναι συμβατικές. Η παράβασή τους έτσι συνεπάγεται πλημμελή εκπλήρωση της παροχής και υποχρεώνει κατά τις περιστάσεις σε αποζημίωση ή υπαναχώρηση κλπ.

2.5 ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Οι επιχειρηματικές χρηματοδοτήσεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες με βάση κάποια κοινά χαρακτηριστικά τους ή κοινούς κανόνες που διέπουν τη λειτουργία τους.

Συγκεκριμένα χωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα με:

- Τη διάρκεια τους
- Τις εξασφαλίσεις τους
- Το σκοπό χορήγησης τους
- Τον κλάδο οικονομίας στον οποίο ανήκει ο πιστούχος

Ανάλογα με τη διάρκεια τους οι επιχειρηματικές χρηματοδοτήσεις χωρίζονται σε:

- Βραχυπρόθεσμες που έχουν διάρκεια ένα έτος
- Μεσομακροπρόθεσμες που έχουν διάρκεια από ένα έως τέσσερα έτη
- Μακροπρόθεσμες που έχουν διάρκεια πάνω από τέσσερα έτη

Οι παραπάνω μέθοδοι χρηματοδότησης θα αναλυθούν σε επόμενο κεφάλαιο.

2.5.1 ΣΚΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Καθώς οι αλλαγές που συνέβησαν και εξακολουθούν να συμβαίνουν ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια στις χρηματοπιστωτικές αγορές είναι ραγδαίες ο ρόλος της χρηματοδότησης στην επιχειρηματική ζωή διαρκώς αναβαθμίζεται. Προκύπτει λοιπόν το ερώτημα με ποιον τρόπο τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποφασίζουν να χρηματοδοτήσουν ένα επιχειρηματικό σχέδιο καθώς και ποια πρέπει να είναι η διάρθρωση μεταξύ των ιδίων και ξένων κεφαλαίων μιας επιχείρησης. Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο κεφάλαιο, ο τουριστικός και κατ' επέκταση και ο ξενοδοχειακός κλάδος είναι υψίστης σημασίας για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Ως εκ τούτου τα ξενοδοχεία πρέπει να χηρίζουν προνομιακής μεταχείρισης σε σχέση με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες. Σύμφωνα με το Λεξικό της κοινής νεοελληνικής - Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το ρήμα «χρηματοδοτώ» σημαίνει δίνω σε ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο τα οικονομικά μέσα για να εκτελέσει ένα έργο. Την ανάγκη των επιχειρήσεων για κεφάλαια προσπαθούν να καλύψουν τα

διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Οι απαιτήσεις του χρηματοοικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος καθώς και οι ανάγκες που στοχεύει να εκπληρώσει η χορήγηση ενός δανείου, αποτελούν τις δύο βασικές κατηγορίες όσον αφορά την δανειοδότηση των επιχειρήσεων. Παρά τις μεταρρυθμίσεις που έχουν συμβεί τα τελευταία χρόνια, ένας από τους σπουδαιότερους τομείς της ελληνικής οικονομίας, ο τουρισμός, υπολείπεται στη χρηματοδότηση σε σχέση με άλλους τομείς της οικονομίας. Με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2010 τα χορηγούμενα δάνεια του τραπεζικού τομέα προς τον τουρισμό ανέρχονται περίπου στο 6%. Επίσης, σε όλες τις κατηγορίες ξενοδοχείων, ο τουρισμός εμφανίζει χαμηλή ρευστότητα.

Η χρηματοδότηση επιχειρηματικών σχεδίων είναι συνήθως βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα. Η κάλυψη βραχυπρόθεσμων αναγκών αναφέρεται στην αγορά εμπορευμάτων, συσκευασιών και υπηρεσιών που σχετίζονται άμεσα με το επενδυτικό σχέδιο και αποτελούν έως το 20% του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. Οι δαπάνες που αφορούν την αγορά και εγκατάσταση καινούριου μηχανολογικού εξοπλισμού, την κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό κτηριακών εγκαταστάσεων και διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου μέχρι 40% του ύψους του προϋπολογισμού του τουριστικού επενδυτικού σχεδίου συμπεριλαμβάνονται στους μακροπρόθεσμους σκοπούς της χρηματοδότησης. Οι μεταβολές του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος συνεπάγονται και αντίστοιχες μεταβολές των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων. Η απελευθέρωση των τραπεζικών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η δημιουργία ευρωπαϊκής διατραπεζικής αγοράς, η ανάπτυξη νέων τραπεζικών προϊόντων, η διεθνοποίηση και ο ανταγωνισμός των αγορών επιβάλλουν στις τράπεζες και τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να αλλάζουν και να προσαρμόζουν συχνά τις υπηρεσίες που προσφέρουν. Οι ανάγκες που πρόκειται να χρηματοδοτήσουν οι εκάστοτε χρηματοδοτήσεις εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά αλλά και από τη διάρκεια της χρηματοδότησης. Κατά κύριο λόγο δύο είναι οι μορφές με τις οποίες χορηγούνται: είτε με τη μορφή δανείου, είτε με τη μορφή αλληλόχρεου τρεχούμενου λογαριασμού. Σε όλα αυτά βέβαια πρέπει να προστεθούν και οι νέες εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης (leasing, factoring, venture capital κ.α.) τις οποίες θα αναλύσουμε στη συνέχεια αυτού του κεφαλαίου. Το πιο γνωστό και ευρέως διαδεδομένο χρηματοοικονομικό προϊόν προκειμένου να αντλήσει μια επιχείρηση ή ένας ιδιώτης το απαιτούμενο κεφάλαιο είναι το δάνειο. Η χρονική διάρκεια του δανείου εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τις ανάγκες που φιλοδοξεί να καλύψει. Έπειτα από τη εξασφάλιση από την πλευρά των τραπεζών ότι οι υποψήφιοι προς δανειοδότηση επιχειρήσεις καλύπτουν συγκεκριμένα κριτήρια προχωρούν στη παροχή του δανείου, με απώτερο σκοπό να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις και κατ' επέκταση την κοινωνία μέσα στην οποία δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις. Η οικονομική κατάσταση του τόπου δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων και λειτουργίας των τραπεζών, παίζει

σημαντικό ρόλο για τη σταθερότητα και την καλή οργάνωση του τραπεζικού δανειοδοτικού μηχανισμού. Αυτό συμβαίνει διότι η χορήγηση επιχειρηματικών δανείων αποβλέπει στη δημιουργία νέων επενδυτικών σχεδίων και τελικά στην ευημερία και οικονομική αναβάθμιση και πρόοδο.

Συνοψίζοντας, ο κύριος στόχος της χρηματοδότησης είναι η εξασφάλιση των πόρων για τις επενδύσεις, την ομαλή λειτουργία και τον έλεγχο της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Στοχεύει δηλαδή στην εύρεση και στην αποδοτικότερη χρησιμοποίησή τους.

2.6 ΤΑ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ Η ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η χρηματοδότηση μια επιχείρησης γίνεται γενικά με δύο βασικούς τρόπους. Ο πρώτος είναι η αυτοχρηματοδότηση, όπου η εξεύρεση και διάθεση κεφαλαίων γίνεται από την ίδια την επιχείρηση και η ετεροχρηματοδότηση, όπου το κεφάλαιο βρίσκεται από πηγές εκτός της επιχείρησης. Κάθε επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει τις δραστηριότητές της με πολλούς τρόπους. Ένας από αυτούς είναι τα ίδια κεφάλαια τα οποία μπορεί να προέρχονται από εισφορές των ιδιοκτητών-μετόχων της ή από τα κέρδη που επιτυγχάνει.

2.7 ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η κυριότερη και πιο συνηθισμένη πηγή στην οποία καταλήγουν οι επιχειρήσεις για να χρηματοδοτηθούν είναι αυτή που προέρχεται από τις τράπεζες. Οι δύο μεγαλύτερες κατηγορίες δανείων που προσφέρουν οι τράπεζες, όπως προαναφέραμε, γίνεται με βάση το κριτήριο του χρόνου επιστροφής των κεφαλαίων. Αναφορικά με το επιτόκιο δανεισμού, αυτό είναι υψηλότερο στα δάνεια κεφαλαίου κίνησης, στα βραχυπρόθεσμα δηλαδή δάνεια από ότι στα μακροπρόθεσμα δάνεια. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι βραχυπρόθεσμα η διάρκεια αποπληρωμής του δανείου είναι μικρότερη. Σχετικά με την ελληνική πραγματικότητα, η τραπεζική αγορά χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό και υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Το μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά κατέχουν η Εθνική Τράπεζα, η Πειραιώς, η Eurobank, η Εμπορική και η Alpha Bank. Εξαιτίας του έντονου ανταγωνισμού οι τράπεζες προωθούν συνεχώς νέα τραπεζικά προϊόντα και αναβαθμίζουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες τους. Προκειμένου οι επιχειρήσεις να καλύψουν τις ανάγκες ρευστότητας που αντιμετωπίζουν, καταφεύγουν στα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία προσφέρουν ολοκληρωμένα πακέτα ώστε να ξεπεραστεί αυτό το πρόβλημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΟΡΙΖΟΝΤΑ

Η δομή του ενεργητικού επηρεάζει τις πηγές χρηματοδότησης με διάφορους τρόπους. Οι επιχειρήσεις που διαθέτουν πάγια στοιχεία με μεγάλη διάρκεια ζωής χρησιμοποιούν σε μεγάλη κλίμακα μακροπρόθεσμα ενυπόθηκα δάνεια, ειδικότερα όταν η ζήτηση για τα προϊόντα τους είναι σχετικά εξασφαλισμένη (όπως π.χ. των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας). Οι επιχειρήσεις που τα περιουσιακά τους στοιχεία αποτελούνται κυρίως από εισπρακτέες αξίες και αποθέματα, η αξία των οποίων εξαρτάται από τη συνέχιση της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων αυτών (όπως π.χ. οι επιχειρήσεις χονδρικής και λιανικής πώλησης) βασίζονται λιγότερο στο μακροπρόθεσμο δανεισμό και περισσότερο στο βραχυπρόθεσμο.

3.2 ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Στον γενικότερο χρηματοπιστωτικό χώρο υπάρχουν πολλές μορφές πιστοδότησης που επιτρέπουν την απόκτηση της κτήσης και της χρήσης των ιδίων επενδυτικών αγαθών. Μορφές όπως τα μακροπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια, τα ομολογιακά δάνεια, οι μακροπρόθεσμες πιστώσεις των προμηθευτών, το λεγόμενο Forfaiting, Factoring, Leasing και άλλες μορφές μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων που υπηρετούν τον ίδιο σκοπό. Από τεχνική άποψη, έχουμε τις ομολογίες (bonds), όπου είναι κάθε μορφή μακροπρόθεσμου δανεισμού. Όταν καλύπτονται με διασφαλίσεις σε ακίνητα, οι ομολογίες λέγονται ενυπόθηκες (mortgage bonds) ή απλά υποθήκες (mortgages). Έτσι, όπως τα μακροπρόθεσμα δάνεια για την αγορά κατοικιών αναφέρονται ως υποθήκες, για τα επαγγελματικά ακίνητα υπάρχει η ενυπόθηκη χρηματοδότηση.

3.3 ΜΕΣΟΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Τα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια, διαρκούν από ένα έτος και πάνω, έχουν συγκεκριμένη λήξη και χορηγείται ένα συγκεκριμένο ποσό. Στο είδος αυτό της χρηματοδότησης δεν είναι δυνατόν η επαναχορήγηση ποσού που έχει επιστραφεί από τον πιστόχο, ενώ με την ολική εξόφληση του δανείου παύουν να ισχύουν οι τυχόν υφιστάμενες εξασφαλίσεις που είναι συνδεδεμένες με το δάνειο αυτό. Επίσης δεν παρέχεται δυνατότητα παράτασης της λήξης του δανείου. Η εξόφληση αυτών των δανείων μπορεί να γίνεται με:

- Τοκοχρεωλυτικές δόσεις σε τακτές ημερομηνίες (μηνιαίες, τριμηνιαίες εξαμηνιαίες)
- Χρεολυτικές δόσεις
- Με εφάπαξ πληρωμή

Ο εκτοκισμός και η πληρωμή των τόκων των δανείων που εξοφλούνται με χρεολυτικές δόσεις γίνεται ανάλογα με το τι προβλέπεται στη δανειακή σύμβαση, μηνιαίως, εξαμηνιαίως ή ετησίως. Σε ορισμένες περιπτώσεις το δάνειο χορηγείται με περίοδο χάριτος. Σε αυτή την περίπτωση οι τόκοι της περιόδου χάριτος του δανείου ή καταβάλλονται κατά τον εκτοκισμό του δανείου ή κεφαλαιοποιούνται στη λήξη της περιόδου χάριτος.

Ο συνηθέστερος λόγος χορήγησης μεσομακροπρόθεσμων δανείων σε επιχειρήσεις είναι για αγορά παγίων εγκαταστάσεων ή την ανανέωση του μηχανολογικού τους εξοπλισμού με σκοπό τη διατήρηση του υφισταμένου μεριδίου αγοράς τους και την ανάπτυξη τους γενικότερα.

Οι επιχειρήσεις καταφεύγουν σε αυτό το είδος δανεισμού, ακόμη και αν διαθέτουν τα απαραίτητα κεφάλαια για τη χρηματοδότηση αυτών των επενδύσεων, προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τα ίδια κεφάλαια τους σε άλλες επενδυτικές ευκαιρίες με πιο άμεση απόδοση ή για την αντιμετώπιση

των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων τους. Η δανειακή σύμβαση εκτός από τα βασικά στοιχεία αναφέρει επακριβώς το ακίνητο ή το μηχανολογικό εξοπλισμό που πρόκειται να αγοραστεί από τον οφειλέτη καθώς και τις προϋποθέσεις εκταμίευσης του δανείου.

Με τη σύμβαση η επιχείρηση αναλαμβάνει τις παρακάτω υποχρεώσεις:

Να διατηρεί σε καλή κατάσταση το χρηματοδοτούμενο εξοπλισμό

Να υποβάλλει στην τράπεζα τα ετήσια οικονομικά της στοιχεία καθ' όλη τη διάρκεια του δανείου.

Να χρησιμοποιήσει το δάνειο για τον αναγραφόμενο στη σύμβαση σκοπό.

Να καταβάλλει εμπρόθεσμα στην τράπεζα τη δόση του δανείου.

Λόγοι λύσης της δανειακής σύμβασης από πλευρά της τράπεζας και να καταστήσει το εκάστοτε υπόλοιπο του δανείου ληξιπρόθεσμο και απαιτητό είναι:

Η χρησιμοποίηση του ποσού του δανείου από τον πιστούχο για διαφορετικό σκοπό από αυτόν που αναγράφεται στη σύμβαση.

Καθυστέρηση καταβολής οποιουδήποτε ποσού από το κεφάλαιο, τους τόκους ή τα λοιπά έξοδα που βαρύνουν το δάνειο από την πλευρά του πιστούχου.

Παραβίαση των όρων του δανείου από τον πιστούχο.

Η μεταβολή στη δραστηριότητα του πιστούχου ή η συγχώνευση της εταιρείας του με κάποια άλλη χωρίς να ενημερωθεί η τράπεζα.

Η υποβολή αίτησης πτώχευσης από τον πιστούχο.

Η οποιαδήποτε μεταβολή στην οικονομική κατάσταση του πιστούχου η οποία κριθεί από την τράπεζα ως επιβλαβής για αυτήν.

Οποιαδήποτε άλλη περίπτωση που η τράπεζα κρίνει ότι το συμφέρον της είναι η λήξη της σύμβασης.

Οι όροι της δανειακής σύμβασης διατυπώνονται από την τράπεζα και ο οφειλέτης απλά προσχωρεί ή όχι.

Στα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια ο κίνδυνος αθέτησης αποπληρωμής του αυξάνεται όσο αυξάνεται ο χρόνος αποπληρωμής του δανείου. Αυτό συμβαίνει διότι όσο ο χρόνος αποπληρωμής του δανείου αυξάνεται τόσο περιορίζεται η δυνατότητα πρόβλεψης. Στην περίπτωση βραχυπρόθεσμων πιστοδοτήσεων η δυνατότητα πρόβλεψης των προοπτικών μίας επιχείρησης είναι πιο εφικτή. Στα μακροπρόθεσμα όμως δάνεια η εξέταση και η πρόβλεψη της μελλοντικής εξέλιξης μιας επιχείρησης καθίσταται δυσκολότερη καθώς αυξάνεται το πλήθος των παραγόντων που επηρεάζουν την εξέλιξή της. Το πρόβλημα αυτό είναι εντονότερο για τις νέες επιχειρήσεις καθώς δεν υπάρχουν αρκετά – ή και καθόλου- στοιχεία.

Τα περισσότερα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια εξοφλούνται σε χρεολυτική βάση. Επειδή το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής ή το χρεολυτικό σχήμα αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο των δανείων αυτών, είναι χρήσιμο να περιγράψουμε τον τρόπο προσδιορισμού του. Ο σκοπός της χρεολυσίας είναι φυσικά η σταδιακή εξόφληση του δανείου μέσα στο χρόνο διάρκειάς του αντί για την εφάπαξ εξόφλησή του. Η διαδικασία αυτή προστατεύει τόσο το

δανειοδότη όσο και το δανειολήπτη από την πιθανότητα να μην έχει κάνει ο τελευταίος επαρκείς προβλέψεις για την εξόφληση του δανείου μέσα στο χρόνο της διάρκειάς του. Η χρεολυσία αποκτά ιδιαίτερη σημασία όταν το δάνειο αφορά στην αγορά ενός συγκεκριμένου μηχανήματος. Στην περίπτωση αυτή το σχήμα αποπληρωμής θα συνδυαστεί με την παραγωγική ζωή του μηχανήματος, ενώ οι καταβολές θα προέλθουν από τις ταμιακές ροές που θα προέλθουν από τη χρήση του μηχανήματος.

Τα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια των εμπορικών τραπεζών έχουν διάρκεια πέντε χρόνια ή λιγότερο (συνήθως τρία χρόνια). Στην περίπτωση των ασφαλιστικών εταιρειών η συνηθισμένη διάρκεια των δανείων είναι πέντε με δεκαπέντε χρόνια. Η διαφορά αυτή εκφράζει το γεγονός ότι οι υποχρεώσεις των εμπορικών τραπεζών έχουν μικρότερη διάρκεια από αυτές των ασφαλιστικών εταιρειών. Οι τράπεζες και οι ασφαλιστικές εταιρείες συνεργάζονται κατά καιρούς για τα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια που χορηγούν. Για παράδειγμα, αν μια επιχείρηση (συνήθως μεγάλη) επιδιώξει ένα δεκαπενταετές μεσομακροπρόθεσμο δάνειο, η τράπεζα μπορεί να αναλάβει το δάνειο για τα πρώτα πέντε χρόνια και η ασφαλιστική εταιρεία για τα επόμενα δέκα.

Οι εμπορικές τράπεζες απαιτούν εξασφαλίσεις για το 60% περίπου του όγκου και το 90% του αριθμού των δανείων που χορηγούν. Οι εξασφαλίσεις αφορούν κυρίως σε ομολογίες, μετοχές, μηχανήματα και εξοπλισμό. Οι ασφαλιστικές εταιρείες απαιτούν επίσης εξασφαλίσεις για το ένα τρίτο των δανείων τους χρησιμοποιώντας για τα μεγαλύτερης διάρκειας δάνεια εμπράγματα ασφαλείες σε ακίνητα.

Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι θεσμικοί επενδυτές απολαμβάνουν διάφορες πρόσθετες ανταμοιβές πέρα από τους σταθερούς τόκους των δανείων που έχουν συνάψει κατευθείαν με τις διάφορες επιχειρήσεις. Η συνηθέστερη μορφή τέτοιων ανταμοιβών είναι το προαιρετικό δικαίωμα (option) αγοράς πρόσθετων μετοχών με τη μορφή detachable warrants, που επιτρέπουν την αγορά μετοχών σε συγκεκριμένη τιμή και μέσα σε μια προκαθορισμένη χρονική περίοδο.

Ένα βασικό πλεονέκτημα των μεσομακροπρόθεσμων δανείων είναι ότι εξασφαλίζουν στο δανειολήπτη τη χρήση των κεφαλαίων για μια εκτεταμένη χρονική περίοδο. Επειδή για ένα δάνειο ενενήντα ημερών η εμπορική τράπεζα έχει την ευχέρεια να ανανεώσει ή όχι το δάνειο, η δυνατότητα της τράπεζας να επανεξετάσει την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη είναι συχνή. Αν η κατάσταση αυτή έχει χειροτερέψει υπερβολικά, ο υπεύθυνος χορηγήσεων της τράπεζας δεν θα ανανεώσει το δάνειο. Στην περίπτωση ενός μεσομακροπρόθεσμου δανείου όμως, η τράπεζα ή η ασφαλιστική εταιρεία έχει δεσμευτεί για έναν αριθμό ετών. Λόγω αυτής της μακροχρόνιας δέσμευσης, η δανειακή σύμβαση ενσωματώνει έναν αριθμό δεσμευτικών διατάξεων με σκοπό την προστασία του δανειστή για όλη τη διάρκεια του δανείου. Οι πιο σημαντικές από τις διατάξεις αυτές είναι οι ακόλουθες

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο των μεσομακροπρόθεσμων δανείων είναι το κόστος τους. Όπως και με τις άλλες μορφές δανεισμού, το επιτόκιο των δανείων αυτών μεταβάλλεται ανάλογα με το ύψος του δανείου και την “ποιότητα” του δανειολήπτη, γεγονός που εκφράζει και το σταθερό κόστος σύναψης ενός δανείου.

Η χρηματοδότηση μπορεί να εξασφαλίσει ολόκληρη την αξία της επένδυσης και η εκταμίευση των χρημάτων μπορεί να γίνει είτε σταδιακά με την προσκόμιση των σχετικών τιμολογίων είτε εφάπαξ. Οι νομικές υποχρεώσεις των συμβαλλομένων καλύπτονται με συμβόλαια και ο κίνδυνος να μην πάρει πίσω η τράπεζα το ποσό που δάνεισε, εξασφαλίζεται με υποθήκη ακινήτων του πελάτη. Όμως, λόγω του μειωμένου κινδύνου εξαιτίας των εξασφαλίσεων, τα

επιτόκια είναι κατά κανόνα χαμηλότερα. Τα μακροπρόθεσμα δάνεια χορηγούνται με την κατάρτιση σύμβασης δανείου, η οποία σύμβαση έχει συγκεκριμένη λήξη. Το δάνειο είναι για ορισμένο ποσό, δε γίνεται επαναχορήγηση ποσού που έχει πληρωθεί από τον πιστούχο, ενώ τέλος οι τυχόν υφιστάμενες ασφάλειες που είναι συνδεδεμένες με τη σύμβαση παύουν να ισχύουν με την εξόφληση του δανείου, σε αντίθεση με τη σύμβαση παροχής πίστωσης σε ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό που είναι αορίστου χρόνου, το δάνειο της αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα. Τα μακροπρόθεσμα δάνεια εξοφλούνται με τοκοχρεολυτικές δόσεις ή με εφάπαξ πληρωμή. Μέχρι και πριν από μερικά χρόνια, ο τραπεζικός δανεισμός δεν ήταν πολύ διαδεδομένος ως τρόπος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις στήριζαν κατά κύριο λόγο την λειτουργία τους στην αυτοχρηματοδότηση αλλά και στην χρηματοδότηση που προερχόταν από το στενό τους περιβάλλον. Μόλις τα τελευταία χρόνια κατάφεραν οι επιχειρηματίες να έχουν καλύτερη πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό. Σχετικά με το επιτόκιο δανεισμού αυτό είναι χαμηλότερο σε σχέση με το επιτόκιο των δανείων κεφαλαίου κίνησης, επειδή η διάρκεια αποπληρωμής τους είναι μεγαλύτερη. Όσον αφορά τα μακροπρόθεσμα δάνεια για επαγγελματική στέγη, ανάλογα με την τράπεζα, την οικονομική θέση της επιχείρησης - πελάτη, τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις και τη μελλοντική προοπτική και τα κέρδη της επιχείρησης μπορούν να χρηματοδοτήσουν μέχρι και το 100% της επένδυσης. Ο καθορισμός του επιτοκίου μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους όπως: σε ευρώ κυμαινόμενο από τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας, σε ευρώ κυμαινόμενο από τη διατραπεζική αγορά, κυμαινόμενο από τη διατραπεζική αγορά συναλλάγματος ή ειδικό σταθερό επιτόκιο επενδύσεων για 3 έτη. Αναφορικά με την ανέγερση ή επέκταση των ξενοδοχειακών μονάδων μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

- Η καταλληλότητα του οικοπέδου στο οποίο πρόκειται να ανεγερθεί και να εγκατασταθεί η ξενοδοχειακή μονάδα πρέπει να εγκριθεί σε πρώτη φάση από τον ΕΟΤ.
- Το μέγιστο ύψος του δανείου δεν πρέπει να υπερβαίνει το 75% της επένδυσης, χωρίς σε αυτό το ποσοστό να περιλαμβάνεται η αξία του οικοπέδου.
- Ένα χρόνο μετά την λειτουργία του ξενοδοχείου ξεκινάει η τμηματική αποπληρωμή του δανείου και όχι αργότερα από τέσσερα έτη.
- Το ύψος του επιτοκίου καθορίζεται από την τράπεζα και από την δανειοληπτική ικανότητα της επιχείρησης.

Σύμφωνα με Ν. 2601/1998 που αφορά επιχορηγήσεις, προσφέρεται επιδότηση επιτοκίου για τραπεζικά δάνεια. Με τον αναπτυξιακό όμως νόμο 3299/2004 αλλά και τις ακόλουθες αλλαγές και τροποποιήσεις του, η επιδότηση αυτή παύει πλέον να υφίσταται. Για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των ήδη υπαρχουσών ξενοδοχειακών μονάδων και σύμφωνα με την απόφαση του Διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος 369/12.6.84 το δάνειο καθορίζεται στο 70% του κόστους, το επιτόκιο δανεισμού καθορίζεται από τις τράπεζες, η διάρκεια του δανείου είναι μέχρι δέκα έτη, ενώ η αποπληρωμή του δανείου γίνεται συνήθως σε εξάμηνες τοκοχρεολυτικές δόσεις όπου η πρώτη αρχίζει μετά ένα χρόνο από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας.

Τέλος κατά τη διάρκεια ενός μακροπρόθεσμου δανείου, η πιθανότητα να προκύψουν ανεπιθύμητες αλλαγές και προβλήματα δεν είναι μικρή. Συνεπώς, όσοι ασχολούνται με τέτοια ζητήματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και να δίνουν μεγάλη προσοχή στην την αξιοπιστία της επιχείρησης, στα λογιστικά προγράμματα που διαθέτει και χρησιμοποιεί η επιχείρηση, στον έλεγχο της τεχνολογίας που ανήκει στην επιχείρηση, με το σκεπτικό ότι σε ενδεχόμενη αλλαγή της τεχνολογίας, κατά πόσο αυτό θα επηρεάσει τις εγκαταστάσεις και τον χρησιμοποιούμενο

εξοπλισμό αυτής και τέλος στην καθαρή θέση της επιχείρησης και γενικά στα χρηματοοικονομικά της στοιχεία.

3.4 ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Κύριο χαρακτηριστικό του βραχυπρόθεσμου δανεισμού είναι ότι η αποπληρωμή του δανείου γίνεται σε διάστημα μικρότερο του ενός χρόνου. Σκοπός των δανείων αυτών είναι η ενίσχυση της ρευστότητας της επιχείρησης προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι τρέχουσες ανάγκες της. Βραχυπρόθεσμα κεφάλαια μπορούν να αντληθούν είτε από δάνεια εμπορικών τραπεζών είτε από δικαιόγραφα. Ένα βραχυπρόθεσμο δάνειο μπορεί να καλύψει έως και το 100% των αναγκών της επιχείρησης, αν και το ποσοστό κάλυψης, εξαρτάται από την αποδοτικότητα, το μέγεθος και την φερεγγυότητα της επιχείρησης.

Σημειώνεται ότι η δυνατότητα προσφυγής των επιχειρήσεων στον βραχυπρόθεσμο τραπεζικό δανεισμό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους ίδιους παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση. Ωστόσο, μερικοί από τους πιο αντιπροσωπευτικούς παράγοντες βραχυπρόθεσμου δανεισμού είναι οι εξής:

- Η εξασφάλιση ρευστότητας της μονάδας
- Ο ρυθμός ανάπτυξης της επιχείρησης

Οι τράπεζες έχουν διάφορα τραπεζικά προϊόντα προκειμένου να εξυπηρετήσουν το βραχυπρόθεσμο δανεισμό μίας επιχείρησης. Τέτοια προϊόντα είναι οι εφάπαξ χρηματοδοτήσεις, το άνοιγμα πίστωσης, ο ανοιχτός αλληλόχρεος λογαριασμός, η καθαρή προεξόφληση και οι χρηματοδοτήσεις με ενέχυρα. Κατά την εφάπαξ χρηματοδότηση το πιστωτικό ίδρυμα χορηγεί το ποσό στην επιχείρηση έναντι ενός επιτοκίου χωρίς κάποιο είδος εξασφάλισης. Η χρηματοδότηση αυτή καλύπτει συνήθως κάποιο είδος έκτακτης ανάγκης. Στην καθαρή προεξόφληση η επιχείρηση εισπράττει από την τράπεζα την ονομαστική αξία αξιόγραφων μετά από αφαίρεση των ανάλογων τόκων και της προμήθειας. Στις χρηματοδοτήσεις με ενέχυρα η επιχείρηση παίρνει το δάνειο από το πιστωτικό ίδρυμα είτε με εγγύηση ενός φυσικού προσώπου, είτε με εμπράγματα εξασφαλίσεις που μπορεί να είναι: εμπορεύματα, μηχανήματα, μετοχές, συναλλαγματικές, επιταγές κ.α. Τα δικαιόγραφα εκδίδονται από την ίδια την επιχείρηση και πωλούνται είτε σε τράπεζες, είτε σε ασφαλιστικές εταιρείες, είτε και σε άλλες επιχειρήσεις.

Με τον όρο βραχυπρόθεσμη λοιπόν, πίστωση εννοούμε το χρέος που πρέπει να εξοφληθεί εντός του ενός έτους. Υπάρχουν τρεις πηγές βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης για τις εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις: α) η εμπορική πίστωση μεταξύ των επιχειρήσεων, β) η τραπεζική πίστωση και γ) τα εμπορικά αξιόγραφα –πιστωτικοί τίτλοι.

Η εμπορική πίστωση αναφέρεται στην βραχυπρόθεσμη πίστωση που δίνεται από τον προμηθευτή στον αγοραστή στο πλαίσιο συναλλαγής που ο αγοραστής δεν είναι ο τελικός καταναλωτής. Οι προθεσμιακές πωλήσεις που γίνονται επί των παραγωγικών μέσων και διευθετούνται με δόσεις δεν θεωρείται ότι εμπίπτουν στην έννοια των εμπορικών πιστώσεων.

Θεωρητικά λοιπόν η βραχυπρόθεσμη τραπεζική πίστωση καλύπτει ανάγκες των επιχειρήσεων για μετρητά που προέρχονται από εποχικές αγορές και παραγωγή. Συνεπώς ο κυριότερος λόγος για τον οποίο μία οικονομική μονάδα (ελλειμματική) θα ζητήσει χρηματοδότηση για τις δραστηριότητές της είναι για την χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης. Η κυριότερη μέθοδος κάλυψης αυτής της ανάγκης είναι η σύμβαση μεταξύ των δύο συμβατικών μερών με την ύπαρξη της ‘ανοικτής πίστωσης’.

Η πίστωση με ‘ανοικτό λογαριασμό’ παραχωρείται μετά από διερεύνηση της πιστωτικής επιφάνειας του αγοραστή και προσδιορισμού του ανώτατου ορίου ύψους αγορών που μπορεί να κάνει χωρίς κάλυψη της συναλλαγής. Δηλαδή χρηματοδοτήσεις μέσω ανοικτού λογαριασμού ενεργούνται μόνο προς επιχειρήσεις διαπιστωμένης φερεγγυότητας και με την προϋπόθεση ότι εξυπηρετούνται διαρκώς επιχειρησιακές ανάγκες τους. Εάν η επιχείρηση υπερβεί το ανώτατο ύψος της πιστωτικής διευκόλυνσης (creditfacility) αυτή θα πρέπει να παραδώσει συναλλαγματικές ή επιταγές ανάλογης αξίας για το πέραν του ορίου χρηματοδότησης ποσό ή να το εξοφλήσει τοις μετρητοίς. Σε ειδικές περιπτώσεις φερέγγυων πελατών δίνεται και βιβλιάριο επιταγών στον πιστούχο, για την διενέργεια αναλήψεων από το βιβλιάριο, πάντοτε όμως μέχρι το όριο ανώτατης ανάληψης. Με άλλα λόγια είναι ένας λογαριασμός αυξομειούμενου υπολοίπου όπου ο πελάτης πρέπει να έχει καλή ρευστότητα, να μπορεί να καταθέτει τις εισπράξεις του στον λογαριασμό αυτόν και να τις αναλαμβάνει αμέσως μόλις τις χρειάζεται.

3.4.1 Η ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

Αν και ο όρος «πίστωση» έχει ευρεία, οικονομική, κυρίως, έννοια. Περιλαμβάνει, σε συμβατικό επίπεδο κάθε ανάληψη υποχρέωσης (του πιστοδότη) προς προσωρινή ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης του αντισυμβαλλόμενου (πιστολήπτη), είτε ευθέως, με καταβολή χρηματικού ποσού (άμεση πίστωση), είτε με ανάληψη μόνον ευθύνης έναντι του πιστολήπτη ή τρίτου, ώστε ο πιστολήπτης ν’ αποφύγει τη δέσμευση δικής του αγοραστικής δύναμης ή να εξασφαλίσει αγοραστική δύναμη από άλλον, π.χ. εγγυήσεις (έμμεση πίστωση), οφείλει κανείς, με συστατική του όρου ερμηνεία, να δεχθεί ότι ο νόμος εννοεί, εν προκειμένω, τις άμεσες μόνον πιστώσεις. Έτσι, στην τραπεζική εργασία της χορήγησης πιστώσεων εντάσσονται, κυρίως, μεν, τα δάνεια, αλλά – κατά το νόμο – και η χρηματοδότηση, εν γένει των εμπορικών συναλλαγών, που μπορούν είτε να αφορούν απλά δάνεια, είτε να συνδέονται και με συμβάσεις ανοίγματος πιστώσεως ή με συμβάσεις πιστώσεων με τρέχοντα λογαριασμό.

3.4.1.1 Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ

Η σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως έχει ως αντικείμενο την ανάληψη από τράπεζα της υποχρέωσης να θέσει στη διάθεση του πελάτη της (πιστολήπτη) άμεσες ή έμμεσες πιστώσεις υπό όρους και μέχρι ενός ορισμένου ύψους (πιστωτικού ή πιστοδοτικού ορίου), των οποίων αυτός μπορεί να κάνει χρήση οποτεδήποτε, κατά την ορισμένη ή αόριστη διάρκεια ισχύος της σύμβασης.

3.4.1.2 Η ΠΙΣΤΩΣΗ ΜΕ ΤΡΕΧΟΝΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Με τον όρο αυτό εννοούνται, συνήθως, οι απλές συμβάσεις ανακυκλούμενης, δηλαδή επαναλαμβανόμενης πίστωσης, οποιασδήποτε μορφής, ιδίως δε συναινετικού δανείου, αλλά, καταχρηστικά, και οι συμβάσεις ανοίγματος πιστώσεως, όταν συνοδεύονται από συμφωνία εξυπηρετήσεως τους με τρέχοντα λογαριασμό.

Τρέχων (τραπεζικός) λογαριασμός είναι η ιδιαίτερη, παρεπόμενη σύμβαση, με την οποία όλες οι χρηματικές απαιτήσεις της τράπεζας, που παράγονται από μία βασική πιστωτική σχέση, και οι έναντι των απαιτήσεων αυτών καταβολές του πελάτη-πιστολήπτη εισέρχονται σε έναν ενιαίο

(τρέχοντα) λογαριασμό, καθιστάμενες μη απαιτητά χρεωπιστωτικά κονδύλια του, χάνοντας, έτσι, την αυτοτέλειά τους, και υποβαλλόμενες σε διαδοχικούς ή περιοδικούς συμψηφισμούς απολήγουν σε ένα υπόλοιπο, το οποίο αποτελεί, κατά το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού – με τη λήξη της διάρκειάς του ή με καταγγελία-, τη μοναδική υπέρ της τράπεζας απαίτηση κατά του πιστολήπτη.

3.4.2 ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Σε αντίθεση με τον τρέχοντα – ο οποίος συναντάται και με αντίθετη θέση των μερών, στις καταθέσεις, ο αλληλόχρεος λογαριασμός προϋποθέτει πάντα «αμοιβαιότητα» των καταχωρούμενων στο λογαριασμό απαιτήσεων.

Στην περίπτωση ανοίγματος πίστωσης, η επιχείρηση δανείζεται ένα ποσό από το πιστωτικό ίδρυμα προκειμένου να καλύψει τις συναλλαγματικές και επιταγές που εκδίδει. Ο ανοιχτός αλληλόχρεος λογαριασμός είναι ένας λογαριασμός που μπορεί να οδηγήσει στην πραγματοποίηση πολλών αμοιβαιοτήτων μεταξύ τους συναλλαγών. Το στοιχείο της πραγματικής – και όχι, απλά, δυνητικής- αμοιβαιότητας των απαιτήσεων είναι αποκλειστικά εκείνο, που δικαιολογεί τον ανατοκισμό και το άτυπο της αφηρημένης αναγνώρισης ή υπόσχεσης του υπολοίπου του λογαριασμού, κατά τις διατάξεις των άρθρων 112 ΕισΝΑΚ και 874 ΑΚ. Η πίστωση ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού είναι η πιο γνωστή μορφή τραπεζικής βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης για την κάλυψη αναγκών για κεφάλαιο κίνησης που προκύπτουν από τη φύση του συναλλακτικού κυκλώματος των επιχειρήσεων. Ο ανοιχτός αλληλόχρεος λογαριασμός είναι μια συναλλακτική σχέση μεταξύ δύο προσώπων, από τα οποία ο ένας είναι έμπορος και δρουν με αντίθετα συμφέροντα.

Οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν ότι οι αμοιβαίες πιστώσεις και οφειλές που θα προκύψουν από τις συναλλαγές τους δεν θα ρυθμίζονται χωριστά, αλλά θα μπαίνουν σε ενιαίο λογαριασμό και θα απεικονίζονται με κονδύλια πιστώσεων ή χρεώσεων, για να καταλήξουν κατά το κλείσιμο του λογαριασμού (από οποιαδήποτε αιτία) σε ένα και μόνο απαιτητό κατάλοιπο. Ο λογαριασμός έχει ως όριο ένα ποσό που διαθέτει η τράπεζα στην επιχείρηση όντας υποχρεωμένη να καταβάλει σε προσυμφωνημένες προθεσμίες τους τόκους.

3.4.3 ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ

Η σημασία του κεφαλαίου κίνησης είναι ιδιαίτερα σημαντική για την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων. Ως κεφάλαιο κίνησης θεωρείται το χρηματικό ποσό που πρέπει να δεσμευτεί προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης στις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς. Τα δάνεια για κεφάλαιο κίνησης σύμφωνα με την τραπεζική ορολογία αφορούν το βραχυπρόθεσμο δανεισμό μιας επιχείρησης για τη χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης (Παπαγιαννάκης Λ., μικρό οικονομικό λεξικό).

Εξαιτίας του ετεροχρονισμού μεταξύ των εισπράξεων και των πληρωμών οι τράπεζες χορηγούν τέτοιου είδους δάνεια με σκοπό να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να ξεπεράσουν τα διάφορα προβλήματα ρευστότητας και αφορούν στο μεγαλύτερο ποσοστό τη κάλυψη μόνιμων ή εποχιακών αναγκών για κεφάλαιο κίνησης, όπως τουριστικές και ξενοδοχειακές μονάδες, καταστήματα εστίασης σε τουριστικές περιοχές κ.α. Τέτοια δάνεια μπορούν να χορηγηθούν από εμπορικές τράπεζες ανάλογα με τον τομέα επιχειρηματικής δραστηριοποίησης της οικονομικής μονάδας αλλά και του χρόνου κατά τον οποίο υποβάλλεται το αίτημα δανειοδότησης. Δικαιούχοι δανείων για κεφάλαιο κίνησης είναι παραγωγικές επιχειρήσεις αλλά και

επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Σύμφωνα με την Εθνική Τράπεζα Ελλάδος τα δάνεια αυτά χαρακτηρίζονται από το ότι οι διαδικασίες εκταμίευσης είναι απλές, η διάρκεια τους είναι έως 3 χρόνια, η εξόφληση του κεφαλαίου γίνεται με τρίμηνες ή εξάμηνες δόσεις, η χρέωση των τόκων είναι εξάμηνη και τέλος το επιτόκιο είναι κυμαινόμενο και το οποίο προσδιορίζεται από το βασικό επιτόκιο για κεφάλαια

κίνησης ή σταθερό τριετίας. Δύο είναι οι μορφές χορήγησης των δανείων για κεφάλαιο κίνησης:

ο Με τη μορφή πιστωτικού ορίου. Σκοπός της μορφής αυτής είναι να καλυφθούν τρέχουσες ανάγκες που χαρακτηρίζονται από συχνή επανάληψη τους όπως εξόφληση τιμολογίων προμηθευτών, κάλυψη μισθοδοσίας προσωπικού.

ο Με τη μορφή τοκοχρεωλυτικού δανείου το οποίο καλύπτει ανάγκες, οι οποίες δεν επαναλαμβάνονται και δε μπορούν να εξοφληθούν σε μικρό χρονικό διάστημα.

3.5 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΟ-ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ

Όλα λοιπόν, έχουν να κάνουν με την πιστοδότηση, τη διάρκεια χορήγησής της, το σκοπό και τις ανάγκες που εξυπηρετεί, καθώς και τις πηγές αποπληρωμής της. Ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο δίνονται οι χορηγήσεις διακρίνονται σε:

Χρηματοδοτήσεις για κεφάλαιο κίνησης

Χρηματοδοτήσεις για αγορά παγίου εξοπλισμού (μηχανημάτων και κτιριακών εγκαταστάσεων).

Οι χρηματοδοτήσεις για κεφάλαιο κίνησης όπως είδαμε, δίνονται υπό τη μορφή βραχυπροθέσμων χορηγήσεων διάρκεια από τρεις μήνες έως ένα έτος και συγκεκριμένα μέσω πιστώσεων ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού. Οι χρηματοδοτήσεις για αγορά παγίων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού δίνονται για μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα υπό τη μορφή μεσομακροπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων χορηγήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι τουριστικές επιχειρήσεις προκειμένου να ανταποκρίνονται στο ολοένα ανταγωνιστικότερο περιβάλλον, καλούνται να πραγματοποιούν νέες επενδύσεις, για τις οποίες όμως συνήθως απαιτούνται μεγάλα κεφάλαια. Θα πρέπει λοιπόν, πέρα από την αξιολόγηση διαφόρων των επενδύσεων, να επιλέξει και την κατάλληλη πηγή χρηματοδότησης μέσω της οποίας θα πραγματοποιηθεί η επένδυση. Τα αναγκαία κεφάλαια που θα επιτρέψουν σε κάθε επιχείρηση να πραγματοποιεί τα βήματά της προς τη συνεχή εξέλιξη, αντλούνται συνήθως από εξωτερικούς φορείς και λιγότερες φορές από ενδογενείς πηγές. Ο βασικός φορέας εξωτερικού δανεισμού είναι οι τράπεζες, ενώ σημαντική ανάπτυξη γνωρίζουν και οι νέες μορφές χρηματοδότησης, όπως είναι η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring), το forfaiting, το κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) κλπ.

4.1.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ

Το leasing, το οποίο αποδίδεται στα ελληνικά "χρηματοδοτική μίσθωση" είναι μία μορφή σύμβασης χρηματοδότησης ανάμεσα σε μία Εταιρεία leasing και σε μία επιχείρηση ή επαγγελματία, σύμφωνα με την οποία η πρώτη παραχωρεί για ορισμένο χρονικό διάστημα και έναντι μισθώματος στον δεύτερο τη χρήση επιχειρησιακού ή επαγγελματικού εξοπλισμού⁸. Μετά τη λήξη της σύμβασης leasing και ανάλογα με τους όρους που προβλέπει, η κάθε επιχείρηση έχει τη δυνατότητα είτε να την ανανεώσει, είτε να τη διακόψει επιστρέφοντας τον κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, είτε να αγοράσει αυτό τον εξοπλισμό⁹.

Στη χώρα μας η σύμβαση της χρηματοδοτικής μίσθωσης εφαρμόστηκε σε δύο φάσεις. Με τον νόμο 1665/1986 εφαρμόστηκε το leasing κινητών που προορίζονται για επαγγελματική χρήση. Στη συνέχεια με τους νόμους 2367/95 και 2682/99 ο θεσμός επεκτάθηκε και στο leasing των ακινήτων που προορίζονται επίσης για την επαγγελματική χρήση του μισθωτή¹⁰.

Οι απαιτήσεις σε κεφάλαιο των σημαντικών και μεγάλων έργων, διαμορφώνονται με τέτοιο τρόπο που χρησιμοποιούνται διαφορετικές μορφές χρηματοδότησης στα διαφορετικά στάδια ανάπτυξης της επιχείρησης.(Lock D., 2007) Η αναμόρφωση, εκσυγχρονισμός και η επαναστατική ελευθέρωση της αγοράς και του τραπεζικού συστήματος οδήγησε τις διοικήσεις των τουριστικών επιχειρήσεων σε περισσότερες και πιο σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης

⁸ Γεωργιάδης Α., (2008) Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα.

⁹ Κοντος Γ. (2007), Λογιστική Τραπεζών και εταιρειών, leasing & factoring, Εκδόσεις Γραφιά, Αθήνα,

Σινανιώτη - Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό δίκαιο Γενικό μέρος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2000, σελ. 164 επ.

¹⁰ Γαλάνης Β. (2000) Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας, Εκδόσεις Σταμούλης, 2η έκδοση, Αθήνα

συναλλαγών και επενδύσεων. Μια απ' αυτές είναι η εν λόγω μορφή χρηματοδότησης. Με την ανάπτυξη και την εξελικτική πορεία των κοινωνιών, η παραδοσιακή μίσθωση διαφοροποιήθηκε αναλόγως προς το αναπτυξιακό επίπεδο των χωρών και σήμερα έχει πάρει διάφορες μορφές.

Η χρηματοδοτική μίσθωση ανήκει στην κατηγορία των νέων χρηματοπιστωτικών προϊόντων ως ένα ευέλικτο και δυναμικό πιστοδοτικό εργαλείο που επιτρέπει την ταχύρρυθμη ανανέωση του εξοπλισμού και των παγίων των επιχειρηματικών μονάδων. Δεν είναι ιδιαίτερα γνωστή και ευρέως χρησιμοποιημένη στον χώρο των τουριστικών και ιδίως ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, εντούτοις τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν αυτό το χρηματοδοτικό εργαλείο για την απόκτηση ή και την ανανέωση του πάγιου εξοπλισμού καθώς υπάρχουν αρκετά φορολογικά και όχι μόνο, πλεονεκτήματα για τις επιχειρήσεις.

Ουσιαστικά, η χρηματοδοτική μίσθωση αποτελεί μία σύγχρονη μορφή μεσομακροπρόθεσμης χρηματοδότησης, η οποία αναπτύχθηκε ραγδαία τις τελευταίες δεκαετίες, λόγω των διευκολύνσεων που προσφέρει στις επιχειρήσεις που την χρησιμοποιούν (Γαλάνης, 2000).

Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι ένας τρόπος χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου (κινητού ή ακινήτου ή και συνδυασμού των δύο), χωρίς να είναι αναγκαία η αγορά του (Αρτίκης, 2002α). Με αυτό τον τρόπο μία επιχείρηση μπορεί να προχωρήσει στη μίσθωση ενός αντικειμένου το οποίο επιθυμεί, και να το εκμεταλλευτεί όπως θα έκανε εάν το αγόραζε, χωρίς να έχει την κυριότητα του από νομικής απόψεως, απολαμβάνοντας όμως όλα τα οικονομικά οφέλη που απορρέουν από τη χρήση του. Ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος δεν είναι αναγκασμένος να διαθέσει ίδια κεφάλαια ή να καταφύγει σε μακροπρόθεσμο δανεισμό, αλλά να καταβάλλει περιοδικές πληρωμές (μισθώματα) για κάποιο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με το δικαίωμα να διακόψει ή να ανανεώσει τη σύμβαση αλλά και να αποκτήσει το περιουσιακό στοιχείο μετά τη λήξη αυτής, σε προκαθορισμένη τιμή. Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι μία σύγχρονη μέθοδος χρηματοδότησης τόσο επιχειρήσεων όσο και επαγγελματικών στοιχείων, προκειμένου να αποκτηθούν πάγια στοιχεία για τον εξοπλισμό και τα ακίνητα για επαγγελματική μίσθωση. Σύμφωνα με αυτή την μορφή χρηματοδότησης, ο μισθωτής μισθώνει από μία εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης κάποιο κινητό ή ακίνητο στοιχείο για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, όπως προαναφέρθηκε, και στο τέλος αυτής της περιόδου μπορεί να αγοράσει, με μονομερή δήλωσή του, αυτό το στοιχείο σε κάποιο προσυμφωνημένο τίμημα. Πρόκειται για το τίμημα του δικαιώματος προαίρεσης, option.

Η σύγχρονη μορφή του θεσμού της χρηματοδοτικής μίσθωσης σηματοδοτείται το 1952, στις ΗΠΑ, με την ίδρυση της εταιρείας United States Leasing Corporation, που σήμερα αποτελεί τη μεγαλύτερη ανεξάρτητη εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης στον κόσμο. Λίγα χρόνια αργότερα, στη δεκαετία του 1960, δημιουργήθηκε στην Ευρώπη η εταιρεία Mercantile Leasing Company. Ο θεσμός διεθνώς εισήλθε σε φάση «ωριμότητας» το 1991, ενώ μέχρι τότε εμφάνιζε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης, και υπήρχαν περιπτώσεις που ξεπερνούσε το ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ μερικών χωρών.

Ο Νόμος 1665/1986 όρισε για πρώτη φορά στην Ελλάδα τον όρο σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Σύμφωνα με αυτόν « Με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης υποχρεούται να παραχωρεί έναντι μισθώματος τη χρήση κινητού πράγματος, που προορίζεται για την επιχείρηση ή το επάγγελμα του αντισυμβαλλόμενου, παρέχοντάς του συγχρόνως το δικαίωμα είτε να αγοράσει το πράγμα είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρόνο. Οι συμβαλλόμενοι έχουν την ευχέρεια να ορίσουν ότι το

δικαίωμα αγοράς μπορεί να ασκηθεί και πριν από τη λήξη του χρόνου μίσθωσης». Στη συνέχεια με το Νόμο 2367/1995 επεκτάθηκε ο θεσμός της χρηματοδοτικής μίσθωσης και σε ακίνητα. Μετά από αυτούς τους δύο Νόμους υπήρξαν και άλλοι καθώς και Προεδρικά Διατάγματα τα οποία συμπλήρωσαν ή βελτίωσαν τους δύο προηγούμενους νόμους χωρίς όμως να αλλάξουν το γενικό θεσμικό πλαίσιο της χρηματοδοτικής μίσθωσης. Ο θεσμός της χρηματοδοτικής μίσθωσης αποτελεί ένα σύγχρονο μέσο χρηματοδότησης που έχει ξεπεράσει την επιφυλακτικότητα και τις δυσκολίες των πρώτων χρόνων της εισαγωγής του στον κόσμο των χρηματοδοτήσεων και έχει εξελιχθεί σε ένα από τους αρκετά διαδεδομένους και σημαντικούς τρόπους χρηματοδότησης. Ξεκίνησε πριν από αρκετές δεκαετίες έχοντας αρκετά προβλήματα, όπως συνήθως γίνεται σε κάθε τι καινούργιο. Κατάφερε όμως να ξεπεράσει τα προβλήματα αυτά, να εισαχθεί ως θεσμός στις ΗΠΑ και στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης και να υποβοηθήσει σημαντικά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και στην έμμεση ανάπτυξη των οικονομιών των χωρών αυτών.

Στην Ελλάδα βρίσκεται σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο και έτσι από 201 εκ. ευρώ που ήταν οι χρηματοδοτικές μισθώσεις το 1995, με αυξανόμενο ρυθμό έφτασε στα 1.536 εκ. ευρώ το 2005.

4.1.1.1 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Κάθε επιχείρηση ανεξάρτητα από νομική μορφή και μέγεθος, καθώς και κάθε επαγγελματίας μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτή τη μορφή χρηματοδότησης. Η επιχείρηση ή ο επαγγελματίας (μισθωτής) επιλέγει τον εξοπλισμό ή το ακίνητο που θεωρεί κατάλληλο για τις ανάγκες του, η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης (εκμισθωτής) αγοράζει τον εξοπλισμό αυτό από τον προμηθευτή ή το ακίνητο από τον ιδιοκτήτη του. Στη συνέχεια υπογράφεται σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως μεταξύ του μισθωτή και της εταιρίας χρηματοδοτικής μίσθωσης, η οποία ρυθμίζει τις τακτικές καταβολές (μισθώματα) του πελάτη για μια προσυμφωνημένη χρονική περίοδο (μισθωτική περίοδος), η οποία ποικίλλει ανάλογα με το είδος του πράγματος και διαμορφώνεται για μεν τον εξοπλισμό για περίοδο τουλάχιστον 3 χρόνων, το δε ακίνητο τουλάχιστον για 10 χρόνια. Στο τέλος της μισθωτικής περιόδου, ο μισθωτής μπορεί είτε να εξαγοράσει το πάγιο (εξοπλισμός-ακίνητο) έναντι συμβολικού τιμήματος είτε να ανανεώσει τη σύμβαση για ορισμένο χρόνο. Τα μισθώματα συνήθως είναι μηνιαία και σπανιότερα τριμηνιαία. Το ύψος τους εξαρτάται από την αξία του εξοπλισμού, τη διάρκεια της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, το ύψος των επιτοκίων στη διεθνή αγορά και την αξία εξαγοράς του εξοπλισμού στο τέλος της σύμβασης.

4.1.1.2 ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Οι συμβαλλόμενοι στη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να είναι:

Ως εκμισθωτής:

α) Τράπεζα που έχει την έδρα της στην Ελλάδα ή έχει συσταθεί στο εξωτερικό και έχει υποκατάστημα στην Ελλάδα.

β) Ανώνυμη Εταιρεία που έχει συσταθεί αποκλειστικά για αυτό το σκοπό με μετοχικό κεφάλαιο ορισμένου ύψους για την ίδρυση και λειτουργία της οποίας απαιτείται ειδική άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδας.¹¹

Ως μισθωτής:

Επιχείρηση ή Επαγγελματίας που επιθυμεί να προμηθευτεί επαγγελματικό εξοπλισμό ή ακίνητο για επαγγελματική εγκατάσταση.¹²

Οι βασικές προϋποθέσεις της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι :

α) Η παραχώρηση της χρήσης πράγματος, κινητού ή ακίνητου, που προορίζεται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση του μισθωτή.

β) Το μίσθωμα το οποίο καθορίζεται με βάση το κεφάλαιο του εκμισθωτή για την απόκτηση του αγαθού, τη διάρκεια απόσβεσης του, τα έξοδα χρηματοδότησης και τα ποσοστά κέρδους του εκμισθωτή.

γ) Η διάρκεια της σύμβασης η οποία είναι πάντοτε ορισμένου χρόνου.

δ) Η παροχή στον μισθωτή του δικαιώματος είτε να αγοράσει το αντικείμενο της μίσθωσης είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρόνο¹³.

Η διαδικασία που ακολουθείται στο Leasing έχει ως εξής :

α) Ο μισθωτής έρχεται σε επαφή με τον προμηθευτή, επιλέγει τον εξοπλισμό που χρειάζεται και λαμβάνει προσφορά για αυτό.

β) Υποβάλει αίτηση στην εταιρεία leasing μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά .

γ) Η εταιρεία leasing μελετά την αίτηση και εφόσον την εγκρίνει υπογράφεται η σχετική σύμβαση η οποία αναφέρει τη διάρκεια της μίσθωσης, το ύψος των μισθωμάτων και τις άλλες συμφωνηθείσες υποχρεώσεις. Η εταιρεία Leasing αγοράζει τον εξοπλισμό και τον παραδίδει στον μισθωτή ο οποίος υπογράφει το «πιστοποιητικό αποδοχής εξοπλισμού». Ξεκινάει η καταβολή των συμφωνηθέντων δόσεων προς την εταιρεία Leasing¹⁴.

Με τη λήξη της σύμβασης και ανάλογα με τη περίπτωση ο μισθωτής μπορεί:

α) Να αγοράσει τον εξοπλισμό, συνήθως στο κόστος της υπολειμματικής αξίας του.

β) Να ανανεώσει τη σύμβαση για μια ακόμη χρονική περίοδο με νέους ή με τους ίδιους όρους.

γ) Να διακόψει τη συνεργασία με τον εκμισθωτή επιστρέφοντας τον εξοπλισμό¹⁵.

Τέλος, η διαδικασία υπογραφής της σύμβασης είναι ταχύτερη και λιγότερο δαπανηρή σε σχέση με άλλες μορφές χρηματοδοτικού δανεισμού.

¹¹ Velentzas J., Broni G., (2013) The Leasing Contract as a Modern Form of Financing in the Contemporary Economy, The Greek regulation

¹² Ρόκα Ν.&.Γκόρτσο Χρ (2012) Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου, 2η Έκδοση, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

¹³ Γεωργιάδη Α., (2008) Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας, Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα και Φίλιο Π. (2011) Ενοχικό Δίκαιο Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα.

¹⁴ Δασκάλου Χρ., (1999) Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων (Χρηματιστική Διαχείριση Επενδύσεων), Σύγχρονη Εκδοτική, Β' Έκδοση , Αθήνα

¹⁵ Δασκάλου Χρ., (1999) Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων (Χρηματιστική Διαχείριση Επενδύσεων), Σύγχρονη Εκδοτική, Β' Έκδοση , Αθήνα

4.1.1.3 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Το περιεχόμενο της σύμβασης leasing έχει διαμορφωθεί στη διεθνή συναλλακτική πρακτική με βάση προδιατυπωμένους – εκ μέρους των εταιρειών leasing – γενικούς όρους συναλλαγών, τους οποίους ο λήπτης συνηθέστατα αποδέχεται χωρίς τη δυνατότητα ουσιαστικής διαπραγμάτευσής τους. Ειδικότερα τη σύμβαση leasing «συμφωνείται» για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, στη διάρκεια του οποίου κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν έχει δικαίωμα καταγγελίας της (ανέκκλητη περίοδος) και το οποίο εξαρτάται από τη διάρκεια ωφέλιμης ζωής και το ρυθμό τεχνολογικής απαξίωσης του αγαθού. Στο διάστημα της ανέκκλητης αυτής περιόδου ο λήπτης είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει στην εταιρεία leasing περιοδικές δόσεις, που δυνατόν να αυξομειώνονται ανάλογα με την ταμειακή ροή που συνεπάγεται η οικονομική απόδοση του αγαθού. Το συνολικό ποσό των δόσεων που οφείλει ο λήπτης κατά τη διάρκεια της σύμβασης leasing, προορίζεται να καλύψει πλήρως ή κατά το μεγαλύτερο μέρος το κεφάλαιο που διέθεσε η εταιρεία leasing για την αγορά του αγαθού, πλέον τόκων, προμηθειών, διαχειριστικών εξόδων και ενός επιπλέον – πέραν των ως άνω τόκων και προμηθειών – κέρδους της εταιρείας leasing. Περαιτέρω ο λήπτης βαρύνεται με όλους τους φόρους, τα τέλη και τις δαπάνες του πράγματος, ενώ παράλληλα αναλαμβάνει και τα έξοδα συντήρησης και ασφάλισης του αγαθού.

4.1.1.4 ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Ενώ το κύριο περιεχόμενο της σύμβασης leasing εμφανίζεται στερεότυπο σε όλες τις έννομες τάξεις, οι τρόποι λήξης της σύμβασης leasing παρουσιάζουν μία έντονη πολυμορφία. Έτσι με τη λήξη της συμφωνημένης διάρκειας της σύμβασης ο λήπτης υποχρεούται σύμφωνα με τους συνηθείς γενικούς όρους συναλλαγών να επιστρέψει το πράγμα στην εταιρεία leasing, η οποία ανάλογα με την αξία που αυτό έχει, το διαθέτει περαιτέρω. Συχνά όμως προβλέπεται στους τυποποιημένους όρους της σύμβασης leasing ένα δικαίωμα προαίρεσης του λήπτη, που συνίσταται είτε στην αγορά του αγαθού με τη λήξη της ανέκκλητης περιόδου έναντι ενός συμβολικού τιμήματος είτε στην παράταση της σύμβασης leasing έναντι αισθητά χαμηλότερων δόσεων σε σχέση με εκείνες της ανέκκλητης περιόδου. Το μειωμένο ύψος του τιμήματος ή των δόσεων που οφείλονται κατά την παράταση της σύμβασης leasing εξηγείται από το γεγονός ότι η εταιρεία leasing κατά τη διάρκεια της ανέκκλητης περιόδου έχει ήδη επανεισπράξει το συνολικό ποσό που διέθεσε για την αγορά του αγαθού πλέον των τόκων, προμηθειών, εξόδων και κέρδους της.

4.1.1.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η εξέταση της σύμβασης χρηματοδοτικού leasing από οικονομικής πλευράς καταδεικνύει τους λόγους της γρήγορης επικράτησης και διαρκούς εξάπλωσης της σύμβασης αυτής στους συναλλακτικούς κύκλους.

4.1.1.6 ΤΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΜΕΣΩ LEASING

Μέσω της χρηματοδοτικής σύμβασης, μπορούν να χρηματοδοτηθούν κάθε είδους μηχανήματα, εξοπλισμός ή ακίνητα που χρησιμοποιούνται για βιομηχανικό, βιοτεχνικό ή επαγγελματικό

σκοπό, όπως, διάφορος μηχανολογικός εξοπλισμός, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, εξοπλισμός γραφείων και καταστημάτων, έπιπλα, Μέσα Μεταφοράς (Λεωφορεία, Φορτηγά, Θάλαμοι, Βυτία, Επιβατηγά Αυτοκίνητα κ.λπ.) που χρησιμοποιούνται από Εταιρίες ή Επαγγελματίες, μηχανήματα τεχνικών έργων (εκσκαφείς, γερανοί, φορτωτές, χωματουργικά κ.λπ.) και γεωργικά μηχανήματα. Ιατρικά μηχανήματα και τεχνολογικός εξοπλισμός, ακόμα και αγροτικές εκτάσεις.

I. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Η αγορά και η κατασκευή ακινήτων απαιτεί πόρους εκ μέρους των εταιρειών ή των ελεύθερων επαγγελματιών που είναι δυνατόν, σε περίπτωση που χρησιμοποιηθεί το leasing για την εξασφάλιση του ακινήτου, να αποδεσμευτούν και να χρησιμοποιηθούν στο παραγωγικό κύκλωμα της επιχείρησης. Η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) ακινήτων προσφέρει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αποκτήσουν επαγγελματική στέγη για την άσκηση της δραστηριότητάς τους και συγχρόνως να εκμεταλλευτούν όλα τα φορολογικά και λοιπά πλεονεκτήματα του leasing χωρίς να δεσμεύσουν σημαντικά ίδια κεφάλαια ή να κάνουν χρήση τραπεζικών πιστοδοτήσεων επιβαρύνοντας τα στοιχεία του ισολογισμού τους. Το βασικό χαρακτηριστικό του leasing των ακινήτων είναι ότι ο μισθωτής επαγγελματικής στέγης μπορεί να είναι κάθε μορφής επιχείρηση καθώς και ελεύθερος επαγγελματίας. Τα αντικείμενα της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι τα αγροτεμάχια, τα οποία είναι οριζόντιες και κάθετες ιδιοκτησίες με κτίσματα μετά του ποσοστού του οικοπέδου που αναλογεί σε αυτά, σε συνάρτηση με τη συνολική επιφάνεια του οικοπέδου, καθώς και ο ακάλυπτος χώρος του που θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά ως parking, όπως καταστήματα, ιατρεία, φαρμακεία, γραφεία, εμπορικά κέντρα, βιομηχανοστάσια, αποθήκες, ψυγεία, σούπερ μάρκετ, νοσοκομεία, κινηματογράφοι. Η διάρκεια της μίσθωσης είναι τουλάχιστον δεκαετής. Στη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου ο μισθωτής πληρώνει το συμφωνηθέν μίσθωμα, το οποίο αποτελεί λειτουργική δαπάνη, και εκπίπτει 100% από το φορολογητέο εισόδημα. Όταν λήξει η σύμβαση ο μισθωτής εξαγοράζει το ακίνητο στην προσυμφωνημένη αξία. Η εξαγορά του ακινήτου στη λήξη της μίσθωσης είναι απαλλαγμένη του Φόρου Μεταβίβασης Ακινήτων.

Στον ξενοδοχειακό κλάδο, η κατάργηση του καθεστώτος των Περιοχών Ελέγχου Τουριστικής Ανάπτυξης που ίσχυε από το 1986, αποτελεί διέξοδο σε σημαντικό αριθμό λειτουργουσών και αδειοδοτημένων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, κατηγορίας 1,2 και 3 αστέρων, που βρίσκονταν εντός των περιοχών αυτών, για να εκσυγχρονιστούν, να αναβαθμιστούν ποιοτικά και να έχουν τη δυνατότητα ένταξης σε αναπτυξιακά και χρηματοδοτικά προγράμματα του ΕΣΠΑ. Επίσης, ανοίγει ο δρόμος για την επαναλειτουργία ξενοδοχείων που για διάφορους λόγους είχαν τεθεί εκτός λειτουργίας, για τα οποία έχει διαπιστωθεί σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον κυρίως σε αστικές περιοχές και των οποίων την επαναλειτουργία εμπόδιζε η συντήρηση του καταργούμενου καθεστώτος.

Αντίστοιχα, τη δυνατότητα αναβάθμισης αποκτούν και οι πολυάριθμες επιχειρήσεις ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων στις ίδιες περιοχές. Πρόθεση, όπως σημειώνει το Υπουργείο, ήταν η έγκαιρη και οριστική επίλυση των προβλημάτων που είχαν ανακύψει, στο πλαίσιο του σχεδιασμού της αν. Υπουργού Τουρισμού για την εφαρμογή απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου συνολικά για την τουριστική αγορά και με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου και την αναβάθμιση της ποιότητας του ελληνικού τουριστικού

προϊόντος . Η απόφαση έχει δημοσιευτεί στην εφημερίδα της κυβερνήσεως. (ΦΕΚ, Β'2877-09.09.2016).

II. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΚΙΝΗΤΑ

Με τον όρο κινητά περιλαμβάνονται στοιχεία όπως κεφαλαιουχικός εξοπλισμός, γραφεία, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, φωτοτυπικά, τηλεομοιοτυπία (fax), ιατρικά εργαλεία, αυτοκίνητα, φορτηγά, λεωφορεία, αεροπλάνα και άλλα. Αναφορικά με τα αεροπλάνα δεν είχε αμφισβητηθεί η δυνατότητα τους να αποτελούν αντικείμενα χρηματοδοτικής μίσθωσης και πριν το νόμο 2367/1995 αλλά μετά την τροποποίηση του, θεσπίστηκε και ρητά πλέον αυτή η δυνατότητα. Στην κατηγορία των κινητών δεν υπόκεινται τα πλοία (Γεωργιάδης, 2000).

Τα κινητά πρέπει να ανήκουν στην κατηγορία των διαρκών κεφαλαιουχικών αγαθών, των δυναμένων, γενικά, να χρησιμοποιηθούν ως κύρια, βασικά μέσα ή εργαλεία συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας (όπως τον απαιτούμενο βιομηχανικό ή ξενοδοχειακό ή εργαστηριακό ή μηχανολογικό, τα φορτηγά αυτοκίνητα οδικών μεταφορών, τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, τα προοριζόμενα για εκμισθώσεις τους χωρίς οδηγό κ.ά.) Τα αναλωτά πράγματα, τα μη δυνάμενα να τύχουν συμφωνιών προαιρέσεως αγοράς ή μισθωτικής ανανέωσης, αποκλείονται, εκ φύσεως, της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

III. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΠΛΟΙΑ ΚΑΙ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ

Τα πλοία δεν αποτελούν αντικείμενα χρηματοδοτικής μίσθωσης όσον αφορά τα κινητά στοιχεία. Αποτελούν από μόνα τους ξεχωριστή κατηγορία. Βάση του άρθρου 8, παρ.4, του νόμου 2743/1999, πλοίο μπορεί να γίνει αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης όταν πρόκειται για πλοίο αναψυχής και προορίζεται βέβαια για επαγγελματική χρήση (Γεωργιάδης, 2000). Εξάιρεση προβλέφθηκε, ειδικά για τα ιδιωτικά και επαγγελματικά πλοία αναψυχής, των οποίων επετράπη πλέον ρητά – με την διάταξη της §3 του άρθρου 1 ν. 1665/1986, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την §5 του άρθρου 16 ν. 4256/2014 – η χρηματοδοτική μίσθωση, υπό ειδικούς, όμως, όρους των οποίων ο προσδιορισμός ορίσθηκε να γίνει με κοινή υπουργική απόφαση των υπουργών οικονομικών, ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Αιγαίου (άρθρο 1 §3 ν. 1665/1986).

Τα αεροσκάφη, πάντως, υπάγονται, ρητά και χωρίς διακρίσεις, στην έννοια των κινητών, που μπορούν να γίνουν αντικείμενο του leasing (άρθρο 1 εδ. α'ν. 1665/1986).

IV. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Μέχρι πριν από μερικά χρόνια μια επιχείρηση που ενδιαφερόταν να χρησιμοποιεί αυτοκίνητα για την εξυπηρέτηση του στελεχικού δυναμικού της έπρεπε ή να τα αγοράσει ή να τα αποκτήσει με (τραπεζικό) leasing. Σε περίπτωση που επέλεγε το δεύτερο τρόπο, η επιχείρηση έπρεπε να καταβάλει για κάθε ένα αυτοκίνητο που μίσθωνε ένα μηνιαίο μίσθωμα που αντιστοιχούσε αφενός στην αποπληρωμή της αξίας του αυτοκινήτου μέσα σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα, αφετέρου στο αναλογούν κέρδος της Τράπεζας. Τα οφέλη για ένα μισθωτή (επιχείρηση-πελάτη) στην περίπτωση αυτή επικεντρώνονται σε φορολογικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Ν. 2459/97, στην περίπτωση εκμίσθωσης αυτοκινήτων μέχρι 1.400 κ. εκ. αναγνωρίζεται προς έκπτωση ποσοστό 60% των δαπανών του μισθωτή, ενώ για αυτοκίνητα μεγαλύτερου κυβισμού το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 25%. Στην αγορά του leasing, δραστηριοποιήθηκαν αρχικά οι εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων, κυρίως αυτές που είχαν πολυετή παρουσία στη χώρα μας. Για το λόγο αυτό άλλωστε τα μεγαλύτερα μερίδια αγοράς αυτήν την στιγμή κατέχουν οι εταιρείες Hertz, Avis και Europcar, με στόλο που

σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνά τα 5.000 αυτοκίνητα. Ταυτόχρονα ο κλάδος της ενοικίασης παρουσιάζει τα τελευταία 5 χρόνια μεγάλη ανάπτυξη καθώς περισσότερες από 1.500 επιχειρήσεις σε όλη τη χώρα διαθέτουν την απαραίτητη από τον Ε.Ο.Τ. άδεια λειτουργίας και δραστηριοποιούνται τόσο στις βραχυχρόνιες, όσο και στις μακροχρόνιες μισθώσεις. Στην εν λόγω αγορά θέλησαν να εισέλθουν και πολλές εταιρείες εισαγωγής αυτοκινήτων. Για το λόγο αυτό ιδρύθηκαν αρκετές θυγατρικές εταιρείες που έχουν βασικό αντικείμενο δραστηριότητας τη μακροχρόνια μίσθωση, καθιστώντας για πρώτη φορά ίσως την αγορά ιδιαίτερα ανταγωνιστική.

Έτσι, οι επιλογές για τους πελάτες αυξήθηκαν και η "τράπουλα" των μεριδίων μοιράζεται και πάλι την τελευταία διετία. Το πόσο δυναμικά αναπτύσσεται η μακροχρόνια μίσθωση φαίνεται από την κατανομή του συνολικού στόλου των ενοικιαζόμενων αυτοκινήτων.

Οι πρόσφατες αλλαγές όμως στη νομοθεσία που διέπει τη χρήση εταιρικών αυτοκινήτων δημιουργούν σταδιακά νέα δεδομένα σε αυτό το τμήμα της αγοράς, καθώς ο τρόπος υπολογισμού του φόρου ο οποίος επιβάλλεται στα εταιρικά αυτοκίνητα άλλαξε και το ποσοστό 30% που θεωρείται εισόδημα για τον χρήστη αυξάνεται πλέον στο 80% του ετήσιου μισθώματος.

«Η συγκεκριμένη αλλαγή, σε συνδυασμό με την αύξηση του ΦΠΑ από 23% σε 24%, αλλά και με τους νέους φορολογικούς συντελεστές οι οποίοι αυξήθηκαν από 5 ως 9 μονάδες, αναμένεται να επιφέρει υπέρμετρη φορολόγηση στους χρήστες των οχημάτων» επισημαίνει ο κ. Ζαχαρίας Γιαννίτσης, γενικός διευθυντής Επιχειρησιακής Μονάδας LTR της Avis στην Ελλάδα, υπογραμμίζοντας: «Αυτόματα δημιουργείται πρόβλημα στην αγορά αυτοκινήτου καθώς οι ετήσιες ταξινομήσεις των εταιρειών leasing αντιστοιχούν περίπου στο 50% του συνόλου των καινούργιων οχημάτων που ταξινομούνται ετησίως».

Οι αλλαγές που συντελούνται στο φορολογικό πλαίσιο αφορούν μόνο τους χρήστες των εταιρικών αυτοκινήτων τα οποία δίνονται ως παροχή από την εταιρεία στην οποία εργάζονται, είτε αυτά είναι ιδιότητα είτε έχουν αποκτηθεί με μακροχρόνια μίσθωση.

Εξίσου διαδεδομένη μέθοδος για την απόκτηση ενός οχήματος όμως, είναι και η ενοικίαση αυτοκινήτου για μεγάλο χρονικό διάστημα (χρονομίσθωση), όπου κατά τη λήξη της μίσθωσης προβλέπεται η επιστροφή του στον εκμισθωτή και υπάρχει δυνατότητα αντικατάστασής του με ένα νέο που θα επιλεγεί τότε. Στη χρονομίσθωση εκπίπτει το σύνολο των μισθωμάτων από τα ακαθάριστα έσοδα του μισθωτή. Θα πρέπει να ξέρει κανείς ότι η μακροενοικίαση δεν προβλέπει την εξαγορά του αυτοκινήτου στη λήξη της μίσθωσης. Σε περίπτωση όμως που ο μισθωτής θελήσει να αποκτήσει το αυτοκίνητο, τότε το μηνιαίο μίσθωμα προσανξάνεται σημαντικά και σε κάθε περίπτωση για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει να έχει προβλεφθεί από την αρχή στη σύμβαση που έχουν κάνει τα δύο μέρη. Οι πελάτες που επιλέγουν τη μακροενοικίαση αυτοκινήτων απολαμβάνουν τη χρήση καινούργιων αυτοκινήτων, χωρίς να τους απασχολεί η συντήρηση και η αντικατάστασή τους. Και αυτό καθώς με τη χρονομίσθωση καλύπτονται όλα τα έξοδα του αυτοκινήτου, όπως προγραμματισμένη συντήρηση και επισκευή του αυτοκινήτου, αντικατάσταση ελαστικών έπειτα από κάποιο αριθμό χιλιομέτρων, μεικτή ασφάλιση, τέλη κυκλοφορίας, οδική βοήθεια και αντικατάσταση του αυτοκινήτου σε περίπτωση ατυχήματος ή βλάβης. Μάλιστα, παρά το γεγονός ότι η μακροενοικίαση αφορά κυρίως μεγάλους εταιρικούς πελάτες, οι εταιρείες διαθέτουν πλέον προγράμματα που επιτρέπουν ακόμη και σε μεσαίες ή μικρές επιχειρήσεις να μισθώσουν ένα ή περισσότερα αυτοκίνητα για τις ανάγκες τους.

V. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΦΟΡΤΗΓΑ

Ένα μεγάλο μέρος από τις συμβάσεις των εταιρειών leasing στον τομέα του αυτοκινήτου αφορά φορτηγά αυτοκίνητα. Στην περίπτωση των φορτηγών αυτοκινήτων, είτε είναι δημόσιας χρήσης είτε ιδιωτικής, η χρηματοδοτική μίσθωση παρέχει στον επαγγελματία ή στην εταιρεία το κεφάλαιο αγοράς και στη λήξη της σύμβασης ο μισθωτής αποκτά την κυριότητα του φορτηγού. Σύμφωνα με στελέχη εταιρειών η συντριπτική πλειονότητα των φορτηγών που χρηματοδοτούνται με leasing είναι ελαφρώς μεταχειρισμένα και εισάγονται από την Ευρώπη. Επιπλέον, οι εταιρείες leasing δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για την ανανέωση του στόλου λεωφορείων των ΚΤΕΛ, ενώ κάποιες εταιρείες έχουν ήδη πραγματοποιήσει συμβάσεις για αντικατάσταση πούλμαν του ΚΤΕΛ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όπως και στον τραπεζικό δανεισμό, έτσι και στο leasing σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να κάνει χρήση του leasing κάποιος που έχει δυσμενή οικονομικά στοιχεία.

VI. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ

Η απόκτηση εξοπλισμού με leasing είναι μια από τις πιο συνηθισμένες μορφές χρηματοδοτικής μίσθωσης, όπου ο πελάτης επιλέγει τον επαγγελματικό εξοπλισμό της αρεσκείας του και εν συνεχεία η εταιρεία αγοράζει τον εξοπλισμό προκειμένου να τον εκμισθώσει στον πελάτη. Η διάρκεια μίσθωσης για τον εξοπλισμό είναι συνήθως από 3 έως 6 έτη, ανάλογα με το πάγιο, και η αποπληρωμή γίνεται μέσω συμφωνημένου μισθώματος το οποίο θα καταβάλλεται σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως για τουριστικές μονάδες, η μέγιστη διάρκεια μπορεί να φτάσει και τα 7 χρόνια. Συγχρόνως παρέχεται το δικαίωμα στον μισθωτή είτε να αγοράσει το πάγιο στη λήξη της σύμβασης είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρόνο. Στην περίπτωση αγοράς εξοπλισμού, τα επιτόκια διαμορφώνονται κατά κανόνα μεταξύ 7% και 9%, ανάλογα με την εταιρεία, ενώ το ποσοστό χρηματοδότησης μπορεί να φτάσει μέχρι και το 100% της αξίας του παγίου, ανάλογα με την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη. Στη πλειονότητα των συμβάσεων, οι πελάτες επιλέγουν τα μηνιαία μισθώματα, ενώ τους δίνεται η δυνατότητα πληρωμής και κάθε τρεις μήνες.

Παράγοντες της αγοράς αναφέρουν ότι το μέσο ύψος των συμβάσεων leasing για πάγιο εξοπλισμό ελεύθερων επαγγελματιών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων κυμαίνεται μεταξύ 25.000 και 30.000 ευρώ και οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη ζήτηση είναι κυρίως γιατροί, δικηγόροι, εμπορικές επιχειρήσεις ρουχισμού και μικρές τουριστικές μονάδες. Υπάρχουν και κάποια προϊόντα, προσαρμοσμένα στις ανάγκες ειδικών κατηγοριών ελεύθερων επαγγελματιών, όπως για γιατρούς, όπου τα επιτόκια είναι χαμηλότερα για το πρώτο εξάμηνο.

Άλλα προϊόντα καλύπτουν τις ανάγκες των ξενοδοχειακών μονάδων σε εξοπλισμό. Ας υποθέσουμε ότι μια επιχείρηση θέλει να αγοράσει νέο εξοπλισμό, αξίας 10.000 ευρώ, και ότι επιλέγει ένα πρόγραμμα τριετούς διάρκειας, το οποίο προσφέρει 5,9% σταθερό επιτόκιο για το πρώτο εξάμηνο και κυμαινόμενο επιτόκιο 7,5% για την υπόλοιπη διάρκεια. Σε αυτή την περίπτωση το μηνιαίο μίσθωμα που θα πρέπει να καταβάλει ο επιχειρηματίας για τους πρώτους έξι μήνες διαμορφώνεται στα 304,84 ευρώ και για όλη την υπόλοιπη διάρκεια στα 312,25 ευρώ. Αν επιλέξει να εξοφλήσει σε 5 χρόνια, με τα ίδια πάντα επιτόκια, θα πληρώνει μηνιαίο μίσθωμα 194,61 ευρώ για το πρώτο εξάμηνο και 202,86 για όλη την υπόλοιπη διάρκεια. (ΤΑ ΝΕΑ , 30/11/2002 , Σελ.: 134)

4.1.1.7 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Τα κυριότερα είδη χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με το διαχωρισμό που έχει γίνει με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IFRS) είναι δύο:

- Η Χρηματοοικονομική ή κεφαλαιουχική μίσθωση (financial leasing)
- Η Λειτουργική ή διαχειριστική μίσθωση (operation leasing)

Οι εταιρείες που από το 2005 εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα πρέπει να διαχωρίζουν τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σε χρηματοοικονομικές μισθώσεις και σε λειτουργικές μισθώσεις. Υπάρχει πλέον σαφής διαχωρισμός κατά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IFRS) τι είναι χρηματοοικονομική μίσθωση και τι λειτουργική μίσθωση και απαιτεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό. Στη χρηματοοικονομική μίσθωση, ο μισθωτής εκπίπτει τους τόκους του μισθώματος από τα αποτελέσματα χρήσεως και ενεργεί αποσβέσεις επί του μισθωμένου εξοπλισμού. Αντίθετα, η λειτουργική μίσθωση είναι έξοδο και το μίσθωμα εκπίπτει στο σύνολό του από τα αποτελέσματα χρήσεως.

I. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ

Κατά την χρηματοοικονομική ή κεφαλαιουχική μίσθωση μια εταιρεία leasing -που αποτελεί τον εκμισθωτή- παρέχει σε μια επιχείρηση ή σε έναν επαγγελματία- που αποτελεί τον μισθωτή- ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο έναντι συγκεκριμένου μισθώματος και για ορισμένη χρονική περίοδο¹⁶. Η διάρκεια ζωής της συγκεκριμένης σύμβασης είναι μεσο-μακροπρόθεσμη αφού καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής ζωής του πάγιου περιουσιακού στοιχείου. Με τη λήξη της σύμβασης ο μισθωτής έχει τη δυνατότητα είτε να ανανεώσει τη μίσθωση είτε να προβεί στην αγορά του περιουσιακού στοιχείου. Οι όροι της μίσθωσης είναι τέτοιοι ώστε να επιτυγχάνεται η πλήρης απόσβεση του κόστους του εκμισθωτή και να υπάρχει και ένα περιθώριο κέρδους. Επίσης, στη σύμβαση μπορεί να καθοριστεί ένα ποσό που θα πρέπει να καταβάλλει ο μισθωτής στον εκμισθωτή σε περίπτωση που καταστραφεί ή υποστεί ζημιές το περιουσιακό στοιχείο για το οποίο έχει υπογραφεί η σύμβαση.

Η χρηματοοικονομική μίσθωση (Financial Leasing ή Capital Leasing) καθιερώθηκε στην Ελλάδα με το νόμο 1665/1986 (Αρτίκης, 2002α). Στην απλή χρηματοδοτική μίσθωση η διάρκεια της μίσθωσης είναι συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (το οποίο έχει σχέση με το είδος του μίσθιου και της περιόδου απαξίωσης του) και το οποίο είναι προκαθορισμένο από την αρχή της σύμβασης, η οποία δεν μπορεί να ακυρωθεί πριν από τη λήξη της. Η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης διατηρεί την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού, ενώ ο μισθωτής έχει το δικαίωμα της χρήσης του. Όλοι οι κίνδυνοι και τα έξοδα χρήσης, συντήρησης και ασφάλισης του εξοπλισμού βαρύνουν τον μισθωτή. Ο μισθωτής έχει το δικαίωμα ανανέωσης της σύμβασης κατά τη λήξη της με μειωμένο μίσθωμα ή την αγορά του μίσθιου έναντι συμβολικού αντιτίμου.

II. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ

Η λειτουργική ή διαχειριστική μίσθωση είναι η παραχώρηση έναντι μισθώματος της χρήσης κάθε είδους κινητού και ακίνητου περιουσιακού στοιχείου σε επιχειρήσεις, επαγγελματίες ή και

¹⁶ Δασκάλου Χ. (1999) Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

ιδιώτες για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα¹⁷. Η εταιρεία leasing με εντολή του πελάτη της αγοράζει τον εξοπλισμό και διασφαλίζει όλες τις υπηρεσίες που συνδέονται με την λειτουργία του όπως για παράδειγμα την ασφάλιση και την συντήρησή του. Με την λήξη της σύμβασης ο εξοπλισμός παραμένει στην κυριότητα του εκμισθωτή, ο οποίος μπορεί είτε να τον μισθώσει σε άλλον μισθωτή είτε να τον πουλήσει. Η λειτουργική μίσθωση (Operating lease) είναι συνήθως για βραχύτερη χρονική περίοδο και δεν καλύπτει ολόκληρη την εκτιμώμενη οικονομική ζωή του περιουσιακού στοιχείου. Κατά συνέπεια ο εκμισθωτής μετά τη λήξη της λειτουργικής μίσθωσης του μίσθιου, δεν θα έχει ανακτήσει την καθαρή δαπάνη στην οποία είχε υποβληθεί.

Η εταιρεία κατόπιν εντολής του πελάτη της (μισθωτή) αγοράζει τον εξοπλισμό και στη συνέχεια το μισθώνει στο μισθωτή. Με την λήξη της σύμβασης ο εξοπλισμός δεν μεταβιβάζεται στο μισθωτή, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει καινούργιο εξοπλισμό, αλλά παραμένει στην κυριότητα του εκμισθωτή ο οποίος είτε το μισθώνει σε άλλον (υποχρεωτικά) μισθωτή ή τον πωλεί στη δευτερογενή αγορά.

Στη λειτουργική μίσθωση ο εκμισθωτής διατηρεί τους συνήθεις κίνδυνους όπως την ευθύνη για τυχόν τεχνολογική απαξίωση, τη συντήρηση, τις επισκευές, τα ασφάλιστρα, όπως και τα οφέλη τα οποία προκύπτουν από την ιδιοκτησία του περιουσιακού στοιχείου, ενώ ο μισθωτής έχει τη χρήση του περιουσιακού στοιχείου.

Σε αντίθεση με τη χρηματοδοτική μίσθωση, στη λειτουργική η χρονική διάρκεια της μίσθωσης δεν είναι πάντοτε γνωστή από την αρχή. Οι περίοδοι μίσθωσης μπορούν να παραταθούν ή να ανανεωθούν κατόπιν διαπραγμάτευσης κάθε φορά. Ο εκμισθωτής έχει το δικαίωμα να πουλήσει το περιουσιακό στοιχείο στο τέλος κάθε επιμέρους χρονικής περιόδου. Αυτή η μορφή αυτή μίσθωσης περιέχει μια ρήτρα ακύρωσης, η οποία δίνει το δικαίωμα στο μισθωτή ανά πάσα στιγμή να διακόψει τη σύμβαση και να επιστρέψει τον εξοπλισμό στο εκμισθωτή. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, φωτοτυπικά μηχανήματα, ιατρικός εξοπλισμός, σκάφη αναψυχής μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης. Συνοπτικά αναφέρουμε ότι στη λειτουργική μίσθωση, ο εκμισθωτής δεν γνωρίζει ούτε πότε θα υπογραφθεί το μισθωτήριο, ούτε πόσο θα διαρκέσει, ούτε για πόσο χρονικό διάστημα θα είναι ιδιοκτήτης του περιουσιακού στοιχείου και ούτε αν θα ανακτήσει το κεφάλαιο που έχει διαθέσει.

4.1.1.8 ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΕΣ LEASING

Υπάρχουν πολλές μορφές συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης και σίγουρα στο μέλλον θα διαμορφωθούν και άλλοι νέοι τύποι, προσαρμοσμένοι στις σύγχρονες οικονομικές εξελίξεις. Οι συνηθέστερες μορφές συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, πέρα των δύο βασικών που προαναφέρθηκαν, είναι οι ακόλουθες:

- Άμεση χρηματοδοτική μίσθωση (direct leasing)
- Πώληση και επαναμίσθωση πάγιων στοιχείων (sale & lease back)
- Συμμετοχική ή εξισορροπητική χρηματοδοτική μίσθωση (leveraged leasing)
- Διασυνοριακή ή διεθνής μίσθωση (cross-border leasing)
- Χρηματοδοτική μίσθωση με συνεργασία προμηθευτών (vendor leasing)

I. ΑΜΕΣΗ ΜΙΣΘΩΣΗ

¹⁷ Δασκάλου Χ. (1999) Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

Στην άμεση μίσθωση (direct leasing) ο εκμισθωτής είναι και ο κατασκευαστής του περιουσιακού στοιχείου, που θα εκμισθώσει στον μισθωτή. Τις περισσότερες φορές η εκμισθώτρια εταιρεία είναι θυγατρική του κατασκευαστή του περιουσιακού στοιχείου και έχει αντικείμενο την προώθηση των πωλήσεων της μητέρας εταιρείας μέσω χρηματοδοτικών μισθώσεων. Η άμεση χρηματοδοτική μίσθωση είναι διμερής σύμβαση δηλαδή εμπεριέχεται μόνο ο εκμισθωτής-κατασκευαστής του παγίου στοιχείου και ο μισθωτής, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα είδη χρηματοδοτικών συμβάσεων που η σχέση είναι τριμερής και περιλαμβάνει τον κατασκευαστή του παγίου στοιχείου, την ανεξάρτητη εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης (εκμισθωτής) και το μισθωτή που χρησιμοποιεί το πάγιο στοιχείο.

II. ΠΩΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΜΙΣΘΩΣΗ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η σύμβαση πώλησης και επαναμίσθωσης παγίων στοιχείων (sale & lease back) είναι μια εξειδικευμένη σύμβαση, σύμφωνα με την οποία η εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης αγοράζει το πάγιο από τον πελάτη και το εκμισθώνει πάλι σε αυτόν (ταύτιση προμηθευτή- πελάτη), σύμφωνα με τους όρους που έχουν συμφωνηθεί (διάρκεια, είδος μισθώματος, επιλογή νομίσιματος, πρόγραμμα αποπληρωμής κ.ά.). Η σύμβαση προβλέπεται για κάθε είδους κινητό εξοπλισμό, αλλά και ακίνητα. Η πώληση και επαναμίσθωση παγίων στοιχείων απευθύνεται σε οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο και μπορεί να εφαρμοστεί σε ακίνητα για όλες τις επιχειρήσεις εκτός από τους ελεύθερους επαγγελματίες (φυσικά πρόσωπα). Η σύμβαση πώλησης και επαναμίσθωσης παγίων στοιχείων εξυπηρετεί καλύτερα εταιρίες με υψηλό δείκτη παγιοποίησης, υψηλά κέρδη και ανάγκη αναδιάρθρωσης του ισολογισμού τους. Με την πώληση και επαναμίσθωση παγίων στοιχείων επιτυγχάνεται η απελευθέρωση κεφαλαίων τα οποία έχουν δεσμευθεί σε πάγια στοιχεία. Παράλληλα, ο πελάτης απολαμβάνει τη φόρο-εκπεσιμότητα των μισθωμάτων και ταυτίζει την ωφέλιμη ζωή του παγίου με τη διάρκεια της σύμβασης. Κατά την αγοραπωλησία μεταξύ της πωλήτριας επιχειρήσεως και της εταιρείας χρηματοδοτικής μισθώσεως και τη σύναψη συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως μεταξύ των ιδίων, δεν καταβάλλεται φόρος μεταβίβασης (Φ.Μ.Α.). Μετά το πέρας-εξόφληση της σύμβασης το ακίνητο περιέρχεται ξανά στην κυριότητα της επιχείρησης που το πούλησε. Στα πλαίσια τόσο της τουριστικής ανάπτυξης, όσο και της ανάπτυξης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι τουριστικές και κυρίως ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, έχουν εξοικειωθεί πολύ με τη χρηματοδοτική μίσθωση, δεδομένου ότι γνωρίζουν πλέον τα πλεονεκτήματα που μπορεί να προσφέρει αυτή η υπηρεσία. Αναλυτικότερα, γνωρίζουν ότι μπορούν να το χρησιμοποιήσουν για αγορά εξοπλισμού, επίπλων, ηλεκτρονικών υπολογιστών, μηχανολογικών εγκαταστάσεων, τηλεφωνικών κέντρων, αυτοκινήτων αλλά και των ιδίων των ξενοδοχειακών μονάδων. Μέσω της χρηματοδοτικής μίσθωσης, η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει το leasing για μία ξενοδοχειακή μονάδα, μέσω αγοράς ακινήτου, με τα ίδια οφέλη που θα είχε από το Sale & Lease Back, με μόνη διαφορά την μη απαλλαγή του φόρου μεταβίβασης. Επιπροσθέτως, μπορούν να αποκτήσουν ρευστότητα, με την χρήση Lease & Back ιδιόκτητων ξενοδοχειακών μονάδων.

III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ

Στη συμμετοχική χρηματοδοτική μίσθωση (leverage leasing) ο εκμισθωτής αγοράζει το πάγιο στοιχείο καταβάλλοντας μέρος μόνο της αξίας του και το υπόλοιπο ποσό καλύπτεται με μακροπρόθεσμο δανεισμό. Είναι φανερό ότι στη συμμετοχική μίσθωση περιλαμβάνονται τέσσερα μέρη, τον προμηθευτή του παγίου, το μισθωτή, τον εκμισθωτή και το μακροπρόθεσμο

δανειστή (τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες κ.λπ.). Οι δανειστές δεν έχουν δικαίωμα να στραφούν κατά της εταιρείας μίσθωσης, οι οποίοι συμφωνούν να ικανοποιηθούν αποκλειστικά από τα μισθώματα, και σε περίπτωση οικονομικής αδυναμίας του μισθωτή, από την εκποίηση του παγίου. Παράλληλα ο εκμισθωτής-δανειολήπτης δεν έχει υποχρέωση να εξοφλήσει το δάνειο σε περίπτωση αφερεγγυότητας του μισθωτού.

4.1.1.9 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΙΣΘΩΤΗ

Η χρηματοδοτική μίσθωση αποτελεί εργαλείο χρηματοδότησεως για την απόκτηση παγίων. Ο μισθωτής μπορεί να επιτύχει καλύτερους όρους προμήθειας εξοπλισμού ή απόκτησης επαγγελματικού ακινήτου, καθώς η αξία τους εξοφλείται άμεσα τοις μετρητοίς. Μετά τη λήξη της μισθωτικής περιόδου ο μισθωτής αποκτά την κυριότητα του παγίου έναντι προσυμφωνημένου (συνήθως συμβολικού) τιμήματος. Η απόκτηση του ακινήτου είναι απαλλαγμένη από το φόρο μεταβίβασης στη λήξη. Τα μισθώματα που καταβάλλονται στην εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης για τον εξοπλισμό και το τμήμα των μισθωμάτων που αφορά σε κτίριο θεωρούνται δαπάνες και μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα. Με τη χρηματοδοτική μίσθωση, ο μισθωτής (επιχείρηση ή επαγγελματίας) αποφεύγει τη δέσμευση κεφαλαίων για χρήση παγίων (κινητά ή/και ακίνητα) και διατηρεί αναλλοίωτη τη ρευστότητά του, η οποία και αποτελεί και το κλειδί για την περαιτέρω ανάπτυξη των όποιων δραστηριοτήτων του. Επιπλέον, η επιχείρηση και ο επαγγελματίας μπορούν να χρησιμοποιήσουν άμεσα τον εξοπλισμό ή/και το ακίνητο που έχουν επιλέξει, καθώς η εταιρία χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοφλεί πλήρως τον προμηθευτή. Η διάρκεια, της μίσθωσης και το ύψος του μισθώματος ορίζονται σύμφωνα με τις οικονομικές δυνατότητες της επιχείρησης, αφού ληφθούν υπόψη και τυχόν εποχικοί παράγοντες, διευκολύνοντας έτσι την ρευστότητα της επιχείρησης. Εξασφαλίζει την εξ' ολοκλήρου χρηματοδότηση των παγίων στοιχείων, χωρίς να χρησιμοποιούνται τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης και κατά συνέπεια βελτιώνεται η ρευστότητά της. Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούνται μέσω leasing δεν απεικονίζονται στον ισολογισμό. Αυτό σημαίνει ότι δεν επηρεάζεται αρνητικά η πιστοληπτική της ικανότητα, όπως θα συνέβαινε εάν χρηματοδοτούνταν μέσω δανείου. Τέλος, μέσω των επιδοτήσεων του αναπτυξιακού νόμου 3299/2004 ή άλλων προγραμμάτων της ΕΕ, με την προϋπόθεση να ικανοποιούνται κάποια κριτήρια, οι νέες ή και οι υπάρχουσες επιχειρήσεις έχουν την δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν μέσω leasing, χωρίς αυτό να συνεπάγεται την υποχρέωση εκ μέρους τους να βεβαιώσουν ότι διαθέτουν το 25% των ιδίων κεφαλαίων της επένδυσης.

Ως μειονέκτημα θεωρείται το γεγονός ότι ο μισθωτής αναλαμβάνει όπως έχει αναφερθεί τους κινδύνους αλλά και την περίπτωση να γίνει καταγγελία της σύμβασης σε περίπτωση που για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα αθετήσει κάποιον από τους όρους της σύμβασης. Παρόλα αυτά, η χρηματοδοτική μίσθωση αποτελεί λόγω των πλεονεκτημάτων της ένα σπουδαίο σύγχρονο μέσο χρηματοδότησης.

4.1.1.10 Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Αναμφίβολα, η σύμβαση είναι συναινετική, υποσχετική, ενοχική, αμφοτεροβαρής και διαρκής, επειδή, αντιστοίχως, αυτή καταρτίζεται με άτυπη δήλωση βούλησης των συμβαλλομένων,

παράγει απλώς ενοχή, δηλαδή υποχρεώσεις προς παροχή και αντίστοιχες απαιτήσεις, ιδρύει ενοχικά, μόνον, δικαιώματα, όπου αυτά και οι αντίστοιχες υποχρεώσεις παράγονται υπέρ και σε βάρος αμοτέρων των μερών. Οι παροχές, τέλος, εκπληρώνονται σε διάρκεια χρόνου. Είναι, επίσης, σύμβαση τυπική, επειδή καταρτίζεται «υποχρεωτικά» με έγγραφο, και δη με συμβολαιογραφικό έγγραφο, αν πρόκειται για χρηματοδοτική μίσθωση με αντικείμενο ακίνητο. Κατά τα λοιπά, έχει υπάρξει μια πλημμυρίδα απόψεων ως προς την περαιτέρω ειδικότερη νομική αξιολογή της σχέσεως. Διατυπώθηκαν, πράγματι, θεωρίες, που χαρακτήριζαν τη σχέση ως σύμβαση πωλήσεως του δικαιώματος χρήσης του πράγματος ή του δικαιώματος προς κατοχή αυτού, σε συνδυασμό με σύμβαση δανείου, ή σύμβαση παροχής πιστώσεως, ιδίως δε δανείου με παραχώρηση εμπράγματης ασφάλειας, ή μεικτοτυπική σύμβαση με στοιχεία παραγγελίας, δανείου, παρακαταθήκης, σχέσεως εμπιστοσύνης και προαιρέσεως ασκήσεως δικαιώματος ή σύμβαση μισθώσεως προσοδοφόρου πράγματος και δανείου ή «άτυπη» σύμβαση μισθώσεως.

Αναμφίβολα, τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης συναπαρτίζουν πλείονες αυτοτελείς συμφωνίες, των οποίων συνεκτικός ιστός είναι η οικονομική λειτουργία του θεσμού και το οικονομικά επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η Ελλάδα είναι η μόνη ως τώρα χώρα διεθνώς στην οποία η νομοθετική ρύθμιση της σύμβασης χρηματοδοτικού leasing προηγήθηκε της εμφάνισης της στη συναλλακτική πρακτική. Μάλιστα ένας από τους κύριους λόγους ύπαρξης της νομοθετικής πρόβλεψης ήταν ακριβώς να δώσει την απαιτούμενη ώθηση στους συναλλακτικούς κύκλους να κάνουν χρήση του νέου αυτού συμβατικού μορφώματος. Ο Έλληνας νομοθέτης ρυθμίζει με το νόμο 1665/1986 το νομικό καθεστώς των συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, όπως αποκαλεί τις συμβάσεις leasing. Συγκεκριμένα στην Αιτιολογική Έκθεση του νόμου 1665/1986 ο γενικότερος όρος «leasing» αποδίδεται με τον ειδικότερο όρο «χρηματοδοτική μίσθωση». Στην πραγματικότητα ο Έλληνας νομοθέτης με την επιλογή του όρου «χρηματοδοτική μίσθωση» θέλησε να αναφερθεί ειδικότερα σε έναν από τους τύπους της σύμβασης leasing, αυτόν του χρηματοδοτικού leasing. Η βούληση αυτή του νομοθέτη δεν προκύπτει μόνο από την προσθήκη της λέξης «χρηματοδοτική», αλλά κυρίως από την ίδια τη χρηματοδοτική λειτουργία της σύμβασης, όπως αυτή συνάγεται από τις γενικές παρατηρήσεις της Αιτιολογικής Έκθεσης και από τις επιμέρους ρυθμίσεις του νόμου.

Η επιλογή του όρου «χρηματοδοτική μίσθωση» γίνεται – σύμφωνα με τον Έλληνα νομοθέτη – αφενός για να διαφανεί η χρηματοδοτική λειτουργία του θεσμού και αφετέρου για να εκφραστεί η κύρια σχέση μεταξύ της εταιρείας leasing και του αντισυμβαλλομένου της, που είναι η μίσθωση. Ο Έλληνας νομοθέτης αντιλαμβάνεται τη χρηματοδοτική μίσθωση ως μία εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης, η οποία διασφαλίζει πλήρως το χρηματοδοτικό σκοπό, αφού στον χρηματοδοτούμενο δεν παρέχεται ένα χρηματικό ποσό για διαχείριση, αλλά άμεσα η ίδια η χρήση του αναγκαίου γι' αυτόν εξοπλισμό, ενώ ταυτόχρονα εξασφαλίζει και το χρηματοδότη με την ίδια την κυριότητα των εκμισθούμενων απλώς αγαθών. Πρόκειται λοιπόν για μία χρηματοδότηση σε είδος, «όπου το κεφάλαιο παρέχεται σε είδος με τη μορφή της παροχής της χρήσης λόγω μίσθωσης... και του συνδυαζόμενου με αυτήν τη χρήση περαιτέρω δικαιώματος προαίρεσης του μισθωτή». Η μίσθωση λοιπόν κατά το Έλληνα νομοθέτη τίθεται στην υπηρεσία της χρηματοδότησης ή με άλλα λόγια η χρηματοδότηση συντελείται μέσω της μίσθωσης και της συνδυαζόμενης με αυτήν ορτίον αγοράς ή αναμίσθωσης.

Ήδη από τη σύντομη αναφορά στη χρηματοδοτική λειτουργία της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης γίνεται εύκολα αντιληπτό, ότι αντικείμενο ρύθμισης του νόμου 1665/1986 είναι η

σύμβαση χρηματοδοτικού leasing, όπως τη γνωρίσαμε στην κλασική της μορφή καθώς και στη μορφή του sale and lease-back (πώληση και χρηματοδοτική επαναμίσθωση). Εκτός του πεδίου εφαρμογής του νόμου τίθεται ευθύς εξαρχής οι συμβάσεις λειτουργικού leasing καθώς και οι συμβάσεις άμεσου leasing λόγω έλλειψης του χρηματοδοτικού σκοπού. Αναφορικά όμως με τη σύμβαση χρηματοδοτικού leasing εκφράστηκε η εύλογη απορία, κατά πόσο είναι πράγματι αναγκαία η νομοθετική επέμβαση ενόψει της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων και του ενδοτικού χαρακτήρα των σχετικών διατάξεων του ΑΚ. Κατά πρώτον πρέπει να σημειωθεί ότι αντίθετα με άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπου ο θεσμός του χρηματοδοτικού leasing εμφανίστηκε πρώτα στην πράξη και στη συνέχεια έτυχε μερικής ή γενικής νομοθετικής ρύθμισης, στη χώρα μας πριν από την εμφάνιση του νόμου παρατηρήθηκε αδράνεια στον τομέα της πίστωσης και ειδικότερα στο τραπεζικό σύστημα αναφορικά με την υιοθέτηση του χρηματοδοτικού αυτού θεσμού. Ο Έλληνας νομοθέτης χρειάστηκε να επέμβει προκειμένου να δημιουργήσει κίνητρα για τη σύναψη συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης. Η κύρια συμβολή του εντοπίζεται σε δύο βασικές ρυθμίσεις, οι οποίες δεν μπορούσαν να συναχθούν με βάση μόνο τις διατάξεις του ΑΚ και αφορούν αφενός μεν την εμπραγμάτωση των ενοχικών δικαιωμάτων του λήπτη από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης σε συνδυασμό με την ιδιόμορφη προστασία της κυριότητας της εταιρείας leasing, αφετέρου δε τις φορολογικές απαλλαγές που προβλέπονται για τα συμβαλλόμενα μέρη.

Παράλληλα όμως ο νομοθέτης, γνωρίζοντας το «πρώιμο» της επέμβασής του, όρισε ρητά ότι θέτει απλώς ένα γενικό πλαίσιο ρύθμισης της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, αφήνοντας ελεύθερους τους συμβαλλόμενους να διαμορφώσουν οι ίδιοι το περιεχόμενο και τους ειδικότερους όρους της σύμβασης. Το γενικό αυτό πλαίσιο εξηγεί τη βούληση του νομοθέτη αφενός μεν να μη σταθεί εμπόδιο στην εξελικτική πορεία της σύμβασης, αφετέρου δε να μην περιορίσει τη σύμβαση προσδιορίζοντάς την με άκαμπτα εννοιολογικά στοιχεία. Πράγματι ήδη με το άρθρο 1 ο νομοθέτης δεν επιδιώκει έναν εννοιολογικό ορισμό της χρηματοδοτικής μίσθωσης. Τα στοιχεία που αναφέρονται στα άρθρα 1-3 ως προϋποθέσεις της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν αποτελούν αναγκαία και επαρκή εννοιολογικά στοιχεία της σύμβασης, με το νόημα ότι για να συγκροτηθεί η έννοια της χρηματοδοτικής μίσθωσης πρέπει να συνυπάρχουν όλα αυτά τα στοιχεία αλλά και μόνο αυτά. Αντίθετα, ο ίδιος ο νομοθέτης θεωρεί σκόπιμο να αφήσει ελεύθερη την πράξη να διαπλάσσει τους ειδικότερους τύπους συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης και επομένως και ο ίδιος αντιλαμβάνεται ως τύπο τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης που ρυθμίζει. Οι προϋποθέσεις των άρθρων 1-3 θα πρέπει έτσι να γίνουν αντιληπτές ως απλά τυπολογικά στοιχεία, που ο νομοθέτης επέλεξε προκειμένου να συνδέσει με αυτά ορισμένες έννομες συνέπειες· αν ένα απ' αυτά εκλείπει, δεν σημαίνει ότι δεν πρόκειται πάλι για το συμβατικό τύπο της χρηματοδοτικής μίσθωσης, απλώς δεν επέρχονται οι έννομες συνέπειες που όρισε ο νομοθέτης. Και στο πλαίσιο του ελληνικού νόμου επομένως ο συμβατικός τύπος της χρηματοδοτικής μίσθωσης εξακολουθεί να οικοδομείται με βάση τη χρηματοδοτική λειτουργία· τα επιμέρους τυπολογικά στοιχεία που επέλεξε ο νομοθέτης βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με τον κεντρικό αυτό αξιολογικό-λειτουργικό άξονα της χρηματοδοτικής λειτουργίας.

Ο Έλληνας νομοθέτης ωστόσο θεωρεί τη χρηματοδοτική λειτουργία ως άρρηκτα συνυφασμένη με τη μίσθωση – σε συνδυασμό με την option αγοράς ή αναμίσθωσης-, την οποία επανειλημμένα διακηρύσσει ως τη βασική έννομη σχέση που συνδέει τους συμβαλλόμενους. Ακολουθώντας πιστά τη μισθωτική ορολογία, καθορίζει ως κύριο περιεχόμενο της σύμβασης την παραχώρηση της χρήσης ενός κινητού πράγματος έναντι μισθώματος και για ορισμένο

χρονικό διάστημα όχι κατώτερο των τριών ετών από μία ειδική εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης (εκμισθωτής) προς μία επιχείρηση ή έναν επαγγελματία (μισθωτή), στον οποίο παρέχεται συγχρόνως το δικαίωμα είτε να αγοράσει το πράγμα είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρόνο. Στη συνέχεια επιχειρείται μια αναλυτική εξέταση των επιμέρους άρθρων του ελληνικού νόμου αρχίζοντας από τα τρία πρώτα άρθρα που θέτουν τις προϋποθέσεις της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης.

4.1.1.11 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ

Στα άρθρα 1-3 του νόμου 1665/1986 τίθενται ορισμένοι ειδικοί όροι αναφορικά με τους συμβαλλόμενους, το αντικείμενο, τη διάρκεια και τους τρόπους λήξης της σύμβασης, έτσι ώστε μόνο όταν αυτοί οι όροι πληρούνται να εμπίπτει η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης στο ευεργετικό καθεστώς του νόμου. Ειδικότερα:

α. Εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης

Το άρθρο 2 ορίζει ότι ως εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης νοείται μόνο μία ανώνυμη εταιρεία, που έχει ως αποκλειστικό σκοπό τη διενέργεια συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης του νόμου και έχει συσταθεί μετά από ειδική άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος. Ως προς το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου ωστόσο γίνεται η ακόλουθη διάκριση: Ο κανόνας είναι, το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυτής να μην είναι μικρότερο από εκείνο που απαιτείται για τη σύσταση ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας, κατ' εξαίρεση όμως μπορεί να περιοριστεί στο μισό του ορίου αυτού, εφόσον ανήκει κατ' απόλυτη πλειοψηφία σ μία ή περισσότερες ελληνικές τράπεζες ή τράπεζες μόνιμα εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Η επιλογή τόσο του εταιρικού τύπου της ανώνυμης εταιρείας όσο και του υψηλού μετοχικού κεφαλαίου προκάλεσε έντονες αντιδράσεις κατά τη συζήτηση στη Βουλή. Οξύτερη όμως κριτική ασκήθηκε κατά της διαφοροποίησης ως προς το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου που συνεπάγεται τη δημιουργία ενός τραπεζικού μονοπωλίου στον τομέα των χρηματοδοτικών μισθώσεων. Πράγματι η πρόβλεψη μειωμένου μετοχικού κεφαλαίου σε περίπτωση σύστασης εταιρειών leasing από τράπεζες λειτουργεί ενθαρρυντικά για τις τράπεζες, προκειμένου αυτές να επεκτείνουν το πεδίο των χρηματοδοτικών τους δραστηριοτήτων. Η ενίσχυση αυτή των τραπεζών όμως οφείλεται στη χρηματοδοτική λειτουργία της σύμβασης leasing, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι τράπεζες είναι κατά τεκμήριο φερέγγυοι χρηματοδότες. Η πρόκριση άλλωστε γενικότερα υψηλού μετοχικού κεφαλαίου και η επιβολή του εταιρικού τύπου της ανώνυμης εταιρείας έχουν ως στόχο – κατά τον Έλληνα νομοθέτη – οι φορείς του χρηματοδοτικού αυτού συστήματος «να έχουν μέγεθος που να ανταποκρίνεται στο χρηματοδοτικό τους σκοπό και να παρέχουν με την κεφαλαιακή τους διάρθρωση εχέγγυα ασφάλειας για την απρόσκοπτη διεξαγωγή των εργασιών τους.

Ωστόσο ο Έλληνας νομοθέτης δεν θέλησε να επιφυλάξει τη σύναψη των συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης μόνο σε θυγατρικές εταιρείες των τραπεζών ή σε οικονομικά κραταιούς χρηματοδοτικούς φορείς. Γι' αυτό και εισηγήθηκε μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ρύθμιση, που όμοιά της δεν υπάρχει σε άλλη έννομη τάξη που ρυθμίζει νομοθετικά το καθεστώς των χρηματοδοτικών μισθώσεων, σύμφωνα με την οποία το μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να καταβάλλεται όχι μόνο σε μετρητά, αλλά και σε είδος. Δημιουργήθηκε έτσι η δυνατότητα στις κατασκευάστριες εταιρείες, που ενδιαφέρονται να ιδρύσουν εταιρεία leasing, αλλά δεν διαθέτουν το εξαιρετικά υψηλό μετοχικό κεφάλαιο σε μετρητά, να εισφέρουν σε είδος στη συσταθείσα εταιρεία leasing μηχανήματα, μεταφορικά μέσα και γενικά εξοπλισμό που

κατασκευάζουν. Έτσι και στο πλαίσιο του ελληνικού νόμου γίνεται δεκτό, εταιρείες leasing να εξαρτώνται οικονομικά από κατασκευαστές χωρίς να αναιρείται η χρηματοδοτική αποστολή.

Εκτός από τη δυνατότητα σύστασης ελληνικών εταιρειών leasing, ο νόμος προβλέπει και τη δυνατότητα εγκατάστασης και λειτουργίας στην Ελλάδα και αλλοδαπών εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης. Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 2 § 1 εδ. γ' οι εταιρείες αυτές, οι οποίες έχουν συσταθεί ήδη στο εξωτερικό πριν ζητήσουν την ειδική άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος για την εγκατάσταση και λειτουργία τους στην Ελλάδα, δεν απαιτείται να είναι ανώνυμες ούτε να έχουν αποκλειστικό σκοπό τη σύναψη συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης του νόμου. Η μόνη δέσμευση στην οποία υπόκεινται οι αλλοδαπές αυτές εταιρείες, είναι ότι το κεφάλαιο που υποχρεούνται να καταβάλλουν πρέπει να είναι ίσο με εκείνο που απαιτείται για τη σύσταση ανώνυμων εταιρειών.

Αυτές είναι οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος για τις εταιρείες που ιδρύονται ή εγκαθίστανται στην Ελλάδα με σκοπό τη σύναψη συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης. Υποστηρίχθηκε ότι αν μία εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου, τότε η καταρτιζόμενη σύμβαση θα είναι άκυρη ως σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την ΑΚ 174, έγκυρη όμως ενδεχομένως ως σύμβαση κοινής μίσθωσης ή μίσθωσης-πώλησης κατά μετατροπή σύμφωνα με το άρθρο 182 ΑΚ. Εκτέθηκε ήδη ότι η άποψη αυτή δεν ευσταθεί. Οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος αναφορικά με την εταιρεία leasing, το λήπτη ή το αντικείμενο της σύμβασης είναι απλά τυπολογικά στοιχεία, τα οποία μπορούν να παραλλάσσουν χωρίς να αναιρείται ο χαρακτήρας της σύμβασης ως χρηματοδοτικής μίσθωσης. Σε περίπτωση απόκλισης από τις προϋποθέσεις του νόμου δεν επέρχονται απλώς οι έννομες συνέπειες του νόμου· οι συμβαλλόμενοι εξακολουθούν να παραμένουν ελεύθεροι να καθορίζουν οι ίδιοι τα στοιχεία με τα οποία θα πραγματοποιηθεί η χρηματοδοτική αποστολή της σύμβασης.

β. Λήπτης

Σε αντίθεση με τις ποικίλες και εκτεταμένες προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος για τη χρηματοδότητρια εταιρεία leasing, για το λήπτη προβλέπει τούτο και μόνο: ότι δεν μπορεί να είναι καταναλωτής. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, το οποίο ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα μπορεί να συνάψει ως λήπτης σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης υπό τον περιορισμό ότι το αντικείμενο δεν προορίζεται για ιδιωτική χρήση. Η ελευθερία αυτή ως προς το πρόσωπο του λήπτη κάνει το θεσμό της χρηματοδοτικής μίσθωσης ιδιαίτερα ελκυστικό για κάθε επαγγελματία ή επιχείρηση που ενδιαφέρεται για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων.

γ. Αντικείμενο

Αντικείμενο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να είναι μόνο κινητά πράγματα που προορίζονται να εξυπηρετήσουν την επιχείρηση ή το επάγγελμα του λήπτη. Αποκλείονται επομένως από το πεδίο εφαρμογής του νόμου τόσο οι συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που αφορούν ακίνητα όσο και εκείνες που έχουν ως αντικείμενο καταναλωτικά αγαθά. Με ιδιαίτερη διάταξη (άρθρο 1 § 2) ορίζεται ότι αντικείμενο της σύμβασης μπορεί να είναι και κινητό που αγόρασε προηγουμένως η εταιρεία leasing από το λήπτη, ώστε να μην υπάρχει αμφιβολία ότι το sale and lease-back εμπίπτει στο ρυθμιστικό πλαίσιο του νόμου.

δ. Διάρκεια

Η διάρκεια της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι πάντοτε ορισμένη, έτσι ώστε κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη δεν έχει δικαίωμα τακτικής καταγγελίας της σύμβασης. Η πρόβλεψη της ανέκκλητης αυτής περιόδου από τον Έλληνα νομοθέτη ανταποκρίνεται τόσο στη χρηματοδοτική λειτουργία της εταιρείας leasing όσο και στο επενδυτικό ενδιαφέρον του λήπτη.

Πράγματι αν η σύμβαση συμφωνούνταν ελεύθερα ανακλητή, τότε η εταιρεία leasing θα διέτρεχε το κίνδυνο να μην επανεισπράξει τα ποσά των κονδυλίων που διέθεσε για τη χρηματοδότηση του λήπτη, αλλά και ο λήπτης θα βρισκόταν κάτω από τη μόνιμη απειλή ματαίωσης των επενδυτικών του προγραμμάτων. Ο νομοθέτης όμως ακολουθώντας το πρότυπο της διεθνούς συναλλακτικής πρακτικής δέχεται στην Αιτιολογική Έκθεση ότι η εταιρεία leasing μπορεί να καταγγείλει τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης πριν από τη λήξη της σε περίπτωση που ο λήπτης αθετεί τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Η διάρκεια της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία έτη, αλλά αν συμφωνηθεί μικρότερη δεν επέρχεται ακυρότητα όλης της σύμβασης παρά μόνο του συγκεκριμένου όρου, έτσι ώστε η σύμβαση ισχύει για τρία έτη (άρθρο 3 § 1 του νόμου 1665/1986). Η επιβολή της ελάχιστης αυτής διάρκειας από το νομοθέτη έχει ως στόχο να αποφευχθεί η χρησιμοποίηση του θεσμού της χρηματοδοτικής μίσθωσης για λόγους ξένους προς το χρηματοδοτικό τους σκοπό. Οι συμβαλλόμενοι αφήνονται ελεύθεροι να ορίσουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής του αντικειμένου της σύμβασης, την πιθανολογούμενη προοπτική αγοράς του από το λήπτη ή την προοπτική σύναψης νέας μίσθωσης, χρηματοδοτικής, όταν αντισυμβαλλόμενος της εταιρείας leasing είναι ο λήπτης ή κοινής, όταν αντισυμβαλλόμενος είναι άλλο πρόσωπο.

4.1.1.12 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.1665/86 αναγνωρίζεται το δικαίωμα προαίρεσης του μισθωτή, η δυνατότητά του δηλαδή, είτε να αγοράσει το πράγμα στη λήξη της σύμβασης, αλλά και πριν από αυτή, καταβάλλοντας μικρό τίμημα, είτε να ανανεώσει τη μίσθωση για ορισμένο χρονικό διάστημα, με μίσθωμα σημαντικά χαμηλότερο από το αρχικό.

Σύμφωνα με μια συμφωνία πώλησης και επαναμίσθωσης (sale and lease-back), μια επιχείρηση που έχει γήπεδα, κτίρια ή εξοπλισμό πουλάει την περιουσία της σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και ταυτόχρονα κάνει μια συμφωνία επαναμίσθωσης της περιουσίας αυτής για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα και κάτω από συγκεκριμένους όρους. Ο πωλητής ή μισθωτής (lessee) εισπράττει αμέσως το τίμημα που καθορίζει ο αγοραστής ή εκμισθωτής (lessor). Ταυτόχρονα ο πωλητής μισθωτής διατηρεί τη χρήση του περιουσιακού στοιχείου. Ο παραλληλισμός αυτός μεταφέρεται και στο πρόγραμμα καταβολής του μισθώματος. Σε μια σύμβαση ενυπόθηκου δανείου, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα εισπράττει μια σειρά ίσων καταβολών που καλύπτουν τόσο την εξόφληση του δανείου όσο και την παροχή στο δανειστή κάποιας καθορισμένου ύψους απόδοσης για την επένδυσή του. Σε μια συμφωνία πώλησης και επαναμίσθωσης, οι καταβολές του μισθώματος ρυθμίζονται με τον ίδιο τρόπο. Καλύπτουν δηλαδή τόσο την ανάκτηση της πλήρους αξίας αγοράς του πάγιου στοιχείου από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα όσο και την εξασφάλιση κάποιας απόδοσης για τα κεφάλαια που επένδυσε.

Οι μισθώσεις εκμετάλλευσης (operating leases) περιλαμβάνουν τόσο τη χρηματοδότηση όσο και την παροχή υπηρεσιών συντήρησης. Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές τα μηχανήματα, μαζί με τα επιβατηγά αυτοκίνητα και τα φορτηγά, είναι τα βασικά είδη εξοπλισμού που καλύπτονται με μισθώσεις εκμετάλλευσης. Συνήθως ο εκμισθωτής αναλαμβάνει την υποχρέωση της συντήρησης και εξυπηρέτησης του μισθωμένου εξοπλισμού, ενώ οι δαπάνες συντήρησης είτε

είναι ενσωματωμένες στις καταβολές του μισθώματος είτε συμφωνούνται χωριστά. Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό των μισθώσεων εκμετάλλευσης είναι ότι συχνά δεν αποσβένονται στο σύνολό τους. Με άλλα λόγια, οι καταβολές που συμφωνούνται με τη σύμβαση μίσθωσης δεν επαρκούν για την ανάκτηση του πλήρους κόστους του εξοπλισμού. Είναι φανερό όμως ότι τότε η σύμβαση καλύπτει χρονικό διάστημα σημαντικά μικρότερο από την αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή του μισθωμένου εξοπλισμού και έτσι ο εκμισθωτής αναμένει να ανακτήσει το κόστος είτε με τις καταβολές που θα ακολουθήσουν την ανανέωση της σύμβασης είτε πουλώντας αργότερα τον εξοπλισμό. Ένα τελευταίο χαρακτηριστικό των μισθώσεων εκμετάλλευσης είναι ότι συχνά περιέχουν μια ρήτρα ακύρωσης που δίνει στον μισθωτή το δικαίωμα διακοπής της σύμβασης και επιστροφής του εξοπλισμού πριν από τη λήξη της βασικής συμφωνίας. Αυτό αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για το μισθωτή, που μπορεί έτσι να επιστρέψει τον εξοπλισμό, αν οι τεχνολογικές εξελίξεις τον κάνουν άχρηστο ή αν δεν τον χρειάζεται πλέον.

Μια αυστηρά χρηματοοικονομική μίσθωση (strict financial lease) δεν προβλέπει υπηρεσίες συντήρησης, δεν μπορεί να ακυρωθεί και αποσβένεται πλήρως (δηλ. ο μισθωτής συνομολογεί καταβολές μισθώματος που ισούνται με την πλήρη τιμή του εξοπλισμού που μισθώθηκε). Η συνηθισμένη μεθόδευση περιλαμβάνει τα εξής στάδια: 1. Η επιχείρηση που θα χρησιμοποιήσει τον εξοπλισμό επιλέγει τα συγκεκριμένα μηχανήματα που χρειάζεται και διαπραγματεύεται την τιμή και τους όρους παράδοσης με τον κατασκευαστή ή τον αντιπρόσωπο. 2. Στη συνέχεια, η επιχείρηση χρήστη κλείνει μια συμφωνία με κάποια τράπεζα ή εταιρεία μίσθωσης που προβλέπει την αγορά από αυτή του εξοπλισμού από τον κατασκευαστή ή τον αντιπρόσωπο, με ταυτόχρονη εκτέλεση μιας συμφωνίας μίσθωσης του εξοπλισμού από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Οι όροι της συμφωνίας προβλέπουν την πλήρη απόσβεση του κόστους του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και την είσπραξη κάποιας πρόσθετης αμοιβής ως απόδοσης των κεφαλαίων που επένδυσε ως εκμισθωτής. Γενικά, ο μισθωτής έχει το προαιρετικό δικαίωμα της ανανέωσης της βασικής μίσθωσης κατά τη λήξη της με μειωμένο μίσθωμα, ενώ δεν έχει το δικαίωμα ακύρωσής της, αν δεν εξοφλήσει προηγουμένως το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

Οι χρηματοοικονομικές μισθώσεις είναι περίπου ταυτόσημες με τις συμφωνίες πώλησης και επαναμίσθωσης, με κύρια διαφορά ότι ο μισθωμένος εξοπλισμός είναι καινούργιος και ότι ο εκμισθωτής τον αγοράζει από τον κατασκευαστή ή τον αντιπρόσωπο αντί από ένα μισθωτή-χρήστη. Συνεπώς η πώληση και επαναμίσθωση μπορεί να θεωρηθεί ως ειδική μορφή της χρηματοοικονομικής μίσθωσης.

4.1.2 ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ (FACTORING)

Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring) είναι μία σύμβαση μεταξύ ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων, που είναι είτε τράπεζα, είτε ειδική ανώνυμη εταιρεία (συνήθως θυγατρική τράπεζας), και μιας επιχείρησης που ασχολείται με την πώληση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών. Περιεχόμενο της σύμβασης είναι ότι η εταιρεία Factoring αναλαμβάνει να παρέχει στην επιχείρηση του πελάτη της, για το διάστημα που συμφωνείται και έναντι αμοιβής, υπηρεσίες σχετικές με την προεξόφληση, τη λογιστική και νομική παρακολούθηση καθώς και την είσπραξη απαιτήσεων κατά των πελατών της¹⁸. Στην Ελλάδα είναι κανόνας η

¹⁸ Γεωργιάδης Α., (2008) Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας, Εκδόσεις Σάκκουλας Αθήνα.

χορήγηση δανείων να γίνεται μόνο με εγγύηση ώστε να ελαττώνεται ακόμη περισσότερο ο πιστωτικός κίνδυνος μη εξυπηρέτησης του χρέους από τον οφειλέτη.

Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) είναι ένας νέος οικονομικός και νομικός θεσμός, αποτελεί δέσμη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, οι οποίες καλύπτουν ανάγκες επιχειρήσεων που πωλούν προϊόντα ή παρέχουν υπηρεσίες με βραχυπρόθεσμη πίστωση σε πελάτες με επαναληπτική αγοραστική συμπεριφορά. Η χρηματοδότηση της εταιρείας μέσω των απαιτήσεων της κατά των πελατών της διεξάγεται είτε με ενεχυρίαση αυτών (assignment of accounts receivable) οπότε η εταιρεία λαμβάνει δάνειο από το δανειστή, είτε με πώληση (factoring accounts receivable) αυτών οπότε η εταιρεία λαμβάνει μετρητά.

Στην περίπτωση της χρηματοδότησης της εταιρείας με ενεχυρίαση των απαιτήσεων της, το δάνειο είναι ορισμένο ποσοστό της αξίας των τιμολογίων που μεταβιβάστηκαν (συνήθως 70% -90%) και το οποίο αποφασίζεται από το δανειστή με βάση την πιστωτική επιφάνεια της δανειζόμενης εταιρείας καθώς και την αξιολόγηση των μεταβιβαζόμενων σε αυτόν λογαριασμούς.

Αν κάποιος από τους μεταβιβαζόμενους λογαριασμούς που έχει στα χέρια του ο δανειστής δεν εξοφληθούν από τους πελάτες του δανειζόμενου, τότε ο πρώτος μπορεί να ζητήσει από το δεύτερο την αντικατάσταση αυτών με άλλους λογαριασμούς.

Στην περίπτωση χρηματοδότησης της εταιρείας με πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, γίνεται εκχώρηση - πώληση της ευθύνης είσπραξης των επιχειρηματικών απαιτήσεων (τιμολόγια, επιταγές, συναλλαγματικές, απαιτήσεις από πιστωτικές κάρτες κ.λ.π) στον προμηθευτή, δηλαδή σε μια εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Η εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων αναλαμβάνει την υποχρέωση να αξιολογεί τη φερεγγυότητα των οφειλετών, να προστατεύει κατά του πιστωτικού κινδύνου, να παρέχει εγγυήσεις, να παρακολουθεί τη λογιστική διαχείριση και βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση μέσω της προεξόφλησης των εκχωρουμένων απαιτήσεων.

Φυσικά δεν είναι δυνατό οποιοδήποτε προϊόν να επιδέχεται πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων. Οι εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων αποφεύγουν να αναλαμβάνουν την πρακτόρευση αγαθών που διακινούνται χύμα, που είναι ευπαθή όπως τα νωπά προϊόντα ή έχουν υψηλό ποσοστό φύρας. Αντίθετα οι εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων επιδιώκουν την ανάληψη απαιτήσεων τρίτων σε βιομηχανικά προϊόντα, διαρκή καταναλωτικά αγαθά, έτοιμα ενδύματα, υποδήματα, έπιπλα κ.λ.π.

Ο αναπτυξιακού χαρακτήρα θεσμός της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, συμβάλει στην ενίσχυση των μικρομεσαίων και μεταποιητικών επιχειρήσεων και επιτρέπει τη ορθολογικότερη διοίκηση τους, τη χρηματοδότησή τους, την ασφάλιση των απαιτήσεων του προμηθευτή, την ενίσχυση της θέσης της επιχείρησης στην αγορά.

Πρόκειται για τριμερή συνεργασία μεταξύ ενός προμηθευτή, των πελατών του και μίας εταιρείας πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, η οποία αναλαμβάνει τη διαχείριση, λογιστική παρακολούθηση και είσπραξη των εκδιδόμενων από τον προμηθευτή χορήγηση προκαταβολών επί της αξίας τους.

Με τη εφαρμογή της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων ο βαθμός ρευστότητας της επιχείρησης αυξάνει με αποτέλεσμα η επιχείρηση να είναι ακόμη πιο ανταγωνιστική.

4.1.2.1 ΕΙΔΗ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Έχουμε την εξαγωγική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων με δικαίωμα αναγωγής, όπου η εταιρεία αναλαμβάνει τη διαχείριση και είσπραξη των τιμολογίων του πελάτη-εξαγωγέα, σε συνεργασία με τους ανταποκριτές της στο εξωτερικό.

Επίσης, χρηματοδοτεί τις απαιτήσεις του εξαγωγέα πελάτη της, ενώ καθ' όλη την διάρκεια της συνεργασίας τους τον ενημερώνει εγκαίρως για οποιαδήποτε εξέλιξη ως προς τη φερεγγυότητα των πελατών της στο εξωτερικό. Σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής των απαιτήσεων από τον οφειλέτη του εξωτερικού η εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων έχει δικαίωμα να στραφεί κατά του πελάτη της εξαγωγέα.

Άλλο είδος είναι η εξαγωγική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων χωρίς δικαίωμα αναγωγής. Παρέχει τις ίδιες υπηρεσίες όπως και το εξαγωγική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων με δικαίωμα αναγωγής με μοναδική διαφορά ότι δεν έχει το δικαίωμα να στραφεί εναντίον του εξαγωγέα-πελάτη της, σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής της οφειλής από τον οφειλέτη του εξωτερικού.

Ένα τρίτο είδος factoring είναι η εισαγωγική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων. Η υπηρεσία αυτή αφορά επιχειρήσεις που ενεργοποιούνται στην Ελλάδα και οι οποίες εισάγουν προϊόντα ή υπηρεσίες από το εξωτερικό. Αυτή είναι μία διαδικασία η οποία πρέπει να ξεκινήσει από τον εξαγωγέα ο οποίος έρχεται σε επαφή με τον πράκτορα της τράπεζας με την οποία συνεργάζεται.

Συνεχίζουμε με την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων με δικαίωμα αναγωγής, όπου περιλαμβάνει χρηματοδότηση και διαχείριση/είσπραξη των εκχωρημένων επιχειρηματικών απαιτήσεων (τιμολογίων). Το δικαίωμα αναγωγής είναι η δυνατότητα της εταιρείας πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων να απαιτήσει επιστροφή των χρημάτων της από τον προμηθευτή σε περίπτωση καθυστέρησης ή αδυναμίας πληρωμής από τον οφειλέτη.

Υπάρχει όμως και η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων χωρίς δικαίωμα αναγωγής, όπου περιλαμβάνει χρηματοδότηση και διαχείριση/είσπραξη των εκχωρημένων επιχειρηματικών απαιτήσεων (τιμολογίων). Σ' αυτή την περίπτωση, αν υπάρξει αδυναμία πληρωμής από το οφειλέτη η εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων δεν δικαιούται να ζητήσει επιστροφή των χρημάτων από τον προμηθευτή. Έχει δικαίωμα να στραφεί μόνο κατά του οφειλέτη.

Άλλα είδη είναι η προεξόφληση τιμολογίων. Εδώ περιλαμβάνει μόνο τη χρηματοδότηση του προμηθευτή, έναντι των εκχωρημένων απαιτήσεων (τιμολογίων) που εκδόθηκαν. Ο προμηθευτής μετά την περίοδο πίστωσης, εισπράττει το ποσό του τιμολογίου από τον οφειλέτη και επιστρέφει το ποσό της χρηματοδότησης στην εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων καταβάλλοντας επιπλέον τους τόκους χρηματοδότησης.

Η είσπραξη απαιτήσεων, όπου η εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, διαχειρίζεται και εισπράττει τις εκχωρημένες επιχειρηματικές απαιτήσεις για λογαριασμό του προμηθευτή χωρίς να έχει προκαταβάλλει το ποσό. Ο προμηθευτής και η εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων ορίζουν το ποσοστό αμοιβής της δεύτερης για τις υπηρεσίες της.

Η εμπιστευτική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, που σημαίνει ότι η συμφωνία μεταξύ εταιρίας και προμηθευτή διατηρείται μυστική και δεν ανακοινώνεται στον πελάτη εκτός αν ο πελάτης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

Τέλος, έχουμε τη μη εμπιστευτική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων. Η συμφωνία δηλαδή μεταξύ εταιρίας και προμηθευτή έχει ανακοινωθεί στον πελάτη.

Υπάρχει όμως και άλλος τρόπος εμφάνισης των ειδών factoring.

ΓΝΗΣΙΟ ΚΑΙ ΝΟΘΟ FACTORING

Factoring με δικαίωμα αναγωγής ή νόθο Factoring υφίσταται όταν ο πιστωτικός κίνδυνος παραμένει στον προμηθευτή, ενώ ο πράκτορας παρέχει χρηματοδότηση με προκαταβολές έναντι εκχωρημένων απαιτήσεων, λογιστική παρακολούθηση πελατών, διαχείριση και είσπραξη των εκχωρημένων απαιτήσεων, καθώς και η αξιολόγηση της φερεγγυότητας των πελατών. Στο Factoring χωρίς δικαίωμα αναγωγής επιτελούνται η διαχειριστική, ασφαλιστική και χρηματοδοτική λειτουργία του θεσμού. Συγκεκριμένα ο πράκτορας χρηματοδοτεί τον προμηθευτή αναλαμβάνοντας συγκεκριμένες απαιτήσεις έναντι οφειλετών του προμηθευτή, για τους οποίους έχει καθορίσει κάποιο όριο φερεγγυότητας. Ο πράκτορας έχει την υποχρέωση να γνωστοποιήσει στον προμηθευτή κατά την υπογραφή της σύμβασης factoring, ότι η χρηματοδότησή του και η ανάληψη του κινδύνου αφερεγγυότητας των οφειλετών, θα γίνει μέσα στο συγκεκριμένο όριο, που εκείνος έχει προκαθορίσει.

ΕΜΦΑΝΕΣ ΚΑΙ ΑΦΑΝΕΣ FACTORING

Στο εμφανές factoring η σύμβαση αναγγέλλεται στον οφειλέτη είτε με αναγραφή στα τιμολόγια είτε με ανακοίνωση και ο πράκτορας απόκτα όλα τα δικαιώματα του προμηθευτή εναντίον του οφειλέτη. Στην περίπτωση του αφανούς factoring ο οφειλέτης καταβάλλει τα χρήματα στον προμηθευτή ο οποίος με τη σειρά του τα δίνει στον πράκτορα. Οι προμηθευτές επέλεξαν την μορφή αυτή του factoring κατά τα πρώτα χρόνια εμφάνισης του θεσμού, προκειμένου να μην θεωρήσει ο πελάτης την εκχώρηση των απαιτήσεών τους στον πράκτορα ως ένδειξη οικονομικής αδυναμίας.

FACTORING ΜΕ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΗ

Στο factoring με προεξόφληση τιμολογίων η εξόφληση των απαιτήσεων και η πίστωση του λογαριασμού του προμηθευτή γίνεται ταυτόχρονα με την εκχώρηση των απαιτήσεων προς τον πράκτορα ο οποίος μπορεί να προεξοφλήσει έως και το 80% της αξίας των τιμολογίων πριν καταστούν ληξιπρόθεσμα. Ο προμηθευτής ενεργεί ως αντιπρόσωπος του πράκτορα και εισπράττει τις απαιτήσεις αποδίδοντας το ποσό στον πράκτορα. Μέσω του Factoring χωρίς προεξόφληση ο πράκτορας αναλαμβάνει την καταβολή της αξίας των απαιτήσεων μόνο όταν καταστούν ληξιπρόθεσμες. Αυτή τη μορφή την επιλέγουν οι επιχειρήσεις που δεν έχουν ανάγκη άμεσης χρηματοδότησης, απλώς συμφωνούν με τον πράκτορα η λογιστική και νομική παρακολούθηση και η είσπραξη των απαιτήσεων ή ακόμη και η κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου να γίνονται από τον τελευταίο.

ΕΓΧΩΡΙΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ FACTORING

Το εγχώριο factoring καλύπτει τις ανάγκες μίας επιχείρησης στην εγχώρια αγορά. Ο πράκτορας αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου τη διαχείριση και είσπραξη των απαιτήσεων του προμηθευτή εξοικονομώντας χρόνο για την επιχείρηση, και καλύπτει υπηρεσίες όπως:

α. Χρηματοδότηση της επιχείρησης: Αν η επιχείρηση επιθυμεί τη μετατροπή των εισπρακτέων τιμολογίων της σε μετρητά για να αποκτήσει ρευστότητα, η εταιρία factoring χορηγεί προκαταβολή της τάξης του 80%-85% της αξίας τους.

β. Αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών: Η εταιρία factoring αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών της επιχείρησης, τόσο αυτών που έχουν ενταχθεί στο πελατολόγιό της κατά την έναρξη της συνεργασίας όσο και των προσελκυσμένων μεταγενέστερα.

γ. Διαχείριση, Λογιστική Παρακολούθηση και Είσπραξη των τιμολογίων.

δ. Ανάλυση του πιστωτικού κινδύνου: Η εταιρία factoring αναλαμβάνει τον πιστωτικό κίνδυνο κάτω από προϋποθέσεις και εφόσον αυτό ζητηθεί από τη συνεργαζόμενη επιχείρηση. Ο αναλαμβανόμενος πιστωτικός κίνδυνος αφορά την οικονομική αδυναμία του οφειλέτη να καταβάλει την αξία των σχετικών τιμολογίων και όχι την άρνησή του να τα εξοφλήσει λόγω διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ πωλητή και αγοραστή.

Το διεθνές factoring καλύπτει τις απαιτήσεις που προέρχονται από τις εξαγωγές αγαθών σε χώρες διαφορετικές από τη χώρα εγκατάστασης του προμηθευτή και του πράκτορα.

4.1.2.2 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Τα πλεονεκτήματα της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων αποτελούν:

- Η συνεχής και άμεση ρευστότητα που είναι ανάλογη με το ρυθμό ανάπτυξης της επιχείρησής, επιτρέποντας την επέκταση των δραστηριοτήτων και αγοραστικών δυνατοτήτων.
- Η αρτιότερη παρακολούθηση των απαιτήσεων, εξοικονομώντας πολύτιμο χρόνο για την προώθηση εργασιών.
- Η έγκυρη εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των οφειλετών, μειώνοντας τον κίνδυνο επισφαλών απαιτήσεων.
- Η βελτίωση χρηματοοικονομικής εικόνας της εταιρείας όπως παρουσιάζεται μέσα από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της.
- Η εμφάνιση μειωμένης δανειακής επιβάρυνσης της εταιρείας, καθώς η χρηματοδότηση μέσω πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων δεν εμφανίζεται στο παθητικό ως υποχρέωση, αλλά στο ενεργητικό ως διαθέσιμα.
- Η παροχή ασφαλιστικής κάλυψης των εξαγωγών και των αντίστοιχων απαιτήσεων για τον εξαγωγέα.

4.1.2.3 ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ FACTORING¹⁹

Με τη σύμβαση factoring επιδιώκονται τρεις σκοποί ενώ αντίστοιχες είναι και οι λειτουργίες που επιτελεί το factoring.

I. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Ο προμηθευτής μεταβιβάζει στον πράκτορα τις εκκρεμείς απαιτήσεις του, που ήδη υπάρχουν ή πρόκειται να δημιουργηθούν, από τη διάθεση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών. Ο πράκτορας αφού αφαιρέσει ένα ποσοστό που αντιστοιχεί στον προεξοφλητικό τόκο, καταβάλλει στον προμηθευτή το σύνολο ή μέρος αυτών των απαιτήσεων. Με αυτό τον τρόπο, επιτυγχάνεται η άμεση ρευστοποίηση των απαιτήσεων της επιχείρησης και εξασφαλίζεται ευχέρεια οικονομικής κίνησης.

II. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Με τη σύμβαση factoring, ο πράκτορας απαλλάσσει τον προμηθευτή από ενέργειες και δαπάνες που σχετίζονται με τη λογιστική και οργανωτική παρακολούθηση των χρηματικών απαιτήσεων, την τακτική είσπραξή τους, ακόμα δε και τη δικαστική επιδίωξη της είσπραξης αυτών των

¹⁹ Γεωργιάδης Α. (2008) Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα.

απαιτήσεων. Για τις υπηρεσίες αυτές ο πράκτορας λαμβάνει ως αμοιβή ένα ποσοστό της απαίτησης που κυμαίνεται συνήθως από 0,5% ως 1,5%.

III. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Στη σύμβαση factoring ο πράκτορας συμφωνεί να πιστώσει τον λογαριασμό του πελάτη του με το ποσό της απαίτησης, ακόμη και αν δεν μπορέσει να το εισπράξει από τον οφειλέτη. Στην περίπτωση αυτή, ο πράκτορας αναλαμβάνει τον κίνδυνο της μη είσπραξης της απαίτησης χωρίς να έχει καμία αξίωση κατά του προμηθευτή. Αυτό προϋποθέτει το ότι η απαίτηση είναι ελεύθερη από ενστάσεις, όπως λόγω ελαττώματος του πράγματος ή του έργου, πλάνης, εικονικότητας, συμψηφισμού κτλ.

4.1.2.4 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ FACTORING

Η σύμβαση factoring συνάπτεται και λειτουργεί ως εξής:

Ο ενδιαφερόμενος προμηθευτής έρχεται σε επαφή με τον πράκτορα, που μπορεί να είναι τράπεζα ή ανώνυμη εταιρεία θυγατρική τράπεζας και διερευνούν τις δυνατότητες σύναψης της σύμβασης factoring. Ο πράκτορας πριν από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης εξετάζει χωριστά κάθε περίπτωση προμηθευτή αξιολογώντας την οικονομική του κατάσταση, τον κύκλο των πελατών του και το είδος των συναλλαγών και της επιχειρηματικής δραστηριότητας που ασκεί. Ανάλογα με αυτά τα στοιχεία, αποφασίζει εάν η σύμβαση factoring με τον συγκεκριμένο πελάτη είναι συμφέρουσα και ποια θα είναι η μορφή της.

4.1.3 ΤΟ FORFAITING

Με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος (πράξη Διοικητή 1117/30.7.87) επεκτείνεται η Π.Δ. 959/87 ώστε οι εμπορικές τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα ή οι θυγατρικές τους ανώνυμες εταιρείες να μπορούν να προσφέρουν και άλλες συναφείς υπηρεσίες του θεσμού της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Η φιλοσοφία του forfaiting βασίζεται στη μεταφορά του επιχειρηματικού και πολιτικού κινδύνου από τον εισαγωγέα στον forfaiting.

Ο forfaiter λειτουργεί ως ανεξάρτητος, αυτόνομος, χρηματοδοτικός οργανισμός-επιχείρηση που αγοράζει τίτλους για λογαριασμό του και έχει ως σκοπό το κέρδος, από τους τόκους, οπότε δεν εξασφαλίζει ή καλύπτει απλώς κινδύνους.

Το forfaiting όπως και η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων χρησιμοποιείται από τους εξαγωγείς σαν μέθοδος χρηματοδότησης, μέσω της άμεσης ρευστοποίησης των οφειλών των πελατών τους και ταυτόχρονη κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου που διατρέχουν.

Η χρηματοδότηση της εταιρείας μέσω forfaiting γίνεται μέσω προεξόφλησης γραμματίων, συναλλαγματικών ή άλλων αξιογράφων στη διεθνή χρηματαγορά χωρίς το δικαίωμα της επανεκχώρησης.

Με την προεξόφληση ο εξαγωγέας χάνει το δικαίωμα να εισπράξει από τον εισαγωγέα και ο forfaiter χάνει το δικαίωμα επανεκχώρησης σε περίπτωση μη πληρωμής της οφειλής από τον εισαγωγέα.

Το προεξοφλητικό επιτόκιο, το οποίο είναι η προμήθεια του forfaiter, κυμαίνεται ανάλογα με το είδος και την έκταση του επιρριπτόμενου στην τράπεζα κινδύνου.

Πολλές φορές ο forfaiter δεν χρηματοδοτεί όλους τους διαθέσιμους τίτλους παρά μόνον όσους έχουν σταθερό επιτόκιο.

Συνήθως ο forfaiter προκειμένου να δεχτεί την προεξόφληση των οφειλών, χωρίς δικαίωμα επανεκχώρησης, ζητά εγγύηση τράπεζας της αποδοχής του ή κρατικού οργανισμού. Εγγυητής δεν χρειάζεται μόνο στην περίπτωση που ο οφειλέτης είναι κρατικός οργανισμός.

4.1.3.1 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ FORFAITING:

Ο forfaiter χρηματοδοτεί χωρίς να έχει δικαίωμα αναγωγής στον εξαγωγέα. Το forfaiting δεν είναι μια απλή ανάθεση εντολής είσπραξης της απαίτησης, αλλά μια εκχώρηση χωρίς το δικαίωμα της αναγωγής στον εκχωρητή σε περίπτωση μη εξόφλησης.

Ο εξαγωγέας αμέσως μόλις παραδώσει τα αγαθά ή υπηρεσίες εισπράττει τα μετρητά. Αυτό συμβάλλει στην αύξηση της ρευστότητας της επιχείρησης του εξαγωγέα, μειώνει τον τραπεζικό δανεισμό και του απελευθερώνει κάποιες χρηματοδοτικές πηγές για άλλες επενδύσεις ή δραστηριότητες.

Ο εξαγωγέας δεν αφιερώνει χρόνο για την είσπραξη του χρέους μετά την εκχώρηση του στον forfaiter.

Τους κινδύνους από τους νομισματικούς κραδασμούς αλλά και τις πολιτικές αβεβαιότητες ή πτωχεύσεις του εγγυητή επωμίζεται ο forfaiter.

Η διαδικασία χρηματοδότησης μέσω forfaiting σε σχέση με την τραπεζική χρηματοδότηση είναι σχετικά γρήγορη.

Το επιτόκιο με το οποίο ο εξαγωγέας υπολογίζει το κόστος της χρηματοδότησης, το κόστος συμβολαίου και η μετατροπή του ξένου νομίσματος στο δικό του, διατηρείται σταθερό.

Η διαπραγμάτευση για τη χρηματοδότηση μέσω forfaiting για κάθε εμπορική συναλλαγή του εξαγωγέα γίνεται χωριστά.

Ο εξαγωγέας δεν δεσμεύεται για όλες τις συναλλαγές του.

Η προεξόφληση του συνόλου της απαίτησης γίνεται σε μετρητά.

4.1.4 FACTORING VS FORFAITING

Οι κύριες διαφορές μεταξύ της διεθνούς πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και του forfaiting είναι οι παρακάτω :

- Το forfaiting είναι μια εφάπαξ χρηματοδότηση (προεξόφληση συγκεκριμένης συναλλαγματικής), ενώ η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων αποτελεί μια συνεχή ροή και μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία.
- Με το forfaiting χρηματοδοτούνται συνήθως μεσομακροπρόθεσμες απαιτήσεις, ενώ με την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων βραχυπρόθεσμες.
- Το forfaiting εφαρμόζεται κυρίως στις εξαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών, έστω κι αν αυτά παραδίδονται τμηματικά για σχετικά μακρά χρονική περίοδο, ενώ η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων αποτελεί μέθοδο διαχείρισης και χρηματοδότησης απαιτήσεων, που προέρχονται κατά κανόνα από επί πιστώσει εξαγωγικές πωλήσεις
- καταναλωτικών συνήθως αγαθών.

- Το *forfaiting* προϋποθέτει συνήθως ύπαρξη συναλλαγματικής στην οποία ενσωματώνεται εξαγωγική απαίτηση, ενώ για η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, αρκεί το τιμολόγιο.

4.1.5 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ - VENTURE CAPITAL

Το *venture capital* ή κατά την ελληνική του απόδοση, “Επιχειρηματικό Κεφάλαιο Υψηλού Κινδύνου” (EKYK) ή “Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών” είναι ένα σύγχρονο χρηματοοικονομικό μέσον που συνδέεται άμεσα με τη νέα εποχή της κοινωνίας της Γνώσης και της Πληροφορίας. Αυτή η εναλλακτική μορφή χρηματοδότησης αλλά και ανάπτυξης των επιχειρήσεων, που έχει σαν στόχο της την προώθηση και υλοποίηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας με την ίδρυση ή την ενεργό (“hands-on”) συμμετοχή των αρμόδιων ιδιωτικών “Εταιρειών Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών” (ΕΚΕΣ) σε νέες δυναμικές εταιρείες οι οποίες είτε δραστηριοποιούνται για πρώτη φορά είτε έχουν ήδη δείξει τα πρώτα θετικά δείγματα γραφής σε κάποιο κλάδο της οικονομικής ζωής αλλά δεν έχουν την δυνατότητα να αντλήσουν κεφάλαια από άλλες πηγές χρηματοδότησης, έχει τα τελευταία χρόνια γίνει μέρος της πραγματικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων.

Ο Έλληνας νομοθέτης εισήγαγε το *venture capital* στην ελληνική έννομη τάξη, πρώτη φορά με τον Ν. 1775/1988, ενώ ακολούθησε ο Ν. 2367/1995, όπως τροποποιήθηκε από τα άρθρα 20 και 21 του Ν. 2789/2000, που αποτελεί και το ισχύον σήμερα δίκαιο.

Το κύριο χαρακτηριστικό της νομοθετικής ρύθμισης του EKYK είναι, αφενός, η συνειδητή επιλογή της ελεύθερης διαμόρφωσης της σύμβασης παροχής του, από τα συμβαλλόμενα μέρη, αφετέρου η σχοινοτενής ρύθμιση των φορέων παροχής του. Η επιλογή αυτή, που επιδοκιμάζεται από τη νομική θεωρία, στηρίζεται στη φύση του EKYK που διαμορφώνεται από οικονομικούς όρους οι οποίοι δεν είναι πάγιοι σε όλες τις περιπτώσεις. Συνεπώς, η σύμβαση παροχής EKYK συνιστά αρρυθμιστη σύμβαση, όπως και οι περισσότερες σύγχρονες μορφές συμβάσεων χρηματοοικονομικής φύσεως.

Ο θεσμός των ΕΠΕΚ εισήχθη στην Ελλάδα με τους Ν.1775/88 και Ν.2166/93, που αποτελεί τροποποίηση του πρώτου. Πιο αναλυτικά, με το Ν. 1775/1988 θεσπίστηκε ως φορέας παροχής του EKYK, η Εταιρεία Παροχής Επιχειρηματικού Κεφαλαίου (ΕΠΕΚ). Οι ΕΠΕΚ ήταν ανώνυμες εταιρείες με ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο 500 εκ δραχμές και είχαν αποκλειστικό σκοπό την προώθηση και υλοποίηση επενδύσεων τεχνολογίας και καινοτομίας μέσω της παροχής του επιχειρηματικού κεφαλαίου σε επιχειρήσεις που θα έπρεπε να έχουν υποχρεωτικά τη νομική μορφή της Α.Ε. ή της ΕΠΕ.

Η αγορά πάντως αντέδρασε με επιφύλαξη απέναντι στο πλαίσιο του Ν. 1775/1988, μιας και οι προϋποθέσεις αποδοχής και εδραίωσης του *venture capital* στην ελληνική οικονομία έλειπαν ολωσδιόλου. [Μούζουλας Σπ. 1997]

Αποτέλεσμα όσων προαναφέρθηκαν αποτελεί το ισχύον νομικό πλαίσιο, όπως αυτό θεσπίζεται στον Ν. 2367/1995, το οποίο προβλέπει ως φορέα παροχής *venture capital* την Εταιρεία Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΕΚΕΣ) και το πλαίσιο λειτουργίας τους ρυθμίζεται συνολικά, ενώ αποφεύγονται παραπομπές από νόμο σε νόμο. Σύμφωνα με την παραπάνω νομοθεσία, ορίζεται ως ΕΚΕΣ μία ανώνυμη εταιρεία που έχει ως σκοπό τη συμμετοχή στο κεφάλαιο επιχειρήσεων που εδρεύουν στην Ελλάδα, των οποίων οι μετοχές δεν είναι

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

εισηγμένες σε χρηματιστήριο, και ασκούν γεωργική, βιομηχανική, μεταλλευτική, βιοτεχνική, ξενοδοχειακή ή εμπορική δραστηριότητα.

Η συγκεκριμένη νομοθεσία δίνει τη δυνατότητα σε μια ΕΚΕΣ:

Να επενδύει σε συμμετοχές (μετοχές Α.Ε. ή εταιρικά μερίδια Ε.Π.Ε.) στο κεφάλαιο επιχειρήσεων των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο, να επενδύει σε ομολογίες μετατρέψιμες σε μετοχές που εκδίδονται από επιχειρήσεις των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο, ενώ η μετατροπή τους πρέπει να πραγματοποιείται εντός τριών ετών από την απόκτησή τους,

να παρέχει εγγύηση σε τρίτους για τη χορήγηση δανείων σε επιχειρήσεις στις οποίες συμμετέχει,

να τοποθετεί τα διαθέσιμά της σε καταθέσεις και βραχυχρόνιες κινητές αξίες σε δραχμές ή συνάλλαγμα,

να παρέχει τις υπηρεσίες της στις χρηματοδοτούμενες επιχειρήσεις (για την έρευνα αγοράς, την ανάλυση επενδυτικών προγραμμάτων, την οργάνωσή τους κλπ.),

να συμμετέχει κατ' εξαίρεση στο κεφάλαιο επιχειρήσεων των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο,

να αναθέτει με σύμβαση διαχείρισης σε εξειδικευμένες εταιρείες την εκπλήρωση των σκοπών της και τη διαχείριση της περιουσίας της.

Ορίζονται ως ελάχιστο ύψος μετοχικού κεφαλαίου τα 2.930.000 ευρώ, ενώ οι μετοχές της είναι ονομαστικές και μπορούν να εισαχθούν στο χρηματιστήριο αξιών. Φυσικά ή νομικά πρόσωπα δεν επιτρέπεται να κατέχουν (άμεσα ή έμμεσα) πάνω από το 30% των μετοχών μιας ΕΚΕΣ εκτός από τα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία το ποσοστό της συμμετοχής τους (άμεσης ή έμμεσης) μπορεί να φτάσει και το 65%.

Στη συνέχεια αυτής της διάταξης, έρχεται ο Ν. 2789/2000 (ΦΕΚ Α 21/11-02-2000), όπου πρεσβεύεται η προσαρμογή του ελληνικού δικαίου προς την οδηγία αριθ. 98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19.5.1998 σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις.

Η χρηματοδότηση μέσω venture capital για την ίδρυση, ανάπτυξη ή εξαγορά μιας επιχείρησης αφορά στην απόκτηση τμήματος του μετοχικού κεφαλαίου μιας εταιρείας από κάποιον επενδυτή σαν αντάλλαγμα για την παροχή χρηματοδότησης. Ως μέθοδος χρηματοδότησης εμφανίστηκε αρχικά στις ΗΠΑ το 1946 και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στην Ευρώπη ενώ στην Ελλάδα άρχισε να αναπτύσσεται μετά την ψήφιση του σχετικού νόμου 1775/88 σύμφωνα με τον οποίο οι εταιρίες επιχειρηματικού κεφαλαίου έχουν ως στόχο την υλοποίηση και προώθηση επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας. Έτσι, οι επενδυτικές εταιρείες με συσσωρευμένα κεφάλαια έχουν ως αντικείμενο την αναζήτηση καινοτόμων νέων ή αναπτυσσόμενων μη εισηγμένων επιχειρήσεων με στόχο να επενδύσουν σε αυτές, συμμετέχοντας στο μετοχικό τους κεφάλαιο τόσο σε αρχικό στάδιο όσο και σε μεταγενέστερο στάδιο ανάπτυξης της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις που αναζητούν, είναι συνήθως νέες επιχειρήσεις που προσπαθούν να αναπτύξουν καινοτόμες τεχνολογίες με διαφανόμενη ταχεία ανάπτυξη, ή υπάρχουσες, που σκοπεύουν να αναπτύξουν νέα προϊόντα ή υπηρεσίες. Η διάρκεια επένδυσης μιας επιχείρησης venture capital μπορεί να λάβει διάρκεια από 3 έως 10 χρόνια ανάλογα με την αξία της επιχείρησης αλλά και τις συνθήκες των αγορών, έχοντας πάντα ως στόχο την ρευστοποίηση και επανεπένδυση των κεφαλαίων της. Οι αποδόσεις στις οποίες αποβλέπουν οι εταιρείες venture capital είναι ανάλογες του επιχειρηματικού κινδύνου που

αναλαμβάνουν και προέρχεται από την αύξηση της αξίας που ενδεχομένως θα επιτευχθεί μέσω της πώλησης του ποσοστού τους σε άλλο επενδυτή ή μέσω της εισαγωγής της επιχείρησης στο χρηματιστήριο. Επιπλέον, το venture capital χρησιμοποιείται συχνά και στην περίπτωση μεταβίβασης της εταιρικής ιδιοκτησίας είτε σε μετόχους μειοψηφίας είτε σε ομάδες στελεχών των εταιρειών (management buy-outs), προσφέροντας την απαιτούμενη χρηματοδότηση για την επίτευξη των επιχειρηματικών τους στόχων. Αυτή η μορφή χρηματοδότησης πραγματοποιείται μέσω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου στην οποία δεν συμμετέχουν οι υφιστάμενοι μέτοχοι προκειμένου να πάρει ποσοστό των μετοχών η εταιρεία επιχειρηματικών κεφαλαίων. Άλλοι τρόποι πραγματοποίησης των επενδύσεων τους, είναι προνομιούχες μετοχές και τα μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια. Με όποιο τρόπο και να πραγματοποιηθεί όμως η χρηματοδότηση venture capital, ο ιδρυτής της επιχείρησης συνήθως διατηρεί τον έλεγχό της. Τα επιχειρηματικά κεφάλαια έχουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα έναντι των άλλων μορφών χρηματοδότησης. Καταρχήν οι εταιρείες επιχειρηματικών κεφαλαίων παρέχουν μεσομακροπρόθεσμη χρηματοδότηση δημιουργώντας μια ισχυρή κεφαλαιακή βάση για τη μελλοντική ανάπτυξη της επιχείρησης, έχοντας επίσης τη δυνατότητα να καλύψουν τις ανάγκες χρηματοδότησης και σε συνεργασία με άλλους επενδυτές αλλά και με τραπεζικό δανεισμό στον οποίο η πρόσβαση είναι πιο εύκολη λόγω του κύρους που προσδίδουν στην επιχείρηση. Επιπλέον οι εταιρείες επιχειρηματικών κεφαλαίων διαθέτουν μεγάλη εμπειρία από ομοειδείς επιχειρήσεις και σε συνδυασμό με τα δίκτυα επαφών και το αυξημένο ενδιαφέρον λόγω του ότι μοιράζονται και τον κίνδυνο και το κέρδος της επιχείρησης, προσφέρουν σημαντικές συμβουλές σε θέματα σύγχρονων μεθόδων διοίκησης, προετοιμάζουν την επιχείρηση για την εισαγωγή της στο χρηματιστήριο όταν κρίνεται απαραίτητο και γίνεται πιο εύκολη η προσέλευση πελατών και στρατηγικών συμμαχών.

Κλείνοντας αυτό το υποκεφάλαιο, καλό θα ήταν να αναφερθούν μερικά από τα πλεονεκτήματα αυτού του τρόπου χρηματοδότησης:

- Η επιχείρηση αποκτά ουσιαστικά έναν συνέταιρο, εφόσον οι εταιρείες Venture Capital συμμετέχουν όχι μόνο στα κέρδη αλλά και στους κινδύνους.
- Προσφέρεται μεσο-μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση ενώ δίνεται παράλληλα η δυνατότητα συνεργασίας και με άλλους επενδυτές προκειμένου να καλυφθούν ενδεχόμενες μελλοντικές ανάγκες.
- Αν μια επιχείρηση χρηματοδοτηθεί μέσω εταιρείας Venture Capital, αυτόματα αποκτά κύρος και αυτό της επιτρέπει να έχει καλύτερη πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό σε περίπτωση ανάγκης.
- Τέλος, οι γνώσεις και η εμπειρία που διαθέτουν αυτές οι εταιρείες συνεισφέρουν και σε άλλα θέματα όπως στρατηγικής, οργάνωσης, εμπορίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1 ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

5.1.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Αυτή η μορφή χρηματοδότησης προέρχεται συνήθως από κεφάλαια του ιδιοκτήτη, από παρακράτηση μέρους των κερδών από τις πωλήσεις της επιχείρησης ή από προσωρινές επενδύσεις, από πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων και από την έκδοση νέων μετοχών. Η εσωτερική χρηματοδότηση αποτελεί σημαντική πηγή κεφαλαίων για την επιχείρηση έχει μικρότερο κόστος για την επιχείρηση, καθώς δεν υπάρχει κόστος διαμεσολάβησης, γεγονός που επιδρά θετικά στη χρηματοδότηση των επενδύσεών της. Οι πιο βασικές πηγές εσωτερικής χρηματοδότησης είναι με την αύξηση των ίδιων κεφαλαίων, με έκδοση νέων μετοχών, με μετατροπή των πιστωτών σε μετόχους, με ενσωμάτωση των υπάρχοντων αποθεματικών στο μετοχικό κεφάλαιο δηλαδή μετατροπή του αποθεματικού σε νέες μετοχές και διανομή στους παλαιούς μετόχους. Η κύρια πηγή όμως αυτοχρηματοδοτήσεως είναι τα κέρδη που δε μοιράζονται, αλλά χρησιμοποιούνται από την ίδια την επιχείρηση. Η εσωτερική χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με όποια μορφή και αν γίνεται συνιστά ένα σημαντικό μέρος της συνολικής χρηματοδότησης και αποτελεί συνήθως το μοναδικό τρόπο χρηματοδότησης στην περίπτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για τις οποίες δεν είναι εύκολη η εξωτερική χρηματοδότηση και ειδικά η μακροπρόθεσμη.

5.1.1.1 ΑΥΞΗΣΗ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Ένας τρόπος χρηματοδότησης μιας επιχείρησης είναι η έκδοση νέων μετοχών. Τα τελευταία χρόνια οι επιχειρήσεις δέχονται ολοένα και πιο εύκολα το ενδεχόμενο αύξησης του μετοχικού τους κεφαλαίου. Ακόμα και οι επενδυτές είναι ολοένα και λιγότερο επιφυλακτικοί στην Τοποθέτηση των κεφαλαίων τους σε εταιρείες που προχωρούν σε αύξηση του μετοχικού τους κεφαλαίου και παράλληλα επιδεικνύουν δυνατότητες συνέχισης μιας θετικής πορείας σε επίπεδο οικονομικών μεγεθών στο μέλλον.

5.1.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Οι ανάγκες της σύγχρονης επιχείρησης δεν μπορούν να ικανοποιηθούν μόνο με τα ίδια μέσα χρηματοδότησης. Αντίθετα, θα δούμε ότι η εξωτερική χρηματοδότηση είναι το κεφάλαιο που περιέρχεται στην επιχείρηση με παροχή κάθε μορφής πιστώσεων και προστιθέμενο στο ίδιο κεφάλαιο συμβάλει στην ανάπτυξη μεγαλύτερης δραστηριότητας και αποδοτικότητας του επιχειρηματικού κεφαλαίου.

5.1.3 ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

Οι περισσότερες επιχειρήσεις, όπως έχει προαναφερθεί, καταφεύγουν για τη χρηματοδότησή τους στις τράπεζες, είτε για την κάλυψη του επενδυτικού κόστους (αγορά εξοπλισμού, πρώτη εγκατάσταση κ.λπ.), είτε για την τρέχουσα λειτουργία τους (κεφάλαιο κίνησης).

Το τραπεζικό δάνειο λοιπόν, είναι πάντα χρηματικό και έντοκο, χορηγείται δηλαδή με αντάλλαγμα τους τόκους. Η λήξη της σύμβασης δανείου επέρχεται, όταν συντρέξουν οι γενικοί λόγοι λήξης κάθε σύμβασης και ειδικά, όταν πρόκειται για έντοκο δάνειο αορίστου χρόνου, με καταγγελία του ενός ή του άλλου μέρους και μετά από την πάροδο μηνός από της καταγγελίας (ΑΚ 807).

Με κριτήριο τα χαρακτηριστικά των πελατών στους οποίους απευθύνονται, οι χρηματοδοτήσεις διακρίνονται σε:

- α) Corporate Banking όπου περιλαμβάνεται η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών προς μεγάλες επιχειρήσεις και
- β) Retail Banking όπου εδώ περιλαμβάνεται η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών προς τους ιδιώτες και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Ανάλογα με το σκοπό χρηματοδότησης διακρίνονται σε χρηματοδοτήσεις για:

1. κεφάλαιο κίνησης
2. απόκτηση εγκαταστάσεων
3. αγορά εξοπλισμού.

5.1.4 ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

Τα ομολογιακά δάνεια είναι αξιόγραφα σταθερού εισοδήματος που ο εκδότης αναλαμβάνει να καταβάλει ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό στο τέλος κάθε χρονικής περιόδου για όλο το διάστημα διάρκειας του αξιόγραφου. Χρησιμοποιούνται από το κράτος, τις δημόσιες αλλά και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Χαρακτηριστικά των ομολογιακών δανείων είναι ότι διαιρούνται σε ομολογίες, έχουν ορισμένη χρονική διάρκεια μετά το τέλος της οποίας επιστρέφει το κεφάλαιο καθώς και τους αναλογούντες τόκους οι οποίοι είναι καθορισμένοι από το επιτόκιο που έχει συμφωνηθεί. Ένα σημαντικό πλεονέκτημα για τις επιχειρήσεις είναι ότι το ύψος του ομολογιακού δανείου δεν υπόκειται σε περιορισμούς. Η σύναψη ομολογιακών δανείων γνωρίζει ολοένα και μεγαλύτερη εφαρμογή λόγω των φορολογικών κερδών που προσφέρει λόγω της εισφοράς του Ν 128/1975 την οποί απαλλάσσονται σε σχέση με τα τραπεζικά δάνεια. Τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκαν πολύπλοκα επενδυτικά προϊόντα βασισμένα στις ομολογίες τα οποία λόγω των μη σταθερών επιτοκίων καθιστούν πολυπλοκότερη την αποτίμησή τους. Από το 2003 υπάρχει στην Ελλάδα νέο νομικό πλαίσιο (Ν.3156/2003) που ρυθμίζει τη διαδικασία έκδοσης ομολογιακών δανείων με στόχο την ύπαρξη επιπλέον επιλογών χρηματοδότησης των επιχειρήσεων.

5.1.5 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Ένας αρκετά διαδεδομένος τρόπος άντλησης κεφαλαίων είναι η εισαγωγή της επιχείρησης στο χρηματιστήριο δεδομένου ότι πληροί τις προδιαγραφές. Αυτές είναι η σωστή επιχειρησιακή

διάρθρωση και η μακροχρόνια προοπτική επιχειρηματικού σχεδιασμού κερδοφορίας της επιχείρησης ώστε να είναι ελκυστική στους επενδυτές.

5.2 ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ

Οι τράπεζες προκειμένου να εξασφαλίσουν μεγάλα απαιτούμενα κεφάλαια ή πολύ μικρά επιτόκια δανεισμού στους πελάτες τους απαιτούν εξασφαλίσεις για τις χρηματοδοτήσεις που θα παρέχουν.

Το κανονιστικό πλαίσιο παροχής τραπεζικών εγγυήσεων, περιλαμβάνει τις:

- εγγυητικές επιστολές (Letter of Guarantee ή L/G)
- πιστωτικές επιστολές σε αναμονή (standby Letter of Credit ή standby L/C)
- ενέγγυες πιστώσεις (Letter of Credit ή L/C)

5.2.1 ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Αποτελούν τραπεζικές εγγυήσεις των άρθρων 847 επ. ΑΚ, που μπορούν, υπό προϋποθέσεις, να δοθούν από τράπεζα, κατόπιν εντολής πελάτη της και έναντι, βεβαίως, αμοιβής.

Η εγγυητική επιστολή συνιστά έγγραφη υπόσχεση μιας τράπεζας προς τον λήπτη (δέκτη), ότι προς εξασφάλισή του από έννομη σχέση, που έχει δημιουργήσει αυτός με πελάτη της τράπεζας ή τρίτον, η τράπεζα θα του καταβάλει συγκεκριμένο χρηματικό ποσό, όταν αυτός το ζητήσει (σε πρώτη ζήτηση), χωρίς προβολή ενστάσεων εκ μέρους της από τη σχέση της με τον πελάτη της (σχέση καλύψεως) ή τη σχέση του λήπτη με τον πελάτη της ή τρίτον (σχέση αξίας).

Στη σχέση τράπεζας και πελάτη εφαρμόζονται αναμφίβολα οι διατάξεις για την εντολή. Στη σχέση, αντίθετα, τράπεζας και λήπτη (δέκτη) της εγγυητικής επιστολής εφαρμόζονται οι περί εγγυήσεως διατάξεις εκτός εκείνων, που προϋποθέτουν τον παρεπόμενο χαρακτήρα της εγγυητικής υποσχέσεως.

Η αύξηση του όγκου των εμπορικών συναλλαγών αλλά και η ραγδαία διεθνοποίηση τους, ιδιαίτερα μετά τον Β' παγκόσμιο Πόλεμο, κατέστησε αναγκαία την ενίσχυση της πίστεως μεταξύ των συναλλασσόμενων. Επί πλέον η στενότητα κεφαλαίων στις οικονομικώς ασθενέστερες χώρες όπως η Ελλάδα, αποτέλεσαν μια ακόμα σοβαρή αιτία ενίσχυσης των επιχειρηματιών κάθε μορφής στην καθημερινή τους εμπορική δραστηριότητα. Έτσι η πρακτική επέβαλε την ανάγκη επιβεβαίωσης και ενίσχυσης της φερεγγυότητας του πρωτοφειλέτη ή αγοραστή έναντι δανειστή ή πωλητή από κάποιο τρίτο μέρος, του οποίου η πίστη έπρεπε να είναι γνωστή στο

δανειστή. Την ανάγκη αυτή έρχονται να καλύψουν οι τράπεζες παρέχοντας κάτω από προϋποθέσεις την εγγύηση τους. Η έγγραφη επιβεβαίωση της βούλησης της τράπεζας να εγγυηθεί για τον πρωτοφειλέτη ή κατά εντολή υπέρ τρίτου είναι η «Εγγυητική Επιστολή».

Με την απόφαση Ν.Ε 975/2/12.7.56 επιτρέπεται στις τράπεζες να εκδίδουν ελεύθερα εγγυητικές επιστολές για την εξασφάλιση της τήρησης των υποχρεώσεων, οικονομικής ή άλλης μορφής, από μέρους υπέρ όποιου παρέχεται η εγγύηση, οι οποίες απορρέουν από διατάξεις του νόμου ή νόμιμες συναλλαγές, εκτός από ορισμένες γενικές περιπτώσεις τις οποίες θα

αναφέρουμε στη συνέχεια του κεφαλαίου. Με την εγγυητική επιστολή υπεισέρχεται η τράπεζα στις υποχρεώσεις του πρωτοφειλέτη και διασφαλίζει το δανειστή έναντι ορισμένου επιζήμιου αποτελέσματος που είναι δυνατόν να υποστεί αποδεχόμενος συγκεκριμένη συναλλαγή.

Η εγγυητική επιστολή είναι η γραπτή, ανεπιφύλακτη και ανέκκλητη δήλωση του εγγυητή (τράπεζα) ότι θα καταβάλλει στο λήπτη της επιστολής ως αυτοφειλέτης παραιτούμενος του δικαιώματος της ενστάσεως, της διζήσεως και διαιρέσεως αμέσως μόλις λάβει γραπτή δήλωση από τον τελευταίο ότι έχει επέλθει ο λόγος κατάπτωσης, όπως αυτός ορίζεται στο κείμενο της εγγυητικής επιστολής, μέσα στα χρονικά περιθώρια ισχύος της.

Η εγγυητική επιστολή γενικά, είναι μια ετεροβαρής σύμβαση, που προβλέπει μόνο υποχρεώσεις για τον εγγυητή και μόνο δικαιώματα για το δικαιούχο. Στην έκδοση μιας εγγυητικής επιστολής δημιουργείται μια τριμερής σχέση ανάμεσα στον εγγυητή, τον εντολέα ή πρωτοφειλέτη, τον δικαιούχο ή δανειστή. Το ρόλο του εγγυητή παίζει η τράπεζα που εκδίδει την εγγυητική επιστολή, εντολέας ή πρωτοφειλέτης είναι το άτομο υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγυητική επιστολή και τέλος δικαιούχος ή δανειστής είναι το πρόσωπο που τελικά διασφαλίζεται με την έκδοση της εγγυητικής επιστολής.

Ο ρόλος της εγγυητικής επιστολής είναι πολύ σημαντικός καθώς χωρίς εκταμίευση κεφαλαίων, πραγματοποιούνται σημαντικά έσοδα και επιτυγχάνεται η προσέλκυση άλλων παραγωγικών εργασιών. Ανάλογα με τη χρονική διάρκεια της ισχύος τους οι εγγυητικές επιστολές διακρίνονται σε τακτής λήξης και αορίστου χρόνου. Οι τράπεζες προσπαθούν να αποφεύγουν να εκδίδουν εγγυητικές επιστολές με αόριστη λήξη, αν και δεν το καταφέρνουν πάντα. Κατόπιν υπουργικής απόφασης καθορίστηκε το ανώτατο όριο για το συνολικό ποσό των εγγυητικών επιστολών κάθε τράπεζας. Επίσης, ανάλογα με τον κίνδυνο που αναλαμβάνει η εγγυήτρια τράπεζα διακρίνονται σε εγγυητικές επιστολές με χαμηλό βαθμό κινδύνου και σε εγγυητικές υψηλού κινδύνου.

Σαν κατηγορίες διακρίνουμε την εγγυητική επιστολή συμμετοχής, την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης και την εγγυητική επιστολή πληρωμής. Της πρώτης κατηγορίας οι επιστολές εκδίδονται για να συμμετάσχει κάποιος σε δημόσιο διαγωνισμό. Ενέχουν χαμηλόβαθμο κινδύνου για τους εγγυητές. Το δημόσιο τις απαιτεί προκειμένου να λάβει ενδείξεις για τη φερεγγυότητα των συμμετεχόντων αλλά και για να καλύψει τυχόν ζημία σε περίπτωση υπαναχώρησης του συμμετέχοντα. Οι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης εκδίδονται προκειμένου να καλύψουν την καλή και εμπρόθεσμη εκτέλεση των ορών που έχουν αναληφθεί με τη σύμβαση ανάθεσης. Αυτές ενέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για τους εγγυητές. Οι εγγυητικές επιστολές πληρωμής ενέχουν τον υψηλότερο κίνδυνο γιατί καλύπτουν αποκλειστικά χρηματική συναλλαγή. Τέτοιες επιστολές εκδίδονται κυρίως για την εμπρόθεσμη πληρωμή της αξίας εμπορευμάτων πρώτων υλών εισαγόμενων ή αγοραζόμενων γενικά με πίστωση.

Μια εγγυητική επιστολή σταματάει να ισχύει όταν δηλωθεί εγγράφως από το δικαιούχο ότι μας απαλλάσσει από κάθε υποχρέωση, όταν επιστραφεί από το δικαιούχο με επιστολή περί απαλλαγής της εγγυήτριας τράπεζας, όταν επιστραφεί από τον εντολέα, λόγω παραγραφής του δικαιώματος να απαιτήσει ο δικαιούχος την εγγύηση από τον εγγυητή και τέλος σε περίπτωση κατάπτωσης της.

I. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Το σώμα της εγγυητικής επιστολής είναι το πρωτότυπο έγγραφο με το οποίο η τράπεζα αναλαμβάνει να την εξασφάλιση της οφειλής της. Τα στοιχεία που περιέχει είναι:

- Την επωνυμία του εγγυητή
- Την ημερομηνία και τον τόπο έκδοσης

- Το πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται
- Τα πλήρη στοιχεία του προσώπου υπέρ του οποίου δίνεται η εγγύηση
- Το αντικείμενο της εγγύησης
- Την δήλωση ότι η εγγύηση είναι ανέκκλητη
- Τη διάρκεια ισχύος της εγγύησης
- Τη δήλωση της τράπεζας ότι θα καταβάλλει το ποσό της εγγυητικής επιστολής μέσα σε τρεις μέρες από την έγγραφη ειδοποίηση του εγγυολήπτη.
- Τον αριθμό μητρώου της εγγυητικής επιστολής, σφραγίδα και υπογραφές της τράπεζας
- Την παραίτηση από τα δικαιώματα δίζησης και διαίρεσης.
- Τον αριθμό σύμβασης, τιμολογίου ή διακήρυξης του διαγωνισμού.

II. ΣΥΜΒΑΣΗ / ΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Η σύμβαση / αίτηση εγγυητικής επιστολής είναι το έγγραφο με το οποίο ο εντολέας ζητά από την τράπεζα την έκδοση εγγυητικής επιστολής για λογαριασμό του ή για λογαριασμό τρίτου.

Στη σύμβαση αναγράφονται όλοι οι όροι της εγγυητικής επιστολής, όπως το ύψος του ποσού εγγύησης, το ποσό των προμηθειών, ο εγγυητής και αν η συγκεκριμένη εγγυητική επιστολή εντάσσεται στη σύμβαση του ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού. Οποιαδήποτε τροποποίηση των όρων εγγυητικής επιστολής που έχει εκδοθεί όπως η παράταση της διάρκειας ισχύος της, αντικατάσταση της ή αύξηση του ποσού, εντάσσονται στο σώμα της υπογράφονται από την τράπεζα και παραδίδεται στον εντολέα ή στο λήπτη της εγγυητικής επιστολής.

Οι τροποποιήσεις γίνονται κατά κύριο λόγο μετά από απαίτηση του λήπτη για την υλοποίηση τους όμως απαιτείται η συναίνεση όλων των συμβαλλομένων μερών (τράπεζα, εντολέα, τυχόν εγγυητές).

Στην περίπτωση τροποποίησης των όρων αναγράφεται οπωσδήποτε και ο όρος «οι λοιποί όροι της εγγυητικής επιστολής παραμένουν αμετάβλητοι», ενώ στην περίπτωση αντικατάστασης αναγράφεται ο όρος «η παρούσα εκδίδεται σε αντικατάσταση της υπ' αριθ.....εγγυητικής επιστολής.» αναγράφοντας και τα λοιπά στοιχεία της υπό αντικατάσταση εγγυητικής επιστολής. Όλες οι εγγυητικές επιστολές που εκδίδονται από τις τράπεζες καταχωρούνται, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν, σε αντίστοιχα μητρώα (μητρώο εγγυητικών επιστολών προς το Δημόσιο και ΝΠΔΔ ή μητρώο εγγυητικών επιστολών προς ιδιώτες και ΝΠΔΔ), με αύξοντα αριθμό, ο οποίος αναγράφεται πάνω στην εκάστοτε εγγυητική επιστολή.

Η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να καταχωρεί όλες ανεξάρτητα τις εγγυητικές επιστολές που εκδίδει σε μητρώα ανάλογα με το είδος της εκάστοτε εγγυητικής.

5.2.2 ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΕ ΑΝΑΜΟΝΗ

Στις τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα, επιτρέπεται να εκδίδουν πιστωτικές επιστολές (stand by letters of credit) με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από τους πιστωτικούς και συναλλαγματικούς κανόνες που ισχύουν εκάστοτε για την έκδοση εγγυητικών επιστολών σε συνάλλαγμα.

5.2.3 ΕΝΕΓΓΥΑ ΠΙΣΤΩΣΗ

Η ενέγγυα πίστωση (Letter of Credit) αποτελεί ένα έγγραφο που εκδίδεται από την Τράπεζα που ενεργεί ουσιαστικά ως αμετάκλητη εγγύηση πληρωμής σε έναν δικαιούχο υπό την

προϋπόθεση ότι ο πωλητής - δικαιούχος θα τηρήσει τα προβλεπόμενα στους όρους της πίστωσης. Όταν ο πωλητής-δικαιούχος παρουσιάσει στην τράπεζα έκδοσης ή διαπραγματεύσεως, τα έγγραφα που συμμορφώνονται με τους όρους της ενέγγυας πίστωσης, η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να πληρώσει ανεξαρτήτως από οποιοσδήποτε αντίθετες οδηγίες του εντολέα της ενέγγυας πίστωσης.

Η Ενέγγυα Πίστωση εκδίδεται σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις όπως αυτές καθορίζονται από τους πιστωτικούς και συναλλαγματικούς κανόνες και εξομοιώνεται με τις Εγγυητικές Επιστολές προκαταβολής ή πληρωμής (Γ' κατηγορίας).

Σε περίπτωση κατάπτωσης των εκδιδόμενων εγγυητικών επιστολών τους, οι εγγυήτριες τράπεζες οφείλουν να παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την άμεση είσπραξη των σχετικών απαιτήσεών τους, υποχρέωση που ελέγχεται από τη Γενική Επιθεώρηση Τραπεζών.

Η απαλλαγή της τράπεζας από τις συνέπειες χορήγησης εγγυητικής επιστολής επέρχεται όταν παύσει να υφίσταται ο σκοπός για τον οποίο εκδόθηκε, ή όταν λήξει και επιστραφεί αυτή στην τράπεζα, ή με την έγγραφη απαλλαγή της τράπεζας από εκείνον προς τον οποίον παραχωρήθηκε η εγγύηση. Προς τούτο πρέπει να καταβάλλεται η δέουσα μέριμνα για την τακτοποίηση, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, σε σύντομο χρονικό διάστημα των εγγυητικών

φυλάκια. Άρα οι πελάτες των τραπεζών καλούνται να επιλέξουν ακριβότερα επιτόκια ή εξασφαλίσεις.

5.2.4 ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Οι εξασφαλίσεις από νομικής πλευράς διακρίνονται στις ενοχικές και στις εμπράγματα. Συνήθως το είδος της εξασφάλισης καθορίζεται από τη μορφή της πιστοδότησης, στην περίπτωση όμως που προδιαγράφεται κίνδυνος για την ομαλή εξέλιξη της χορήγησης, λαμβάνονται αυξημένες εξασφαλίσεις ανεξάρτητα από τη μορφή της χορήγησης.

Στην ισχύουσα τραπεζική τακτική, για την καλύτερη διασφάλιση των πιστοδοτήσεων, λαμβάνονται συνήθως κατά περίπτωση συνδυασμός ενοχικών και εμπράγματων εξασφαλίσεων.

5.2.4.1 ΕΝΟΧΙΚΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Οι ενοχικές εξασφαλίσεις χωρίζονται σε:

- Προσωπικές εγγυήσεις, πρόκειται για συμβάσεις όπου οι δανειολήπτες ευθύνονται με την υπογραφή τους.
- Εγγύηση τρίτων προσώπων, όπου τρίτοι ευθύνονται για τις οφειλές των δανειοληπτών.

Ο Αστικός Κώδικας στο άρθρο 847 δίνει την έννοια της εγγύησης αναφέροντας: «με τη σύμβαση της εγγύησης ο εγγυητής αναλαμβάνει την ευθύνη έναντι του δανειστή ότι θα καταβληθεί ο οφειλή».

Η εγγύηση θεωρείται ως βοηθητική και παρεπόμενη δικαιοπραξία η οποία τείνει σε εξασφάλιση και εκπλήρωση παροχής που απορρέει από άλλη ενοχική δικαιοπραξία ή αιτία π.χ. την ύπαρξη κύριας οφειλής.

Εγγύηση μπορεί να δοθεί για μελλοντικές οφειλές ή υπό αίρεση. Είναι σχέση παρεπόμενη, το οποίο σημαίνει ότι αν αποσβεστεί η κύρια οφειλή τότε μόνο μπορεί να αποσβεστεί και η εγγύηση.

Για τη σύσταση της εγγύησης απαιτείται αίτηση ή έγγραφη δήλωση του εγγυητή και μπορεί να γίνει με ιδιωτικό ή δημόσιο έγγραφο. Η παράλειψη της έγγραφης δήλωσης του εγγυητή έχει ως αποτέλεσμα η εγγύηση να είναι άκυρη, σύμφωνα με ρητή διάταξη του Αστικού Κώδικα (άρθρο 849 σε συνδυασμό με το άρθρο 159). Η ακυρότητα λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο.

Σε περίπτωση που λαμβάνεται εγγύηση μετά την ημερομηνία κατάρτισης της σύμβασης οφειλής, τότε ο εγγυητής υπογράφει ειδική σύμβαση εγγύησης.

Ειδικά στη σύμβαση πίστωσης με ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό ο εγγυητής ευθύνεται μέχρι του ποσού που εγγυήθηκε. Αν η αρχική σύμβαση του ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού που εγγυήθηκε ο εγγυητής, αυξηθεί στη συνέχεια με άλλες αυξητικές αυτής συμβάσεις, χωρίς αυτός να συμβληθεί στις μεταγενέστερες αυτές συμβάσεις, ο τελευταίος ευθύνεται μόνο μέχρι το ποσό που εγγυήθηκε.

Με την υπογραφή της σύμβασης η δανείστρια τράπεζα αποκτά ενοχικό δικαίωμα κατά του εγγυητή, ο οποίος είναι υπεύθυνος να δώσει ότι και ο οφειλέτης σε περίπτωση αδυναμίας ή άρνησης του δεύτερου.

Η σύμβαση εγγύησης αναφέρει:

- Το ακριβές ύψος της εγγύησης
- Υπέρ ποιου παρέχεται η εγγύηση
- Την περιγραφή της κύριας οφειλής

Σύμφωνα με το νόμο ο εγγυητής δεν μπορεί να απαλλαγεί μονομερώς από τις υποχρεώσεις του, που απορρέουν από την εγγύηση, ούτε να μεταβάλλει μονομερώς τους όρους με τους οποίους δόθηκε αυτή.

Το άρθρο 855 του Αστικού Κώδικα προβλέπει ότι ο εγγυητής έχει τη δυνατότητα να προβάλλει έναντι της δανείστριας τράπεζας το δικαίωμα της διζήσεως, το οποίο του παρέχει το δικαίωμα να αρνηθεί την καταβολή της οφειλής ωστόσο η δανείστρια επιχειρήσει αναγκαστική εκτέλεση εναντίον του πρωτοφειλέτη και αυτή δεν φέρει αποτέλεσμα.

5.2.4.2 ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

Κύριο χαρακτηριστικό των εμπράγματων εγγυήσεων είναι η δέσμευση μέσω νόμιμης διαδικασίας πραγμάτων κινητών ή ακινήτων ιδιοκτησίας του οφειλέτη ή του εγγυητή υπέρ της τράπεζας για τη διασφάλισή της. Σε περίπτωση μη πληρωμής του δανείου ή της πίστωσης η τράπεζα έχει το δικαίωμα να εκποιήσει αυτά τα πράγματα για να ικανοποιήσει την απαίτησή της.

Οι εμπράγματες εγγυήσεις χωρίζονται σε τρία είδη :

- Ενέχυρα παντός τύπου
- Υποθήκες ακινήτων
- Προσημειώσεις ακινήτων

Κύρια διαφορά μεταξύ των παραπάνω εμπράγματων εξασφαλίσεων είναι ότι τα ενέχυρα αναφέρονται σε κινητά πράγματα ή δικαιώματα, ενώ οι υποθήκες και οι προσημειώσεις σε ακίνητα.

5.3 ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Στις μέρες μας οι πηγές χρηματοδότησης των επιχειρήσεων έχουν μειωθεί σημαντικά καθώς οι τράπεζες δεν δανειοδοτούν με την ίδια ευκολία όπως στο παρελθόν. Έτσι τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκαν στην Ελλάδα νέοι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί, οι οποίοι έχουν χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν στις αναπτυσσόμενες δυτικές οικονομίες. Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο να αναλύσουμε κάποια σχετικά νέα και εναλλακτικά εργαλεία χρηματοδότησης όπως η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital) και το factoring.

Η χρηματοδότηση με χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων προγραμματικών περιόδων με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Κατά την περίοδο 1994-1999 και 2000-2006 η χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων παρέμεινε περιορισμένη. Ενδεικτικά, έφτασε σε πανευρωπαϊκό επίπεδο τα 1,3 δις ευρώ την περίοδο 2000-2006. Την περίοδο 2007-2013 η χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων επεκτάθηκε σημαντικά, με τη συνολική χρηματοδότηση να αγγίζει τα 11,6 δις ευρώ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων εισήγαγαν νέα σειρά χρηματοδοτικών εργαλείων με κύριο στόχο την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας (στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων), την αστική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

Οι βασικές κατηγορίες χρηματοδοτικών εργαλείων είναι οι εγγυήσεις (Guarantees), τα δάνεια επιμερισμού ρίσκου (Risk sharing loans-όλες οι μορφές δανείου συμπεριλαμβανομένων των μικροδανείων) και τα εργαλεία συν-επένδυσης (Equity financing-συμμετοχικά σχήματα επενδύσεων). Τα χρηματοδοτικά εργαλεία μπορούν να λάβουν πολλές μορφές και να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά επεκτείνοντας ακόμη περισσότερο το εύρος χρήσης τους. Στη συνέχεια παραθέτουμε τις κατηγορίες χρηματοδοτικών εργαλείων που έχουν αξιοποιηθεί στην Ευρώπη με τη μορφή κρατικής ή κοινοτικής ενίσχυσης:

Τα μικρό-δάνεια αποτελούν εργαλεία κοινωνικού χαρακτήρα που συνδυάζουν για παράδειγμα μικρά ποσά δανείου (έως 25.000 ευρώ) με εκπαίδευση των ωφελούμενων / αυτοαπασχολούμενων επιχειρηματιών. Στόχευση τους είναι κυρίως η κοινωνική συνοχή και αφορούν συνήθως άτομα που απειλούνται από τη φτώχεια και την ανεργία και επιθυμούν να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση. Τα μικρό-δάνεια παρέχονται συνήθως από εξειδικευμένους (μη-τραπεζικούς) οργανισμούς και η αξιολόγηση των δικαιούχων δεν βασίζεται σε κριτήρια χορήγησης πιστώσεων που εφαρμόζουν τα τραπεζικά ιδρύματα, αλλά σε κοινωνικοπολιτικά κριτήρια.

Τα δάνεια επιμερισμού ρίσκου αποτελούν χρηματοδοτικά εργαλεία που επιτρέπουν σε τελικούς δικαιούχους να αποκτήσουν πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό με καλύτερους όρους (π.χ. χαμηλά επιτόκια). Συνήθως, η χρηματοδότηση καλύπτεται συνδυαστικά από κρατική / κοινοτική ενίσχυση και δάνειο από τον ενδιάμεσο φορέα (τράπεζα). Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η χρηματοδότηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που σε αντίθετη περίπτωση δεν θα πληρούσαν τα τραπεζικά κριτήρια. Η διευκόλυνση πρόσβασης σε δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους μειώνει το κόστος κεφαλαίου των επιχειρήσεων, ενισχύοντας την ικανότητά τους να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους και να αναπτύσσονται.

Οι εγγυήσεις αποτελούν εργαλεία που επιτρέπουν την πρόσβαση δικαιούχων σε τραπεζικά προϊόντα με καλύτερους όρους κυρίως σε ότι αφορά τις απαιτούμενες εξασφαλίσεις, εργαλεία υψηλής μόχλευσης και έχουν εφαρμογή σε όλους τους τομείς και σε όλα τα τραπεζικά προϊόντα. Μπορούν να υλοποιούνται είτε με την άμεση εγγύηση δανείων (ή άλλων προϊόντων) που παρέχει ο χρηματοδοτικός οργανισμός είτε ως εγγύηση μέρους ενός χαρτοφυλακίου (First

loss portfolio guarantee). Τα κεφάλαια συν-επένδυσης ως χρηματοδοτικά εργαλεία, διευκολύνουν τη δημιουργία επενδυτικών ταμείων που με τη σειρά τους ενισχύουν την κεφαλαιακή βάση επιχειρήσεων στην οποία και συμμετέχουν ως εταίροι. Τα εργαλεία αυτά στοχεύουν κυρίως σε επιχειρήσεις σε τομείς της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών και διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο ωριμότητας της επένδυσης (Seed capital, Venture capital).

5.3.1 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, τα πρώτα χρηματοδοτικά εργαλεία σχεδιαστήκαν στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και αφορούσαν κυρίως εγγυήσεις για μικρές επιχειρήσεις μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (TEMΠME). Στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο το εύρος των χρηματοδοτικών εργαλείων επεκτάθηκε σε μια σειρά από πρωτοβουλίες που αφορούσαν, πέρα από την ενίσχυση ΜμΕ και την επιχειρηματικότητα, στους τομείς της αστικής ανάπτυξης («JESSICA») και στην ενεργειακή αποδοτικότητα («Εξοικονομώ κατ' οίκον»).

Ειδικά όμως στην επιχειρηματικότητα η αύξηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων υπήρξε εντυπωσιακή (δεσμεύτηκαν σχεδόν 1,8 δις ευρώ), χωρίς όμως την ανάλογη επιτυχία στην απορρόφηση και υλοποίηση τους.

Στο Παράρτημα παρατίθεται αναλυτικός πίνακας με τα χρηματοδοτικά εργαλεία για ΜμΕ, που εφαρμόστηκαν στην προγραμματική περίοδο 2007-2013, με αναφορά σε θετικά και αρνητικά στοιχεία που επηρέασαν την αποτελεσματικότητά τους.

Προβλήματα και κενά σχετικά με την χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων στην Ελλάδα

Η προηγούμενη προγραμματική περίοδος ουσιαστικά συνέπεσε με την κορύφωση της κρίσης στην Ελλάδα και την αστάθεια του τραπεζικού συστήματος που επηρέασε σε πολύ μεγάλο βαθμό την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων που σχεδιάστηκαν. Επίσης, η παρατεταμένη ύφεση και υψηλή εξάρτηση μικρών επιχειρήσεων από τραπεζικό δανεισμό οδήγησε σε ραγδαία αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που κατέστησε πολλές επιχειρήσεις μη επιλέξιμες για τα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Η έλλειψη ρευστότητας λειτούργησε ως αποτρεπτικός παράγοντας παροχής χρηματοδότησης από τις τράπεζες και αύξησε το κόστος δανεισμού. Η καταγραφή και αποτύπωση των αναγκών/απαιτήσεων των επιχειρήσεων στην Ελλάδα ήταν ελλιπής, γεγονός που επηρέασε την αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού και συντέλεσε στη χαμηλή απορροφητικότητα των χρηματοδοτικών εργαλείων κατά την τελευταία προγραμματική περίοδο.

Παρακάτω παρατίθεται μια ενδεικτική καταγραφή προβλημάτων και θεσμικών κενών που παρατηρήθηκαν στην υλοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων:

Μικρό-δάνεια: Λόγω της απουσίας εξειδικευμένων / μη-τραπεζικών δομών για την υλοποίηση τέτοιων εργαλείων, στην Ελλάδα επιχειρήθηκε η προώθηση μικρό-δανείων μέσω εμπορικών τραπεζών, που αλλοίωσαν όμως τη λογική τους απαιτώντας υψηλές εξασφαλίσεις και κρίνοντας τις αιτήσεις με τραπεζικά κριτήρια.

Δάνεια επιμερισμού ρίσκου: Η αστάθεια και έλλειψη ρευστότητας των εμπορικών τραπεζών που λειτουργούν ως ενδιάμεσοι φορείς για αυτά τα εργαλεία σε συνδυασμό με το πάγωμα των πλειστηριασμών και την κατάρρευση της αξίας των ακινήτων οδήγησαν σε υψηλές απαιτήσεις σε εξασφαλίσεις για την παροχή αυτών των δανείων. Επίσης, οι επιχειρήσεις επιβαρύνονται

σημαντικά από τις υψηλές γραφειοκρατικές απαιτήσεις που συνδέονται με τη χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων (αιτήσεις, δικαιολογητικά, αναλυτικά επιχειρησιακά σχέδια κ.ά.).

Κεφάλαια συν-επένδυσης: Δεν υπάρχει σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο που να παρέχει προστασία και κίνητρα (π.χ. φορολογικά) για τους επενδυτές.

Εγγυήσεις: Απαρχαιωμένο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις εγγυήσεις. Ουσιαστικά, το θεσμικό πλαίσιο που υπάρχει σήμερα γράφτηκε για την προστασία των εγγυητών ως φυσικά πρόσωπα. Ως αποτέλεσμα όμως, τα ταμεία εγγυήσεων μπορούν θεωρητικά να αξιοποιήσουν τις διατάξεις αυτές (π.χ. δικαίωμα στην ένσταση διζήσεως), γεγονός το οποίο αποτρέπει τις τράπεζες από τη χρήση των εγγυήσεων. Επίσης, όπως και στην περίπτωση των δανείων επιμερισμού ρίσκου, η διαδικασία παροχής εγγυήσεων προϋποθέτει μεγάλη γραφειοκρατία για τις επιχειρήσεις, πράγμα που εμποδίζει την επιτυχή εφαρμογή τους.

5.3.2 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020

Σε αντίθεση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, οι προτεινόμενοι κανόνες για τα χρηματοοικονομικά εργαλεία της περιόδου 2014-2020 δεν είναι περιοριστικοί ως προς τους τομείς, τους δικαιούχους, τους τύπους έργων και δραστηριοτήτων προς υποστήριξη. Στο πλαίσιο αυτό, προχωρά ο σχεδιασμός των χρηματοδοτικών εργαλείων για τη νέα προγραμματική περίοδο από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, ακολουθώντας την πορεία ολοκλήρωσης των επιχειρησιακών προ Η οικονομική κρίση που μαστίζει την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει και εξακολουθεί να επιφέρει ριζικές μεταβολές σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και πολιτικής ζωής. Οι τάσεις «ανάπτυξης» της ελληνικής οικονομίας επαναπροσδιορίζονται σε νέες πιο «επιθετικές» κατευθύνσεις με έντονο κοινωνικό, οικονομικό αλλά και χωρικό αποτύπωμα. Ο κλάδος του τουρισμού παρουσιάζεται ως «βραχίονας ανάπτυξης» στις νέες κατευθύνσεις του επιδιωκόμενου παραγωγικού μοντέλου. Πρόσφατα, ανακοινώθηκε το καινούριο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό («ΕΠΧΣΑΑ») καθώς και η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Στους κεντρικούς στόχους για την στρατηγική ανάπτυξη του Τουρισμού τα επόμενα χρόνια διατυπώνεται η ανάγκη: α) μετάβασης από το μοντέλο του μαζικού, μονοθεματικού τουρισμού σε έναν ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό, β) προώθησης της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού της χώρας, σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Ταυτόχρονα, στην διαμόρφωση στρατηγικής, σημαντική θέση καταλαμβάνει η ανάπτυξη νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Στην παρούσα εργασία, επιχειρείται να διερευνηθεί αν οι στόχοι που διατυπώνονται διακηρυκτικά, υλοποιούνται τελικά όπως διατυπώθηκαν: για την απάντηση αυτού του ερωτήματος, η εργασία θα κινηθεί σε τρεις άξονες: α) προς ποια κατεύθυνση τουριστικής ανάπτυξης οδήγησαν τα χρηματοδοτικά εργαλεία που παρασχέθηκαν έως και σήμερα (ΕΣΠΑ, Αναπτυξιακός Νόμος). β) προς ποια κατεύθυνση δίνεται η προτεραιότητα στην νέα προγραμματική περίοδο (2014-2020), γ) μπορεί το «ΕΠΧΣΑΑ» να υπηρετήσει τους στόχους που το ίδιο θέτει; Δημιουργεί πράγματι τις προϋποθέσεις για έναν οικονομικά βιώσιμο και περιβαλλοντικά αειφόρο τουρισμό; γραμμάτων του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο**6.1 ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ**

Με τον όρο κεφαλαιακή διάρθρωση εννοούμε τη δομή χρηματοδότησης της επιχείρησης που αποτελείται από τον βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο δανεισμό, τα ίδια κεφάλαια ή άλλες μορφές κεφαλαίων. Το πρόβλημα της άριστης κεφαλαιακής διάρθρωσης είναι από τα πιο κεντρικά προβλήματα της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Άριστη κεφαλαιακή διάρθρωση σημαίνει την ιδανική αναλογία πηγών χρηματοδότησης η οποία μεγιστοποιεί την αξία της επιχείρησης ελαχιστοποιώντας το κόστος κεφαλαίου της. Η απόφαση σχετικά με τη αναλογία ιδίων και ξένων κεφαλαίων που θα χρησιμοποιήσει μια επιχείρηση για την χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της είναι μία από τις πιο σημαντικές στο χρηματοοικονομικό μάνατζμεντ. Ο υπολογισμός του κόστους κεφαλαίου της επιχείρησης καθώς και η επίτευξη της βέλτιστης κεφαλαιακής διάρθρωσης αποτελεί αντικείμενο μελέτης από το 1950.

Οι επιχειρήσεις συχνά χρηματοδοτούνται μέσω παρακρατηθέντων κερδών, καθώς τα παρακρατηθέντα κέρδη επενδύονται σε επενδυτικά σχέδια με θετική καθαρή παρούσα αξία αυξάνουν την αξία της επιχείρησης. Όσον αφορά την εξωτερική χρηματοδότηση γίνεται είτε με εξωτερικό δανεισμό είτε με έκδοση νέου μετοχικού κεφαλαίου. Με τον δανεισμό οι επιχειρήσεις αναλαμβάνουν την υποχρέωση να πληρώνουν τόσο το δανειακό κεφάλαιο όσο και τους τόκους. Η έκδοση νέου μετοχικού κεφαλαίου αφορά τις κοινές αλλά και τις προνομιούχες μετοχές με την βασική διαφορά τους να είναι ότι οι προνομιούχες πληρώνουν τα μερίσματα στους μετόχους πριν τους κατόχους των κοινών.

Γενικότερα οι εταιρίες που έχουν υψηλή μόχλευση, μπορεί να διατρέχουν κίνδυνο πτώχευσης σε περίπτωση αδυναμίας αποπληρωμής του χρέους τους και είναι πιθανό να υπάρξει δυσκολία για νέα εξωτερική χρηματοδότηση. Ωστόσο η μόχλευση μπορεί να αυξήσει την αποδοτικότητα της επένδυσης συνοδευόμενη και από φορολογικά οφέλη που συνδέονται με τον δανεισμό. Παρακάτω παρουσιάζονται οι κυριότερες θεωρίες περί κεφαλαιακής διάρθρωσης.

Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν δύο κύριους τύπους χρηματοδότησης: την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων με την έκδοση μετοχών και διάφορες μορφές δανείων. Υπάρχουν πολλοί εναλλακτικοί τύποι δανειακών μέσων που διαφέρουν σε ότι αφορά τη χρονική διάρκεια και το βαθμό κινδύνου, όπως σε προηγούμενα κεφάλαια έχει αναφερθεί, που μπορεί να προκαλέσει η αδυναμία του δανειζόμενου (του εκδότη του δανειακού μέσου) να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

Συχνά, όμως, η χρησιμοποίηση βραχυπρόθεσμων αντί μακροπρόθεσμων κεφαλαίων ενέχει μεγαλύτερη αβεβαιότητα. Αν η λήξη των βραχυπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων γίνει σε περιόδους νομισματικών περιορισμών, είναι πιθανό να μην υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια ή τα κεφάλαια να είναι διαθέσιμα κάτω από ιδιαίτερα δυσμενείς όρους. Άρα και η χρήση βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης συνεπάγεται ένα είδος αντιστάθμισης. Κι αυτό γιατί το κόστος των βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων μπορεί μεν γενικά να είναι χαμηλότερο από το κόστος

των μακροπρόθεσμων, ο κίνδυνος όμως που συνεπάγεται η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση είναι πολύ μεγαλύτερος.

6.2 ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ (ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

Τα κράτη με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους διεθνώς, αλλά και την ομοιογενή ανάπτυξη των περιφερειακών τους, ιδιαίτερα των παραμεθωρίων και προβληματικών περιοχών ή την περιβαλλοντική προστασία της χώρας, θεσπίζουν κατά καιρούς νόμους, με τους οποίους παρέχουν κυρίως οικονομικά αλλά και άλλα κίνητρα με σκοπό την ενίσχυση της ιδιωτικής επενδυτικής πρωτοβουλίας, δηλαδή την ενίσχυση των επενδύσεων.

Με τους όρους λοιπόν «επενδυτική πολιτική» ή «αναπτυξιακή πολιτική» ή «πολιτική επενδυτικών κινήτρων» ή «αναπτυξιακό θεσμικό πλαίσιο» ή «αναπτυξιακή περιφερειακή πολιτική» κ.λ.π εννοούμε τους αναπτυξιακούς νόμους του κράτους, με τους οποίους οι εκάστοτε κυβερνήσεις εφαρμόζουν και τις βασικές αρχές της οικονομικής και κοινωνικής τους φιλοσοφίας.

Με τους διάφορους αναπτυξιακούς νόμους τίθενται συνεχώς αναπτυξιακοί στόχοι άμεσοι και έμμεσοι, όπως η κινητοποίηση του ανθρώπινου και παραγωγικού δυναμικού με ταχύτερο ρυθμό την επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσα από την ανάπτυξη της οικονομίας, η δημιουργία νέων και σύγχρονων παραγωγικών μονάδων με σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, η θεραπεία των οργανωτικών ανεπαρκειών και άλλων δομικών αδυναμιών του κράτους η μείωση της γραφειοκρατίας κλπ.

Η εφαρμογή επομένως κάθε φορά των αναπτυξιακών νόμων διαμορφώνει συγχρόνως και μια διαφορετικά επενδυτική συμπεριφορά, προσδίδει δηλαδή μια διαφορετική διάσταση στον τρόπο αντίδρασης και ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η οποία εκδηλώνεται με:

- Τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται οι επενδύσεις στους διάφορους βιομηχανικούς κλάδους και λοιπούς κλάδους της οικονομίας
- Τον τρόπο γεωγραφικής (χωροταξικής) κατανομής των επενδύσεων
- Τον προσανατολισμό των επενδύσεων στη δημιουργία νέων σύγχρονων μονάδων ή επέκταση και βελτίωση παλιών μονάδων ή μετεγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων
- Την δημιουργία σημαντικού μεγέθους επιχειρήσεων μέσα από τη συγκέντρωση της επενδυτικής δραστηριότητας κλπ.

Επομένως, θα λέγαμε ότι η προσπάθεια ανανέωσης και αξιοποίησης των εμπειρικών δεδομένων μέσα από προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους είναι απαραίτητη για την συνεχή αναθέρμανση της οικονομίας, με τη διαμόρφωση κάθε φορά μιας διαφορετικής διάστασης, διάθεσης, αντίδρασης και εγρήγορσης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Συνεπώς, βάσει των ανωτέρω, οι επενδυτικοί (αναπτυξιακοί) νόμοι, θα πρέπει να ξεκαθαρίζουν με σαφήνεια τα εξής:

α) Την οικονομική και κοινωνική φιλοσοφία της εκάστοτε κυβέρνησης για την αναπτυξιακή και περιφερειακή προοπτική της χώρας.

β) Την έκταση αναδιάταξης των πλουτοπαραγωγικών πόρων, υποκίνησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας και ποιοτικής διάστασης της οικονομίας με την εφαρμογή ενός αναπτυξιακού νόμου, ήτοι την ενίσχυση της γενικής επιχειρηματικής ή της

επιχειρηματικότητας των γυναικών ή της νεανικής επιχειρηματικότητας ή των μεγάλων και στρατηγικών έργων κλπ.

γ) Τι θεωρεί ο νόμος παραγωγική επένδυση και τι δεν θεωρεί παραγωγική επένδυση.

δ) Ποιες επιχειρήσεις και με ποιους όρους μπορούν να υπαχθούν στον αναπτυξιακό νόμο.

ε) Ποια είναι συγκεκριμένα και με σαφώς προσδιορισμένο τρόπο τα παρεχόμενα κίνητρα και οι προϋποθέσεις του νόμου. Για παράδειγμα δωρεάν επιχορήγηση επένδυσης, επιδότηση σου επιτοκίου, αυξημένοι συντελεστές απόσβεσης, φορολογικές εκπτώσεις, επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) κλπ.

στ) Το ύψος της κρατικής επιχορήγησης κατά γεωγραφικό διαμέρισμα του νόμου.

ζ) Την ίδια συμμετοχή του φορέα κατά περιοχή.

η) Την επιδότηση του τραπεζικού επιτοκίου κατά γεωγραφική ζώνη του νόμου.

θ) Τις φορολογικές ελαφρύνσεις κατά περιοχή.

ι) Τους αυξημένους συντελεστές απόσβεσης κατά γεωγραφική ζώνη και βάρδια εργασίας.

ια) Τα διαδικαστικά θέματα του νόμου.

ιβ) Την κατανομή των νόμων της χώρας κατά υπηρεσίες περιφερειακής ανάπτυξης.

Τα κίνητρα των Αναπτυξιακών Νόμων 3299/2004 και 3908/2011 Ο αναπτυξιακός νόμος 3299/2004 είχε ως σκοπό την επίτευξη μιας σειράς στόχων, όπως η αύξηση της απασχόλησης, η προώθηση της ανταγωνιστικότητας στην οικονομία, η εξοικονόμηση ενέργειας και η προστασία του περιβάλλοντος, η υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, η ενίσχυση των τεχνολογικών καινοτομιών και η επίτευξη των στόχων σύγκλισης της περιφερειακής ανάπτυξης. Τα επενδυτικά σχέδια τα οποία προωθούνταν από τον συγκεκριμένο αναπτυξιακό νόμο και αφορούσαν τον τουριστικό τομέα ήταν η ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων, κατηγορίας τουλάχιστον τριών αστέρων (3*), ο εκσυγχρονισμός της ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών ξενοδοχειακών μονάδων, που έχουν διακόψει προσωρινά τη λειτουργία τους για πέντε έτη τουλάχιστον με την προϋπόθεση ότι με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία τεσσάρων αστέρων (4*). Επίσης ο εκσυγχρονισμός της ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τριών αστέρων (3*) και ενισχύομενου κόστους έως ένα εκατομμύριο ευρώ. Επιπλέον, ο εκσυγχρονισμός της ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων σε κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, τα οποία λειτουργούν ή έχουν διακόψει τη λειτουργία τους χωρίς στο διάστημα της διακοπής να έχει γίνει αλλαγή στη χρήση του κτιρίου, με την προϋπόθεση ότι με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία τεσσάρων αστέρων (4*). Τέλος, ο εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων που αφορά στη δημιουργία συμπληρωματικών εγκαταστάσεων με την προσθήκη νέων κοινόχρηστων χώρων, πισινών και αθλητικών εγκαταστάσεων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων (2*) με σκοπό την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών. Με διάφορους συμπληρωματικούς και τροποποιητικούς νόμους επήλθαν ορισμένες αλλαγές οι οποίες αφορούσαν κυρίως τις κατηγορίες των ξενοδοχειακών μονάδων στις οποίες αναφερόταν οι επενδύσεις του αναπτυξιακού νόμου (Τράπεζα νομικών Πληροφοριών Ν.3299/2004). Οι ενισχύσεις οι οποίες παρέχονται προκειμένου να υλοποιηθούν τα επενδυτικά σχέδια που προβλέπονται από το νόμο είναι οι εξής:

- Επιχορήγηση. Με αυτό το κίνητρο παρέχεται δωρεάν από το δημόσιο ένα χρηματικό ποσό προκειμένου να καλυφθεί τμήμα της δαπάνης της επένδυσης ή του επιχειρηματικού σχεδίου.

- Με την επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης καλύπτεται και πάλι από το δημόσιο μέρος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που αφορά την αγορά νέου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Απαλλαγή καταβολής φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενων κερδών από τη συνολική δραστηριότητα της επιχείρησης τα δέκα πρώτα χρόνια από την πραγματοποίηση της επένδυσης. Αυτό επιτυγχάνεται με τη δημιουργία ισόποσου αφορολόγητου αποθεματικού. Το ύψος της φορολογικής απαλλαγής αφορά ένα ποσοστό ή ακόμα και το σύνολο της δαπάνης. Επίσης, μπορεί να αφορά την αξία της χρηματοδοτικής μίσθωσης για την αγορά νέου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Επιδότηση του κόστους που αφορά τις θέσεις απασχόλησης που δημιουργήθηκαν από το επενδυτικό σχέδιο. Μέρος του συγκεκριμένου κόστους παρέχεται από το δημόσιο για δύο χρόνια, για τις θέσεις απασχόλησης που δημιουργήθηκαν μέσα σε τρία έτη από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.

Επίσης, με κοινές αποφάσεις των Υπουργών οικονομίας και Οικονομικών προβλέπονται ειδικά καθεστώτα ενίσχυσης που επιδρούν σημαντικά στην ανταγωνιστικότητα της χώρας αλλά και στη δημιουργία 125χ. μόνιμων θέσεων απασχόλησης. Οι ενισχύσεις αυτές προορίζονται για επενδύσεις 50 εκατομμυρίων ευρώ.

Όσον αφορά την ίδια συμμετοχή των επενδυτών, αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το 25% των ενισχυόμενων δαπανών. Ένα ακόμη στοιχείο του Ν. 3299/2004 ήταν η κατανομή της Επικράτειας σε τέσσερις (4) Περιοχές εφαρμογής των ενισχύσεων.

Στα δεκαοχτώ άρθρα του νέου αναπτυξιακού νόμου Ν.3908/2011 υπάγονται επενδυτικά σχέδια για όλους τους τομείς της οικονομίας με εξαίρεση ορισμένους τομείς και ενισχύονται τόσο άυλες όσο και υλικές δαπάνες. Το ελάχιστο ύψος της επένδυσης για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στις ενισχύσεις του Ν.3908/2011 είναι 1.000.000 ευρώ για τις μεγάλες επιχειρήσεις, 500.000 ευρώ για μεσαίες, 300.000 για τις μικρές και 200.000 για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Τα ποσοστά ενισχύσεων διαφέρουν ανά περιοχή και ανά εταιρία. Στο άρθρο 4 περιγράφονται τα είδη των ενισχύσεων που παρέχονται από τον νόμο, τα οποία παρουσιάζονται στο σημείο αυτό:

Τα πραγματοποιούμενα προ φόρων κέρδη με βάση τη φορολογική νομοθεσία και τα οποία προκύπτουν από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος. Έτσι, η πρώτη ενίσχυση αφορά την απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρων κερδών.

Δωρεάν παροχή από το δημόσιο χρηματικού ποσού που προορίζεται για την κάλυψη μέρους των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου με τη μορφή επιχορήγησης.

Με την επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης καλύπτεται από το δημόσιο τμήμα των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που αφορά την αγορά νέου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Η επιδότηση αυτή δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 7 έτη.

Όσον αφορά τον τομέα του τουρισμού οι επενδύσεις σχετίζονται με την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων, τον εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων με τον όρο να μην έχουν περάσει περισσότερα από έξι χρόνια από την έναρξη λειτουργίας αυτής και τέλος την κατασκευή, επέκταση, αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμό αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων, ενοικιαζόμενων δωματίων και των ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων, ανεξάρτητα από την τάξη. Γενικά όμως, εκτός

από τους αναπτυξιακούς νόμους, υπάρχουν ποικίλα ειδικά επενδυτικά σχέδια όπως για παράδειγμα η νεανική επιχειρηματικότητα.

6.3 ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (1989-2006)

Οι μεταρρυθμίσεις της λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων της Κοινότητας με σκοπό την οικονομική και κοινωνική συνοχή της, αποτέλεσαν την αιτία για την καθιέρωση των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ). Η ανομοιογένεια και οι ανισότητες που υπήρχαν στις διάφορες ευρωπαϊκές περιφέρειες καθιστούσαν αδύνατη την επίτευξη του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης. Τα ΚΠΣ συμβάλλουν προς την κατεύθυνση της μείωσης των ανισοτήτων και στην προώθηση της ανάπτυξης. Στοιχεία των ΚΠΣ είναι ότι παρεμβαίνουν όλα τα διαρθρωτικά ταμεία και προορίζονται για όλους τους τομείς δραστηριοτήτων. Η ανάπτυξη της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, η βελτίωση του οικονομικού επιπέδου της χώρας, η ανάπτυξη του τουρισμού, η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και η περιφερειακή σύγκλιση αποτέλεσαν τους βασικούς άξονες πάνω στους οποίους σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ Α').

6.4 ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΕΣΠΑ (2007-2013)

Όσον αφορά τις επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού δόθηκε μεγάλη βαρύτητα στο πρόγραμμα «εναλλακτικός τουρισμός», το οποίο αφορά υφιστάμενες ή νέες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αθλητικός τουρισμός αναψυχής, γαστρονομικός τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός, τουρισμός υγείας) και οι οποίες λειτουργούν εντός της ελληνικής επικράτειας. Μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος χρηματοδοτείται ο εξοπλισμός, η διαμόρφωση των χώρων, τα κτιριακά, οι υπηρεσίες των συμβούλων, η προβολή και η προώθησή τους. Η βασική προτεραιότητα του ΕΣΠΑ είναι σε γενικότερους όρους η ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, η παροχή καλύτερων και

υψηλότερης προστιθέμενης αξίας υπηρεσιών, η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και η ειδικότερη αξιοποίηση των ποσών των χρηματοδοτήσεων στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την προβολή και τη δημοσιότητα και την ενίσχυση των δημοσίων έργων και έργων υποδομών για την καλύτερη αξιοποίηση του τουριστικού προϊόντος.

Συνοψίζοντας την έως τώρα μελέτη μας, αρχικά σκιαγραφείται ότι το ελληνικό τουριστικό προϊόν συνθέτεται από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά όπως η ύπαρξη πολλών μικρών-οικογενειακών επιχειρήσεων, η έντονη εποχικότητα, η ανισόρροπη κατανομή της τουριστικής ανάπτυξης, ο έντονος ανταγωνισμός με τις γειτονικές χώρες και η χαμηλού βαθμού χρήση των νέων τεχνολογιών από τις τουριστικές επιχειρήσεις. Όσον αφορά τις τουριστικές πολιτικές της χώρας μας αυτές πλαισιώνονται από τις αποφάσεις ενός κράτους δημόσιων και ιδιωτικών φορέων ώστε το τουριστικό προϊόν που διαμορφώνεται να είναι όσο το δυνατόν πιο ποιοτικό και ανταγωνιστικό με βάση τις νέες τάσεις που διαμορφώνονται στη διεθνή τουριστική αγορά. Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων στη χώρα μας διαχωρίζεται σε χρηματοδότηση βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, γίνεται με τη χρήση διάφορων τραπεζικών προϊόντων και αποτελεί σημαντικό κομμάτι για τη μεγέθυνση τόσο των μακροοικονομικών, όσο και των μικροοικονομικών μεγεθών της οικονομίας της. Παράλληλα, από τις αρχές της δεκαετίας το 1980 και με την ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ. και εν συνεχεία την Ε.Ε. και την

Ο.Ν.Ε. έχουν εκδοθεί πέντε αναπτυξιακοί νόμοι που αφορούσαν τη χρηματοδότηση των ελληνικών επιχειρήσεων και κατά συνέπεια και των ξενοδοχειακών μονάδων.

Οι εν λόγω αναπτυξιακοί νόμοι έδωσαν νέα ώθηση στην εφαρμογή επενδύσεων στον ξενοδοχειακό κλάδο έχοντας ως αποτέλεσμα την ίδρυση νέων ξενοδοχειακών μονάδων σε όλη την επικράτεια και ιδιαίτερα στις περιοχές έντονου τουριστικού ενδιαφέροντος, τον εκσυγχρονισμό των ήδη υπαρχόντων ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων, την ίδρυση συμπληρωματικών τουριστικών υποδομών και την κατηγορική αναβάθμιση των ήδη λειτουργούντων ξενοδοχειακών υποδομών.

6.5 ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Σύμφωνα με τις απόψεις των καθηγητών P. Bernecker (1962) και C. Kaspar (1975), με τη λήψη της απόφασης για πραγματοποίηση επενδύσεων στον τουριστικό κλάδο και τη χορήγηση ιδικών κρατικών κινήτρων προς τους ιδιώτες για τη δημιουργία τουριστικών επιχειρήσεων, αρχίζει η τουριστική ανάπτυξη. Ως αποτέλεσμα της οικονομικής αυτής ενίσχυσης του κλάδου, οι τουριστικοί πόροι της χώρας αλλά και των επιμέρους περιοχών, γίνονται προσιτοί στο διεθνή τουρισμό.

Στην περίπτωση που έχει διαπιστωθεί και διερευνηθεί ορισμένη δυνητική τουριστική ζήτηση, κρίνεται επιτακτική η εναρμόνιση προς αυτήν, του μεγέθους των επενδύσεων, της έκτασης και της ποιότητας των τουριστικών έργων ή εγκαταστάσεων, καθώς και των αναγκαίων επενδυτικών κινήτρων που χορηγούνται από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Οι επενδύσεις στον ευρύτερο τουριστικό τομέα, αλλά και η ιδιότητα του τουρισμού να ενισχύει δυναμικά τη δημιουργία πολλών μικρών επιχειρήσεων και όχι μόνο, στις περιοχές όπου αναπτύσσεται, οδηγούν στην αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Ακόμα όταν ο όρος τουριστική αγορά συνδεθεί με την επιχειρηματική δραστηριότητα που αναπτύσσουν οι τουριστικές επιχειρήσεις, αποκτά ένα δυναμικότερο χαρακτήρα και τείνει να ταυτιστεί με την προσπάθεια που γίνεται εκ μέρους τους για την επικερδή διάθεση των προϊόντων τους.

Η επιχειρηματικότητα απαντάται από την αρχαιότητα σε όλες τις κοινωνίες και σε πλήθος μορφών, ωστόσο δεν έχει διατυπωθεί ένας οικουμενικά αποδεκτός ορισμός. Τις τελευταίες δεκαετίες, η έννοια της επιχειρηματικότητας συγκεντρώνει συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον τόσο από τον ακαδημαϊκό και θεωρητικό κόσμο όσο και από τον επιχειρηματικό. Το γεγονός αυτό οφείλεται στη συνειδητοποίηση ότι οι επιχειρηματίες, ως άτομα, και η επιχειρηματικότητα, ως μια ολοκληρωμένη διαδικασία, μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά στην ενίσχυση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας μιας χώρας. Συνδέεται στενά με τη δημιουργία και τη λειτουργία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ), οι οποίες απαρτίζουν τη ραχοκοκαλιά και το συνδετικό ιστό της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, αποτελώντας δε εγγύηση για την ισόρροπη ανάπτυξη και ευμάρειά της.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία αποτελούν έναν αποδοτικό τρόπο ανάπτυξης των ευρωπαϊκών πόρων της πολιτικής συνοχής, παρέχοντας υποστήριξη σε επιχειρήσεις, κυρίως μικρομεσαίες (ΜμΕ), μέσω παροχής δανείων, εγγυήσεων, κεφαλαίου κίνησης ή άλλων μηχανισμών ανάληψης κινδύνων, σε συνδυασμό πιθανώς με επιδοτήσεις επιτοκίου ή εγγυήσεων. Βασικός στόχος της αξιοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων είναι η βελτίωση της πρόσβασης των

επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση και κατ' επέκταση η αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους και η ανάπτυξη της οικονομίας γενικότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

7.1 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

7.1.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΛΗΨΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Υπάρχουν διάφορα κριτήρια που βοηθούν στην απόφαση για την πραγματοποίηση ή όχι μιας επένδυσης. Τα πιο σημαντικά είναι:

- το κριτήριο της περιόδου επανάκτησης του κεφαλαίου,
- το κριτήριο της καθαρής παρούσας αξίας και
- το κριτήριο του βαθμού εσωτερικής απόδοσης.

7.1.2 ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Οι κίνδυνοι συνδέονται με κάθε είδους οικονομική ή άλλη δραστηριότητα των οικονομικά δρώντων, ατόμων και επιχειρήσεων ή κράτους, τόσο στα στενά όρια μιας οικονομίας όσο και έξω από αυτά.

Υπάρχουν κίνδυνοι οι οποίοι συνδέονται με μια συγκεκριμένη επένδυση (ρευστότητα, πτώχευση κ.α.), άλλοι που συνδέονται με ένα κλάδο επιχειρηματικής δραστηριότητας (τεχνολογική αλλαγή κ.α.) και άλλοι που συνδέονται με το σύνολο των επενδύσεων (μεταβολές επιτοκίων, πληθωρισμός, πολιτική κατάσταση κ.α.).

Διάφορα είδη κινδύνου είναι:

- Ο κίνδυνος από μεταβολές των επιτοκίων, που έχει ως συνέπεια μεταβολές στο κόστος προεξόφλησης και στο κόστος δανεισμού.
- Ο κίνδυνος από μεταβολές του πληθωρισμού, που έχει ως συνέπεια την πιθανή απαξίωση κάποιων περιουσιακών στοιχείων και την πιθανή βελτίωση της αξίας κάποιων άλλων.
- Ο κίνδυνος αγοράς, που προέρχεται από τις μεταβολές του συνόλου μιας χρηματιστηριακής αγοράς, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται οι τιμές των μετοχών και των υπολοίπων επενδύσεων.
- Ο επιχειρηματικός κίνδυνος, που προέρχεται από το είδος της επιχείρησης και από τα θεμελιώδη μεγέθη της.
- Ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος, ο οποίος σχετίζεται με τη χρήση δανειακών κεφαλαίων.
- Ο κίνδυνος ρευστότητας, ο οποίος σχετίζεται με την έλλειψη ικανότητας για μια επιχείρηση να εκπληρώσει τις τρέχουσες ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

- Ο κίνδυνος πτώχευσης, όταν μια επιχείρηση δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της αναγκάζεται να δηλώσει πτώχευση.
- Ο συναλλαγματικός κίνδυνος, σχετίζεται με τις μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε χώρες με ξένο νόμισμα.
- Ο πολιτικός κίνδυνος, σχετίζεται με την αβεβαιότητα και τα πιθανά προβλήματα που απορρέουν από την εφαρμοζόμενη πολιτική της κυβέρνησης.
- Ο κλαδικός κίνδυνος, ο οποίος οφείλεται στον κλάδο δραστηριοποίησης της επιχείρησης.

7.1.3 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

Στις προϋποθέσεις των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων συμπεριλαμβάνονται οι γενικές αρχές που διέπουν το σύστημα των πιστοδοτήσεων – κυρίως των μακροπρόθεσμων χρηματοδοτήσεων που λόγω της μακράς διάρκειάς τους εμπεριέχουν υψηλό βαθμό κινδύνου – καθώς και τα κριτήρια των πιστοδοτήσεων, που οριοθετούν δικλείδες διασφάλισης της ομαλής εξυπηρέτησης των πιστοδοτήσεων.

7.1.4 ΑΡΧΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

Οι αρχές των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων αποτελούν τους βασικούς θεμέλιους λίθους επί των οποίων στηρίζεται το σύστημα παροχής πιστώσεων των τραπεζών στο σύνολό του, ώστε αυτό να εξασφαλίζει πιστωτές και πιστούχους να κινούνται εντός των ορθολογικών κανόνων διαχείρισης, των κοινά αποδεκτών κινδύνων και των δεοντολογικών πιστοδοτικών πλαισίων.

Οι κυριότερες αρχές των τραπεζικών χρηματοδοτήσεων είναι:

α) Αρχή της ρευστότητας: Η επιστροφή των κεφαλαίων που δανείζουν οι τράπεζες στους πελάτες τους (επιχειρήσεις) πρέπει να είναι σαφής και δεδομένη, γιατί έτσι θα συνεχιστεί η απρόσκοπτη επανεπένδυση και χρησιμότητά τους, αλλά και θα αυξηθεί η αποδοτικότητά τους. Η πρόβλεψη επομένως της αποπληρωμής των δανείων θα πρέπει να στηρίζεται στην σε βάθος διερεύνηση της δομής του πιστούχου με αντικειμενικά κριτήρια και επιστημονικά παραδεκτές μεθόδους. Ακόμη η ομαλή ρευστοποίηση των πιστοδοτήσεων είναι αμφοτεροβαρής, αφού από τη μία πλευρά συμβάλλει στη διατήρηση επαρκών επιπέδων ρευστότητας στις τράπεζες και παρέχει σ' αυτές τη δυνατότητα επανατοποθέτησης των κεφαλαίων τους σε νέα αναπτυξιακά προγράμματα και από την άλλη διασφαλίζει στο μέτρο του δυνατού την επιχείρηση να αποπληρώνει κανονικά από τις λειτουργικές της πηγές τις υποχρεώσεις της, αλλά καταδεικνύει και την ορθολογικότητα της επενδυτικής της επιλογής.

β) Αρχή της εξασφάλισης: Οι τράπεζες δεν συμμετέχουν κατ' αρχήν στις επιχειρήσεις των πιστούχων τους, αλλά ούτε και στα διανεμόμενα κέρδη τους. Τα δάνεια δε που χορηγούν στους πελάτες τους αποσκοπούν στην κεφαλαιακή ενίσχυση αυτών, ώστε να μπορέσουν να υλοποιήσουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια, που αποσκοπούν στην επίτευξη κερδών. Για την βοήθεια αυτή όμως οι τράπεζες ζητούν τα ανάλογα εγγύηματα (καλύμματα), που θα εξασφαλίσουν την απρόσκοπτη και ομαλή επιστροφή των δανείων τους. Δηλαδή με τις ασφάλειες αυτές αντισταθμίζεται σε σημαντικό βαθμό ο κίνδυνος απωλειών για τις τράπεζες από μια πιθανή και αναποτελεσματική έκβαση του επενδυτικού προγράμματος. Άλλωστε η

παροχή ασφαλειών από πλευράς των πιστούχων αποδεικνύει σε τελική ανάλυση και την πίστη τους στην ομαλή εξέλιξη και αποπληρωμή των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Πέραν όμως αυτών οι τράπεζες οφείλουν να διαχειρίζονται τις αποταμιεύσεις των καταθετών τους κατά βέλτιστο τρόπο, αφού για την εξασφάλιση αυτών φέρουν αυξημένη ευθύνη.

Η μορφή των απαιτούμενων εξασφαλίσεων εξαρτάται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εκτιμώμενων κινδύνων, οι οποίοι σχετίζονται με την αδυναμία του οφειλέτη να ανταποκριθεί επαρκώς στην εξυπηρέτηση των υποχρεώσεών του. Οι κίνδυνοι συνήθως είναι σύμφυτοι με την εξέλιξη της αγοράς και του κλάδου της μονάδας, αλλά αποτελούν και ενδογενές στοιχείο δομικών αδυναμιών του δανειολήπτη. Οι προβλεπόμενοι κίνδυνοι, ανάλογα με την πιθανότητα και την ένταση της εμφάνισής τους, μπορεί να θεωρηθούν αποδεκτοί από την τράπεζα, η οποία ακολούθως θα συνθέσει και τη μορφή των επί μέρους εξασφαλίσεων για την κάλυψή τους. Επομένως οι εξασφαλίσεις αποτελούν ένα δυναμικό σύστημα αλληλεξαρτώμενων συμφωνιών και παρεχόμενων καλύψεων, που περιλαμβάνονται ως όροι στη δανειακή σύμβαση για να χρησιμοποιηθούν κατ' αλληλουχία ή στο σύνολό τους στην περίπτωση αδυναμίας της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις ανειλημμένες υποχρεώσεις της ως προς την τράπεζα.

γ) Αρχή της διασποράς (κατανομής) των κινδύνων: Στο σύνολό τους οι κλάδοι της οικονομίας αντιμετωπίζουν περιόδους οικονομικής ύφεσης, οι οποίες συνήθως δεν συμπίπτουν χρονικά. Η διασπορά λοιπόν των χρηματοδοτήσεων σε διάφορους οικονομικούς κλάδους, επιμερίζει τους συναφείς κινδύνους, εξασφαλίζοντας έτσι την ομαλή ρευστοποίηση των πιστοδοτήσεων. Η ίδια αναγκαιότητα κατανομής των συναφών κινδύνων μπορεί να αφορά και διαφορετικές επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου, οι οποίες χρονικά παρουσιάζουν διαφορετικό βαθμό προόδου, οπότε και σ' αυτή την περίπτωση επιβάλλεται η διασπορά των πιστοδοτήσεων σε αριθμό επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου, η επιλογή των οποίων αποτελεί προϊόν έρευνας της αγοράς από την αρμόδια καθ' ύλην υπηρεσία της τράπεζας.

δ) Αρχή της ενημερότητας της επικοινωνίας: Η πιστοδοτική λειτουργία απαιτεί τη συνεργασία, σύμπραξη και συλλειτουργία μεταξύ προσώπων του στελεχιακού δυναμικού διαφόρων κλιμάκων των τραπεζών. Οι συγκεκριμένοι τραπεζικοί λειτουργοί οφείλουν από τη θέση τους να παρακολουθούν τις οικονομικές εξελίξεις, της κάθε είδους μεταβολές του χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος, καθώς και τη χρηματοδοτική πολιτική που εφαρμόζει η κάθε τράπεζα και να ανταλλάσσουν επιστημονικές απόψεις και εμπειρίες, συμβάλλοντας έτσι στη διαμόρφωση μιας ευρύτερης πιστοδοτικής άποψης, η οποία τελικά αποτελεί το καλύτερο εχέγγυο λήψης ορθολογικών αποφάσεων αλλά και αναμόρφωσης της γενικότερης πιστοδοτικής πολιτικής.

ε) Αρχή της αποδοτικότητας: Η ύπαρξη και ομαλή λειτουργία των τραπεζών στηρίζεται στην επιτυχή και κερδοφόρα πορεία τους. Η καλύτερη αξιοποίηση από τις τράπεζες των περιουσιακών τους στοιχείων για τη μεγιστοποίηση του οικονομικού τους αποτελέσματος αποτελούν το βασικό τους στόχο. Έτσι με την κάθε πιστοδότηση της τράπεζας προς τις επιχειρήσεις αποσκοπείται η βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων της, η αύξηση του κύκλου εργασιών της και η μεγιστοποίηση τελικά της αποδοτικότητας των τοποθετήσεών της.

στ) Αρχή του κοινωνικού οφέλους: Οι τράπεζες με την προώθηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, που πληρούν κατ' αρχήν τα κριτήρια της βιωσιμότητας των επενδύσεων και

του οικονομικού οφέλους (απόδοση) για την τράπεζα, παράλληλα στοχεύουν στην προώθηση και υλοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής και της γενικότερης νομισματοπιστωτικής πολιτικής, εκφράζοντας κατά ένα τρόπο και τον συνυφασμένο με το κοινωνικό όφελος χαρακτήρα τους. Έτσι είναι προφανές το όφελος από τις θετικές επιδράσεις στην οικονομία των χρηματοδοτούμενων επενδυτικών προγραμμάτων και ειδικότερα στην περιφερειακή ανάπτυξη, στο εισόδημα, στην απασχόληση, στην προώθηση των εξαγωγών, στην εξοικονόμηση συναλλάγματος, στην αξιοποίηση εγχώριων πόρων, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικής ικανότητας των επιχειρήσεων κ.α.

7.1.5 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ

Τα κριτήρια των πιστοδοτήσεων βασίζονται στις προηγούμενες γενικές αρχές και έχουν ως βασικούς πυλώνες – στόχους τη σαφή αντίληψη της οικονομικής πραγματικότητας και της αγοράς, τον προσδιορισμό των κριτηρίων στις ιδιαιτερότητες κάθε τοπικής αγοράς, την αντίληψη για την πραγματική οικονομική δραστηριότητα των επιχειρήσεων, τη διερεύνηση των χρηματοοικονομικών δυνατοτήτων των μονάδων και των πηγών αποπληρωμής των δανείων τους, τη δυνατότητα ρευστοποίησης της περιουσίας των εταιρειών και την εκτίμηση της αξίας ρευστοποίησης, την εκτίμηση της αξίας των εξασφαλίσεων για την κάλυψη των παρεχόμενων δανείων, την εκτίμηση των αποθεματικών για την κάλυψη επισφαλειών και κινδύνων, την αποφυγή ανορθόδοξων διαδικασιών και βεβιασμένων πράξεων που οδηγούν σε ελαττωματικά δάνεια, την αντίληψη της κυβερνητικής πολιτικής και του αναπτυξιακού και κοινωνικού της περιεχομένου κ.α.

Κατά τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων (κτιρίων, μηχανημάτων, λοιπού εξοπλισμού κ.λ.π) επιβάλλεται, λόγω της μεσομακροπρόθεσμης περιόδου των πιστοδοτήσεων αυτών αλλά και των συναφών εξ αυτού του λόγου κινδύνου, η λήψη εμπράγματων εξασφαλίσεων και καλυμμάτων. Οι εξασφαλίσεις αυτές εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες όπως το ύψος του δανείου, τη μορφή του, τα σκοπό και τη διάρκειά του, τον τρόπο αποπληρωμής του, τη δυνατότητα αυτοεξυπηρέτησης του, τις δεσμεύσεις επί των παγίων στοιχείων, την πιθανή εκποίηση της μονάδας πριν τη λήξη του δανείου κ.α.

Ως προς τις εγγυήσεις τονίζεται ότι αυτές αποτελούν συμπληρωματικά εχέγγυα των εξασφαλίσεων για τη στήριξη του δανείου, αφού υπό τη νομική έννοια του όρου οι εξασφαλίσεις δεν αποτελούν εγγυήσεις.

Οι τράπεζες θα πρέπει να θέτουν σε πρώτη προτεραιότητα τους αναπτυξιακούς στόχους και τις επιλογές της οικονομικής πολιτικής και να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή τα επενδυτικά προγράμματα μεμονωμένων επιχειρήσεων και κλάδων, που συμβάλουν στην υποβοήθηση της περιφερειακής ανάπτυξης, των εξαγωγών, των νέων τεχνολογιών, των επενδύσεων σε τομείς με συγκριτικά πλεονεκτήματα της οικονομίας, της απασχόλησης, κλπ.

Οι χρηματοδοτήσεις των τραπεζών προς τις επιχειρήσεις οφείλουν να γίνονται στο πνεύμα της κοινωνικά υπεύθυνης και ορθολογικής διαχείρισης τω πόρων της οικονομίας, αφού τα κεφάλαια των τραπεζών προέρχονται από κοινωνικούς πόρους και να εντάσσονται στους στόχους του κρατικού προϋπολογισμού στη κατεύθυνση αύξησης της προστιθέμενης αξίας και της περαιτέρω μεγέθυνσης της οικονομίας. Ασφαλώς τα κοινωνικά κριτήρια θα πρέπει να συνδυάζονται και να αναπτύσσονται στο πλαίσιο όλων των άλλων προαναφερθέντων κατηγοριών κριτηρίων.

7.1.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Όταν η τράπεζα αναλύει τους κινδύνους που παρουσιάζει μια δανειακή συναλλαγή, πρωτίστων για την ίδια την τράπεζα, αλλά και για τον επιχειρηματία και την επιχείρηση, οφείλει να εξετάσει όλα τα στοιχεία προσεκτικά, που αναφέρονται στον δανειολήπτη, όπως τον τρόπο άσκησης της διοίκησης, την επαγγελματική του εμπειρία και ικανότητα, την οικονομική του πολιτική γενικότερα ως προς την αγορά, τους τρίτους συναλλασσόμενους, την οικονομική θέση και τη ρευστότητα της εταιρείας, τις δανειακές και λοιπές του υποχρεώσεις και δεσμεύσεις κ.α. Από την λεπτομερή και σχολαστική ανάλυση και εξέταση των παραπάνω στοιχείων, η τράπεζα συνάγει σημαντικά συμπεράσματα για την αξιοπιστία και φερεγγυότητα μιας επιχείρησης. Δηλαδή συνάγει συμπεράσματα ως προς την ικανότητά της να συνάπτει δάνεια από τις τράπεζες και να μπορεί να τα αποπληρώνει.

Επίσης στην ευθύνη της τράπεζας εντάσσεται ο προσδιορισμός της πραγματικής πιστωτικής ανάγκης που θα καλύψει η συγκεκριμένη πιστοδότηση. Ως προς τις πηγές αποπληρωμής, θα πρέπει αυτές να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή και να προσδιορίζονται επακριβώς σε λειτουργικές (εισροές από την δραστηριότητα της επιχείρησης) και σε μη λειτουργικές (εξασφαλίσεις επί περιουσιακών εξωεπιχειρηματικών στοιχείων, εγγυήσεις κλπ. Στην ευθύνη ακόμη του χειριστή της τράπεζας είναι η διαμόρφωση αντίληψης και κρίσης σχετικά με τις αγορές και τον κλάδο της επιχείρησης, όπως η μορφή και το εύρος των αγορών, οι κυκλικές και εποχικές διακυμάνσεις, ο ανταγωνισμός κ.λ.π, την εκτίμηση των τραπεζικών κινδύνων και την διαβάθμιση αυτών, τις προσφερόμενες εξασφαλίσεις, ως πηγή αποπληρωμής των δανείων και την εκτίμηση της απόδοσης της συγκεκριμένης πιστοδότησης για την τράπεζα.

Τα ποιοτικά τέλος στοιχεία του επιχειρηματία ή των βασικών εκπροσώπων της επιχείρησης, με τους οποίους θα προβεί σε διαπραγματεύσεις η τράπεζα, θα πρέπει να καλύπτουν όλα τα εχέγγυα μιας σταθερής και υγιούς σχέσης, που θα εξασφαλίζει μακρά συνεργασία, χωρίς παλινδρομήσεις, παλινωδίες, ρήξεις που θα προκαλέσουν αστάθεια και εμπλοκή στη συγκεκριμένη συναλλακτική σχέση. Επομένως ο χαρακτήρας του επιχειρηματία, το ηθικό του ανάστημα, η ακεραιότητά του, ο τρόπος που άσκησε τη δραστηριότητά του μέχρι σήμερα, η εμπειρία του, η φερεγγυότητά του, η επαγγελματική του ικανότητα κ.λ.π αποτελούν βασικά στοιχεία που θα πρέπει να εξετασθούν πριν από την έναρξη κάθε διαπραγμάτευσης και ουσιαστικού χειρισμού του αιτήματος πιστοδότησης.

7.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Το επιχειρηματικό σχέδιο αποτελεί ένα εργαλείο το οποίο βοηθά τον σύγχρονο επιχειρηματία να αποκρυσταλλώσει τις ιδέες του και να εφαρμόσει τις κατάλληλες πρακτικές-πολιτικές προκειμένου να τις υλοποιήσει. Το επιχειρηματικό σχέδιο λοιπόν είναι αυτό που δίνει τη δυνατότητα στον εμπνευστή της ιδέας να διατυπώσει και να παρουσιάσει τον τρόπο υλοποίησης της σε βιώσιμη και κερδοφόρα επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η απόφαση για την πραγματοποίηση ή όχι ενός επενδυτικού σχεδίου είναι ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης καθώς η λήψη μη κερδοφόρων και επιβλαβών για το κύρος της επιχείρησης επενδύσεων μπορεί να αποβεί μοιραία για την μελλοντική πορεία της, ανεξαρτήτως της παρελθούσας καλής πορείας. Συνεπώς, οι επιχειρήσεις πρέπει να αξιολογούν

σωστά όλα τα στοιχεία κάθε επένδυσης, θετικά ή αρνητικά, πριν αποφασίσουν για την ανάληψη ή απόρριψή της.

Η απόφαση πρέπει να στηρίζεται σε αναλυτική μελέτη όλων των πιθανών παραμέτρων που μπορούν να επηρεάσουν την επένδυση, όπως είναι το αρχικό κόστος της επένδυσης, οι μελλοντικές ροές, η διάρκεια ζωής της καθώς και πιθανοί κίνδυνοι που απορρέουν σχετικά με τις ροές της επένδυσης.

7.2.1 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Η πλήρης ανάπτυξη του επιχειρηματικού σχεδίου είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο για τους επιχειρηματίες όσο και για τους δυνητικούς επενδυτές. Οι επενδυτές χρειάζονται το επιχειρηματικό σχέδιο προκειμένου να αναγνωρίσουν ενδιαφέρουσες προτάσεις που θα χρηματοδοτήσουν. Οι επιχειρηματίες χρειάζονται το επιχειρηματικό σχέδιο όχι μόνο για να αναζητήσουν χρηματοδότηση αλλά και για να ξεκαθαρίσουν τη στρατηγική τους από την αρχή και για να δημιουργήσουν έναν οδηγό ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας τους. Ο επιχειρηματίας πρέπει, πριν ξεκινήσει τη διαδικασία σύνταξης του επιχειρηματικού σχεδίου, να είναι ικανός να απαντήσει σε τρία ερωτήματα που θα καθοδηγήσουν τη διαδικασία του σχεδιασμού:

1. Πού βρισκόμαστε τώρα 2. Πού θέλουμε να πάμε 3. Πώς θα πάμε

Το επιχειρηματικό σχέδιο λοιπόν περιγράφει μια δραστηριότητα για μια συγκεκριμένη μελλοντική περίοδο. Ο όρος δραστηριότητα μπορεί να αφορά στη λειτουργία μιας νέας ή μιας ήδη υπάρχουσας μικρής ή μεγάλης επιχείρησης. Μπορεί να αναφέρεται σε ολόκληρη την επιχείρηση ή σε μια συγκεκριμένη δραστηριότητα αυτής. Μπορεί τέλος να αφορά εμπορική επιχείρηση ή μη κερδοσκοπικό οργανισμό ή φιланθρωπικό ίδρυμα. Το επιχειρηματικό σχέδιο βοηθά τον επιχειρηματία να ξεχωρίσει τις επιτυχημένες δραστηριότητες από τις ανεπιτυχείς, προτείνει εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης προβλημάτων και αποτελεί έναν ουσιαστικό οδηγό πλεύσης τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ουσιαστικά το επιχειρηματικό σχέδιο είναι ένα εργαλείο επικοινωνίας σχεδιασμένο έτσι ώστε να μεταδίδει πληροφορίες στους πιθανούς παραλήπτες του.

Το επιχειρηματικό σχέδιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την άντληση εξωτερικής χρηματοδότησης. Λειτουργεί ως μέσο με το οποίο ο επιχειρηματίας θα προσελκύσει εταιρίες κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου ή ανεξάρτητους επενδυτές (π.χ. τράπεζες, «επιχειρηματικοί άγγελοι») καθώς και νέους μετόχους σε όλες τις φάσεις της επιχειρηματικής διαδικασίας. Ένα βασικό πλεονέκτημα του επιχειρηματικού σχεδίου είναι ότι βοηθά τον επιχειρηματία να προσεγγίσει μεγάλο αριθμό δυνητικών επενδυτών με ταχύτητα, κάτι που δεν θα ήταν εύκολο χωρίς την ύπαρξη του. Για τον επενδυτή, από την άλλη πλευρά, το επιχειρηματικό σχέδιο είναι απαραίτητο καθώς του δίνει τη δυνατότητα να εκτιμήσει την επιχειρηματική πρόταση και τις δυνατότητες υλοποίησης της πριν ακόμη πραγματοποιηθεί η επένδυση. Το ύφος που θα υιοθετηθεί κατά τη συγγραφή του επιχειρηματικού σχεδίου διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος του παραλήπτη στον οποίο απευθύνεται.

7.2.2 Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Η δομή και το μέγεθος του επιχειρηματικού σχεδίου δεν είναι δεσμευτικά αλλά διαφέρουν ανάλογα με τον συντάκτη και τον λόγο εκπόνησής του. Ωστόσο ένα σύντομο επιχειρηματικό σχέδιο (30-40 σελίδες) διαβάζεται ευκολότερα από τον αναγνώστη. Στο επιχειρηματικό σχέδιο αναλύονται όλες οι πτυχές της επιχειρηματικής δράσης με τρόπο απλό και κατανοητό και αποφεύγεται η χρήση εξειδικευμένης ορολογίας. Η αδυναμία λοιπόν παρουσίασης ενός σωστά οργανωμένου επιχειρηματικού σχεδίου, συνοπτικού αλλά και πλήρους ταυτόχρονα μπορεί να οδηγήσει στην άμεση απόρριψη της επιχειρηματικής πρότασης από τους δυνητικούς επενδυτές. Δεν είναι τυχαίο ότι ποσοστό 60% περίπου των επιχειρηματικών σχεδίων που υποβάλλονται διεθνώς σε εταιρίες κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου απορρίπτονται με την πρώτη ματιά, ενώ ένα επιπλέον 20% απορρίπτεται μετά από λίγες ώρες μελέτης του. Ένα επιχειρηματικό σχέδιο περιέχει αναφορές σε πηγές πληροφοριών, όπως επιστημονικά άρθρα και κλαδικές μελέτες (π.χ. για την τεκμηρίωση των υποθέσεων σχετικά με τον ρυθμό ανάπτυξης της αγοράς). Τα στοιχεία τα οποία συνήθως περιλαμβάνει ένα επιχειρηματικό σχέδιο εξαρτώνται από την εκάστοτε επιχείρηση και επηρεάζονται από τον κλάδο δραστηριοποίησης αυτής καθώς και το επίπεδο ανάπτυξης της. Επίσης το επιχειρηματικό σχέδιο προσαρμόζεται ανάλογα με τον αναγνώστη στον οποίο απευθύνεται και τον σκοπό για τον οποίο εκπονείται. Αν και δεν υπάρχει λοιπόν μοναδική, βέλτιστη δομή, ένα πλήρες, τυπικό επιχειρηματικό σχέδιο περιλαμβάνει τις εξής θεματικές ενότητες:

Την επιτελική σύνοψη, η οποία παρέχει μια συνοπτική και σαφή εικόνα του επιχειρηματικού εγχειρήματος σε δυο-τρεις σελίδες, την περιγραφή - παρουσίαση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, την ενότητα περιγραφής των προϊόντων και υπηρεσιών που θα προσφέρει η επιχείρηση, την ανάλυση βιομηχανίας Κλάδου –Ανταγωνισμού, όπου γίνεται η τοποθέτηση της επιχείρησης στο περιβάλλον ώστε να αποδειχθεί ότι η αγορά στην οποία στοχεύει προσφέρει δυνατότητες βιωσιμότητας και κερδοφορίας, την ανάλυση της αγοράς, του ανταγωνισμού, του ευρύτερου περιβάλλοντος, μάρκετινγκ. Εν συνέχεια έχουμε την παραγωγή και διαχείριση λειτουργιών, όπου αναλύεται η παραγωγική διαδικασία με αναφορά στις παραγωγικές εγκαταστάσεις, τον εξοπλισμό και το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης. Ύστερα γίνεται περιγραφή της διοικητικής ομάδας, που αποτελεί πολύ σημαντική παράγραφο του επιχειρηματικού σχεδίου. Τέλος έχουμε την παράθεση των απαραίτητων χρηματοοικονομικών στοιχείων, όπου αυτό το τμήμα του επιχειρηματικού σχεδίου, θα πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια το ύψος των ιδίων κεφαλαίων, τα κεφάλαια που είναι διαθέσιμα για την εξασφάλιση των δανειστών καθώς και οι τρόποι συμμετοχής των εταίρων στην εταιρική περιουσία.

7.2.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΡΙΣΚΟΥ – ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Στη συγκεκριμένη ενότητα του επιχειρηματικού σχεδίου εκτιμώνται οι πιθανοί κίνδυνοι που συνδέονται με το νέο εγχείρημα και αξιολογούνται μακροοικονομικά στοιχεία (πληθωρισμός, ανεργία, ρυθμός ανάπτυξης ΑΕΠ) και εξετάζεται η πιθανότητα να επηρεάσουν αρνητικά την πορεία της επιχείρησης και ταυτόχρονα εξετάζεται ο τρόπος αντιμετώπισης της επικείμενης κρίσης. Η ενότητα αυτή προσπαθεί να εξασφαλίσει στον δανειστή ότι ακόμα και σε ακραίες συνθήκες θα μπορέσει να πάρει πίσω τα λεφτά του. Επιπλέον αφού γίνει αναφορά στις βασικές υποθέσεις που έχουν γίνει από τον επιχειρηματία κατά την εκπόνηση του σχεδίου, αναφέρονται οι κίνδυνοι και τα προβλήματα τα οποία ενδέχεται να προκύψουν από μεταβολές βασικών παραμέτρων. Στη συνέχεια αναπτύσσονται σενάρια για τη διερεύνηση των επιπτώσεων στη

λειτουργία της επιχείρησης από την αλλαγή στις βασικές αυτές υποθέσεις. Τα σενάρια αντιστοιχούν σε μεταβολή παραγόντων του περιβάλλοντος και δημιουργία μιας νέας κατάστασης. Συνήθως δημιουργούνται τρία σενάρια: το αισιόδοξο, τα απαισιόδοξο και το πιθανό. Με βάση τα παραπάνω σενάρια επισημαίνονται οι κυριότεροι κίνδυνοι του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Τέλος, αναπτύσσεται ένα εναλλακτικό σχέδιο δράσης το οποίο περιγράφει τις αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο που είναι αναγκαίες λόγω της πιθανής αλλαγής στο περιβάλλον και ορίζει νέους στόχους για την επιχείρηση, συμβατούς με τη νέα πραγματικότητα, καθώς και στρατηγικές επίτευξης τους.

Στο τέλος του επιχειρηματικού σχεδίου παρατίθενται τα παραρτήματα όπου περιλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες οι οποίες τεκμηριώνουν την φερεγγυότητα της επιχείρησης όπως: • Βιογραφικά σημειώματα της διοικητικής ομάδας. • Τεχνικές πληροφορίες για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες. • Δημοσιεύσεις που αφορούν την επιχείρηση ή τα προϊόντα της στον τύπο. • Κατοχυρωμένες πατέντες-Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας.

7.2.4 ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΕΝΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Συχνά οι Έλληνες επιχειρηματίες προκειμένου να λάβουν τραπεζικά δάνεια ή να αξιοποιήσουν πηγές χρηματοδότησης από τον Αναπτυξιακό νόμο και την Ευρωπαϊκή Ένωση καλούνται να εκπονήσουν ένα επιχειρηματικό σχέδιο. Πρέπει να αποσαφηνισθεί ωστόσο ότι το ποσοστό των σχεδίων που χρηματοδοτούνται τελικά στο σύνολο των σχεδίων που παρουσιάζονται για χρηματοδότηση είναι πολύ μικρό. Οι βασικότεροι λόγοι απόρριψης ενός επιχειρηματικού σχεδίου από διαχειριστές κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου είναι οι εξής:

- Αδυναμία κατανόησης της αγοράς
- Τυχαίες προβλέψεις-υποθέσεις
- Υπερβολικά υψηλή επένδυση
- Πρόχειρος σχεδιασμός λειτουργιών
- Άγνοια των νομικών - ρυθμιστικών θεμάτων
- Αναξιόπιστη διοικητική ομάδα

Εκτός από τα παραπάνω υπάρχουν και άλλοι λόγοι που μπορεί να αποτρέψουν τον παραλήπτη να ολοκληρώσει τη μελέτη ενός επιχειρηματικού σχεδίου και επομένως να αποκλείσουν τον επιχειρηματία από τη διαδικασία εύρεσης χρηματοδότησης. Η ασάφεια, η χρήση υπερβολικής και ιδιαίτερης ορολογίας της αγοράς και της τεχνολογίας, η κακή σύνταξη, το μεγάλο μέγεθος και το απλοϊκό γράψιμο αποτελούν μερικούς από αυτούς. Τέλος πρέπει να τονιστεί ότι σε ένα επιχειρηματικό σχέδιο πρέπει να αποτυπώνεται η γνώση του επιχειρηματία ότι μια νέα επιχειρηματική δραστηριότητα για να καρποφορήσει προϋποθέτει υψηλό κόστος πρόωθησης. (www.on-board.gr).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα εργασία έγινε μια προσπάθεια παρουσίασης των κυριότερων ειδών επιχειρηματικών τραπεζικών χρηματοδοτήσεων, με αναφορά στα χαρακτηριστικά, στις εξασφαλίσεις και τις συμβάσεις τους.

Ο έντονος ανταγωνισμός που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στον τραπεζικό και γενικά χρηματοδοτικό κλάδο, έχει οδηγήσει τα πιστωτικά ιδρύματα σε συνεχή δημιουργία εξειδικευμένων προϊόντων για τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων, είτε ανάλογα με τον κλάδο δραστηριοποίησης τους, είτε ανάλογα με τις ανάγκες της αιτούμενης προς δανειοδότηση επιχείρησης.

Ένα άλλο συμπέρασμα που βγαίνει από την παρούσα μελέτη είναι ότι οι συμβάσεις των χορηγήσεων όλων των τραπεζικών ιδρυμάτων έχουν πολλά κοινά στοιχεία μεταξύ τους.

Κοινό χαρακτηριστικό των τραπεζικών δανειακών συμβάσεων είναι ότι καταρτίζονται είτε βάσει προ συνταγμένων εντύπων είτε με προδιατυπωμένους γενικούς όρους συναλλαγών με σκοπό την απλοποίηση και τη βέλτιστη εξυπηρέτησή τους. Στις τραπεζικές δανειακές συμβάσεις η τράπεζα διατυπώνει τους όρους, τους οποίους ο δανειολήπτης απλώς αποδέχεται ή όχι.

Κάθε επιχείρηση εξασφαλίζει όρους αποπληρωμής δανείων με βάση την πιστοληπτική αξιολόγησή της, με αποτέλεσμα να ευνοούνται οι επιχειρήσεις οι οποίες εκθέτουν σε μικρότερο πιστωτικό κίνδυνο τις δανείστριες τράπεζες. Συνεπώς, θεωρείται πλέον αναγκαίο για τις ελληνικές επιχειρήσεις η απόκτηση μηχανισμών πρόβλεψης και διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων, ώστε μακροπρόθεσμα να εξασφαλίζουν χρηματοδοτικές εισροές από τις τράπεζες με τους καλύτερους για αυτές όρους.

Αν και η σημερινή εποχή δυσχεραίνει τη διαδικασία επενδύσεων, ωστόσο οι χρηματοδοτικές επιχορηγήσεις προς τις τουριστικές επιχειρήσεις της χώρας παρουσιάζουν θετικό πρόσημο, αφού υποβοηθούνται και από τα χρηματοδοτικά προγράμματα που στηρίζουν τον τουρισμό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟ
ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ**

ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.
ΚΑΤ/ΜΑ ()
Σύμβασης

Αριθμός

**ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ
ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟ (ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟ) ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ**

Στ , σήμερα την του έτους μεταξύ των :

1) Της Ανώνυμης Εταιρίας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ» που έχει την έδρα της στην Αθήνα (οδός.....) και εκπροσωπείται νόμιμα στην προκείμενη περίπτωση από Α.Φ.Μ. (που αποκαλείται στη συνέχεια «η Τράπεζα»).

2

Αριθμ. Δ.Α.Τ Α.Φ.Μ

(που αποκαλείται στη συνέχεια «ο Πιστούχος»).

3)α. Αριθμ. Δ.Α.Τ. Α.Φ.Μ.

β. Αριθμ. Δ.Α.Τ. Α.Φ.Μ.

γ. Αριθμ. Δ.Α.Τ. Α.Φ.Μ.

(που αποκαλείται στη συνέχεια «ο Εγγυητής»)

συμφωνούνται και γίνονται αμοιβαίως αποδεκτά τα εξής:

Άρθρο 1. ΠΑΡΟΧΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΜΕ ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ.

1. Σύμφωνα με το νόμο και τους όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται παρακάτω, η Τράπεζα παρέχει στον Πιστούχο πίστωση σε ΕΥΡΩ, η οποία συνίσταται ενδεικτικά στη χορήγηση μετρητών, την κάλυψη υποχρεώσεων του Πιστούχου προς τρίτους ή την Τράπεζα και την παροχή πάσης φύσεως εγγυήσεων ή εγγυοδοσιών υπέρ του Πιστούχου ή τρίτων, με εντολή του τελευταίου.

2. Το όριο της ανωτέρω πιστώσεως ορίζεται:

στο ποσό των ΕΥΡΩ ()

3. Η Τράπεζα δύναται κατά τη κρίση της να παρέχει κατόπιν αιτήσεώς του στον Πιστούχο, μέσα στα πλαίσια των νόμων και των συναλλαγματικών περιορισμών, που θα ισχύουν κάθε φορά, τμήμα ή το σύνολο της πιστώσεως σε συνάλλαγμα, με επιλογή του Πιστούχου ως προς το νόμισμα ή να μετατρέπει αυτή σε συνάλλαγμα, σύμφωνα με τους όρους πρόσθετης πράξης που θα υπογράφεται στις περιπτώσεις αυτές από τους συμβαλλομένους και θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας σύμβασης.

Άρθρο 2. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ.

1. Η χρήση της παρεχόμενης πιστώσεως θα γίνεται σύμφωνα με τους όρους που περιλαμβάνονται στην παρούσα σύμβαση, στα πλαίσια των νόμων, των αποφάσεων των νομισματικών αρχών ή των αποφάσεων οποιουδήποτε άλλου αρμοδίου οργάνου.
2. Ο Πιστούχος δύναται να κάνει χρήση της πιστώσεως εν όλω ή εν μέρει, είτε εφ'άπαξ, είτε τμηματικά, είτε κατ'επανάληψη εντός του συμφωνηθέντος ορίου.
3. Η χρήση της πιστώσεως θα γίνεται είτε με αποδείξεις λήψεως χρημάτων απευθείας από τον Πιστούχο, είτε με έγγραφες εντολές του για την πληρωμή σε τρίτους, είτε με το άνοιγμα ενέγγυας πιστώσεως, είτε με την έκδοση εγγυητικών επιστολών υπέρ του Πιστούχου ή τρίτων, με αίτηση του Πιστούχου, είτε με χρεωστική εγγραφή προς εξόφληση οποιασδήποτε οφειλής του συναφούς προς την παρούσα σύμβαση, είτε, κατά τη κρίση της τράπεζας, με επιταγές εκδιδόμενες από αυτόν σε βάρος του λογαριασμού της πιστώσεως
4. Με έγγραφη εντολή του Πιστούχου η Τράπεζα μπορεί, με χρέωση του λογαριασμού της πιστώσεως, να μεταφέρει οποιοδήποτε ποσό σε οποιονδήποτε άλλο λογαριασμό διατηρεί ο Πιστούχος στην Τράπεζα κατά το χρόνο της μεταφοράς ή προς το σκοπό τούτο ανοιγόμενο, καθώς και για πληρωμή τρίτων.
5. Σε περίπτωση κατά την οποία ο Πιστούχος επιθυμεί να κάμει χρήση της πιστώσεως, με εξουσιοδοτικές επιστολές ή εντολές ή επιταγές, τούτο θα γίνεται, μετά από έγγραφη αίτησή του και προς διευκόλυνσή του. Πληρωμή από την Τράπεζα με βάση επιταγή, επιστολή, απόδειξη ή εντολή του Πιστούχου, επί της οποίας έχει γίνει πλαστογράφηση, νόθευση, ή κατάρτισή τους – ως προς το περιεχόμενό τους ή/και ως προς την υπογραφή του Πιστούχου – βαρύνει την Τράπεζα μόνον επί δόλου η βαριάς αμέλειάς της, διαφορετικά βαρύνει τον Πιστούχο και είναι υποχρεωτική γι' αυτόν.
6. Ο Πιστούχος, πριν από κάθε χρήση της πιστώσεως, οφείλει να υπογράψει και υποβάλει όλα τα απαιτούμενα, από τις διέπουσες τη συγκεκριμένη χρήση διατάξεις των νόμων και οποιωνδήποτε κανονιστικών πράξεων και αποφάσεων των αρμοδίων αρχών, έγγραφα και λοιπά στοιχεία.

Άρθρο 3. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΡΗΣΕΩΣ ΑΝΟΙΚΤΟΥ (ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΥ) ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ.

1. Η πίστωση θα εξυπηρετείται (κινείται) με έναν ή περισσότερους ανοικτούς (αλληλόχρεους) λογαριασμούς (στο εξής θα αναφέρεται απλώς ως λογαριασμός, είτε πρόκειται για ένα, είτε για περισσότερους αλληλόχρεους λογαριασμούς) κατά την κρίση της Τράπεζας, η οποία έχει το δικαίωμα μονομερώς και οποτεδήποτε, κατά το εκάστοτε λογιστικό της σύστημα και κατ'επιλογή της να διαχωρίζει τον τηρούμενο σ' αυτή λογαριασμό σε περισσότερους ή να συνενώνει πολλούς σε ένα, σύμφωνα με τη λογιστική τάξη ή να μεταφέρει κονδύλια από λογαριασμό σε λογαριασμό, υπό την μόνη προϋπόθεση, ότι δεν θα προκύπτει οποιαδήποτε επιβάρυνση του Πιστούχου ή και του Εγγυητή, λόγω διαφοράς επιτοκίου επί των συγχωνευόμενων λογαριασμών ή των μεταφερόμενων κονδυλίων.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

2. Ο Πιστούχος υποχρεούται να επιστρέφει τα αναλαμβανόμενα από την πίστωση ποσά στις προθεσμίες, που θα έχουν συμφωνηθεί με την Τράπεζα. Αν ο Πιστούχος δεν καταθέσει τα πιο πάνω ποσά στις προθεσμίες αυτές, καθίσταται υπεrhήμερος και οφείλει επ' αυτών τόκο υπολογιζόμενο με επιτόκιο υπεrhμερίας, σύμφωνα με τα εις το άρθρο 4 οριζόμενα.

Άρθρο 4. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ, ΟΦΕΙΛΗΣ ΤΟΚΟΥ, ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ.

1. Ο Πιστούχος για τα αναλαμβανόμενα από την πίστωση ποσά, καθώς και για όσα κονδύλια θα φέρονται σε χρέωση των λογαριασμών της πιστώσεως, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας, συμφωνείται, ότι θα οφείλει τόκους κατά τα αμέσως κατωτέρω οριζόμενα. Επίσης θα οφείλεται και προμήθεια όπου, σύμφωνα με αποφάσεις των νομισματικών αρχών, επιβάλλεται ή επιτρέπεται η πληρωμή προμήθειας για τη χρήση της πιστώσεως.

2. Ο τόκος και η προμήθεια (όπου αυτή επιτρέπεται) υπολογίζονται με το ανώτατο όριο επιτοκίου και προμηθείας, που κάθε φορά ορίζεται από το νόμο ή τις νομισματικές αρχές, για τις τραπεζικές συναλλαγές του είδους ή της κατηγορίας χρηματοδότησης, στην οποία αφορά η πίστωση ή οι οικείοι λογαριασμοί αυτής. Ο τόκος υπολογίζεται τοκαριθμικώς, με έτος 360 ημερών, η δε προμήθεια κατά μήνα αδιαιρέτως επί του ανώτατου χρεωστικού υπόλοιπου της πιστώσεως, το οποίο υφίσταται κάθε μήνα.

3. Ο λογαριασμός θα κλείνεται περιοδικώς, κατ άρθρο 112 του Εισ. Νόμου του Αστικού Κώδικα, ανά εξάμηνο, ήτοι την 30η Ιουνίου και 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, οπότε θα λογίζονται και πρέπει να πληρώνονται από τον Πιστούχο ο τόκος και η προμήθεια. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα μεταβολής των παραπάνω ημερομηνιών, με ενημέρωση του πιστούχου. Σε περίπτωση που δεν καταβληθούν οι οφειλόμενοι τόκοι ή οι προμήθειες, φέρονται σε χρέωση του λογαριασμού της πιστώσεως χωρίς ειδοποίηση του Πιστούχου.

Οι οφειλόμενοι σε καθυστέρηση τόκοι συμφωνείται, ότι ανατοκίζονται από την πρώτη ημέρα καθυστέρησης, είτε αφορούν το χρονικό διάστημα πριν από το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού της πιστώσεως, είτε το διάστημα μετά το οριστικό κλείσιμο αυτού. Οι τόκοι δε που προκύπτουν προστίθενται στο κεφάλαιο ανά εξάμηνο, είτε πρόκειται για το προσωρινό, είτε για το οριστικό κατάλοιπο του λογαριασμού της πιστώσεως, και έτσι επέρχεται ανατοκισμός τους.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 112 Εισ. Ν.Α.Κ.

4. Εάν δεν υφίσταται διοικητικά προσδιορισμένο ανώτατο όριο επιτοκίου για τις τραπεζικές συναλλαγές συμφωνείται, ότι ο τόκος θα υπολογίζεται, όπως παραπάνω, με επιτόκιο που θα αποκαλείται του λοιπού συμβατικό επιτόκιο και το οποίο θα αποτελείται από το άθροισμα των κατωτέρω:

α) Του βασικού κυμαινόμενου επιτοκίου της Τράπεζας, το οποίο κάθε φορά ισχύει για τη συγκεκριμένη κατηγορία χρηματοδότησης, (σήμερα για κεφάλαιο κίνησης % και για πάγιες εγκαταστάσεις %). Το εκάστοτε ισχύον βασικό (κυμαινόμενο) επιτόκιο της Τράπεζας για κάθε μορφή χρηματοδότησης είτε γνωστοποιείται στον

Πιστούχο και στον Εγγυητή με εξατομικευμένη ενημέρωση, είτε δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο και είναι καταχωρημένο τόσο στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο, όσο και στα αναρτημένα στα Καταστήματά της τιμολόγια εργασιών.

β) Του περιθωρίου επιτοκίου το οποίον συνομολογείται σε % για χορηγήσεις κεφαλαίου κίνησης και % για χορηγήσεις παγίων εγκαταστάσεων.

γ) Των τυχόν επιβαλλόμενων εκάστοτε εκ του νόμου εισφορών. (σήμερα εισφορά Ν. 128/75 εκ %).

Η Τράπεζα έχει το δικαίωμα περιοδικής αναπροσαρμογής του βασικού επιτοκίου χωρίς τη σύμπραξη του Πιστούχου. Το συμβατικό επιτόκιο μπορεί να αναπροσαρμόζεται από την Τράπεζα, κάθε φορά που μεταβάλλεται το ελάχιστο επιτόκιο προσφοράς (παρεμβατικό επιτόκιο) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος. Όταν μεταβάλλεται το επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), το νέο επιτόκιο δημοσιεύεται από αυτήν και αναδημοσιεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η αναπροσαρμογή του συμβατικού επιτοκίου από την Τράπεζα δεν μπορεί να υπερβαίνει το ισόποσο της εκάστοτε διαφοράς μεταξύ του προηγούμενου επιτοκίου προσφοράς (παρεμβατικού επιτοκίου) και του νέου επιτοκίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η παραπάνω αναπροσαρμογή του συμβατικού επιτοκίου από την Τράπεζα μπορεί να γίνεται είτε αμέσως μετά από κάθε μεταβολή του παρεμβατικού επιτοκίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, είτε αθροιστικά για την τελευταία και την προηγούμενη από αυτήν μεταβολή του.

Για την κατά τα ανωτέρω αναπροσαρμογή η Τράπεζα θα προβαίνει σε σχετική ανακοίνωση δια του ημερήσιου τύπου και σε καταχώριση στην ιστοσελίδα της στο διαδίκτυο.

Επίσης η Τράπεζα έχει το δικαίωμα περιοδικής αναπροσαρμογής του περιθωρίου επιτοκίου, είτε με σχετική ανακοίνωσή της στο Τύπο κατά τον αυτόν, ως ανωτέρω εξετέθη, τρόπο που θα αφορά γενικώς όλους τους πελάτες της, είτε με συστημένη επιστολή της προς τον Πιστούχο.

5. Το επιτόκιο υπερημερίας συμφωνείται με βάση και την Π.Δ.Τ.Ε 2393/96, κατά δύομισι (2,5) εκατοστιαίες μονάδες ανώτερο του εκάστοτε, ως ανωτέρω, συμβατικού επιτοκίου.

Η Τράπεζα επί υπερημερίας του Πιστούχου διατηρεί το δικαίωμα σε περίπτωση κατάργησης ή τροποποίησης της Π.Δ.Τ.Ε. 2393/96 να μεταβάλλει μονομερώς τον αριθμό των εκατοστιαίων μονάδων (σήμερα 2,5), με τον οποίο θα προσαυξάνεται το συμβατικό επιτόκιο (ήτοι το άθροισμα: βασικό επιτόκιο, συν περιθώριο επιτοκίου, συν εισφορά), ή να ορίσει νέο τρόπο προσδιορισμού του επιτοκίου υπερημερίας.

Οποιαδήποτε μεταβολή του αριθμού των εκατοστιαίων μονάδων, που θα επιφέρει προσαύξηση του παραπάνω αθροίσματος (συμβατικού επιτοκίου), ή του τρόπου υπολογισμού του επιτοκίου υπερημερίας, θα δημοσιεύεται στον Τύπο ή θα γνωστοποιείται εγγράφως στον Πιστούχο.

6. Σε κάθε όμως περίπτωση μπορεί, με ιδιαίτερη συμφωνία, να συνομολογείται για το σύνολο ή μέρος της πιστώσεως, διαφορετικό συμβατικό επιτόκιο.

Άρθρο 5. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΘΕΣΠΙΣΕΩΣ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ – ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ.

1. Κατά το περιοδικό κλείσιμο του λογαριασμού, όπως αυτό προσδιορίζεται στο άρθρο 4 της παρούσας ή και κατά μήνα, η Τράπεζα θα αποστέλλει στον Πιστούχο, εφ' όσον το ζητήσει, αντίγραφο της κίνησης του λογαριασμού για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα. Επίσης θα γνωστοποιεί με επιστολή της στον Πιστούχο το υπόλοιπο του λογαριασμού, που θα προκύπτει κατά το ως άνω περιοδικό κλείσιμο, καθώς και το ποσόν των τόκων, που θα οφείλεται για το διάστημα αυτό. Ο Πιστούχος οφείλει, αφού ελέγξει τα κονδύλια του λογαριασμού, να αναγνωρίσει εγγράφως το υπόλοιπό του και τους οφειλόμενους τόκους.

2. Εάν ο Πιστούχος δεν συμφωνεί με οτιδήποτε αναφέρεται στο αποστελλόμενο σ' αυτόν αντίγραφο του λογαριασμού ή με το υπόλοιπο του περιοδικού κλεισίματος του λογαριασμού και το ύψος των οφειλόμενων τόκων που θα αναγράφεται στην ως άνω επιστολή της Τράπεζας, πρέπει, εντός 30 ημερών από την ημερομηνία του εκάστοτε περιοδικού κλεισίματος, να γνωστοποιήσει εγγράφως, κατά τρόπο που να εξασφαλίζει απόδειξη, είτε την οποιαδήποτε διαφωνία με το περιεχόμενο των παραπάνω εγγράφων, είτε τη μη λήψη αυτών (αναλόγως με την περίπτωση).

3. Στην περίπτωση που ο Πιστούχος δεν προβάλλει εγγράφως αντίρρηση για το περιεχόμενο των παραπάνω εγγράφων, συμφωνείται, ότι αυτός αναγνώρισε το κατά το περιοδικό κλείσιμο του λογαριασμού υπόλοιπο του και το ύψος των οφειλόμενων τόκων κατά τη διάταξη του άρθρου 874 του Αστικού Κώδικα.

4. Συμφωνείται ρητά και αναγνωρίζεται από τον Πιστούχο και τον Εγγυητή, ότι τα εκδιδόμενα από την Τράπεζα αντίγραφα ή αποσπάσματα από τα βιβλία της, που εμφανίζουν την κίνηση του λογαριασμού της πιστώσεως από το άνοιγμα του ή από την οποιαδήποτε αναγνώριση του υπολοίπου από τον Πιστούχο, μέχρι το οριστικό κλείσιμό του, καθώς και του λογαριασμού καθυστερήσεων, στον οποίο θα μεταφερθεί το κατάλοιπο του λογαριασμού της πιστώσεως μετά το οριστικό κλείσιμό του, αποτελούν πλήρη απόδειξη των απαιτήσεων της Τράπεζας.

Συμφωνείται ρητά, ότι την αυτή αποδεικτική δύναμη έχει και το απόσπασμα του λογαριασμού τάξεως (Π.Δ. 384/92), ή και της αντίστοιχης καταστάσεως, όπου εμφανίζεται η απαίτηση της Τράπεζας, από τον εξωλογιστικό προσδιορισμό των τόκων (ανατοκιζόμενων ανά εξάμηνο), σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 88 του Ν. 3601/2007.

Τα ανωτέρω αντίγραφα ή αποσπάσματα, συνομολογείται ότι θα εξάγονται, είτε ως φωτοαντίγραφα, είτε κατ' ακριβή αντιγραφή των τυχόν τηρουμένων χειρόγραφων καρτελών, είτε θα αναπαράγονται με την ηλεκτρονική (μηχανογραφική) μέθοδο κατ' αποτύπωση των στοιχείων (δεδομένων) του ηλεκτρονικού υπολογιστή της Τράπεζας, είτε καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο τηρούνται αυτά κατά το Λογιστικό Σύστημα της Τράπεζας και τη σχετική με τις οικείες συναλλαγές τραπεζική πρακτική.

Άρθρο 6. ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ.

1. Συμφωνείται, ότι η Τράπεζα δικαιούται να αναστέλλει τη χρήση της πιστώσεως, να περιορίζει το όριό της ή και να κλείνει αυτήν οριστικά, καθώς και τους

τηρούμενους σε εξυπηρέτηση της λογαριασμούς, οποτεδήποτε και για οποιονδήποτε λόγο και πριν από οποιαδήποτε χρήση της, χωρίς προηγούμενη καταγγελία, ή ειδοποίηση του Πιστούχου και των λοιπών ενεχομένων.

Ειδικότερα και ενδεικτικά, η Τράπεζα δικαιούται να αναστέλλει τη χρήση της πιστώσεως ή και να κλείνει αυτήν οριστικά και στις παρακάτω περιπτώσεις:

1.1. Εάν ο Πιστούχος δεν επιστρέφει εμπροθέσμως οποιοδήποτε από τα αναληφθέντα από την πίστωση ποσά ή δεν καταβάλλει, κατά τα συμφωνούμενα στην παρούσα, οποιοδήποτε ποσόν οφείλει στην τράπεζα από τόκους, προμήθειες ή έξοδα και τις επ' αυτών νόμιμες επιβαρύνσεις.

1.2. Εάν διαπιστώσει, ότι ο Πιστούχος δεν έκανε χρήση των χορηγηθέντων μέσω της πιστώσεως ποσών για το σκοπό, για τον οποίο έλαβε αυτά ή τα χρησιμοποίησε αμέσως ή εμμέσως για άλλους σκοπούς, κατά παράβαση των προβλεπομένων από αποφάσεις των νομισματικών ή άλλων αρμοδίων αρχών.

1.3. Εάν διαπιστώσει ενέργειες του Πιστούχου ή των τυχόν συνενεχομένων με αυτόν (ομορρύθμων εταίρων ή των εγγυητών), που μειώνουν την φερεγγυότητά τους (π.χ. μεταβιβάσεις περιουσιακών τους στοιχείων) ή πληροφορηθεί την ύπαρξη δυσμενών στοιχείων εις βάρος τους (π.χ. διαμαρτυρήσεις συναλλαγματικών, σφράγιση επιταγών, για οποιονδήποτε λόγο, έκδοση διαταγών πληρωμής εις βάρος τους, πλειστηριασμό περιουσιακών τους στοιχείων κλπ.) και εκτιμά, σύμφωνα με τραπεζικά κριτήρια, ότι τυχόν καθυστέρησή της να κλείσει οριστικά την πίστωση και τους λογαριασμούς, μέσω των οποίων εξυπηρετείται αυτή, θα επιφέρει βλάβη στα συμφέροντά της.

2. Σε περίπτωση οριστικού κλεισίματος του λογαριασμού της πιστώσεως, η Τράπεζα δικαιούται, για καλύτερη λογιστική παρακολούθηση, να μεταφέρει το κατάλοιπο αυτού σε ένα ή σε περισσότερους λογαριασμούς οριστικής καθυστέρησης, κατά την τηρούμενη στην Τράπεζα λογιστική τάξη. Εάν, για την εξυπηρέτηση της πιστώσεως τηρήθηκαν περισσότεροι του ενός λογαριασμοί, η Τράπεζα δύναται να συνενώνει τα υπόλοιπα δύο, ή περισσότερων λογαριασμών σε ένα, με άθροιση ή συμψηφισμό των καταλοίπων τους, περαιτέρω δε να επισπεύδει αναγκαστική εκτέλεση κατά τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών» εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

Κατ' ακολουθία, σε περίπτωση αναγκαστικής εκτελέσεως κατά το ανωτέρω Ν.Δ. , θα κοινοποιείται μία ενιαία επιταγή βάσει της, ως άνω, συμβάσεως και των τυχόν συμπληρωματικών της, με απόσπασμα που θα εμφανίζει την κίνηση του λογαριασμού της πιστώσεως, από το άνοιγμά του ή από την οποιαδήποτε αναγνώριση του υπολοίπου από τον Πιστούχο, μέχρι το οριστικό κλείσιμό του, καθώς και του λογαριασμού καθυστερήσεων, στον οποίο θα μεταφερθεί το κατάλοιπο του λογαριασμού της πιστώσεως μετά το οριστικό κλείσιμό του. Το χρεωστικό υπόλοιπο των λογαριασμών της πίστωσης και το εκ του αθροίσματος ή συμψηφισμού των καταλοίπων τους τελικό και ολοκληρωτικό τοιούτο, αποτελούν ενιαίο και αδιαίρετο σύνολον οφειλής της πιστώσεως, ασφαλιζόμενο δι όλων των προς εξασφάλισή της προσωπικών και εμπραγμάτων ασφαλειών.

3. Επίσης η Τράπεζα δικαιούται να κλείσει και τον λογαριασμό, μέσω του οποίου έγιναν χορηγήσεις για κάλυμμα εγγυητικών επιστολών ή ενέγγυων πιστώσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 και να επιδιώξει την είσπραξη του υπολοίπου

αυτού, έστω και αν δεν έχουν καταπέσει οι σχετικές εγγυητικές επιστολές ή δεν κατέστη απαιτητή η αξίωση από την ενέγγυα πίστωση.

4. Ο Πιστούχος δικαιούται, αφού προηγουμένως εξοφλήσει κάθε οφειλή του από την παρούσα σύμβαση, με βάση τους όρους αυτής και το νόμο, να ζητήσει το κλείσιμο της πιστώσεως και την απόδοση ή ελευθέρωση ή αποδέσμευση τυχόν παρασχεθεισών ασφαλειών της πιστώσεως, εφόσον καταβάλει κάθε σχετική δαπάνη που απαιτείται.

5. Ρητά συμφωνείται, ότι τυχόν πρόσκαιρος μηδενισμός του υπολοίπου του λογαριασμού δεν συνεπάγεται το κλείσιμο της πιστώσεως.

6. Σε περίπτωση οριστικού κλεισίματος της πιστώσεως και του τηρούμενου σε εξυπηρέτηση αυτής λογαριασμού, το κατάλοιπο αυτού γίνεται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό, επί του οποίου οφείλονται τόκοι, υπολογιζόμενοι με το συνομολογηθέν στο άρθρο 4 επιτόκιο υπερημερίας.

7. Ρητά συμφωνείται, ότι και μετά το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού, ο λογισμός των τόκων θα γίνεται ανά εξάμηνο.

8. Οι οφειλόμενοι σε καθυστέρηση τόκοι συμφωνείται, ότι ανατοκίζονται από την πρώτη ημέρα καθυστέρησης. Οι τόκοι δε που προκύπτουν προστίθενται στο εν καθυστερήσει υπόλοιπο (κεφάλαιο) ανά εξάμηνο, και έτσι επέρχεται ανατοκισμός τους με εξάμηνη περιοδικότητα, όπως ορίζεται στον όρο 4.3. της παρούσας.

9. Ρητά συμφωνείται ότι οι όροι της παρούσης συμβάσεως διατηρούνται σε ισχύ καθ' ό μέρος δύνανται να εφαρμοσθούν και μετά το οριστικό κλείσιμο της πιστώσεως, επί των λογαριασμών οριστικής καθυστέρησης.

Άρθρο 7. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΥΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΓΓΥΗΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ.

1. Ο Πιστούχος σε όλη τη διάρκεια λειτουργίας της πιστώσεως (ως εκ της επιχειρηματικής ιδιότητάς του και του επιχειρηματικού χαρακτήρα της πιστοδοτήσεως) υποχρεούται:

1.1. Να παρέχει οποτεδήποτε του το ζητήσει η Τράπεζα, οποιοδήποτε έγγραφο ή στοιχείο το οποίο κατά την κρίση της αποδεικνύει την απ' αυτόν τήρηση όλων των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας και όλων των προϋποθέσεων παροχής της πιστώσεως.

1.2. Να γνωστοποιεί στην Τράπεζα, εγγράφως, οποιαδήποτε τυχόν μεταβολή της νομικής, οικονομικής ή περιουσιακής του κατάστασης, ως και κάθε αλλαγή σχετική με την εκπροσώπησή του και ιδίως να προσαγάγει χωρίς υπαίτια βραδύτητα στην Τράπεζα όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα, σε περίπτωση οποιασδήποτε μεταβολής.

Συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μετά την μεταβολή της εκπροσώπησης του Πιστούχου και πριν από την έγγραφη γνωστοποίηση της στην Τράπεζα, είναι απολύτως έγκυρες και δεσμεύουν πλήρως τον Πιστούχο ο οποίος τις εγκρίνει από τώρα, παραιτούμενος του δικαιώματος προβολής οποιασδήποτε σχετικής αντιρρήσεως.

1.3. Να τηρεί όλα τα από το νόμο προβλεπόμενα λογιστικά και λοιπά βιβλία και στοιχεία.

1.4. Να υποβάλλει στην Τράπεζα, μόλις συνταχθούν, τις προβλεπόμενες από το νόμο οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης του και γενικά να παρέχει στην Τράπεζα

οποιαδήποτε πληροφορία του ζητείται σχετικά με την οικονομική του κατάσταση και την εν γένει δραστηριότητα της επιχείρησής του.

1.5. Να δέχεται, διαθέτοντας τα βιβλία του, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο, που θα απαιτηθεί, κάθε έλεγχο από την Τράπεζα ή καθ' υπόδειξή της από τρίτα πρόσωπα και να της χορηγεί αντίγραφα με δαπάνες του, για τη διαπίστωση της διάθεσης του ποσού της πιστώσεως, της τήρησης των όρων της συμβάσεως, της πορείας των εργασιών και της οικονομικής του κατάστασης, υποχρεούμενος να συμμορφώνεται προς κάθε υπόδειξη της Τράπεζας, που αποβλέπει στη σκοπιμότερη χρησιμοποίηση της πιστώσεως, στην ασφάλειά της και στην εμπρόθεσμη εξυπηρέτησή της.

1.6. Να μη μεταβάλει τη νομική μορφή ή εισφέρει τμήμα της επιχείρησής του σε άλλη ή μετατρέπει το σκοπό, την επωνυμία ή και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο της επιχείρησής του και ιδιαίτερα το πλειοψηφικό ποσοστό στη σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου των φυσικών προσώπων όπως ισχύει σήμερα, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση της Τράπεζας.

1.7. Να μην εκποιήσει ή μεταβιβάσει για οποιαδήποτε αιτία, ή να επιβαρύνει υπέρμετρα περιουσιακά του στοιχεία ή εκμισθώσει, ολικώς ή μερικώς, την επιχείρησή του ή παραχωρήσει τη χρήση τους, με οποιαδήποτε νομική μορφή, σε τρίτους, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση της Τράπεζας.

1.8. Ο πιστούχος υποχρεούται με δικά του έξοδα να ασφαλίσει κατά του κινδύνου από πυρκαγιά και σεισμό και να διατηρήσει σε όλη τη διάρκεια της πίστωσης ασφαλισμένο σε αναγνωρισμένη ασφαλιστική εταιρεία το ακίνητο ή τα ακίνητα επί των οποίων θα εγγραφεί η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη, καθώς και όλα τα δεκτικά ασφαλίσεως περιουσιακά στοιχεία της επιχειρήσεως του και να παραδώσει στην Τράπεζα το ασφαλιστήριο συμβόλαιο, στο οποίο θα αναγνωρίζεται η Τράπεζα ως ενυπόθηκος ή προσημειούχος και να γίνεται ρητή δήλωση σ' αυτό του πιστούχου για την παρακάτω αναφερόμενη εκχώρηση προς την Τράπεζα της ασφαλιστικής αποζημίωσης. Επίσης ο πιστούχος υποχρεούται όπως τουλάχιστον είκοσι ημέρες πριν τη λήξη του ασφαλιστηρίου συμβολαίου προβαίνει σε ανανέωση αυτού και παραδίδει τα έγγραφα της ανανέωσης στην Τράπεζα.

Αν ο πιστούχος παραλείψει τα παραπάνω, δικαιούται η Τράπεζα, να προβαίνει στην ασφάλιση από τους παραπάνω κινδύνους του προσημειωμένου ή υποθηκευόμενου σ' αυτήν ακινήτου και των λοιπών ασφαλισμένων στοιχείων της επιχειρήσεώς του και όταν λήγουν, σε ανανεώσεις των ασφαλιστηρίων σε αναγνωρισμένη ασφαλιστική εταιρεία, να καταλογίζει σε βάρος του πιστούχου τα ασφάλιστρα έντοκα, μετά δε πάροδο τριάντα πέντε (35) ημερών από την εγγραφή τους στον λογαριασμό, τα ασφάλιστρα εκτοκίζονται με τον τόκο υπερημερίας του σχετικού άρθρου, μέχρι την ημέρα της εξόφλησής τους.

Ο πιστούχος σε περίπτωση επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου ή άλλης βλάβης του ακινήτου που θα προσφερθεί σε προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη, εκχωρεί από τώρα στην Τράπεζα την τυχόν απαίτησή του κατά της ασφαλιστικής εταιρείας και εξουσιοδοτεί αυτήν ανέκκλητα να καταβάλλει απευθείας στην Τράπεζα την ασφαλισθείσα αξία.

Σε περίπτωση επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου ή οποιασδήποτε άλλης ζημίας του ακινήτου ή των ασφαλισμένων στοιχείων, εάν η Τράπεζα κρίνει ότι η αξία του

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

υπέγγυου μειώθηκε, δικαιούται να αξιώσει από τον πιστούχο τη συμπλήρωση της ασφάλειας.

2. Τις αυτές υποχρεώσεις, που αναφέρονται, ως άνω, υπό στοιχεία 1.2 έως και 1.8 για τον Πιστούχο, έχει και ο Εγγυητής, εκτός εάν η τράπεζα τον απαλλάξει εγγράφως.

3. Η παράβαση οποιουδήποτε από τους παραπάνω όρους, ανεξαρτήτως των λοιπών συνεπειών, αποτελεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης.

Άρθρο 8. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ.

1. Η Τράπεζα δικαιούται να αξιώνει από τον Πιστούχο, για εξασφάλιση κάθε απαιτήσεώς της από αυτή την σύμβαση και από τυχόν στο μέλλον αύξηση ή υπέρβαση, για οποιοδήποτε λόγο, του ορίου της παρασχεθείσης πιστώσεως, να της παρέχει:

1.1 Εμπράγματη ασφάλεια σε ακίνητα δικά του ή τρίτου.

Ρητά συμφωνείται, ότι ο Πιστούχος υποχρεούται να προσκομίζει στην Τράπεζα πλήρεις τίτλους ιδιοκτησίας των παρεχομένων σε ασφάλεια ακινήτων και ότι ο έλεγχος αυτών αποκείται στην αποκλειστική κρίση της Τράπεζας.

1.2. Ενέχυρο σε αξιόγραφα, σε χρεόγραφα, σε απαιτήσεις ή σε άλλα κινητά πράγματα, που η αξία τους θα καλύπτει επαρκώς, κατά τη κρίση της Τράπεζας, το εκάστοτε υπόλοιπο των απαιτήσεων της Τράπεζας και θα φέρονται, εάν και όταν εισπράττονται, σε πίστωση του λογαριασμού της πιστώσεως.

2. Ο Πιστούχος συναινεί από τώρα στην μετενεχύραση ή χρήση από την Τράπεζα αυτοπροσώπως ή μέσω άλλου, των ενεχυραζόμενων αξιογράφων, απαιτήσεων ή και πραγμάτων και παρέχει στην Τράπεζα την ανέκκλητη εξουσιοδότηση να προβαίνει στην ελεύθερη ή μέσω του Χρηματιστηρίου, κατά περίπτωση, εκποίηση τούτων.

3. Όλα τα έγγραφα, που συντάσσονται και υπογράφονται κατά τη λειτουργία της συμβάσεως και αναφέρονται σ' αυτήν και ιδιαίτερα εκείνα, με τα οποία ο Πιστούχος αναγνωρίζει οποιοδήποτε δικαίωμα της Τράπεζας ή αναλαμβάνει οποιαδήποτε υποχρέωση έναντι αυτής, πρόσθετες πράξεις ή συμβάσεις μεταξύ της Τράπεζας και του Πιστούχου ή τρίτων, για την παροχή εξασφαλίσεων, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της συμβάσεως και δεσμεύουν χωρίς άλλο τον Πιστούχο. Ο τελευταίος, καθώς και ο Εγγυητής δηλώνουν, ότι έλαβαν γνώση των διατάξεων του Ν.Δ. της 17.7./13.8.1923 και του Ν. 4112/1929 και υπόσχονται, ότι θα τηρήσουν όλες τις εξ αυτών υποχρεώσεις τους, στις περιπτώσεις παροχής προσημειώσεων υποθήκης και υποθήκης επί ακινήτων, που καταλαμβάνουν και τα εντός αυτών μηχανήματα και μηχανικές εγκαταστάσεις.

4. Σε περίπτωση χρήσεως της πιστώσεως για την πληρωμή ανοιγισμών ενέγγυων πιστώσεων ή λόγω διενεργείας προεμβασμάτων, η Τράπεζα με την καταβολή των χρημάτων αποκτά δικαίωμα ενεχύρου στα πράγματα των φορτωτικών εγγράφων, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 25 και 34 του Ν.Δ. της 17.7./13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», ανεξαρτήτως του εάν υφίσταται άλλη ειδική συμφωνία για την ενεχυρίασή τους.

5. Η Τράπεζα έχει πάντοτε το δικαίωμα, ανεξάρτητα από τις υφιστάμενες εξασφαλίσεις, να επιδιώκει την ικανοποίηση των απαιτήσεών της κατά του Πιστούχου ή των Εγγυητών και από άλλα περιουσιακά τους στοιχεία, γενικά, κατ' επιλογή της, του

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Πιστούχου και του Εγγυητού συνομολογούντων το δικαίωμα αυτό της Τράπεζας ως ασκούμενο νομίμως και καλοπίστως.

6. Για τα αξιόγραφα, και γενικά για όλα τα δικαιόγραφα, που παραδίδονται σε ενέχυρο με οπισθογράφιση, θα τηρείται πινάκιο, που θα υπογράφεται από τον Πιστούχο και θα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της συμβάσεως.

7. Οι συναλλαγματικές και τα γραμμάτια εις διαταγή, τα οποία θα παραδίδονται, κατά τα ανωτέρω, στην Τράπεζα, θα πρέπει, εφ' όσον ζητηθεί από τη Τράπεζα, να φέρουν νομίμως τη ρήτρα «ανέξοδος επιστροφή». Η Τράπεζα, περαιτέρω, απαλλάσσεται της υποχρεώσεώς της κατ' άρθρο 45 του ν. 5325/1932, καθώς και κατ' άρθρο 42 του ν. 5960/1933 ειδοποιήσεως περί μη πληρωμής των τίτλων αυτών.

Επίσης η Τράπεζα απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη για τυχόν ελαττώματα των προσκομιζομένων τίτλων (π.χ. ελλιπής χαρτοσήμανση), καθώς και από την υποχρέωση επιδικάσεως των εξ αυτών απαιτήσεων.

8. Σε περίπτωση μη πληρωμής των τίτλων αυτών κατά τη λήξη τους, η Τράπεζα δικαιούται, είτε να προβεί σε δικαστική δίωξη των ενεχομένων από τα αξιόγραφα αυτά, είτε να τα επιστρέψει ανείσπρακτα στον Πιστούχο, ο οποίος οφείλει να τα εξοφλήσει αμέσως, άλλως να τα αντικαταστήσει με άλλα της εγκρίσεως της Τράπεζας ή να παράσχει στην Τράπεζα άλλη εξασφάλιση της προτιμήσεώς της, να καταβάλλει δε κάθε δαπάνη που πραγματοποίησε η Τράπεζα εξ αιτίας των ανωτέρω ενεργειών.

9. Ο Πιστούχος και ο Εγγυητής, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρακολουθούν και να ελέγχουν τη λήξη των αξιογράφων ή άλλων τίτλων, που προσκομίζουν καθοιονδήποτε τρόπο και για οποιονδήποτε λόγο στην Τράπεζα και συνομολογούν, ότι εάν τα παραπάνω αξιόγραφα δεν εξοφληθούν από τους υπόχρεους και ο πιστούχος δεν ενεργήσει κατά τα αναφερόμενα στην ανωτέρω παράγραφο 8, η Τράπεζα δεν θα έχει καμία απολύτως ευθύνη σε περίπτωση τυχόν παραγραφής των σχετικών αξιώσεων, κατά το χρόνο που βρίσκονται στην κατοχή της, δηλώνουν δε, ότι παραιτούνται από κάθε δικαίωμά τους κατά της Τράπεζας για την τυχόν παραγραφή των αξιώσεών τους κατά των τρίτων. Τα αυτά ισχύουν σε κάθε περίπτωση προσαγωγής οποιουδήποτε τίτλου ή δικαιογράφου στην Τράπεζα.

10. Η αποστολή από την Τράπεζα των ως άνω τίτλων σε κατάσταση της ή ανταποκριτή της ή σε γραφείο συμψηφισμού προς είσπραξη και η παραμονή τους τυχόν στην Τράπεζα και μετά τη λήξη τους ή τη λήξη της προθεσμίας προς εμφάνιση τους, γίνεται με κίνδυνο και έξοδα του Πιστούχου.

11. Τα χρηματούγραφα και λοιπά αξιόγραφα, που οπισθογραφούνται ή παραδίδονται με οποιονδήποτε τρόπο στην Τράπεζα, όπως και κάθε υπόσχεση χάριν καταβολής (π.χ. εκχώρηση απαιτήσεων), δεν μπορεί να θεωρηθεί, ότι είναι αντί καταβολής ή έναντι ή εις εξόφληση υφισταμένης οφειλής ή του λογαριασμού, αλλά διατηρούν την αυτοτέλειά τους και η Τράπεζα έχει την ευχέρεια να ασκεί όλα τα δικαιώματά της από αυτά παράλληλα με τα δικαιώματά της από τη σύμβαση ή από τις εξασφαλίσεις εναντίον όλων των υποχρέων από αυτά.

Άρθρο 9. ΧΡΕΩΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ -
ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

1. Κάθε ανάληψη μετρητών λογίζεται έντοκη από την ημέρα της ανάληψης και κάθε κατάθεση από την επόμενη εργάσιμη ημέρα της κατάθεσης. Σε περίπτωση εξόφλησης του υπολοίπου τόκοι οφείλονται, μέχρι την ημέρα της εξόφλησης.
2. Κάθε κατάθεση με επιταγή και υπό την αυτονόητη αίρεση της πληρωμής της, λογίζεται έντοκη από την επομένη εργάσιμη ημέρα της είσπραξής της από την Τράπεζα και σε κάθε περίπτωση με βάση τις τοκοφόρες ημερομηνίες που εφαρμόζει γενικώς η Τράπεζα. Η Τράπεζα δικαιούται σε περίπτωση μη πληρωμής της να ενεργήσει ακυρωτική εγγραφή ή χρέωση στο λογαριασμό με το ισόποσο της, πλέον εξόδων και τόκων υπερημερίας, χωρίς καμία άλλη διατύπωση και σύμφωνα με την ανέκκλητη εξουσιοδότηση, που χορηγεί ο Πιστούχος στην Τράπεζα από σήμερα.
3. Συμφωνείται, ότι η Τράπεζα, εξουσιοδοτούμενη ανεκκλήτως από σήμερα σχετικά για αυτό από τον Πιστούχο μπορεί, με βάση την παρούσα, αλλά και με ανέκκλητη εξουσιοδότηση που της χορηγεί ο Πιστούχος, να χρεώνει ή να πιστώνει οποιονδήποτε από τους λογαριασμούς της πιστώσεως, με οποιοδήποτε ποσό θα οφείλει ο Πιστούχος στην Τράπεζα ή η Τράπεζα στον Πιστούχο, αντιστοίχως, από οποιαδήποτε αιτία και αν απορρέει η, εκάστοτε φερόμενη σε χρέωση ή πίστωση του λογαριασμού, απαίτηση.
4. Συμφωνείται, ότι η Τράπεζα έχει το δικαίωμα να χρεώνει ή συμψηφίζει οποιαδήποτε απαίτησή της, έστω και μη ληξιπρόθεσμη, κατά του Πιστούχου, με οποιαδήποτε και από οποιαδήποτε αιτία ανταπαίτηση του Πιστούχου κατ' αυτής, ακόμη και αν η απαίτηση αυτή προέρχεται από εμβάσματα ή καταθέσεις σε ΕΥΡΩ ή από αξιόγραφα γενικά, που παραδόθηκαν σ' αυτή προς είσπραξη ή από οποιαδήποτε άλλη αξία, που δόθηκε προς φύλαξη και να αρνείται την εκπλήρωση της παροχής για οποιαδήποτε αξίωση του Πιστούχου κατ' αυτής, υπό τους ως άνω όρους, μέχρις ότου ο Πιστούχος εκπληρώσει οποιαδήποτε αξίωση της Τράπεζας, είτε εκ της παρούσας, είτε εξ οποιαδήποτε άλλης αιτίας (δικαίωμα επισχέσεως).
5. Η Τράπεζα δικαιούται να συμψηφίζει το τυχόν υπέρ του Πιστούχου υπόλοιπο κατά το οριστικό κλείσιμο της πιστώσεως, με οποιαδήποτε απαίτησή της κατά του Πιστούχου σε οποιοδήποτε νόμισμα και από οποιαδήποτε αιτία.
6. Συνομολογείται ρητά ότι η Τράπεζα, χωρίς να υποχρεούται, δύναται να ασκεί όλα τα ως άνω δικαιώματά της και δυνάμει ανεκκλήτου εξουσιοδοτήσεως του Πιστούχου που της χορηγεί δια της παρούσης και χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε προηγούμενη γνωστοποίηση σ' αυτόν.
7. Ο Πιστούχος δηλώνει, ότι παραιτείται από το δικαίωμα ανακλήσεως της ως άνω εξουσιοδοτήσεώς του για οποιοδήποτε λόγο και αιτία.

Άρθρο 10. ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΓΓΥΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

1. Η χρήση της πιστώσεως μπορεί να γίνεται επίσης, για έκδοση εγγυητικής επιστολής υπέρ του Πιστούχου ή τρίτου, καθώς και για άνοιγμα ενέγγυας πιστώσεως υπέρ τρίτων.
2. Σε περίπτωση καταπτώσεως της εγγυητικής επιστολής ή μη πληρωμής της ενέγγυας πιστώσεως, η πληρωμή των δικαιούχων θα γίνεται με άμεση ισόποση χρέωση του λογαριασμού της πιστώσεως.

3. Η τράπεζα δικαιούται να χρεώσει το λογαριασμό της πιστώσεως και προ της καταπτώσεως της εγγυητικής επιστολής ή της μη πληρωμής της ενέγγυας πιστώσεως, με ισόποση με το ποσό της εγγυητικής επιστολής ή της ενέγγυας πιστώσεως, χορήγηση, το προϊόν της οποίας θα κατατίθεται απόκως σε λογαριασμό καταθέσεως στο όνομα της Τράπεζας (κάλυμμα) για να εξοφλήσει η Τράπεζα με αυτό τον δικαιούχο, εάν καταπέσει η εκδοθείσα εγγυητική επιστολή ή δεν πληρωθεί η ανοιγείσα ενέγγυος πίστωση. Εάν η ανωτέρω εγγυητική επιστολή επιστραφεί στην Τράπεζα ή εάν η τράπεζα απαλλαγεί κατά οποιοδήποτε τρόπο, από κάθε υποχρέωσή της από την εγγυητική επιστολή ή την ενέγγυα πίστωση, θα πιστώνεται με το ισόποσο του καλύμματος η γενομένη κατά τα ανωτέρω χορήγηση.

4. Από την ημέρα που η Τράπεζα θα καταβάλλει στο δικαιούχο το ποσό της καταπεσούσης εγγυητικής επιστολής ή της μη πληρωθείσης ενέγγυας πιστώσεως, ο Πιστούχος υποχρεούται να καταβάλλει άμεσα στην Τράπεζα το ισόποσο με το οποίο χρεώθηκε ο λογαριασμός της πιστώσεως, κατά τα ανωτέρω, διαφορετικά η σχετική χρέωση θα καθίσταται έντοκη, με επιτόκιο υπερημερίας για κεφάλαιο κινήσεως και με ανατοκισμό των τόκων σύμφωνα με τα αναφερόμενα ειδικότερα στο άρθρο 4 της παρούσας συμβάσεως.

5. Οι οφειλόμενες προμήθειες, τα έξοδα και τυχόν επιβαρύνσεις εκ τελών και φόρων που επιβάλλονται, συνεπεία της καταπτώσεως της εγγυητικής επιστολής ή της πληρωμής από την τράπεζα της ενέγγυας πιστώσεως, πρέπει να πληρώνονται αμέσως, άλλως θα χρεώνονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό της πιστώσεως και θα υπολογίζεται επ' αυτών τόκος με επιτόκιο υπερημερίας, από την ημέρα της πληρωμής τους από την Τράπεζα. Κατά τα λοιπά ισχύουν όλοι οι σχετικοί όροι της συμβάσεως για τις χρεώσεις αυτές.

6. Στην περίπτωση οριστικού κλεισίματος της πιστώσεως θα κλείνονται οριστικά και όλοι οι παραπάνω λογαριασμοί, κατά τα εις το άρθρο 6 παρ. 3 ειδικότερα οριζόμενα. Η Τράπεζα δικαιούται, εξουσιοδοτούμενη ανεκκλήτως δια της παρούσης σχετικά, να επιδιώξει με κάθε μέσο την είσπραξη και του υπολοίπου των λογαριασμών αυτών. Εννοείται ότι, εάν η Τράπεζα εισπράξει το ποσόν της εγγυητικής επιστολής καθ' οιονδήποτε τρόπο και στη συνέχεια επιστραφεί στην Τράπεζα η εγγυητική αυτή επιστολή ή καταπέσει μερικώς ή για οποιονδήποτε λόγο απαλλαγεί η Τράπεζα αμετάκλητα από τις σχετικές ανειλημμένες υποχρεώσεις, από την εγγυητική επιστολή ή από τις ενέγγυες πιστώσεις, τότε η Τράπεζα οφείλει να πιστώσει το σχετικό λογαριασμό καθυστερήσεως, ενώ εάν μέχρι τότε έχει εξοφληθεί η οφειλή, οφείλει να επιστρέψει στον Πιστούχο, μέσα σε πέντε ημέρες από την οριστική απαλλαγή της από τις υποχρεώσεις της από την εγγυητική επιστολή, το ποσό κατά το οποίο απηλλάγη, με επιτόκιο καταθέσεως Ταμειυτηρίου, από την επομένη ημέρα της, κατά τα ανωτέρω, εισπράξεως.

Άρθρο 11. ΤΕΛΗ, ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ.

1. Τον Πιστούχο βαρύνουν και του επιρρίπτονται, από την ημέρα καταβολής τους από την Τράπεζα, όλοι οι εκάστοτε ισχύοντες φόροι, τέλη, εισφορές, δικαιώματα, ή άλλες κάθε μορφής επιβαρύνσεις υπέρ του Δημοσίου ή οιοδήποτε τρίτου, που επιβάλλονται στο κεφάλαιο, τους τόκους, τα έξοδα ή τις προμήθειες και γενικά σε

κάθε άλλης μορφής ωφέλειες, που απορρέουν ή έχουν οπωσδήποτε σχέση με τη σύμβαση αυτή, καθώς και οι οποιεσδήποτε τυχόν επιβαλλόμενες με αποφάσεις των αρμοδίων αρχών εισφορές σε βάρος του Πιστούχου ή της Τράπεζας.

2. Εάν οποιαδήποτε από τις επιβαρύνσεις της ανωτέρω παραγράφου καταβληθεί από την Τράπεζα, όπως επίσης και εάν επιβληθεί οποιαδήποτε διοικητική κύρωση με τη μορφή προστίμου ή ποινικής ρήτρας, εξ αιτίας προβαλλόμενης από τις αρχές παραβάσεως διοικητικών ή νομισματικών κανόνων αναφορικά με τη χορήγηση της πιστώσεως ή τη διάθεση από τον Πιστούχο των αναλαμβανόμενων από την πίστωση ποσών, ο Πιστούχος οφείλει να καταβάλει στην Τράπεζα κάθε σχετικό ποσό έντοκα, με επιτόκιο υπερημερίας, μετά πάροδο τριάντα πέντε (35) ημερών από την εγγραφή τους στο λογαριασμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της παρούσας συμβάσεως.

3. Τα πάσης φύσεως έξοδα, όπως ενδεικτικά, κάθε είδους δικαστικά, ελέγχου τίτλων από δικηγόρους της Τράπεζας, εγγραφής υποθήκης, εγγραφής προσημειώσεως, τέλη και δικαιώματα υπέρ Εθνικού Κτηματολογίου, τροπής προσημειώσεως σε υποθήκη, συνομολογήσεως ενεχύρου, κοινοποιήσεως ενεχυριακών συμβάσεων, εξαλείψεως προσημειώσεως ή υποθήκης, τα ασφάλιστρα βεβαρημένων με εμπράγματα ασφάλεια ακινήτων ή πάσης φύσεως πραγμάτων και αναγκαστικής εκτελέσεως εν γένει ή οποιαδήποτε άλλα, που έχουν πραγματοποιηθεί ή θα γίνουν συνεπεία ή σε εκτέλεση των όρων της συμβάσεως και προς εξασφάλιση ή διατήρηση των σχετικών δικαιωμάτων της Τράπεζας, καθώς και πάσης φύσεως προμήθειες και αμοιβές όπως αυτές προσδιορίζονται στο κάθε φορά ισχύον τιμολόγιο εργασιών της τράπεζας, βαρύνουν τον Πιστούχο και καθίστανται έντοκα, με επιτόκιο υπερημερίας μετά πάροδο τριάντα πέντε (35) ημερών από την εγγραφή τους στο λογαριασμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 της παρούσας συμβάσεως.

4. Η Τράπεζα σε περίπτωση, που καταβάλλει οποιαδήποτε από τα ως άνω ποσά, έχει το δικαίωμα, χωρίς καμία άλλη διατύπωση ή γνωστοποίηση προς τον Πιστούχο, να τα φέρει σε χρέωση του λογαριασμού της πιστώσεως ή και οποιουδήποτε άλλου λογαριασμού, που διατηρεί ο Πιστούχος σε οποιοδήποτε κατάσταση ή υπηρεσία της Τράπεζας.

Άρθρο 12. ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ ΥΠΟΧΡΕΟΙ.

Περισσότεροι Πιστούχοι, καθώς και τα κοινοπρακτούντα μέλη κοινοπραξίας ευθύνονται εις ολόκληρο ο καθένας απέναντι στην Τράπεζα. Η υπερημερία η όχληση, το πταίσμα, η διακοπή ή η αναστολή της παραγραφής των αξιώσεων της Τράπεζας και το δεδικασμένο σε βάρος ενός εκ των συνοφειλετών ισχύει και για τους λοιπούς.

Άρθρο 13. ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΙ ΠΛΕΙΟΝΩΝ ΧΡΕΩΝ.

Η Τράπεζα έχει πάντοτε το δικαίωμα, σε περίπτωση υπάρξεως περισσότερων χρεών του Πιστούχου, να ορίζει σε ποιο χρέος του θα καταλογίζεται κάθε καταβολή τούτου.

Ο Πιστούχος και ο Εγγυητής παραιτούνται κάθε δικαιώματος, που απορρέει από τα άρθρα 422 και 423 ΑΚ, να ορίζουν σε περίπτωση περισσότερων χρεών, κατά την καταβολή, το χρέος που εξοφλείται και αναγνωρίζουν, ότι εάν το χρέος αποτελείται

από κεφάλαιο, τόκους, προμήθειες και έξοδα η όποια καταβολή τους καταλογίζεται πρώτα στα έξοδα, μετά στις προμήθειες, μετά στους τόκους και τελευταία στο κεφάλαιο.

Άρθρο 14. ΕΥΘΥΝΗ ΕΓΓΥΗΤΗ.

1 Ο Εγγυητής εγγυάται ανεπιφύλακτα προς την αποδεχόμενη Τράπεζα την εμπρόθεσμη και ολοκληρωτική εξόφληση κάθε χρεωστικού υπολοίπου αυτής της συμβάσεως πιστώσεως, πλέον τόκων, ανατοκισμών, προμηθειών και εν γένει επιβαρύνσεων και εξόδων και γενικά την εκπλήρωση από τον Πιστούχο (πρωτοφειλέτη) όλων των υποχρεώσεων, που έχει αναλάβει με την παρούσα σύμβαση, ενεχόμενος εις ολόκληρον μετ' αυτού και ως αυτοφειλέτης. Ο Εγγυητής ευθύνεται ανεξάρτητα από το νομότυπο της υποχρεώσεως, που έχει αναλάβει ο Πιστούχος και ειδικά ανεξάρτητα από ελαττώματα σχετικά με την εκπροσώπησή του, αποδέχεται δε από τώρα τη μεταβολή οιοδήποτε όρου της συμβάσεως αυτής.

2. Ο Εγγυητής παραιτείται από την ένσταση της διζήσεως και του δικαιώματος να προτείνει κατά το άρθρο 853 ΑΚ ενστάσεις του Πιστούχου κατά της Τράπεζας. Επίσης ο Εγγυητής παραιτείται έναντι της Τράπεζας του δικαιώματος να ασκήσει τα τυχόν δικαιώματα από αναγωγή, που θα έχει κατά του Πιστούχου, εφόσον θα υπάρχει ανεξόφλητο υπόλοιπο από την παρούσα σύμβαση. Ο Εγγυητής δικαιούται να υποκατασταθεί στα παρεπόμενα εμπράγματα δικαιώματα της Τράπεζας, μόνο εφόσον εξοφληθεί ολοσχερώς από αυτόν, η απαίτηση της Τράπεζας κατά του Πιστούχου, ακόμα και κατά το μη εγγυημένο από αυτόν τμήμα της. Ο Εγγυητής δεν ελευθερώνεται, εάν από ελαφρά αμέλεια της Τράπεζας κατέστη αδύνατη η ικανοποίησή της από τον πρωτοφειλέτη, ούτε αν η Τράπεζα από οποιονδήποτε λόγο παραιτήθηκε από ασφάλειες υπέρ της απαιτήσεώς της, παρέχει δε από τώρα ανέκκλητα την ανεπιφύλακτη συναίνεσή του στην Τράπεζα να παραιτείται οποτεδήποτε από τις εξασφαλίσεις, εμπράγματα ή ενοχικές, που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν.

Τυχόν απόσβεση της κύριας οφειλής, χωρίς ικανοποίηση της Τράπεζας (άρθρ. 864 ΑΚ) ή τυχόν καθυστέρηση ή αμέλεια για την ανάληψη και συνέχιση από την Τράπεζα της δικαστικής επιδιώξεως της απαιτήσεώς της (άρθρ. 866 - 868 ΑΚ) συμφωνείται ότι δεν αποτελούν λόγο ελευθερώσεως του εγγυητού.

3. Ο Εγγυητής δηλώνει επίσης ανεπιφύλακτα και:

3.1 Ότι αποδέχεται από τώρα, την εφάπαξ ή διαδοχική αύξηση του ορίου της πιστώσεως σε οποιοδήποτε ποσό, χωρίς τη σύμπραξή του ή τη συναίνεσή του. Η ευθύνη του θα διατηρείται ακέραια για το ποσό που έχει εγγυηθεί, ανεξάρτητα αν μέχρι το κλείσιμο του λογαριασμού έχουν μεσολαβήσει αυξητικές, συμπληρωματικές της παρούσας, συμβάσεις, χωρίς τη συναίνεσή του ή και χρεοπιστώσεις του λογαριασμού της πιστώσεως, με ποσά μεγαλύτερου ύψους αυτού της εγγυήσεώς του. Συνεπώς, εφόσον μετά το οριστικό κλείσιμο της συμβάσεως και του λογαριασμού της πιστώσεως προκύψει χρεωστικό υπόλοιπο, ο εγγυητής ευθύνεται έναντι της Τράπεζας εις ολόκληρον με τον Πιστούχο, για το ποσό της εγγυήσεώς του, πλέον αναλογούντων επί του ποσού της ευθύνης του τόκων υπερημερίας, ανατοκισμών και λοιπών επιβαρύνσεων, από της επομένης του κλεισίματος, χωρίς ειδοποίησή του και ανεξάρτητα αν μέχρι τότε είχαν μεσολαβήσει αυξήσεις του ποσού της συμβάσεως,

χωρίς τη συναίνεσή του ή είχαν γίνει καταβολές έναντι της οφειλής από τη σύμβαση αυτή και του στηριζόμενου σε αυτή και των αυξητικών της συμβάσεων, λογαριασμού. Σε περίπτωση παροχής μερικής εγγυήσεως από έναν ή περισσότερους εγγυητές, οι τελευταίοι ενέχονται απέναντι στην Τράπεζα για το κατάλοιπο της πίστωσης και του αλληλόχρεου λογαριασμού, μέχρι το όριο της ευθύνης τους, κάθε δε καταβολή που γίνεται από τον έναν εξ αυτών, δεν απαλλάσσει τους λοιπούς, εάν απομένει ανεξόφλητο υπόλοιπο.

Συμφωνείται ακόμη ότι τυχόν γενόμενες από τον πιστούχο καταβολές, γίνονται έναντι ή σε εξόφληση πρώτα των μη καλυπτομένων από την εγγύηση οφειλών.

3.2. Ότι κάθε αναγνώριση της οφειλής, που θα γίνεται στο μέλλον από τον Πιστούχο, κατά τα άρθρα 873 και 874 Α.Κ., υποχρεώνει και αυτόν μέχρι του ποσού, για το οποίο έχει εγγυηθεί, πλέον τόκων, ανατοκισμών και λοιπών επιβαρύνσεων, ανεξάρτητα αν το ποσό αυτό της αναγνώρισης αποτελεί υπόλοιπο από τη σύμβαση, στην οποία συμβλήθηκε ή και από τυχόν συμπληρωματικές (αυξητικές) συμβάσεις, στις οποίες δεν έχει συμβληθεί.

3.3 Όλες οι υποσχέσεις, δεσμεύσεις και υποχρεώσεις του Πιστούχου, δεσμεύουν στο ίδιο με τον Πιστούχο μέτρο και τον Εγγυητή, κατά την έκταση της εγγυητικής του ευθύνης.

3.4. Ότι η Τράπεζα δύναται κατά την κρίση της να συμφωνεί με τον Πιστούχο, χωρίς τη συναίνεση του Εγγυητή, ρύθμιση της οφειλής από τη σύμβαση αυτή και των τυχόν αυξητικών της, για τμηματική αποπληρωμή και αποδέχεται ότι η ευθύνη του έναντι της Τράπεζας διατηρείται στο ακέραιο.

4. Ο Εγγυητής παραιτείται από κάθε ένσταση, που απορρέει από το άρθρο 439 ΑΚ.

Άρθρο 15. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ – ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΚΛΗΤΟΥ.

1. Οι κοινοποιήσεις προς τον Πιστούχο, ή τον Εγγυητή, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι σχετικές με τυχόν δίκες (εισαγωγικά της δίκης έγγραφα) από τη σύμβαση αυτή και των τυχόν αυξητικών – συμπληρωματικών ή παρεπομένων αυτής συμβάσεων, γίνονται στις ανωτέρω διευθύνσεις που αναφέρονται στη σύμβαση. Σε περίπτωση αλλαγής κατοικίας ή έδρας ή των γραφείων οιοδήποτε ενεχομένου από τη σύμβαση, συνομολογείται ότι ο μεταβάλλων την κατοικία του ή την έδρα ή τα γραφεία του υποχρεούται να γνωστοποιήσει αμέσως και εγγράφως στην Τράπεζα τη νέα διεύθυνσή του, μέχρι δε τη γνωστοποίηση αυτής, η Τράπεζα κοινοποιεί νομίμως και εγκύρως στη διεύθυνση που αναφέρεται στη σύμβαση.

2. Ο Πιστούχος και ο Εγγυητής δηλώνουν ότι διορίζουν σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 142 παρ. 4 του Κ.Πολ.Δ., με την σύμβαση αυτή αντικλήτους των, είτε τ κ. κάτοικο , οδός αριθμ. , αριθμ Δ.Α.Τ. Α.Φ.Μ. είτε τ κ. κάτοικο , οδός αριθμ. , αριθμ. Δ.Α.Τ. Α.Φ.Μ. εις ένα εκ των οποίων, κατ' επιλογή της Τράπεζας, θα κοινοποιείται κάθε σχετικό με την παρούσα σύμβαση έγγραφο, που θα απευθύνεται σ' αυτούς, ήτοι όλες οι εξώδικες ή διαδικαστικές πράξεις, που έχουν σχέση με τη σύμβαση, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις ή πράξεις, που επιβάλλουν αυτοπρόσωπη ενέργεια από τον παραλήπτη, καθώς και όλες οι πράξεις της διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως.

3. Σε περίπτωση περισσότερων οφειλετών και εάν ακόμη έχει διορισθεί αντίκλητος, κάθε οφειλέτης διορίζει επί πλέον με την παρούσα, ως αντίκλητό του, κατά την έννοια του ως άνω όρου, τον άλλο αν είναι δύο και αν είναι περισσότεροι, οποιονδήποτε από τους λοιπούς. Το αυτό ισχύει επί περισσότερων του ενός Εγγυητών, ενώ αν είναι ένας ο Εγγυητής, διορίζει τον Πιστούχο ή οποιονδήποτε από τους Πιστούχους.

Ρητά συμφωνείται, ότι η επίδοση κάθε σχετικού με τη σύμβαση εγγράφου (εξώδικου ή διαδικαστικού) που γίνεται σε οποιονδήποτε από τους αντικλήτους είναι έγκυρη και νόμιμη.

4. Η τυχόν ανάκληση ή παραίτηση των διοριζομένων ως άνω αντικλήτων, για να έχει αποτέλεσμα έναντι της Τράπεζας, πρέπει να κοινοποιείται στην Τράπεζα. Η ανωτέρω ανάκληση ή παραίτηση θα ισχύει μετά τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση τους στην Τράπεζα με δικαστικό επιμελητή. Στην περίπτωση αυτή ο Πιστούχος υποχρεούται να διορίσει νέο αντίκλητο, διαφορετικά κάθε επίδοση μπορεί να γίνεται εγκύρως στον παραιτηθέντα αντίκλητο. Τα ίδια ισχύουν και σε περίπτωση μεταβολής της διεύθυνσής του ή των αντικλήτων σε σχέση με τη διεύθυνση, που έχει ορισθεί στη σύμβαση ή σε μεταγενέστερο διορισμό αυτών.

Άρθρο 16. ΔΙΚΑΙΟ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ – ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ.

1. Η παρούσα σύμβαση διέπεται από τις διατάξεις του ελληνικού δικαίου και ειδικότερα από τις διατάξεις του Ν.Δ. της 17.7./13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», του Ν. 4112/1929 του Ν. 4001/1959, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, καθώς επίσης και όλων των νόμων, που αφορούν τις Τράπεζες, που ισχύουν σήμερα ή πρόκειται να θεσπισθούν στο μέλλον, στις οποίες διατάξεις ο Πιστούχος και ο Εγγυητής υποβάλλονται ανεπιφυλάκτως.

2. Ο Πιστούχος και ο Εγγυητής αποδέχονται να υποβληθούν σε περίπτωση δικαστικής διενέξεως για οποιαδήποτε διαφορά από τη σύμβαση αυτή και των τυχόν αυξητικών ή παρεπομένων αυτής συμβάσεων, εκτός από τη δικαιοδοσία και τοπική αρμοδιότητα των Δικαστηρίων της γενικής δωσιδικίας τους ή της δωσιδικίας της δικαιοπραξίας και στη δικαιοδοσία και τοπική αρμοδιότητα των Δικαστηρίων της περιφέρειας του Δήμου της Αθήνας.

Άρθρο 17. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.

Ο πιστούχος και ο εγγυητής δηλώνουν ότι ενημερώθηκαν από τον Υπεύθυνο Επεξεργασίας ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. και παρέχουν τη συγκατάθεσή τους ειδικώς και ελευθέρως για την εκ μέρους της Τράπεζας συλλογή, τήρηση σε (ηλεκτρονικό ή μη) αρχείο και επεξεργασία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2472/97 των προσωπικών δεδομένων τους, τα οποία οι ίδιοι δηλώνουν στην παρούσα, για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης και της συναλλακτικής σχέσης τους με την Τράπεζα.

Επίσης, ο πιστούχος και ο εγγυητής δηλώνουν ότι ενημερώθηκαν ότι, μετά από εξακρίβωση της ταυτότητάς τους, σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 13 του Ν. 2472/97 έχουν δικαίωμα πρόσβασης και αντίρρησης σχετικά με τα προσωπικά δεδομένα που τους αφορούν και τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, καθώς και ότι

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

σχετικό αίτημά τους θα πρέπει να απευθύνεται εγγράφως προς : Την ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε., Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Τράπεζας και του Ομίλου, Εθνικής Αντιστάσεως 13, 123 45 Αθήνα, Τηλ Τέλος, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ενημερώνουν εγκαίρως την Τράπεζα για τυχόν μεταβολή των παραπάνω προσωπικών δεδομένων τους.

Άρθρο 18. ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

1. Ο Πιστούχος και ο Εγγυητής παρέχουν ρητώς τη συναίνεσή τους στην Τράπεζα για τη δυνατότητα εκχώρησης εκ μέρους αυτής της παρούσας σύμβασης και κάθε απαίτησης που απορρέει από αυτήν ως ασφάλειας υπέρ της Τράπεζας της Ελλάδος στο πλαίσιο εφαρμογής της Πράξης Σ.Ν.Π. 54/27.02.2004 όπως τροποποιήθηκε με την Πράξη Σ.Ν.Π. 61/2006 που αφορά τις προϋποθέσεις σύστασης ασφάλειας επί μη εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής και παροχής ενδοημερήσιας πίστωσης.

2. Για την περίπτωση που η παρούσα Σύμβαση αποτελείσει αντικείμενο εκχώρησης κατά τα ανωτέρω, ο Πιστούχος και ο Εγγυητής παρέχουν ρητώς τη συναίνεσή τους στην Τράπεζα για τη χορήγηση προς την ενεχυρούχο δανείστρια Τράπεζα της Ελλάδος, τις λοιπές εθνικές κεντρικές Τράπεζες του Ευρωσυστήματος και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) όλων των στοιχείων και πληροφοριών που τυχόν εμπίπτουν στο επαγγελματικό τραπεζικό απόρρητο και αφορούν την εκχωρούμενη λόγω ενεχύρου απαίτηση που απορρέει από την παρούσα σύμβαση ή τον οφειλέτη.

Άρθρο 19. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

1. Οι χρηματοδοτήσεις που παρέχονται στον Πιστούχο με τη σύμβαση αυτή, διέπονται επίσης από τους κανόνες της Τραπεζικής, των νομισματικών αρχών και της Τραπεζικής της Ελλάδος που κάθε φορά ισχύουν για τις χρηματοδοτήσεις της οικονομίας, των οποίων ο Πιστούχος και οι Εγγυητές δηλώνουν ότι έχουν πλήρη και ακριβή γνώση και αποδέχονται νυν, αλλά και εις το μέλλον.

2. Όλες οι απαντήσεις, οχλήσεις και γνωστοποιήσεις του Πιστούχου και του Εγγυητή προς την Τράπεζα θα γίνονται μόνον εγγράφως.

3. Η παροχή συγκαταθέσεως ή άδειας προς τον Πιστούχο ή τον Εγγυητή να πράξει ή να παραλείψει κάτι, κατά παρέκκλιση των όσων συμφωνούνται με τη σύμβαση, καθώς και η επίδειξη ανοχής από την Τράπεζα δεν μπορεί ποτέ να προβληθούν εναντίον της ή να θεμελιώσουν δικαίωμα του Πιστούχου ή του Εγγυητή για το μέλλον ή να ερμηνευθούν ως παραίτηση της Τραπεζικής από οποιοδήποτε δικαίωμά της.

4. Όλες οι υποσχέσεις, δεσμεύσεις και υποχρεώσεις του πιστούχου δεσμεύουν στο ίδιο με τον πιστούχο μέτρο και τον εγγυητή, κατά το μέτρο της εγγυητικής του ευθύνης.

5. Οι όροι της παρούσας συνομολογούνται στο σύνολό τους ως ουσιώδεις και τροποποιούνται μόνον εγγράφως.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

6. Όλοι οι όροι της παρούσας συμβάσεως και οι δεσμεύσεις, που αναλήφθηκαν, συμφωνήθηκαν ρητά μεταξύ των συμβαλλομένων, κατόπιν ειδικής διαπραγματεύσεως. Ο Πιστούχος και ο Εγγυητής δηλώνουν, ότι η Τράπεζα εξήγησε και παρέσχε σ' αυτούς τις αναγκαίες διευκρινήσεις που ζήτησαν από αυτήν, κατανοώντας επακριβώς το ουσιαστικό περιεχόμενο, καθώς και τις έννομες συνέπειες των όρων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση, την δεσμευτικότητα των οποίων αποδέχονται ανεπιφύλακτα.

7. Η σύμβαση αυτή συντάχθηκε προς απόδειξη του περιεχομένου της ατελώς, κατά τη διάταξη του άρθρου 2 του Ν. 2157/93 και υπογράφεται από τους συμβαλλομένους, ως έπεται, αντίγραφο δε της παρούσης έλαβαν οι αντισυμβαλλόμενοι (πιστούχος και εγγυητής).

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε
ΚΑΤ/ΜΑ ()

Ο ΠΙΣΤΟΥΧΟΣ

Ο ΕΓΓΥΗΤΗΣ

ΕΝΤΟΛΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΓΓΥΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Χαλάνδρι,

ΠΡΟΣ τ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ

Κύριοι,

Παρακαλούμε να μας χορηγήσετε Εγγυητική Επιστολή του παρακάτω περιεχομένου, και σας δηλώνουμε υπεύθυνα και σε γνώση των συνεπειών του νόμου περί ψευδούς δηλώσεως, ότι όλα τα αναφερόμενα σχετικά στοιχεία είναι απολύτως ακριβή :

ΠΡΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (Γ')

ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΙΑ 10.000 (ΔΕΚΑ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)
ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΗΠΑ:

Κύριοι,

Με την παρούσα εγγυόμαστε ανεπιφύλακτα, παραιτούμενοι από το ευεργέτημα της διζήσεως και διαιρέσεως υπέρ της Εταιρείας με την επωνυμία «SHIPPING ΑΕ», που εδρεύει στη Δημοκρατία των Νήσων Μάρσαλ, και η οποία εγκατέστησε γραφείο στην Ελλάδα με βάση τις διατάξεις του α.ν. 378/68 και του ν. 27/75 όπως ισχύουν, και την Απόφαση εγκατάστασης υπ' αριθμ. 3122.1/4793/01/18-8-2014 του Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου (ΦΕΚ 2341/Β/29-8-2014), μέχρι του ποσού των 10.000 ΔΟΛΛΑΡΙΩΝ ΗΠΑ (ΔΕΚΑ ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΔΟΛΛΑΡΙΩΝ ΗΠΑ ΜΟΝΟΝ), για την πιστή τήρηση από την Εταιρεία και το προσωπικό της των διατάξεων των παραπάνω νόμων, και των όρων της παραπάνω απόφασης.

Το ισότιμο σε ευρώ του ανωτέρω ποσού, βρίσκεται στη διάθεσή σας και θα σας καταβληθεί χωρίς καμία αντίρρηση, με την επίσημη τιμή της ημέρας πληρωμής, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την έγγραφη ειδοποίησή μας από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (Δ/ση Κεφαλαίων Εξωτερικού), με την οποία η Τράπεζά μας θα απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση που απορρέει από την εγγύηση αυτή.

Βεβαιώνουμε ότι το σύνολο των Εγγυητικών Επιστολών, προς το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ. που έχουμε εκδώσει, και ισχύουν ακόμα, συμπεριλαμβανομένης και της παρούσας, δεν υπερβαίνει το καθορισμένο από το Νόμο και την Τράπεζά μας σχετικό ανώτατο όριο παροχής εγγυητικών.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Η παρούσα Εγγυητική Επιστολή, διέπεται και ερμηνεύεται σύμφωνα με το Ελληνικό Δίκαιο, και οι διαφορές από την παρούσα θα υπόκεινται στη δικαιοδοσία των Ελληνικών Δικαστηρίων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ

Παρελήφθη η παρούσα Εγγυητική Επιστολή

Χαλάνδρι, την

Την εγγυητική αυτή επιστολή σας παρακαλώ να παραδώσετε στον κο
.....

Σας δηλώνω ότι αποδέχομαι τα παρακάτω:

1. Η Τράπεζά σας δικαιούται προμήθειας η οποία συμφωνείται σε % ανά τρίμηνο αδιαιρέτως επί του ποσού της εγγυήσεως (η ελάχιστη ΕΥΡΩ). Η προμήθεια αυτή κάθε φορά θα προκαταβάλλεται, αλλιώς θα οφείλεται εντόκως με το νόμιμο επιτόκιο υπερημερίας που ισχύει κάθε φορά από την λήξη του τριμήνου χωρίς προηγούμενη όχληση και μέχρι να επιστραφεί η εγγυητική επιστολή. Επίσης θα υπόκειται σε αύξηση ή μείωση από την Τράπεζά σας.

2. Σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγυοδοσίας με οποιονδήποτε τρόπο, έστω και με την απλή αίτηση εκείνου προς τον οποίον δόθηκε αυτή, η Τράπεζά σας δικαιούται να καταβάλει το ποσό αυτής χωρίς παρέμβασή μου ή ειδοποίησή μου ή συνεννόηση με εμένα, χωρίς να έχει καμία και για κανένα λόγο ευθύνη η υποχρέωση να ερευνήσει το νόμιμο ή όχι της αξιώσεως εκείνου προς τον οποίον δόθηκε η εγγύηση κατά την επικαλούμενη κατάπτωση της εγγύησης από αυτόν, επίσης χωρίς να υπεισέλθει στις συμβατικές σχέσεις μεταξύ αυτού και εκείνου προς τον οποίον δόθηκε η εγγύηση και χωρίς να λάβει υπ' όψιν οποιεσδήποτε και από οπουδήποτε προβαλλόμενες ενστάσεις ή αντιρρήσεις. Σχετικώς αποδέχομαι από τώρα ρητώς και ανεπιφυλάκτως ως έγκυρη και ισχυρή την πληρωμή από εσάς του ποσού της εγγύησης προς εκείνον προς τον οποίον εδόθη και παραιτούμαι κάθε δικαιώματός μου να αμφισβητήσω αυτή την πληρωμή, κυρίως δε του δικαιώματός μου από το άρθρο 859 Α.Κ. Περιορίζομαι μόνο στο δικαίωμά μου να ασκήσω κατά εκείνου προς τον οποίο δόθηκε η εγγύηση κάθε αγωγή περί αχρεωστήτου ή άλλης φύσης.

3. Κάθε ποσό το οποίο θα θελήσετε να πληρωθείτε λόγω αυτής της εγγύησης και από οποιαδήποτε σχετική αιτία, υποχρεούμαι να σας το καταβάλω κατόπιν απλής πρόσκλησής σας και μάλιστα εντόκως από την πληρωμή σας μέχρι την εξόφληση και βάσει του ισχύοντος για τις τραπεζικές χορηγήσεις τόκο, συμβατικό ή υπερημερίας, με επιλογή της Τράπεζάς σας. Σας εξουσιοδοτώ επιπλέον να ικανοποιήσετε οποιαδήποτε απαίτησή σας κατά εμού, λόγω της χορήγησης της εγγυητικής επιστολής, με χρέωση οποιουδήποτε υπάρχοντος λογαριασμού μου στην Τράπεζά σας ή με συμψηφισμό της με οποιαδήποτε απαίτησή μου εναντίον σας ακόμη και από κατάθεση.

4. Η Τράπεζά σας δικαιούται να απαιτήσει οποιαδήποτε στιγμή τη σύσταση καλύμματος σε μετρητά, με όποιο τρόπο και για όποιο ποσό κρίνει σκόπιμο προς εξασφάλισή της. Για τη σύσταση αυτού του καλύμματος υποχρεούμαι με την απλή

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

πρόσκλησή σας. Για την εφαρμογή του παρόντος όρου και προς εκπλήρωση της υποχρέωσης που ανέλαβα με τον όρο αυτόν προς την Τράπεζά σας, σας παρέδωσα σήμερα, προς ασφάλεια των απαιτήσεών σας κατά εμού που προκύπτουν από την παρούσα επιστολή, το ποσό των ΕΥΡΩ (€), το οποίο περιέρχεται από τώρα στην κυριότητά σας και θα χρησιμοποιηθεί για την εξόφληση του συνόλου ή μέρους της κατ' εμού απαιτήσεώς σας για κάθε ποσό (κατά κεφάλαιο, τόκους, προμήθειες κάθε φύσης, χαρτόσημο, έξοδα κ.λ.π.) το οποίο θα καταβάλετε προς οποιονδήποτε σε περίπτωση κατάπτωσης της ανωτέρω εγγυητικής επιστολής και γενικότερα για οποιοδήποτε ποσό θα οφείλω προς εσάς ως συνέπεια της εκδόσεως αυτής της εγγυητικής επιστολής, επίσης για την ολική ή μερική εξόφληση της απαιτήσεώς σας κατ' εμού (κατά κεφάλαιο, τόκους, προμήθειες κάθε φύσης, χαρτόσημο, έξοδα κ.λ.π.) από την υπ' αριθμ ---- από ---- ιδιωτική σύμβαση πιστώσεως με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό μέχρι του ποσού των ΕΥΡΩ -----

5. Για την έκδοση της εγγυητικής αυτής επιστολής έγινε χρήση της πιστώσεως που συνολογήθηκε μεταξύ μας δυνάμει της υπ' αριθμ --- από ---- συμβάσεως παροχής πιστώσεως με ανοικτό (αλληλόχρεο) λογαριασμό και των ταυταρίθμων συμπληρωματικών αυξητικών συμβάσεων από ----.με όριο το ποσό των -----.. Κατά συνέπεια οι όροι και οι συμφωνίες που διέπουν την ανωτέρω σύμβαση παροχής πιστώσεως ισχύουν παραλλήλως και αθροιστικά με τους όρους και συμφωνίες της παρούσας σύμβασης.

6. Οι κάθε φύσης αναλογούντες φόροι που υφίστανται ή θα επιβληθούν επί των τόκων και των προμηθειών, επίσης και τα κάθε φύσης έξοδά σας που προέκυψαν από την παρούσα σύμβαση και την έκδοση της εγγυητικής επιστολής (χαρτόσημο, ενδεχόμενα έξοδα εγγραφής υποθήκης ή προσημείωσης και μάλιστα ανεξαρτήτως της μετατροπής αυτής σε υποθήκη, ασφάλιστρο των ακινήτων που προσημειώθηκαν ή υποθηκεύτηκαν όπως και έξοδα ενεχύρου επί πραγμάτων, κατάσχεσης ή αναγγελίας κ.λ.π.) βαρύνουν εμένα, και με την παρούσα σας εξουσιοδοτώ ανεκκλήτως να χρεώνετε οποιονδήποτε λογαριασμό μου υπάρχει στην Τράπεζά σας και τα Υποκαταστήματά της όλες τις προμήθειές σας, τους φόρους, τους τόκους και τα έξοδά σας, τα οποία προκύπτουν κάθε φορά από την παραπάνω εγγυητική επιστολή και αναγνωρίζω από τώρα όλες αυτές τις υποχρεώσεις ως έγκυρες και ισχυρές.

7. Σας δηλώνω υπευθύνως και με γνώση και συνεπειών του Νόμου περί ψευδούς δήλωσης ότι η έννομος σχέση που καλύπτεται με την παρούσα επιστολή μεταξύ εκείνου υπέρ του οποίου εδόθη η εγγύηση και εκείνου προς τον οποίο εδόθη αυτή, υπεβλήθη ήδη στο νόμιμο τέλος χαρτοσήμου.

8. Τέλος σας δηλώνω υπευθύνως και με γνώση των συνεπειών του Νόμου περί ψευδούς δήλωσης ότι δεν υπάρχουν οφειλές μου προς οποιαδήποτε Τράπεζα από κατάπτωση εγγυητικών επιστολών που εκδόθηκαν με εντολή μου.

9. Ο υπογράφων την παρούσα σας δηλώνω ότι εγγυώμαι προς εσάς υπέρ τ και ότι ευθύνομαι εις ολόκληρον με αυτ , επίσης ότι αναλαμβάνω έναντί σας την ευθύνη να καταβάλω αμέσως μόλις με προσκαλέσετε το ποσό που θα οφείλεται σε εσάς από την προκείμενη σύμβαση και γενικότερα ότι θα εκπληρωθούν πιστώσ και ανελλιπώς όλες οι υποχρεώσεις πάσης φύσεως που αναλήφθηκαν με αυτήν. Σας δηλώνω μάλιστα ότι αυτή την ευθύνη την αναλαμβάνω ως αυτοφειλέτης και ότι παραιτούμαι ρητώς και ανεπιφυλάκτως από το δικαίωμα της διζήσεως και γενικότερα

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

από κάθε ένσταση, ακόμη και εκείνων που απορρέουν από τα άρθρα 853, 854, 858, 862, 866, 867 του Αστικού Κώδικα. Επιπλέον σας δηλώνω ότι οποιαδήποτε αναγνώριση της οφειλής του πρωτοφειλέτου γίνει στο μέλλον θα υποχρεώνει και εμένα.

ΔΕΚΤΗ

Χαλάνδρι, την

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ

Ο ΑΙΤΩΝ ΕΝΤΟΛΕΑΣ

Ο ΕΓΓΥΗΤΗΣ

ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΤ/ΜΑ

Χαλάνδρι , 15.02.2015

ΠΡΟΣ

ΕΓΓΥΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Νο για ΕΥΡΩ 3.250,00.-

Έχουμε την τιμή να σας γνωρίσουμε ότι εγγυώμεθα διά της παρούσης επιστολής ανεπιφύλακτα και ανέκκλητα παραιτούμενοι του δικαιώματος της ένστασης διζήσεως υπέρ της Εταιρείας ΧΙ Α.Ε. , Βουλιαγμένης 1 , Τ. Κ. 111 11 , Αγ. Δημήτριος , και μέχρι του ποσού των ΕΥΡΩ 3.250,00.- (ΕΥΡΩ ΤΡΙΩΝ ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΔΙΑΚΟΣΙΩΝ ΠΕΝΗΝΤΑ) στο οποίο και μόνον περιορίζεται η εγγύησή μας, για την συμμετοχή της στον διενεργούμενο την 17.02.2005 διαγωνισμό με αριθμό διακηρύξεως 47 για την κατασκευή και το στήσιμο Τουριστικού Περιπτέρου στον Πειραιά στα πλαίσια της Έκθεσης «Τουριστικό Πανόραμα 2015».

Η παρούσα εγγύηση καλύπτει μόνον τις από την συμμετοχή εις τον ανωτέρω διαγωνισμό απορρέουσας υποχρεώσεις της εν λόγω εταιρίας καθόλο το χρόνο ισχύος της.

Το ανωτέρω ποσό τηρούμε στη διάθεσή σας και θα καταβληθεί σε σας ολικά ή μερικά, χωρίς καμία από μέρος μας αντίρρηση ή ένσταση και χωρίς να ερευνηθεί το βάσιμο ή μη της απαίτησης , μέσα σε τρεις (3) ημέρες από απλή έγγραφη ειδοποίησή σας .

Σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης το ποσόν αυτής υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον πάγιο τέλος χαρτοσήμου .

Αποδεχόμαστε να παρατείνουμε την ισχύ της εγγύησης ύστερα από απλό έγγραφο της Υπηρεσίας σας , με την προϋπόθεση ότι το σχετικό αίτημα θα μας υποβληθεί πριν από την ημερομηνία λήξης της .

Η παρούσα εγγυητική επιστολή αφορώσα την ως άνω και μόνον αιτία ισχύει μέχρι της επιστροφής της εις χείρας μας, εν πάση όμως περιπτώσει, ουχί πέραν της Δεκάτης Εβδόμης Μαΐου 2015 (17/05/2015) .

Βεβαιούται υπεύθυνα ότι το συνολικό ποσό των Εγγυητικών Επιστολών που χορήγησε η Τράπεζά μας προς το Δημόσιο ή τα Ν.Π.Δ.Δ. και είναι σε ισχύ , συμπεριλαμβανομένης και της παρούσας , δεν υπερβαίνει το καθορισμένο από την Υπουργική Απόφαση 2/5029/0025/06.02.2004 για την Τράπεζά μας όριο .

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ακριβός Χριστόδουλος, Σαλεσιώτης Μιχάλης, Τουρισμός : εισαγωγικές έννοιες, τουριστική συνείδηση, τουριστική συμπεριφορά, Εκδ. Interbooks, 2007

Αποστολόπουλος Ιωάννης, Ειδικά Θέματα Χρηματοδοτικής Διοικήσεως, Εκδ. Α. Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς 1994

Αρτίκης Π. Γεώργιος, Αποφάσεις χρημ/σεων, , Εκδ. Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς 1996

Αρτίκης Π. Γεώργιος, Χρηματοοικονομική διοίκηση: Αποφάσεις επενδύσεων, Εκδ. Φαίδιμος, Αθήνα 2013

Γαλάνης Β., Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας, Εκδ. Σταμούλης, 2η έκδοση, Αθήνα 2000

Γεωργιάδης Α., Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2000

Δασκάλου Χρ., Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων: Χρηματιστική Διαχείριση Επενδύσεων, Σύγχρονη Εκδοτική, Β' Έκδοση, Αθήνα – 1999

Δελούκα – Ιγγλέση Κορνηλία, Δίκαιο του καταναλωτή, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2014

Θάνος Α. Γεώργιος & Θάνος Γ. Ιωάννης, Χρηματοδοτική των επιχειρήσεων, ΑΤΕΙ Χαλκίδας, Αθήνα 2012

Κόντος Γ., Λογιστική Τραπεζών και εταιρειών, leasing & factoring, Εκδ. Γραφιά, Αθήνα 2007

Ξανθάκη & Τσιπούρη, Διαχείριση τεχνολογίας και venture capital: η περίπτωση της Ελλάδας”, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2001

Ρόκας Ν.& Γκόρτσος Χρ, Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου, 2η Έκδοση, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2012

Σινανιώτη-Μαρούδη Αριστέα, Εμπορικό Δίκαιο Γενικό Μέρος, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2000

Ψυχομάνης Δ. Σπύρος, Οι τράπεζες και η εποπτεία τους. Δίκαιο του τραπεζικού συστήματος, Εκδ. Σάκκουλα ΑΕ, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2006

Ψυχομάνης Δ. Σπύρος, Τραπεζικό Δίκαιο. Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Εκδ. Σάκκουλα ΑΕ, Θεσσαλονίκη, Δ' Έκδοση Τόμος Ι, 2001

Ψυχομάνης Δ. Σπύρος, Τραπεζικό Δίκαιο. Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Εκδ. Σάκκουλα ΑΕ, Θεσσαλονίκη, Δ' Έκδοση Τόμος ΙΙ

Ψυχομάνης Δ. Σπύρος, Τραπεζικό Δίκαιο. Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Εκδ. Σάκκουλα ΑΕ, Θεσσαλονίκη, Δ' Έκδοση Τόμος ΙΙΙ, 2015

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Lock D., 2007

Velentzas J., Broni G., The Leasing Contract as a Modern Form of Financing in the Contemporary Economy, The Greek regulation, 2013

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

http://www.pe.uth.gr/cms/phocadownload/epeaek/drastiriotites_voynoy/dialekseis/3.pdf

<http://www.tourismtoday.gr>

http://www.valueright.gr/epidotoumena_news

<http://www2.unwto.org/content/why-tourism>

<http://www.capital.gr/story/2118439>

<http://www.wttc.org/>

http://unstats.un.org/unsd/publication/Seriesm/SeriesM_83rev1e.pdf#page=21

<http://www.tovima.gr/autohub/article/?aid=810587>

<http://www.et.gr/index.php/2013-01-28-14-06-23/2013-01-29-08-13-13>

